ANTE
KATALINIĆ

KLAUDIJA SVJEDOČI

ANTE KATALINIĆ

KLAUDIJA SVJEDOČI

Majka Klaudija, uršulinka, svjedok prisutne ljubavi živoga Boga 1875 - 1952.

ZAGREB, 1975.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih vlasti
Lektura: Mirko Cerovac
Izdao: Uršulinski samostan, Zagreb
Za izdavača: Anastazija Trobentar,
Vlaška 75, Zagreb

Tisak: IBG — tiskara »ZAGREB«, Preradovićeva 21, Zagreb

Majka Klaudija

Ante Katalinić
KLAUDIJA SVJEDOČI

Slika na omotu:

Uršulinski samostan
i crkva u Varaždinu

PREDGOVOR

Život Jerine-Klaudije Boellein bit će nam teško shvatljiv, jednostavno nerazumljiv, ako ne pretpostavimo istinu da Bog svojim izabranicima dijeli katkad izvanredne nadnaravne darove. Njezin život čvrsto se odvijao na ovoj našoj zemlji, bio je pravi teški ljudski život, dapače, veoma težak život, ali, zbog izvanrednih Božjih nadnaravnih darova kojima je bio zahvaćen, zbog njezine goleme suradnje s Božjim darovima, pokatkad nam se pričinja kao da se i nije odvijao na ovoj grešnoj zemlji. Život Jerine-Klaudije bio je uzvišena pjesma ljubavi. Pjesma ljubavi prema Bogu i prema bratu čovjeku. O tome nam govori i svitanje, i raspjevani sunčani dan, i suton njezina zemaljskog egzistiranja. Njezino bivovanje razvijalo se i razvilo se, u svim svojim komponentama, u tako žarku pjesmu ljubavi prema Bogu i bližnjemu da nama, kad bismo ga sudili samo naravnim zemaljskim kriterijima, ostaje zauvijek neshvatljivo, nerazumljivo. Uz njezin život, u svakom slučaju, moramo proći u zanosu, divljenju i poštovanju. Moramo joj zahvaliti na svjedočenju Božje opstojnosti, Božje prisutnosti u svijetu, Božje ljubavi, na svjedočenju autentičnog humanizma. Moramo biti zahvalni Bogu što nam je u naše vrijeme darovao Klaudijino svjedočanstvo.

Zagreb, na dan Gospe Lurdske, 11. II. 1975.

Ante Katalinić

1

DAR BLISTAVE SVETOSTI
(Namjesto uvoda)

Duga, prostrana, visoka jednokatnica u Vlaškoj ulici, u Zagrebu.

Širokim starinskim stubištem, lijepo izrađenim stepenicama od tamnosmeđe hrastovine, prošaranima odsjajima danjeg svjetla, uspinjala se na prvi kat desetgodišnja djevojčica. Ide na sat glasovira. Poučava je majka Klaudija, uršulinka. Djevojčica je stupala od stepenice na stepenicu oprezno, u nekoj šutljivoj, zamišljenoj, tajanstvenoj sabranosti. Kad je stigla na prvi kat, koracala je hodnikom posve tiho, na prstima.

— Brankice, zašto hodaš tako tiho, na prstima? — javila se s druge strane hodnika časna sestra Kazimira.

Brankica, iznenađena, prenula se, ali je odmah spremno odgovorila:

— Zbog toga što je Majka Klaudija sveta.

Majka Klaudija čekala je u sobi za pouku u glasoviru. Djevojčica lagano pokuca i uđe. Kratka molitva i sviranje je započelo.

Sestra Kazimira Arh dobro je poznavala Majku Klaudiju. Jednako su je poznavale i sve sestre u zagrebačkoj uršulinskoj kući, kao i sestre u varaždinskom samostanu. Sve su bile duboko uvjerene da je Klaudija sveta redovnica. Ta svaki dan su promatrale njezinu bezgraničnu dobrotu i blagost, njezinu duboku sabranost u Bogu i iskrenu poniznost. Ali taj prizor s Brankicom je sestru Kazimiru ipak iznenadio. Duboko joj se usjekao u pamet. Brankica, kao i sva djeca u njihovu konviktu, kao i sva nevina dječja srca uopće, na osobit način osjeća Božju prisutnost. Kao po nekom nadnaravnom instinktu otkrila je da Bog veoma živo djeluje u srcu dobre Majke Klaudije, da je u njoj u vrlo jakoj mjeri prisutan. Nikoga u svojem životnom ambijentu nisu te djevojčice držale svetim, ali nju jesu.

Sestra Klaudija, kao redovnica, nije dugo živjela u Zagrebu. Samo dvije godine. Došla je ovamo iz varaždinskog samostana godine 1943., a otišla je, opet u Varaždin, 1945. Bila je već u godinama, iscrpljena bolešću, ali je i u tom razdoblju, kao i za čitava njezina života, iz njezine osobe ižaravala blistava svetost.

U godinama njezina boravka u Zagrebu grad je bio izvrgnut žestokim zračnim bombardiranjima.

Započele su tuliti sirene. Približavaju se teški bombarderi. U uršulinskom konviktu u Vlaškoj ulici, inače mirnom odgojnom kutiću sve je uzavrelo kao u košnici. Među pučkoškolkama i srednjoškolkama plač, vika, krika, metež. Djevojčice su pojurile iz razreda na hodnik i na stubište, uputile se prema podrumu, prema skloništu. Strah, jecaji, vrisak. Najednom se pred čitavom tom grajom ponosno i neustrašivo uspravi njihova odraslija kolegica Milica Š. Svojim jakim sonornim glasom, bezbrižno se smijući, vikala je i odrješito govorila:

— Što se bojite! Idite u podrum, u sklonište! Tamo je časna Majka Klaudija, a Isus neće dopustiti da bomba padne ondje gdje je ona!

I zbilja, te su riječi smirile djecu. Otišla su u podrum. Uz Majku Klaudiju osjećala su se sigurnom, jer su znala da je — sveta. Zbog nje, Isus će sve zaštititi.

Blistava svetost!

Takva je svetost sjala s lika sestre Klaudije. Nije tu svetost trebalo tražiti, odgonetati, istraživati, dokazivati. Njezina svetost blještala je, zasljepljivala zemaljštinu u očima onih koji su se susretali s Klaudijom, privlačila je i osvajala svačiju dušu, neodoljivom silom vezivala uz Boga, prisiljavala je da uspostavi kontakt s Bogom, koji je Svetost i Ljubav. U velikom varaždinskom uršulinskom samostanu iz Klaudijina je lika nekoliko desetljeća limpidnom jasnoćom zračila atmosfera nadnaravi. Božje prisutnosti. Pogled na Klaudiju dizao je neumoljivom čvrstoćom misao i osjećaj k nebeskom Ocu. — Bila je sva uronjena u Boga — izjavljuje o njoj sestra Ljudmila

Ravnikar. — Često sam je posjećivala, svaki put me je majčinski primila. Bila je sva uronjena u Boga, tako da sam joj se usudila približiti samo s nekim strahopoštovanjem — govori sestra Gonzaga Metzger. — Da, bila je sveta, — izjavljuju redom sve sestre koje su je poznavale, a njih je mnogo, i u Varaždinu, i u Zagrebu, i u drugim uršulinskim samostanima. — Da, bila je sveta, najsvetija od svih; nikad nikoga nisam vidjela tko bi bio svetiji od nje — često je opetovala sestra Julijana Bakšič dok mi je iznosila svoja sjećanja i dojmove o sestri Klaudiji. Sestra Florencija Cimerman, milosrdnica, živjela je za vrijeme svojih mladih dana tri godine u uršulinskom samostanu u Varaždinu. Ona piše ovo: Još i danas mogu potvrditi da sam, unatoč svojoj mladosti, u duši bila sigurna da je Majka Klaudija sveta... Ni prije ni poslije nisam nikad susrela tako svetu redovnicu, uvijek uronjenu u Gospodina, a tako jednostavnu i blisku čovjeku i životu.

Radnica Evica Hladnić izjavljuje: Od godine 1939. do 21. svibnja 1943. radila sam u uršulinskom samostanu u Varaždinu. Poslije toga radila sam u uršulinskoj kući studija u Zagrebu. Dobro sam poznavala časnu Majku Klaudiju, jer su nas učili vjeronauk. Tak ih gledam, kak da su živi. Ak' je gdo bil svet, oni su bili. Kud su išli, svakoga su lepo pozdravili i pogledali svojim milim očima. Bili su tak sveti da lepše ne more biti. Kad sam ja bila u samostanu, bil je i radnik Štef Belcar, koji nam je rekel: Glečte, to vam je sveta Majka Klaudija.

Sestra Baptista Košar piše: Kad god bi nadbiskup Bauer došao u vizitaciju, rekao bi: Vi imate poniznu i svetu poglavaricu (Klaudiju).

Klaudijina svetost, svetost u nas na onaj način neizražena, neviđena, nepoznata, smjelo je razbijala i razdirala onu našu ljudsku bezbojnu, sivu, nepomičnu, olovno tešku prilijepljenost uz zemlju, zbunjivala je i raskrinkavala naš fino kamuflirani, lukavi i prepredeni egoizam i egocentrizam: otkrivala je svojoj okolini, svakome tko bi je susreo, da postoji još jedan svijet, osim ovog našeg zemaljskog, da postoji nadnaravni svijet, da postoji drugi, apsolutni život, veliki, svemogući, presveti Bog, koji je Ljubav. Svjedočila je na vanjski, vidljiv, opipljiv, egzistencijalan način opstojnost nevidljiva Boga, koji je Osoba, Ljubav.

U današnje doba, u ovom vremenu naglog ateiziranja svijeta, u razdoblju oštrog prodora desakralizacije, sekularizma i laicizacije i na religiozna područja, nitko nam nije tako dobro došao, ništa nam nije tako sudbonosno potrebno kao lik Klaudijine kategorije, kao njezina svetost. Egzistencijsko svjedočenje opstojnosti i prisutnosti supernature, nadnaravi, tu, među nama, u sadašnjem vremenu, poslije drugog svjetskog rata; svjedočenje svojim vlastitim životom i Božje opstojnosti, i Božje prisutnosti, i Božje ljubavi u svijetu — u tome je važnost Klaudijina duhovnog lika i njezine svetosti.

Proživljavajući neograničenu ljubav prema Bogu, proživljavajući neograničenu ljubav prema bratu čovjeku, u kojem je gledala Krista, proživljavajući taj i takav humanizam, humanizam koji je u praksi ingeniozno razvila, razradila i ostvarila do najviših vrhunaca, humanizam u kojem nije bilo ništa što bi čovjeka desakraliziralo, desupernaturaliziralo, što bi ga izbacilo iz njegove kristovske dimenzije, Klaudija je svojim životom dokazala autentičnost tog humanizma. Nadnaravno, božansko postalo je po njoj svima nama prisutno novom svježinom. A to i jest ono što je nama u ovom povijesnom času najpotrebnije. Klaudijin lik, svetost skromne sestre iz Varaždina, velik je Božji dar našoj sredini, našem hrvatskom narodu, našem vremenu.

Svetost sestre Klaudije bio je Božji dar. Svetost svakog sveca Božji je dar. Bog daje milost, a sveci pružaju iskrenu suradnju. To nam je dobro poznato. Ali ako hoćemo da budemo potpuno iskreni, moramo reći da u životu sestre Klaudije zapažamo osobit naglasak na onoj prvoj komponenti: svetost kao Božji dar. Klaudijin djed s majčine strane, Mirko Hrvat, odvjetnik, više godina predsjednik Hrvatskog Sabora, bio je liberalac, »antiklerikalac«, mrzio je svećenstvo. U Zagrebu je svojim unukama, djevojčicama, Klaudiji (Jerini) i njezinoj sestri Meliti, zabranjivao da idu u crkvu. Od posjećivanja crkve bile su se doista i odbile. A ipak, za vrijeme njezine prve sv. Pričesti Bog obdaruje Klaudiju velikom milošću: nekoliko sati bila je izvanredno proniknuta Božjom prisutnošću, duhom odsutna od zemaljskog života, otkinuta od svega stvorenoga, živo je osjećala Boga u sebi. To je nju, u većem ili manjem stupnju, pratilo kroz sav njezin život. U stilu velikih svetaca.

Klaudiji je Bog pružio dar svetosti. Dar blistave i fascinantne svetosti, da njezina svetost bude našoj sredini i našem vremenu svjedočenje opstojnosti i prisutnosti Boga, koji nije nikakav mrtvi bog, nego Osoba koja vječno živi i koja nas u svakom času ljubi.

Dar blistave svetosti Klaudija je prihvatila i ostvarivši taj dar čitavim svojim dugim i mukotrpnim životom, pružila je našoj generaciji blistavo svjedočenje nadnaravne dimenzije stvarnosti koja nas okružuje, kojom smo prožeti.

Izvori i dokumentacija

1. O Majci Klaudiji, do sada, napisana je informativna knjižica »Pšenično zrno« (napisale T. Horvat, M. Šurjan, A. Trobentar), Varaždin, 1972; disertacija »Herojska krepost i njezino divno ostvarenje u životu Mater Marije Klaudije Boellein,O. S. U.« od Anastazije Trobentar (disertacija je u rukopisu); članak »Majka Klaudija« od D. Ž., u 2. broju, 1972, časopisa »Obnovljeni život«; i još po koji člančić u raznim vjerskim glasnicima. U Varaždinu izlazi bilten o M. Klaudiji: »Dobra Sestra Klaudija«.

2. Izvještaji č. sestre Kazimire Arh u Arhivu vicepostulature. Sestra Kazimira nadopunila je svoje pismene izvještaje usmenim izjavama piscu ovih redaka.

3. Izvještaji čč. ss.: Ljudmile Ravnikar, Gonzage Metzger, Florencije Cimerman, Julijane Bakšič, Baptiste Košar i radnice Evice Hladnić u Arhivu vicepostulature.

2

UZ ĐAKOVO TEČE JOŠAVA

Đakovo je gradić. Jošava rječica. Đakovo ipak poznato, a Jošava možda i kojem Đakovčaninu nepoznata. Đakovačka katedrala glasovita nadaleko, slavnija od samog Đakova. Mala Đakovčanka Jerina perfektno nepoznata, a biva sve slavnijom pod imenom sestre Klaudije. Tko zna gdje će se zaustaviti rast njezine veličine? Kao da se neka bizarno-sudbinska igra povela oko tog gradića uz koji teče Jošava.

Tu igru možemo promatrati i u obitelji kojoj pripada Jerina. Prezivaju se Boellein, a vatreni su Hrvati. Jerinina majka, s djevojačkim prezimenom Hrvat, kćerka je Mirka Hrvata, koji je deset godina bio predsjednik Hrvatskog Sabora, pod banom Khuenom Hedervaryjem. Mirko je suradnik omraženog, protuhrvatskog bana, a nosi prezime Hrvat. A da kolo bude još zapletenije, Dragutin Boellein, Jerinin djed, bio je poznat čitavom Đakovu kao izvrstan kršćanin i veoma pobožan čovjek, dok je Mirko Hrvat, Jerinin djed s majčine strane, naprotiv, kao što smo već rekli, bio bučan »antiklerikalac«, velik protivnik svećenstva. Šareno kao đakovački vezovi. A iz toga šarenila Bog je izvezao svoj čisti prekrasni vez, svoj bijeli cvijet, Jerinu-Klaudiju Boellein.

Đakovo leži na povišenoj valovitoj ravnici, zelenoj, bujnoj, obrađenoj, bogatoj. Pšenična i kukuruzna polja, vinogradi, hrastove šume. U hrvatsku povijest mjesto ulazi godine 1239., kad je vojvoda Koloman to malo naselje, skupa s prostranim posjedom oko Breznice, Kaznice i Jošave, darovao bosanskom biskupu, iscrpljenom i osiromašenom u borbi s bogumilima. Bosanski biskupi počešće borave u Đakovu, a već na svršetku tog

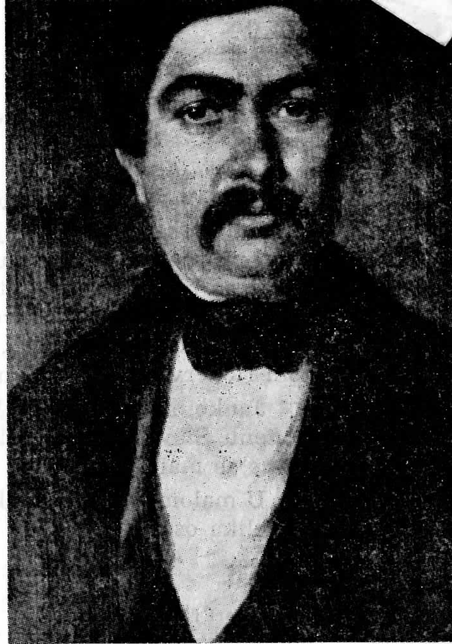
trinaestog i na početku četrnaestog stoljeća to im mjesto postaje stalnim sjedištem.

U prvoj polovici četrnaestog stoljeća »bosanski ili đakovački biskup« (taj naslov daje mu papa Klement V. već godine 1314) gradi u Đakovu stolnu crkvu i biskupski dvor. Malo poslije gradi se i franjevački samostan. Podiže se i župna crkva sv. Lovre. Malo Đakovo preuzima veliku ulogu, postaje tvrđavom pravovjerja. Vidio je taj gradić velikih događaja. Godine 1374. u njemu se vjenčao bosanski ban Tvrtko s Dorotejom, bugarskom kneginjom. Godine 1393. tu su se izmirili kralj Sigismund i bosanski kralj Dabiša. Godine 1687., poslije stošezdesetgodišnjeg ropstva, Đakovo se otreslo Osmanlija, a župna crkva sv. Lovre, za turskog doba glavna đakovačka džamija, opet je pretvorena u župnu crkvu, ovaj put posvećena Svim Svetima. U toj crkvi bit će krštena mala Jerina. Ali najsvečaniji, najveličanstveniji događaj koji je ikada doživjelo Đakovo bila je sigurno posveta katedrale koju je dao sagraditi biskup Strossmayer (1. listopada 1882.). To je slavlje doživjela i mala sedmogodišnja Jerina Boellein, tada učenica pučke škole, koju su vodile časne sestre sv. Križa.

Jerina (Klaudija) Boellein prava je Đakovčanka. U maticama krštenih župe Đakovo spominje se godine 1813. njezin pradjed Mihovil i prabaka Katarina, rođena Kovačić. Imali su devetero djece, između njih Karla ili Dragutina, Jerinina djeda. Dragutinova žena, Jerinina baka, zvala se Marija, rođena Pinterović.

Obitelj Boellein doselila se u Hrvatsku iz Češke. Sačuvao se krsni list, ispisan na pergameni, izdan sredinom 18. stoljeća, u Češkoj, a glasi na ime nekog Dionizija Boellein. U toj obitelji postojala je jaka tradicija da su u Češku doselili iz Francuske. U maticama krštenih obiteljsko ime nalazimo napisano u više varijanti: Belay, Belayn, Boellein, itd. Ima i francuski oblik: Bellain. Međutim, Jerinin djed i otac bili su svjesni Hrvati.

Dragutin Boellein, Jerinin djed, bio je u svoje vrijeme najugledniji đakovački građanin. Biskup Strossmayer poznavao ga je veoma dobro još iz gimnazije u Osijeku. Bili su vršnjaci i školski drugovi. Svojeg bivšeg suučenika Strossmayer je zaposlio u biskupskom vlastelinstvu. Dao mu je službu kasnara, zatim blagajnika, pa revizora. Konačno ga je imenovao glavnim upraviteljem

Jerinin djed Dragutin

biskupskog vlastelinstva. A onda su ti posjedi bili veoma veliki. U svojoj službi odlikovao se Dragutin Boellein izvanrednom marljivošću i poštenjem. Za njegove zasluge u biskupiji podjeljuje mu Sv. Otac odlikovanje, imenuje ga vitezom Reda sv. Silvestra. Budući da su svi u Đakovu poznavali Dragutinovo poštenje, dobrotu i plemenitost i budući da su ga svaki dan vidjeli kod sv. mise, neki su u šali govorili: taj sigurno neće nikad umrijeti kad se toliko Bogu moli! Za svojih mladih dana Dragutin Boellein surađivao je u đakovačkom Hrvatskom pjevačkom društvu »Sklad«. Bio je jedan od osnivača toga društva. Od godine pak 1863. do 1868. bio je i predsjednik »Sklada«. Kako je bio veoma ugledan u Đakovu, imenovale su ga tadašnje vlasti, kad je stupio u mirovinu, predsjednikom školskog odbora i mjesnim školskim nadzornikom. Tu je dužnost vršio deset godina, sve do svoje smrti. Školska spomenica najbiranijim riječima hvali Dragutina Boelleina zbog savjesna i uspješna obavljanja nadzorničke službe.

Mirko Hrvat, odvjetnik, Jerinin djed s majčine strane, bio je čovjek posve drugog kova. Bio je sin siromašnog zagrebačkog obrtnika. Otac se nije mnogo brinuo za njega, ali je Mirko ustrajnim i žilavim radom završio sve

škole. Mnogo godina bio je u Đakovu službeni odvjetnik biskupskog vlastelinstva, a nekoliko godina i glavni upravitelj vlastelinstva. U toj službi naslijedio ga je Dragutin Boellein. Mirko Hrvat bio je također marljiv, pošten, ali vrlo tvrda značaja, a u vjerskom pogledu potpuna protivnost Dragutinu Boelleinu. Godine 1878. došao je na glas kao neprijatelj Crkve i svećenstva. Od godine 1883. do 1893., tj. sve do svoje smrti, bio je predsjednik Hrvatskog Sabora, pod omraženim banom Khuenom Hedervaryjem, kojemu je vjerno služio.

Janko, sin Dragutina Boelleina, uzeo je godine 1872. za ženu Slavu, kćerku Mirka Hrvata. U tom braku rodit će se mala Jerina.

U malom Đakovu, uz koje teče nepoznata Jošava, niče velika osoba.

Izvori i dokumentacija

1. Za povijest Đakova: Hrvatska enciklopedija, sv. V. Zagreb 1945.; o Đakovu na str 524—526.

Stanojević: Narodna enciklopedija, 1. knj., Zagreb 1928; o Đakovu na str. 625. i na str. 256.

I. Rogić: Katedrala u Đakovu, Osijek 1932.

2. Za povijest članova obitelji Boellein i Hrvat:

Dr. Mato Horvat: Spomenica hrvatskog pjevačkog društva »Sklad« — »Preradović« u Đakovu, Đakovo, 1939.

Josip Horvath: Politička povijest Hrvatske, I. knjiga, Zagreb, 1901.

Anastazija Trobentar: Herojska krepost i njezino divno ostvarenje u životu Mater Klaudije Boellein, O.S.U. (umnoženo).

Razni podaci uzeti su i iz Arhiva vicepostulature.

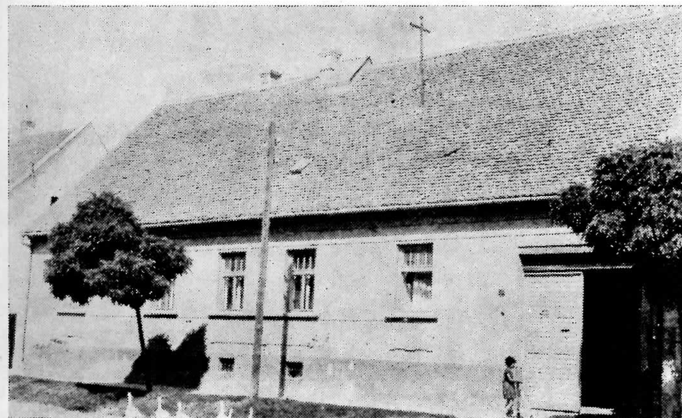
3

JERINA, KĆERKA JANKA BOELLEINA I SLAVE ROĐENE HRVAT

Zar slučajne okolnosti? Zar bezvezno podudaranje? Promotrimo!

Pobožni Jerinin djed, Dragutin Boellein, na prvim praznim listovima svog starog molitvenika, gdje je običavao voditi kroniku rođenja i smrti svoje unučadi, prigodom rođenja svoje unuke Jerine, napisao je ovo: »Jerina Matilda, rođena 17. siečnja 1875 u jedanaist satih u večer«.

Mala Jerina bila je isti dan krštena. Tako nam kažu matične knjige. Dan u koji je rođena i krštena bila je nedjelja. Taj dan slavio se i blagdan Presv. Imena Isusova. A 17. siječnja, od najstarijih vremena, pa i danas, jest spomendan sv. Antuna Pustinjaka.

Jerinina rodna kuća

U ovoj krstionici, koja se nalazila s desne strane oltara u đakovačkoj crkvi Sviju Svetih, Jerina je postala dijete Božje

Svakako, zanimljivo podudaranje!

Znamo: svaka nedjelja je dan u koji se na poseban način sjećamo otajstva presvetog Trojstva, dan posvećen Bogu, presvetom Trojstvu.

Kršćansko otajstvo koje je utisnulo najizrazitiji pečat u duhovni život Jerine, kasnije sestre Klaudije, jest misterij, otajstvo presvetog Trojstva.

— Njezina je duša sva uronjena u presveto Trojstvo — piše o Jerini-Klaudiji njezina redovnička susestra Margarita L., koja je Klaudiju izvrsno poznavala.

— Naš život nije ništa ako nije u presvetom Trojstvu. Moramo se usaditi u presveto Trojstvo — te riječi izgovara sama sestra Jerina-Klaudija. A kad su je pitali kako se do toga dolazi, odgovara:

— Per Christum Dominum nostrum (Po Kristu Gospodinu našemu).

Dakle, Isus je put do presvetog Trojstva.

— Isus, to je bilo sve njezino — izjavljuje Klaudijina redovnička susestra, Pija L.

— Na mene je osobito djelovala njezina velika ljubav prema osobi našega Gospodina Isusa. Ime Isus zapisivala je na omotu svake knjige, a kad je izgovarala to sveto ime, redovito je plakala — piše sestra Marija F.

Zar se slučajno dogodilo da je ona, kojoj će glavni sadržaj duhovnog života biti istina i stvarnost o presvetom Trojstvu i o Isusu, rođena baš na blagdan Imena Isusova i u dan posvećen presvetom Trojstvu?

Možemo pratiti i druga zanimljiva podudaranja.

Premda je mala Jerina rođena u 11 sati noću, ipak je istog dana krštena. O tome nam jasno govore dokumenti. Uostalom, to nije nimalo nevjerojatno kad znamo da je njezina rodna kuća udaljena od župne crkve samo dvadesetak koračaja. Ta nas činjenica brzog krštenja živo podsjeća na ono što nam promatranje njezina života snažno nameće: bila je od Boga preodabrana od početka. U njezinim mladim godinama susrest ćemo dan u koji je primila od Boga izvanrednu nadnaravnu milost: uliveni dar prisutnosti Božje. Taj dar obilježio je njezinu dušu odmah na pragu života svetošću, trajnom i neugasivom ljubavlju prema Bogu, i taj će biljeg, svakome raspoznatljiv i jasan, ostati na njezinu duhovnom liku do smrti.

Još jedno značajno podudaranje!

Rođena je na dan sv. Antuna Pustinjaka. To je svetac sasma kontemplativnog tipa: živio je u samoći, služio je Bogu pokorom i molitvom. A izvršio je golem utjecaj na ondašnji poganski svijet. O njegovu pokorničkom i svetačkom životu kolale su pripovijesti čitavim rimskim carstvom. Bila je to najbolja propaganda za kršćanstvo. A sestra Jerina-Klaudija? I ona živi uglavnom kontemplativnim životom. Tako je živjela većina sestara u varaždinskom uršulinskom samostanu kroz dva i pol stoljeća njegova postojanja. Služilo se Bogu u pokori i u molitvi. Bilo je uvijek i vanjskog apostolskog rada: odgoja ženske mladeži. Ali u dugim desetljećima, pa i u vremenima sestre Klaudije, prevagnuo je tip kontemplativne redovnice. Danas je vanjsko apostolsko djelovanje veoma naglašeno. Sestra Jerina-Klaudija imala je neko vrijeme, kao učiteljica, mnogo školskih sati muzičkog odgoja i glasovira, ali se njezin rad ipak uglavnom odvijao unutar samostana: upravljanje, administracija te vodstvo i poučavanje mladih redovnica u duhovnom životu. Sve je te poslove obavljala u dubokoj sabranosti, šutnji, u sjedinjenju s Bogom. Za nju možemo, a da se ne prevarimo, reći: bila je kontemplativna redovnica. Kakav je utjecaj na svoju okolinu izvršio njezin svetački život takvog tipa? Golem! Izrazit ćemo ga ukratko: njezino življenje, za sve redovničke kuće u kojima je boravila, za svakoga s kim je dolazila u dodir, bilo je kao neki vidljiv udar transcendentalnog, nadnaravnog, u ovaj naš naravni, zemaljski životni krug. Sam pogled na Klaudiju podigao bi smjesta u duši čin strahopočitanja i skrušenja pred Bogom. Božja prisutnost blistala je iz Klaudije na neki otajstveni način. Čini se da nam je Providnost smišljeno i planski poslala Jerinu-Klaudiju u ovo laicizirano doba, u vrijeme koje eliminira supernaturalno, nadnaravno. Podiže nam nju kao neki vidljiv znak nadnaravnog. Još više: Jerina-Klaudija bit će u ovom svijetu svjedok, bit će znak prisutne ljubavi živoga Boga. Ne mislimo reći da će njezin lik izvršiti onolik utjecaj kao lik sv. Antuna Pustinjaka. Ne želimo se nikako igrati proroka. Ali podudaranje potiče znatiželju. A budućnost je otvorena.

Spomenuli smo, a kasnije ćemo govoriti opširnije o nadnaravnom ulivenom daru koji susrećemo kod Klaudije. Gospodin je nju odabrao. On će sam, bez posrednika, nju privući k sebi. Kao da je to htio jasno očitovati već u događajima njezina djetinjstva. Jerinin dobri otac Janko umro je mlad. Njegova kćerka imala je tada tek tri godine. Dobri i pobožni djed s očeve strane, Dragutin Boellein, jedva je smio vršiti kakav vjerski odgojni utjecaj na unuke. Sprečavala je to, pogotovo kad su Jankova djeca poodrasla, Jerinina mama Slava. Točnije rečeno, preko svoje kćerke Slave sprečavao je religiozni utjecaj Jerinin djed, Mirko Hrvat, liberalac, koji je mrzio Crkvu. On je uzdržavao kćerku i unuke. U Zagrebu su djeca potpuno potpala pod njegov utjecaj. Unatoč svemu tome, Bog je Jerinu-Klaudiju snažno privukao k sebi. Iz njezina života odsijeva samo Bog, njegovi neposredni zahvati, njegovo direktno djelovanje. Jerina će biti vidljiv znak njegove prisutnosti u svijetu. I žrtva za spasenje tog svijeta. To je njezina životna misija.

Jerinin otac, Janko Boellein, umro je 18. svibnja 1878, veoma mlad, u tridesetoj godini života. Ostavio je za sobom ženu i četvero djece: dvije kćerkice, Melitu i Jerinu, te dva sinčića, Mirka i Janka. Malo poslije očeve smrti umro je sinčić Janko, a onda i Mirko.

Janko Boellein bio je knjigovođa đakovačke štedionice. O njemu je ostalo zapisano da je bio vrlo lijep čovjek, veliki hrvatski rodoljub, sama dobrota. Bio je član, a neko vrijeme i predsjednik hrvatskog pjevačkog društva »Sklad«, kao i njegov otac Dragutin. U Đakovu veoma obljubljen. Umro je od upale trbušne opne i upale crijeva.

Jerinina mama, Slava, ostala je udovica u svojoj 23. godini. Kad joj je, dvije godine poslije supruga Janka, umro i sinčić Mirko, ostale su uza nju dvije kćerke, Melita i Jerina. Melita je od Jerine starija nešto više od godine dana. Mama Slava baštinila je neke crte karaktera svog oca Mirka Hrvata. Bila je tvrdog, teškog, pomalo sebičnog značaja, nije pokazivala previše ljubavi prema svojim kćerkama. To što je pomišljala na drugu udaju ne možemo joj zamjeriti jer, prvo, ostala je udovicom veoma mlada, a drugo, morala je naći neku zaštitu i sebi i svojim djevojčicama.

Melita i Jerina pohađale su pučku školu, koju su u Đakovu vodile časne sestre sv. Križa. Školske godine 1882-83. završila je Jerina drugi razred pučke škole s

Jerinin otac i majka

veoma dobrim uspjehom. Još slijedeće školske godine, 1883—84., pohađale su i završile, Jerina treći, a Melita četvrti razred pučke škole u Đakovu, a onda su odselile u Zagreb. Iz »Izvješća o Djevojačkih učionah u samostanu Milosrdnica« vidimo da je u »Gornje djevojačko gojište« školske godine 1884-85., u četvrti razred pučke škole, upisana Jerina Boellein. Te su se škole nalazile u Zagrebu, u Frankopanskoj i okolnim ulicama. Znamo točno dan kad se Jerina upisala u školu: 30. X. 1884.

Da li se Jerinina mama drugi put udala godine 1883. ili 1884. i, prema tome, koje je od tih godina doselila s novim suprugom u Zagreb, ne znamo točno. Svakako, mama, očuh, Melita i Jerina nalaze se u drugoj polovici 1884. u Zagrebu. U Zagreb je, godinu dana prije, 1883., doselio i djed Mirko Hrvat. Postao je predsjednikom Hrvatskog Sabora. Jerina i Melita bile su veoma žalosne što su se morale rastati od svog dobrog djeda Dragutina Boelleina, koji je ostao u Đakovu.

O drugom mužu Slave Boellein, to jest o Jerininu očuhu, Ljubomiru Radojkoviću, ne znamo mnogo. Znamo da je rodom iz Moldave u Banatu, da je po vjeri bio pravoslavac, po zanimanju oficir austrougarske vojske, i to pukovnik, da se potpisivao Ljubomir pl. Radojković od Radoboja, da je, s obzirom na vjeru bio liberalan, u stilu svoje žene Slave i tasta Mirka Hrvata. Ali čini se da je ipak bio prikladnijeg karaktera nego njih dvoje. S pastorkama, kako iz ono malo podataka možemo razabrati, postupao je blaže od njihove majke. Nisu se na njega tužile.

Orisali smo okvir Jerinina najranijeg djetinjstva. Okvir ljudski običan, prozaičan, težak, pomalo tragičan. Ozračje mučno. Ali u toj tami možemo razabrati sve jače svjetlucanje jednog blještavog svjetla, možemo prisluškivati prve akorde jedne zanosne simfonije. Gdje? U liku, u duši male Jerine. Nema sumnje: odabrana je. Bog je na nju stavio svoju ruku.

Čini se da je u rodu Boelleinovih Gospodin već odavna počeo utirati stazu za nastup jednog izabranog, svetog člana. A šaroliki Hrvatovi kao da su stupili na pozornicu samo zato da se vidi kako je Jerinin lik isključivo Božje djelo.

Dobri djed Dragutin Boellein imao je više sestara. Tri od njih imale su sinove svećenike. Josipa, udata Jaić,

imala je sina svećenika Gustava. Tonka, udata Lebanović, imala je sina svećenika Martina. Amalija, udata Gamperl, imala je sina svećenika Đuru. Ti su svećenici, dakle, bili bratići Jerinina oca Janka. Sva trojica bili su veoma dobri svećenici. A Marija, rođena Pinterović, žena Dragutina Boelleina, Jerinina baka, inače veoma pobožna, bila je u rodu s trima svećenicima, đakovačkim kanonicima: Pinterovićem, Hostom i Sokolićem. Njezinu rodu, ili svojti, pribrajaju i nekog tršćanskog biskupa, ali to nismo mogli provjeriti. U srodstvu s Boelleinovima bio je i kanonik i opat Wittman.

Mala Jerina. Jednogodišnja, trogodišnja, četverogodišnja Jerina. Postoje podaci o izvanrednim nadnaravnim Božjim zahvatima u životu te sitne djevojčice. Ne usuđujemo se to opisivati u ovom poglavlju, gdje bi to zapravo spadalo. Opisat ćemo to u jednom od slijedećih poglavlja, kad već za to sazri kontekst.

Možda nekome neće biti moguće vjerovati u tolik utjecaj nadnaravnog, supernaturalnog, na život Jerine Klaudije Boellein, naše vršnjakinje s našeg terena, sestre naših dana, građanke Đakova, Zagreba i Varaždina. Međutim, bez vjere u nadnaravno život Majke Klaudije ne može se razumjeti. Dapače, promatrajući taj život, otkrivamo da je njegov smisao bio samo jedan: svjedočiti prisutnost i ljubav Božju u svijetu — još više: izgorjeti kao žrtva zato da nadnaravno, da ljubav Božja prožme današnjeg čovjeka, da ga Bog što intenzivnije svojom prisutnošću pronikne. Da, bez vjere u nadnaravni svijet, bez vjere u prisutnost Božju u svijetu, lik Jerine Klaudije ne može se razumjeti.

Izvori i dokumentacija

1. Stari molitvenik u kojemu je Dragutin Boellein zabilježio podatke o rođenju i krštenju svoje unuke Jerine nalazi se u Arh. vicep. Matice u kojima je zabilježeno Jerinino rođenje i krštenje nalaze se u matičnom uredu općine Đakovo.

2. Sama Jerina-Klaudija rado je isticala da je rođena u nedjelju, na blagdan Imena Isusova.

3. Razne podatke o obiteljima Boellein i Hrvat te o pojedinim članovima tih obitelji pružili su:

a) matične knjige

b) dr Mato Horvat: Spomenica hrvatskog pjevačkog društva »Sklad« — »Preradović« u Đakovu. Đakovo 1939.

c) prof. Matija Pavić: Biskupijsko sjemenište u Đakovu od 1806. do 1906.

d) pisma povjesničara Đakova, dra Mate Horvata, upravljena piscu ovih redaka. Nalaze se u Arh. vicep.

e) podaci prikupljeni od prof. povijesti Mare Pavičić, koja je i sama u rodbinskoj vezi s Boelleinovima (u Arh. vicep.)

f) izvještaji Jerinine sestre Melite (Arh. vicep.)

g) razni izvještaji i katalozi pučke škole (od šk. god. 1882—83. i dalje) koju su u Đakovu vodile sestre sv. Križa

h) »Izvješća o djevojačkih učionah u samostanu milosrdnica«, Zagreb od god. 1884—85. i dalje

i) razna pisma starijih i novijih datuma, te razni kraći dokumenti, koji govore o Jerini i njezinoj rodbini (Arh. vicep.).

Neki podaci o Jerininu djetinjstvu uzeti su iz disertacije Anastazije Trobentar: Herojska krepost ... Mater Marije Klaudije Boellein ...

Citati časnih sestara Margarite Labrtić, Pije Lončar i Marije Forst uzeti su iz njihovih izvještaja. (Arh. vicep.)

4

ZAGREBAČKE GODINE. OČITO PREODABRANJE JASNO DIKTIRA ŽIVOTNU MISIJU

Jerina je došla u Zagreb kao devetgodišnja djevojčica. Proživjet će tu punih dvanaest godina svoje mladosti. Njezina školska, a pogotovo vjerska izobrazba ostavlja dojam neke tajanstvenosti i zagonetke. Vidjet ćemo. Iz obitelji u kojoj je ona živjela čovjek bi se nadao da će prije niknuti sve drugo nego svetica. Možda je Gospodin to zato tako uradio da se jače istakne njegovo osobno djelovanje.

Mama, očuh, Melita i Jerina stanovali su u centru grada, u Berislavićevoj ulici, u zgradi broj 3, u neposrednoj blizini Zrinjevca. Očuh je oficir, a djed Mirko Hrvat predsjednik je Hrvatskog Sabora. Dakle dobro situirana i ugledna obitelj. Djed Mirko Hrvat bio je obećao Jerininu ocu Janku, dok je ovaj onako mlad umirao, da će se brinuti za njegovu djecu. To je obećanje jednako vjerno izvršavao i dok su djeca živjela u Đakovu, kao i sada, kad su se nastanila u Zagrebu. Za Melitu i Jerinu brinuo se pravom očinskom ljubavlju. Pazio je da im ništa ne uzmanjka. Ali o njihovu vjerskom odgoju nije htio ništa ni da čuje. Ustrajno je mrzio svećenike, sigurno i zbog toga što je svećenstvo, hrvatski raspoloženo, u velikoj većini pristajalo uz Antu Starčevića. Bilo je protivnik Khuena Hedervaryja, s kojim je Mirko Hrvat vjerno surađivao. Mirko je i svoju kćerku Slavu, Jerininu mamu, u njezinim mladim danima, odgajao daleko od vjere i od Crkve. Stoga nam je to čudnije što je Slava, kad je došla u Zagreb, upisala svoje kćerke u pučku školu koju su vodile sestre milosrdnice iz Frankopanske ulice. Učinila je to valjda stoga što je čula da su te škole veoma dobre pa je htjela da joj djeca budu dobro odgojena.

Iz školskog »Izvještaja« vidimo da je Jerina godine 1884-85. pohađala četvrti razred. U prvom polugodištu ostala je »neizpitana« zbog bolesti. U drugom polugodištu potpuno je »izostala«, vjerojatno opet zbog bolesti. Školske godine 1885-86. ponovno je upisana u četvrti razred i prvo polugodište završila je s odličnim uspjehom. Ni ovaj put nije završila razred. U drugom polugodištu je izostala. Možda zbog toga što se te iste školske godine, 1885-86., upisala u muzičku školu Glazbenog zavoda, pa je tamo bila previše okupirana. Na Glazbenom zavodu od sada upisuje svaku školsku godinu, sve do 1890—91. uključno. Prvu i drugu godinu završava s vrlo dobrim uspjehom. Taj dobri uspjeh jednak je današnjem odličnom. U trećoj godini je neispitana, valjda zbog bolesti. Opetuje treću godinu i završava s vrlo dobrim. Čak je i pohvaljena! Pohvaljena je bila i na kraju slijedeće godine. Četvrtu i petu godinu te škole završava kao obično. A sada nailazimo na zagonetku: u šesti razred nije ni upisana. A za diplomu glazbene škole trebalo je završiti šest razreda. Zašto se nije upisala u šesti razred? Točno ne znamo, ali razlog bi, po svoj prilici, trebalo potražiti u volji njezine mame. Uršulinka, sestra Anđela, koja je kasnije bila Klaudiji poglavarica u Varaždinu, piše:

— Klaudija je imala za učitelje iz glasovira najizvrsnije profesore i premda joj je tvrda majka priječila vježbanje glasovira i nije dopustila da položi ispit iz glasovira, ona je svojim izvanrednim darom za glazbu toliko uspjela da je savršeno i s puno osjećaja i žara svirala komade najvećih glazbenika: Beethovena, Mozarta.

Jerini su predavali poznati profesori: Dragutin Marek, Nikola Faller (kompozitor), Emilija Makanec i drugi. Zašto mama Jerini, izvrsnoj učenici, nije htjela pričuštiti diplomu? Zamršeno pitanje. Teško je dati točan odgovor.

Djed Mirko Hrvat nije dopustio, a mama je s njim u tom bila složna, pa Melita i Jerina nisu posjećivale ni nedjeljnu sv. misu. Vjeronauk su slušale u školi jer je bio obligatan predmet. Jerina ima iz vjeronauka ocjenu odličan. Djed i mama pustili su djevojčice na prvu

sv. Pričest zbog običaja i valjda zbog toga da se ne zamjere austrijskoj administraciji. Ali ni takva obiteljska sredina nije mogla spriječiti Božje djelovanje. Dapače, baš u to vrijeme izveo je Gospodin u Jerininoj duši odlučan potez, utisnuo je u njezino biće pečat preodabranja, usmjerio je njezin život prema cilju, do kojeg će je apsolutnom sigurnošću dovesti, namijenio joj je ulogu koju će u današnjem vremenu neizostavno izvršiti. Jerina-Klaudija bila je za vrijeme svog života svjesna svega toga. Taj odlučan potez Bog je u Klaudijinoj duši izveo na dan njezine prve Pričesti. Na taj dan utisnuo je u njezinu dušu neizbrisiv pečat preodabranja. O tako važnom događaju najbolje je da nam progovori ona sama. Kad su joj njezin ispovjednik i njezina poglavarica naredili da nešto napiše o svom unutrašnjem duhovnom saobraćaju s Bogom, ona piše o tome veoma kratko, čitav izvještaj ispunio bi samo jednu tipkanu stranicu, ali na prvo, najistaknutije mjesto stavlja baš taj događaj. Njemu daje glavno mjesto u svojoj povezanosti s Bogom. Svatko, tko i malo poznaje njezin život, na prvi mah zapaža da je upravo taj događaj i polazna i središnja točka njezinog duhovnog života, njezina duhovnog i svetačkog lika, njezina životnog poslanja, njezine uloge koju je trebalo da izvrši i u okolini u kojoj je živjela i u današnjem momentu povijesti Crkve.

O tome događaju čvrstom sigurnošću i limpidnom jasnoćom piše ovo:

Veliku sam milost primila na dan prve sv. Pričesti, dne 1. V. 1887. Kroz nekoliko sati bila sam posve odsutna zemaljskom životu, otrgnuta svemu stvorenome, a proniknuta prisutnošću Božjom. Osjećala sam Boga u sebi. Sreća moja bila je neopisiva. Ovu istu milost primila sam još dvaput u životu.

O čemu Jerina-Klaudija govori, jasno nam je. Stručno teološki izrazili bismo to ovako: primila je uliveni dar Božje prisutnosti. To je nadnaravni dar koji daje sam Bog osobno.

Kad je primila taj Božji dar, bila je Jerina djevojčica od dvanaest godina. Nalazila se na ulazu u život pune ljudske osobnosti. Dakle, već na početku njezin život označen je jasnim biljegom, usmjeren je točno određenom stazom prema konkretno zacrtanom cilju. Njezina je misija da bude svjedok Božje prisutnosti u svijetu. Još nešto moramo pridodati tome: njezino se poslanje sastoji i u tom da bude žrtva, da se Bogu žrtvuje sa svrhom da se njegova prisutnost što jače afirmira u ljudskim dušama, u svijetu. O tome ćemo govoriti kasnije.

U čitavu životu Jerine-Klaudije ne nalazimo važnijeg i značajnijeg momenta od ovoga što ga susrećemo na dan njezine prve Pričesti. Taj trenutak čini jezgru čitavoga njezina duhovnog života i siguran putokaz u razmrsivanju, razumijevanju i tumačenju velikog duhovnog bogatstva koje joj je dano, preodabranja kojim je obilježena, cilja prema kojemu je usmjerena.

Toga dana, kad je primila prvu sv. Pričest, otišla je sa svojom majkom, s očuhom i sa sestrom na šetnju u Tuškanac, ali se nije mogla rastresti. Čitavo vrijeme ostala je uronjena u Boga. On je u Jerininoj svijesti, u njezinoj duši bio živo prisutan. Tek kad se vratila sa šetnje, našla se opet u običnom životu.

Tu milost žive Božje prisutnosti, čuli smo (o tom piše ona sama), primila je još dvaput u životu. Zar samo još dvaput u životu? Moramo dobro uočiti jednu razliku. Drugo je veoma jaka, izvanredno intenzivna svijest o Božjoj prisutnosti, svijest koja dotiče ekstazu, a drugo je posve ista nadnaravna svijest o Božjoj prisutnosti, po-

Tuškanac

sve isti uliveni dar, ali sa smanjenim intenzitetom, dan u manjem stupnju. Eto, taj drugi način svijesti o Božjoj prisutnosti, taj stupanj s manjim intenzitetom ulivenog dara, posjedovala je Jerina-Klaudija od dana svoje prve Pričesti pa sve do smrti. Kako, odakle to znamo? Odgovaramo ukratko: o tome nam govore svi izvještaji, sva svjedočanstva svih onih koji su je poznavali. Već jedan pogled na redovnicu Klaudiju bio je dostatan da u svačijoj duši nikne neko strahopočitanje, uvjerenje da je Bog blizu, da je na poseban način prisutan, da na osobiti način djeluje u duši te redovnice, da je ta redovnica sveta. Isti dojam utisnuo bi se i u dušu onoga koji bi je samo jednom u životu pogledao, vidio, kao i u dušu onoga koji je Klaudiju gledao svaki dan. Među njezinim redovničkim susestrama kružila je riječ: čim je stupila u Red, bila je sveta.

Što je s onim godinama koje su slijedile neposredno poslije prve sv. Pričesti? O tome nemamo mnogo izvještaja, ali imamo ih ipak dovoljno da možemo naći sigurnu istinu. Djed Mirko Hrvat i mama Slava držali su i dalje Jerinu i Melitu u udaljenosti od Crkve. Djevojčice su im se morale pokoriti. Sakramentima nisu pristupale, k nedjeljnoj sv. misi nisu išle. Opisujući to razdoblje, Melita govori o sebi i o svojoj sestri Jerini: Čitale smo mnogo, ali samo liberalnu štampu. Iz Sabora, dok je djed Hrvat živio, donosio nam je svaki dan paket glavnih bečkih, peštanskih i zagrebačkih novina. Čitale smo i drugo štivo. Vjersko štivo ni vidjele nismo.

Nastojali smo dobro prostudirati te zagonetne godine Jerinine mladosti. Rezultati nam kažu ovo: pod pritiskom mame i djeda Jerina je napustila vanjsko prakticiranje vjerskih dužnosti. Inače joj je vjera ostala netaknuta. Jednako, ni jedan grijeh nije dotaknuo njezinu dušu. A čim je došla u nešto samostalnije godine, smjesta je obnovila prakticiranje vjerskih dužnosti. Bila je to, po prilici, četvrte ili pete godine poslije prve Pričesti, 1891. ili 1892. Jerina je navršila šesnaestu godinu života. U obitelji su niknuli nekakvi nesporazumi, zapravo, koliko nam je sve skupa poznato, između Jerine i mame.

Zbog tih nesporazuma bila je mama Slava prema svojoj kćerci Jerini nesnošljiva. Kad je Jerinina dalja tetka Paulina godine 1892. dovela svoju kćerku u Zagreb da je upiše u višu djevojačku školu, navratila se u posjet i svojoj rođakinji Slavi, Jerininoj mami. Taj čas Slave nije bilo kod kuće. Našla je samo Melitu i Jerinu. Ova je jedva dočekala priliku da se izjada. Bacila se na koljena pred tetkom Paulinom, obujmila joj noge i gorko zaplakala. Bila je to provala boli zbog majčina oštrog postupka.

Znamo sigurno da Jerina u čitavom tom obiteljskom zapletaju nije bila ništa kriva. Po svemu se čini da je krivnja bila na očuhu Radojkoviću i na maminoj naravi. Ti su nesporazumi, po svoj prilici, bili razlog zbog kojeg se Jerina nije upisala u šesti razred Glazbene škole. Mama se pokazala veoma neraspoloženom, sumnjičavom, strogom, bezobzirnom. Postojao je i pokušaj raspleta. O tome govori sama Klaudija. Ali i ona spominje samo vanjski okvir događaja. Otkrila je to mnogo kasnije, u svojoj starosti, svojoj poglavarici, sestri Ignaciji Galijan. Sestra Ignacija piše: Sa svojih šesnaest godina namolila je Jerina majku da je pusti stanovati u Penzionatu, u Vlaškoj ulici. Gospođa Leopold je to savjetovala i od neke milostinje namirivala troškove. Jerina je svake nedjelje išla na sv. ispovijed biskupu Langu, a onda na sv. Pričest.

Po svoj prilici da je taj korak savjetovao biskup (onda još samo običan svećenik) Lang, a izvela ga je gospođa Leopold. Penzionat su onda vodile sestre milosrdnice.

Ovdje, kako smo opazili, nailazimo na još jednu zanimljivu činjenicu: susret sveca sa sveticom. Da li se mala Jerina i prije ispovijedala kod svećenika Langa, da li joj je možda on podijelio prvu sv. Pričest? Ne znamo. Ali, evo, on je u ovom času vodio šesnaestogodišnju Jerinu na njezinu putovanju prema Bogu. Došla je u sigurne ruke. Bog je Jerini dao i tu milost da je u osvitku svoga duhovnog života naišla na svetog, razboritog i sigurnog duhovnog vođu.

Godine 1893. umro je djed Mirko Hrvat, predsjednik Hrvatskog Sabora. Jerinin i Melitin očuh Radojković, oficir, izgubio je čvrsto zaleđe, koje ga je štitilo od ondašnjih uobičajenih čestih premještaja vojničkih osoba. Sad je morao u Otočac, u Liku. I tako je iste godine čitava obitelj odselila u Otočac. Ostali su tamo tri godine, od 1893. do 1896. O tom boravku u Otočcu Melita piše: U Otočcu smo se samo zabavljale. Bile smo u oficirskom

društvu. Jerina se htjela udati za jednog natporučnika iz Galicije. Mama to nije dopustila. Jerina se zbog toga žalostila, ali to nije bio uzrok da ide u samostan.

Svoje izjave o Jerini Melita je dala u svojoj starosti, pa nije čudno da smo u tim izjavama naišli na neke netočnosti. Međutim, njezin izvještaj o njihovu boravku u Otočcu čini se točnim. Premda je Jerina bila već primila mnoge izvanredne milosti od Boga, ipak joj još nije potpuno bila otkrivena njezina životna uloga i konkretno zvanje. Uostalom, znamo sigurno da su Melita i Jerina u Otočcu također ostale na potpunoj moralnoj visini. Bdjela je nad tim njihova mama.

Godine 1896. Radojković je iz Otočca premješten opet u Zagreb. Ovaj put su se nastanili u Rainerovoj ulici. Tu su stanovali tri ili četiri godine, sve dok im očuh nije bio premješten u Budimpeštu. Iz tog vremena njihova boravka u Zagrebu imamo jedan lijep izvještaj o Jerini i Meliti. Napisala ga je sestra Georgija Ostoić. Ona je, prije nego je ušla u Red, stanovala u istoj Rainerovoj ulici (danas je to dio zagrebačke Ulice 8. maja, između Svačićeva i Marulićeva trga). Evo što piše Georgija: Stanovale smo u istoj ulici (Rainerova), tako sam imala zgode da ih malo motrim. Onda su već bile fine gospođice. Bile su uvijek ukusno odjevene. Njih dvije uvijek zajedno, nikad s majkom ili očuhom. Nikad nisam vidjela da su idući ulicom govorile. Zalazile su redovito u samostansku crkvu milosrdnica (Frankop. ulica). Tamo su išle i na sv. ispovijed u jedan mali oratorij, jer je Melita slabo čula.

Milost je u Jerini snažno radila. Kako vidimo, ona je s tom milošću vjerno surađivala.

Je li onaj događaj na dan njezine prve sv. Pričesti bio, možda, samoobmana, varka? Usuđujemo se reći da je ta mogućnost potpuno isključena! Odakle nam ta sigurnost? Iz svjedočanstava svih, jednostavno svih koji su Jerinu-Klaudiju poznavali. Sam pogled na nju izazivao bi u prvi mah u duši svakoga promatrača misao: sveta je, tu je Bog prisutan. O tome nam govori čitav njezin život, o tome nam govori čitava ova knjiga. O tome će nam mnogo reći i stranice slijedećeg poglavlja, makar se na njima još uvijek govori o veoma lijepoj, elegantnoj, uvijek ukusno odjevenoj, privlačnoj gospođici Jerini Boellein.

Izvori i dokumentacija

1. »Izvješća o Djevojačkih učionah u samostanu milosrdnica«, Zagreb, od god. 1884—85. i dalje.
2. Stari školski izvještaji Glazbenog zavoda. Arhiv Glazbenog zavoda, Zagreb
3. Izvještaj sestre Anđele Zemljak u Arh. vicep.
4. Spis koji je sama Klaudija napisala o svom duhovnom životu, nalazi se u Arhivu vicep.
5. Izvještaj Melite Boellein u Arh. vicep.
6. O susretu Jerine s tetkom Paulinom izvješćuje prof. Mara Pavičić.
7. Izvještaj sestre Ignacije Galijan nalazi se u Arh. vicep. Sestra Ignacija vjerno prenosi Klaudijine riječi. Kad je imala šesnaest godina, Klaudija je privremeno stanovala u Penzionatu, u Vlaškoj ulici. Ta stara zgrada, Vlaška ul. br. 52, sve do nedavna služila je kao Mirovni dom. Tu je Jerinu, prema Langovu savjetu, sklonila gospođa Leopold. Gospođa Leopold, majka isusovca Karla i kartuzijanca Edgara, bila je predsjednica društva Sveudiljnog klanjanja. Jerina se htjela udaljiti iz blizine očuha Radojkovića i od mamina sumnjičenja. Slušala je u svemu svoga svetog ispovjednika dra Josipa Langa.
8. Izvještaj sestre Georgije Ostoić u Arhiv. vicep.

5

PRAZNICI. JASMIN U SELAČKOM SOKAKU. IZLET U VINOGRADE ĐAKOVAČKE TRNAVE; MOLE KRUNICU; OKOLINA SLUTI POSLANJE

Za vrijeme velikih školskih praznika, ljeti, dolazile su Jerina i Melita redovito u Đakovo. Dolazile su, bilo iz Zagreba, bilo iz Otočca, i onda kad više nisu pohađale školu. Zajedno s njima ljetovala bi i mama, ali, čini se, ne svaki put.

Djed Dragutin Boellein veoma se radovao dolasku svojih unuka. Ne samo zbog toga što ih vidi kod sebe, nego također i zato, što ima priliku da im dade dobre naputke za život, da ih kršćanski odgaja. Poznavao je ideje njihova djeda Mirka Hrvata pa bi znao uzdahnuti: Joj, Hrvat će mi pokvariti moju djecu. (Izvj. Melita Boellein).

Volio je djed Dragutin obje svoje unuke, ali je posebnom ljubavlju gledao na Jerinu: rastapao se kad je govorio o njoj. Samo je pripovijedao o Jerini. Melita se kraj nje izgubila, iako nije davao prednosti ni jednoj (izv. Pavice Šabarić). Čini se da je taj karakterni i pobožni čovjek prilično jasno naslućivao da je Jerina izabrano Božje čedo.

Nije to naslućivao samo djed.

U Đakovu je tada živjela ugledna obitelj odvjetnika Mate Šabarića. Njegove kćerke Pavica, Danica i Zlata družile su se s Jerinom i Melitom, posebno Pavica, njihova vršnjakinja. Ostavila nam je krasne izvještaje o Jerini. Da nije tih njezinih izvještaja, Jerinino djevojačko doba ostalo bi nam prekriveno prilično neprozirnošću, nejasnoćom. S izvještajima Pavice Šabarić, poslije udate Slaviček, slagale su se i njezine mlađe sestre Danica i Zlata.

Pavica nije znala što se događalo u duši devetnaestgodišnje Jerine. Jerina nije o tome nikad nikome ništa govorila. Ali, razumljivo, Božje djelovanje u duši moralo je ipak nekako izbiti na javu. Evo kako Pavica Šabarić izražava svoje općenite utiske o djevojci Jerini, koju je mogla prilično dobro upoznati za vrijeme nekoliko godina, makar su se družile samo za vrijeme praznika:

— Na svakoga, tko je Jerinu sreo, ostavila je dojam višega bića. Jednostavna, otmjena, bila je mila i mom tati i mami. Uvijek je bila kao da lebdi, kao da nije na zemlji... Nikad se nije naglas smijala, a smiješak joj je uvijek lebdio na usnama... Iz nje je izbijalo nešto nebesko. Nikad je nisam vidjela namrštenu... Ona je imala posebnu ljepotu, koja se ne sreta. Isijavala je iz nje duša. Vidjela sam u životu mnogo lijepih, ali nitko nije imao to nešto što je iz nje izviralo. Svi su vidjeli da je ona nešto posebno... Ona sama nije bila svjesna kako je djelovala na ljude... Uvijek je dobrota isijavala iz nje. Svagdje je bila rado viđena. Mislim: tko ju je jedanput susreo, više je nije zaboravio. Ja nisam nikad poslije srela nikoga tko bi joj sličio... Bila je kao Božji anđeo.

Pavica nije znala za posebne Božje milosti koje je Jerina nosila u svojoj duši, nije joj ništa poznato o Jerininu životnom poslanju, ali je o svemu tome već onda nešto slutila, jer piše da je iz Jerine izbijalo nešto nebesko. Još više! Gospođa Pavica Šabaric-Slaviček izjavila je da je u Jerininoj prisutnosti bila sva zbunjena pod dojmom neke unutrašnje sile koja je iz Jerine izvirala. I to je formulirala riječju »preodabranje«.

Pavica je još nešto slutila: da Jerina trpi, da se žrtvuje: Mislim da je morala mnogo trpjeti, ali nikad se na njoj ništa od toga nije vidjelo... Uvijek su joj oči bile zalivene suzama, kao orošene. Uvijek je imala neku sjetu u očima, ali oko usana smiješak.

Melita i Jerina nisu u Zagrebu ni s kim drugovale. Slično je bilo i u Đakovu. Kako su ipak sklopile poznanstvo s Pavicom i s njezinim sestrama? O tome će nam pripovijedati Pavica.

Boelleinove su stanovale blizu Šabarićevih. I jedna i druga kuća danas izgledaju gotovo jednako kao i onda. Đakovačkoj župnoj crkvi s desne strane nalazi se župni dvor, a odmah uz župni dvor prislonjena je kuća Dragu-

Jerina

tina Boelleina. Tu je početak nekadašnjeg Doljanskog sokaka, iz kojeg se odmah desno kreće u Selački sokak. Župnoj kući s lijeve strane nalazi se kuća Šabarić, druga u redu. Tu je početak nekadašnje Kasarničke, poslije Osječke, danas Ulice JNA.

— Kad bi Boelleinove došle na ferije, bio bi to događaj za Đakovo. U predvečerje su znale šetati kroz mjesto. Kad bi prošle, došao bi mi ponetko reći: Sad su prošle Boelleinove. Uvijek su same šetale, lijepo obučene. Ja sam tada stala za zastor na prozoru i čekala da se vrate... Šetale su Kasarničkom ulicom. Tu su svi Đakovčani šetali, pa se čudim kako to da nisu sklopile nikakva poznanstva — izvješćuje Pavica Šabarić i nadodaje: Jedino su sa mnom hodale.

Pavica pripovijeda kako je do toga došlo:

— Boelleinovi su međašili sa župnim dvorom. Moj ujak (mamin brat) Cepelić bio je župnik Đakova. Ja sam uvijek bila kod ujaka jer sam tamo sve radila. Uz trošnu tarabu išla sam gledati hoću li vidjeti Jerinu. U to je došla jedna mala prljava curica. Rekla sam joj: Idi se umiti, jer si tako musava. Mala je odgovorila: Nisam musava, ja sam lipa. Uto nadođe Jerina i reče: I ja sam joj kazala da se ide umiti. Tako smo se upoznale. Ja sam odmah pozvala Jerinu:

— Dođite s nama na vilu!

Jerina je odgovorila:

— Ako me didica (tako je od milja zvala svog dobrog djeda Dragutina) pusti, jer on voli da smo ja i Melita same.

— Ja ću moliti didicu.

Pavica se ne sjeća da li je ona molila djeda ili samo Jerina, ali je on svojim unukama dopustio da s Pavicom i njezinim sestrama odu »na vilu«. Tako izvješćuje Pavica.

Vila Šabarić.

Bila je ta vila atrakcija za Đakovo. Pravi botanički vrt. Uredio ga je i zasadio Pavičin ujak, župnik, poslije kanonik, Cepelić. Vila se nalazila na kraju tadašnjeg Selačkog sokaka, s lijeve strane, na uzvisini, na brdašcu (danas se vidi još samo srednji dio zgrade, i to u ruševnom stanju, a dva pokrajna krila su srušena). K vili se išlo ravno, penjući se uz kosinu. S desne i s lijeve strane staze poredane su gredice cvijeća i grmovi svake vrste, a

iza cvijeća i ukrasnih grmova, s jedne i s druge strane su vinogradi. Iza vile je šumica-park. Iza vinograda travnjak s bunarom. U vili kapelica. Uz hrast, bukvu i jelu rasli su pravi cedri libanski. Uz žuto cvatući drijen, nekakvo drvo japanskih jabuka s velikim čarobnim cvjetovima sličnim tulipanima. Mnogo čempresa i mnoštvo ostalih crnogoričnih stabala i grmova. Raskošno su cvali jorgovani, magnolije i jasmin. Uz glavnu stazu, u bogatu šarenilu raznovrsnog cvijeća kao da su prevladavale georgine u bezbrojnim nijansama čistih i miješanih boja. Pčele, neumorne u skupljanju, zujale su povazdan da napune stotinjak košnica poredanih uz vilu.

Jerina s Melitom i s prijateljicama Šabarićkama »na vili«. Bila je raspoložena, pripovijedala je. Kad je govorila, govorila je mirno. Inače, u sličnim prigodama, više je voljela šutjeti. Nosila je u sebi svoju veliku tajnu: duboku svijest i doživljaj o posvudašnjoj Božjoj prisutnosti. Mnogo poslije, kad je postala redovnicom, kad god bi pogledala cvijet, ne bi se mogla uzdržati a da u žarkom zanosu ljubavi ne izgovori riječ: Bog, Bog, Bog! Ovdje, u krugu svojih prijateljica, koje nisu poznavale njezinu tajnu, nije mogla dati potpunu slobodu svojem unutrašnjem zanosu. O, kako se u tom raskošnom bogatstvu nježnih cvjetova, blistavih boja i opojnih mirisa mogla jasno razabrati prisutnost Stvoritelja, njegova intenzivna ljubav! Oni mekano-bijeli cvjetići jasmina, koji svojim raširenim laticama kao da mole, kao da očekuju još nešto odozgo, od Izvora nevinosti i ljubavi, cvjetići koji osvajaju svojim čarobno-bijelim blistavilom, produžili su i prema ljetu svoju molitvenu pjesmu cvata, tu, u sjenovitom Selačkom sokaku.

Pavica je Jerinin boravak »na vili« opisala vrlo kratko. Ništa posebno. A što bi imala zabilježiti? Jerina uvijek ista: tajanstvena, s mirnim, zamišljenim, zagonetnim pogledom, na ustima joj uvijek lebdi smiješak. Oči kao orošene. Ostavlja dojam višeg bića. Kao da nije na zemlji. Neka sjeta u očima. Iz nje je izbijalo nešto nebesko. U njezinoj blizini Pavica je kao zbunjena pod dojmom neke unutrašnje sile koja je iz Jerine izvirala. Pavica nije znala definirati tu unutrašnju silu, jer nije ništa znala o ulivenom daru koji je Jerina primila na dan svoje prve sv. Pričesti. Nama je to poznato, pa nam je Jerinino držanje razumljivo. U svom dnevniku Pavica je pisala, pa

i usmeno izvještavala, o Jerini, s velikim ushitom i zanosom. Tom se prevelikom oduševljenju nemojmo čuditi. Zapažala je da Jerina nosi u svojoj duši neku skrivenu stvarnost, veliku i uzvišenu. Jerinina prirodna ljepota učinila je tu tajnu još zagonetnijom, još privlačnijom. Pavica je sve to zapažala, slutila je o čemu se radi, ali ništa točno nije mogla znati. Pred tom velikom Jerininom zagonetkom ostala je zapanjena i smetena. Odatle onaj stil u njezinim izvještajima. Kad je Jerina poslije ušla u Red, kad je postala sestra Klaudija, onda više nije mogla potpuno sakriti svoj nadnaravni uliveni dar, pa je svatko iz njene okoline mogao lako izraziti svoje dojmove o Klaudiji: Ona je sveta, sveta, u njezinoj prisutnosti osjećamo strahopočitanje, jer osjećamo da je u blizini Bog.

Izlet u vinograde Đakovačke Trnave.

Taj se izlet Pavici oštro usjekao u pamćenje. O njemu piše u svom dnevniku.

Glasoviti vinogradi Đakovačke Trnave. Brežuljci zasađeni vinovom lozom, voćkama, okrenuti prema jugu, načičkani pomoćnim zgradama koje bismo danas najradije nazvali vilama ili vikendicama. S istaknutijih mjesta pogled se širi i nastavlja na ravnu slavonsku Posavinu.

Tata Pavice Šabarić pozvao je Jerinu i Melitu da se pridruže njegovim kćerkama na izlet u vinograd. Obećale su da će doći. Dopuštenje djeda Dragutina ne spominje se. On je umro u ožujku 1895. Jerina je došla na izlet u crnoj haljini, dakle, taj je izlet bio, po svoj prilici, u godinama 1895. ili 1896.

Bila je subota. Naručena kola došla su u 2 sata poslije podne pred Šabarićevu kuću. Ušle su i posjedale mlade Šabarićke sa svojom mamom. Kad su se kola zaustavila pred Boelleinovom kućom, sjele su Jerina i Melita. Kočijaš pucnuo bičem i konji đipnuli prema vinogradima. Dvanaestak kilometara. Pavica se pred Jerinicom osjećala zbunjenom, pa je većinom šutjela i slušala što društvance pripovijeda. Jerinu je nazivala Jerinicom. Stigle su u Šabarićev vinograd, u kuću koja se stisla između dva proplanka, zasađena lozom, na gornjem dijelu udoline. Pred kućom tratina, stabla, iznad nje i iznad vinograda, na vrhu brežuljka šumica. Pregledale su vinograd i kuću, pogostile se tek sazrelim šljivama, brb-

ljale, smijale se, zabavljale. Onda su se uputile uz brežuljak, prešle glavni put i stigle u Boelleinov vinograd, koji se nalazio pri vrhu, tik uz biskupski posjed. I Boelleinovi su imali kuću u vinogradu. Jerina im je pokazivala prostorije, uvijek vedra, nasmijana. Kad su se vraćale niz brežuljak u Šabarićev vinograd, uhvatila ih je kiša pa su dobro pokisle jer nisu imale kišobrana. Pavičina mama pripremila je večeru. Bile su veoma dobro raspoložene, pa su zapjevale.

A onda, natrag u Đakovo. Kiša je pljuskom padala, grmjelo je i sijevalo, ali je u kočiji bilo veselo. Cesta je vijugala kroz šumice, kukuruzišta, kroz polja, s kojih je pšenica bila već požnjeta, kroz livade, uspinjala se blagim uzbrdicama i spuštala laganim nizbrdicama. Jerina je za vrijeme vožnje pripovijedala događaje iz djetinjstva. Onda su molile Gospinu krunicu.

— Jerinin glas, dok se molila krunica, dobro sam razabirala — piše Pavica.

Stigle su u Đakovo i oprostile se.

Pavičin dnevnik tu završava. Ali dojmovi o dobroj Jerini ostat će neizbrisivi.

Gospođi Pavici Šabarić-Slaviček ostali su u sjećanju još neki davni događaji iz vremena njezina drugovanja s Jerinom:

— Jedanput smo se rastajale, bilo je to u njihovu (Boelleinovu) predvorju, u sumrak, ali nikako da se rastanemo. Melita je zaželjela granatu (cvijet granatne jabuke, šipka). Tomašićka joj je donijela, pa je i ona ostala u našem društvu, jer nije nikako mogla otići od Jerine. Uto je došla Jerinina mama, koja je bila veoma tvrda, pa je rekla Meliti: Što će ti to: nećeš mi to nositi u kuću! Mi smo tada otišle od vratiju, ali se opet nismo mogle rastati, dok nas nije izgrdila. Mislim da je Jerina morala jako trpjeti, ali nikad se na njoj nije ništa od toga vidjelo.

Jerinu je svatko cijenio i volio, jedino je njezina mama bila prema njoj oštra. Slično je postupala i s Melitom.

Pavica dalje pripovijeda o Jerini i o Meliti:

— Bile su uvijek prvorazredno obučene, ali i mama i očuh bili su tako tvrdi da im nisu davali šivati odijela, nego su same sebi sve šivale na ruku.

Pavica nastavlja:

— Naš ujak župnik bio je veoma strog. Kad smo se uvečer vraćale sa šetnje, Jerina nas je uvijek pratila do kuće; onda smo opet mi pratile nju i Melitu, pa one opet nas. Ujak nas je čuo i sutradan pitao kuda smo opet lutale po večernjem zraku. Kad je čuo da smo pratile Jerinu, umuknuo je, kao da je razumio da se od nje ne možemo odijeliti.

— I kapelanu Pejakiću svidjelo se naše prijateljstvo. On je u tome vidio nešto plemenito. Jednog dana rekao mi je: Sestra mi je dobila curicu; zvat će se Jerina. To ime dao joj je zbog Jerine.

— Imala sam prijateljicu, Židovku. Kao što smo mi bili zaneseni za Jerinu, tako je bila i ona.

Možda Jerinina privlačnost baš i nije bila tako zagonetna, kako se na prvi mah čini. Dobrota i svetost uvijek privlače. Bog, na osobito jaki način prisutan u svecima, snažno privlači ljudska srca k sebi.

Djed Dragutin Boellein imao je više kćeri, ali samo dva sina: Janka, Jerinina oca, i Kolomana. Koloman je završio gimnaziju u Osijeku. Postao je nadšumar. Naslijedio je djedovsku kuću u Đakovu. Njegova žena Lujza, Jerinina strina, primala je svakih praznika Jerinu i Melitu kad bi došle na ljetovanje. Strina Lujza imala je u susjednom Vrpolju rodbinu Grlićeve. Tako bi Jerina i Melita češće jedan dio praznika provele i u Vrpolju. Ostale bi tamo po jedan ili dva tjedna. Grlići, po muškoj lozi pravoslavci, bili su bogati ljudi. Njihova kuća, koja se može i danas vidjeti, nalazila se nasuprot župnoj crkvi. Stariji ljudi u Vrpolju dugo su se sjećali dviju sestara, Jerine i Melite, »lijepih gospođica«. Pripovijedali su o njima da su bile »veoma fine, otmjene i religiozne«.

Izvori i dokumentacija

1. Izvještaj Melite Boellein u Arh. vicep.

2. Izvještaj gospođe Pavice Šabarić, udate Slaviček, u Arh. vicep. Gospođu Pavicu temeljito su ispitale, dana 29. svibnja 1957. u Osijeku, uršulinke Margarita Labrtić i Ancila Presečki. Prisutne su bile: učiteljica Ljerka, kćerka gđe Pavice, i učiteljica Marta Radusin.

3. Najmlađa od sestara Šabarić, Zlata, bankovna činovnica, živjela je najduže od svojih sestara. Umrla je 1973. godine, u 92. godini života.

4. Šabarićeva i Boelleinova kuća u vinogradima Đakovačke Trnave postoje i danas. Promijenile su vlasnike.

5. Mnoge podatke o obiteljima Boellein, Šabarić, Grlić, pružili su nam dr Mato Horvat, preč. Matija Nikolin, župnik, i stari Vrpoljac Pepo-Josip Knežević.

6. O dobrom vladanju sestara Boellein u Vrpolju čula je od starijih ljudi sestra Gertruda Vuksanović, rodom iz Strizivojne. Njezin izvještaj u Arh. vicep.

6

PRED IMAKULATOM

Bog je živo radio u Jerininoj duši. Okolina nije o tome ništa znala. Ljudi su zapažali da povučena, tajanstvena, uvijek smirena i sređena Jerina nosi u sebi neku tajnu, osjećali su da se u njoj s obzirom na Boga nešto veliko događa, ali reći o tome nešto potanje i konkretnije nije im bilo moguće jer im je sve bilo potpuno nepoznato. Osim svom ispovjedniku, svetom svećeniku Langu, Jerina se nije nikome drugome povjeravala. K njemu je, zajedno sa svojom sestrom Melitom, išla redovito svake nedjelje na ispovijed, u crkvu milosrdnica, u Frankopanskoj ulici. Trajalo je to, po prilici, sve do godine 1900., kad je njezin očuh bio premješten u Budimpeštu. Izvješćujući o tom razdoblju Jerinina života, Melita piše: U svijetu nije ništa izvanredno činila, a nije ni spram mene bila jako povjerljiva.

Te su Melitine riječi istinite. Napisala ih je u svojoj 73. godini, kad su je zamolili da nešto rekne o svojoj sestri Jerini. Svojom izjavom htjela je reći da na Jerini nije opažala nikakvih osobitih znakova pobožnosti, a o njezinu unutrašnjem duhovnom životu da nije ništa mogla znati jer joj se Jerina u tome nije povjeravala.

Čitav Jerinin duhovni život, njezino sjedinjenje s Bogom, odvijalo se u njezinoj duši. Po svojoj naravi nije sklona da svoju pobožnost pokazuje prema vani. Nije bilo u njoj ništa bigotsko, ni za vrijeme njezina redovničkog života, a još manje prije nego je stupila u redovnički stalež. Uostalom, u obitelji u kojoj je živjela, vjerski potpuno indiferentnoj, jednostavno nije bilo mjesta za iskazivanje vanjskih čina pobožnosti.

Melita piše da joj se Jerina nije povjeravala. To je točno. Nikome, osim ispovjednicima, nije povjeravala ono što je nosila u duši. Bila je to jedna crta njezina karaktera. Meliti se nije nikad ni mogla povjeriti zbog jednog osobitog razloga: trebalo bi u tom slučaju vikati, jer je Melita slabo čula. A o intimnim duševnim stvarima nitko ne želi vikati.

Rezultat: Melita je slabo poznavala duševni život svoje sestre. Zbog toga u njezinim, inače vrlo kratkim izvještajima, koje je još k tome dala kao starica, nailazimo na više netočnosti. Ona, na primjer, izjavljuje: Sestra nije u djetinjstvu, a ni kasnije, pokazivala znakova pobožnosti; nisu nas pustili na sv. misu, pa smo kasnije na to zaboravile, izgubile smo vjeru.

Pitanje tih znakova pobožnosti već smo razmrsili. Melita nadalje tvrdi da su »izgubile vjeru«. Proučili smo sve izvore, ali o tome gubitku vjere ni traga! Tom je riječju Melita samo htjela izraziti činjenicu da nisu prakticirale vjeru, konkretnije, da u nedjelju nisu išle k misi i da nisu pristupale sakramentima. Međutim, znamo da one tome nisu bile krive. Dok su bile male, nije ih imao tko pratiti u crkvu, a da idu same, to mama nije dopuštala. Da li je Jerina poslije svoje prve Pričesti, koju je primila u svojoj dvanaestoj godini, pohađala nedjeljnu sv. misu, o tome ne znamo ništa sigurno; pretpostavljamo da nije, jer nije smjela. Međutim, sigurno je da je Jerina već u svojoj šesnaestoj godini, dakle samo četiri godine poslije prve Pričesti, svake nedjelje redovito prisustvovala sv. misi i pristupala k ispovijedi i Pričesti. Bilo je to godine 1891. ili 1892.

Prema onome što je Melita napisala, ona i njezina sestra Jerina doživjele bi »obraćenje« godine 1898. ili 1899., »jer smo se upoznale s jednom milosrdnicom. Počele smo ići na ispovijed veleučenom gosp. Langu Josipu u crkvi milosrdnica«. Ovdje je izraz »obraćenje« posve netočan, a netočna je i godina kad su počele prakticirati sakramente. Jerina je redovito pristupala sakramentima već u svojoj šesnaestoj, a ne tek u dvadesettrećoj godini. A izraz »obraćenje« upotrijebljen je posve krivo. Njih dvije nisu nikad izgubile ili ostavile vjeru, pa im nije bilo ni potrebno da se k njoj vraćaju ili obraćaju. One su se samo vratile prakticiranju vjerskih dužnosti, od kojih je njihova obitelj njih, kao malodobnice, zabranom udaljila. Nema u Jerininu životu ni traga nekom obraćenju.

Već nam je poznato da je Jerina, zbog nesporazumaka u obitelji, u svojoj šesnaestoj godini stanovala neko vrijeme u Penzionatu, u Vlaškoj ulici. Penzionat su vodile sestre milosrdnice. Odatle je Jerina svake nedjelje išla u crkvu, u Frankopansku ulicu, i k velečasnom Langu na ispovijed i Pričest. Tada je, po svoj prilici, Melita upoznala neku milosrdnicu, koja je i njoj savjetovala da se pridruži Jerini u vršenju vjerskih dužnosti. Tri godine poslije tog boravka u Penzionatu, 1894., Jerina, kojoj je već devetnaest godina, dolazi iz Otočca na ferije u Đakovo i sklapa poznanstvo s Pavicom Šabarić. Što je Pavica tada držala o Jerini, poznato nam je. Jerina ostavlja na nju dojam »višeg bića«, iz kojeg je »izbijalo nešto nebesko«; bila je »kao anđeo Božji«.

Imamo i drugih svjedočanstava o svetačkoj produhovljenosti devetnaestogodišnje Jerine.

Gospođa Marija Stražimir, tada djevojka Marija Zuber, dolazila je često za vrijeme ljetnih ferija iz Slavonske Požege u Đakovo, rodbini svoje majke. Ovdje se sprijateljila s Pavicom Šabarić i s njezinim sestrama, te s Jerinom i s Melitom Boellein. Bilo je u njihovu društvu i drugih dobrih djevojaka iz Đakova, njihovih vršnjakinja. Zajedno su se zabavljale i išle na izlete u Šabarićev vinograd. Evo što je godine 1957. izjavila Marija Stražimir-Zuber:

— Časnu majku Klaudiju Boellein poznavala sam još iz svoje rane mladosti, od prije 64 godine (tj. god. 1893.), kad smo kao još mlade djevojke bile prijateljice. Ona je bila nadasve mirna temperamenta, jakog karaktera, i uvijek joj je s lica odsijevala neka svetačka mirnoća i blagost. Duh joj je uvijek bio uzdignut prema dragom Bogu, i uvijek sam mislila da će ona sigurno postati redovnica. Prema drugaricama bila je uvijek dobra, a osobito je voljela sirotinju.

Kćerka gospođe Marije Stražimir, gospođa Paula, udata Keglević, izjavila je piscu ovih redaka ono što je njezina majka govorila o djevojci Jerini Boellein:

— Bila je uvijek sveta. Mi smo, onako mlade, pjevale i plesale, ali Jerina nije ni pjevala ni plesala. U

takvim zgodama uvijek se držala po strani, kao i Pavica Šabarić.

Kako vidimo, osim Pavice Šabarić i Marija Stražimir-Zuber poznavala je devetnaestogodišnju Jerinu. Njezini prvi i posljednji dojmovi o Jerini bili su isti: pobožna i sveta. O nekom »obraćenju« Jerine pogrešno je govoriti.

Sestre Pavice Šabarić, Danica i Zlata, koje su veoma dobro poznavale djevojku Jerinu, opisale su ukratko svoja sjećanja na nju.

Danica Šabarić, udata Ašperger, piše:

— Sjećam se Jerine, lijepe djevojke s prekrasnom plavom kosom, a neizmjerno mile, takve miline nisam više u životu susrela.

Zlata Šabarić, piše:

— Naša draga, mila Jerina! Koliko smo je svi od srca voljeli, štovali! Uživali smo samo kad bismo je sreli, kad bi nas onako milo, ljupko pogledala; njezin pogled bio je uistinu pravi blagoslov Božji. Kako sam bila sretna kad se s nama malo pozabavila, sve bi nas time razveselila, da, usrećila.

— Već u njezinoj ranoj mladosti bilo je u njenom biću, u njenom pogledu, govoru, smiješku, da, u cijelom biću, nešto neobično, ne samo milina, nešto uzvišeno, nešto što je osvajalo dušu i srce, bila je već tada prava odabranica Kristova... Tako piše o Jerini Zlata Šabarić.

Marija Stražimir-Zuber nagađala je da će Jerina postati redovnica. Slično je mislila i Pavica Šabarić. Kad je Pavica jednom češljala Jerinu, rekla joj je:

— Ako odeš u samostan, meni ostavi svoju kosu.

— A što će ti?

To je Jerina odgovorila, ali nije zanijekala da ima redovničko zvanje.

Pavica Šabarić dalje pripovijeda:

— Kad smo se jednom sastale u Đakovačkoj Trnavi (bilo je nekako oko godine 1900., Pavica je tada već bila udata), Jerina je bila posve druga. Odjevena sasvim jednostavno. Imala je i pregaču nekako na samostansku.

Božja milost radila je u Jerini ustrajno. Odluka o tome kakav će oblik života prihvatiti, formirala se u njoj postepeno.

Na to svoje već zrelo djevojačko doba aludira Jerina kad u svom vlastitom izvještaju, koji je sastavila po naređenju svoje poglavarice i svog ispovjednika, pod konac života, piše:

Kasnije (tj. poslije prve Pričesti, A. K.) *je na mene vrlo djelovao životopis sv. Terezije Velike, tako napose njezina duboka pobožnost i ljubav k Isusu u mukama na Maslinskoj gori. Isto tako su na me izvanredno djelovale i riječi koje je Svetica ponavljala svom bratu: Rodrigo, vječnost! A tako je djelovao i utjecaj što su na dušu Svetice učinile riječi: Cujus regni non erit finis (Čijem kraljevstvu neće biti kraja)! Iste riječi dale su i mojoj duši svjetla i direktive.*

Tko je Jerini dao u ruke životopis sv. Terezije Velike? Po svoj prilici svećenik Lang, njezin ispovjednik. Međutim, Lang je 1900. godine bio premješten iz crkve u Frankopanskoj ulici, na Kaptol, u Bogosloviju. Jerina više nije mogla tako lako doći k njemu na ispovijed, pa je promijenila ispovjednika.

Bog je u Jerininoj duši djelovao sve jače, sve intenzivnije, a ona je s Božjom milošću vjerno surađivala. U njezinu duhovnom životu, osim onog događaja na dan njezine prve sv. Pričesti, ne susrećemo nigdje nikakva naglog skoka, nikakva obraćenja. Sestra Marija Forst, koja je Klaudiju veoma dobro poznavala i koja je čula sve moguće izvještaje o njoj, piše:

— Gospođica Jerina Boellein stupila je u naš samostan već okružena sjajem svetosti: sabrana, umrtvena, ponizna, poslušna... Pokazivala je interes za Boga i za svete stvari.

Jerinino biće, bilo je dakle, već davno prije negoli je stupila u samostan, prožeto Bogom. Kad bi ona bila doživjela neko obraćenje, potpuno je sigurno da bi o tome u spisu o svom duhovnom životu bila bar nešto napisala, ali o tome ne govori ni jedne riječi. O nekakvom svome obraćenju nije nikada nikome ni usmeno ništa rekla.

Pa i Melita, koja govori o nekakvom Jerininom obraćenju, rekla je:

— Ona je već sveta. Što ide u samostan?

Melita je bila u priličnoj mjeri nagluha, pa nije nikad čula, ni u svojoj mladosti pravo što se govori o Jerini, ali, eto, kad je došao čas da njezina sestra stupi u samostan, najednom je postala svjesna da je Jerina već sveta. Nije joj prilikom davanja te izjave smetalo što na njoj nije vidjela nikakvih izvanrednih čina pobožnosti. Jerinina svetost izbijala je iz njezina unutrašnjeg života: iz intimnog sjedinjenja s Bogom, iz solidnog posjedovanja kršćanskih kreposti.

Godine su prolazile. Jerinin očuh bio je premješten, nekako oko godine 1900., u Budimpeštu. Čitava obitelj otišla je s njime. Stanovali su u centru Pešte. Jerina je prešla dvadeset petu godinu života.

Trebalo je odlučiti se. Trebalo je smjestiti se u neki životni okvir. Jerini je već sve jasno: mora postati redovnicom, mora se posvetiti Bogu, koji ju je obasuo tako velikim milostima, mora se predati njemu, u čijoj je prisutnosti neprekidno živjela. Jerinina duhovnost bila je uvijek usmjerena prema još jednom cilju: žrtvovati se za bližnjega. To će najbolje moći ostvariti u Redu.

Mama nije htjela ni čuti nešto o tome da joj kćerka postane redovnicom. Jerina je u velikim duševnim mukama. Što će učiniti? Odlučiti se mora, ta već pristupa dvadeset devetoj godini života. Oklijevanja više ne može biti. I odluka je pala!

U Pešti su stanovali nedaleko isusovačke crkve. Jerina svaki dan prisustvuje sv. misi. Ispovijeda se kod nekog isusovca. Sigurno je da se bez savjeta svog ispovjednika ne bi usudila koraknuti na novu životnu stazu. A to će biti teško, bolno, strahovito bolno. Ispovjednik joj je mogao savjetovati, mogao je odobriti njezinu odluku, ali joj nije mogao pomoći, dati joj snage. Snagu da učini prvi i odlučan korak dat će joj netko drugi. Imakulata. Bezgrješna Djevica Marija. Ona, koja posreduje za svako duhovno zvanje, posredovat će i za njezino.

U isusovačkoj crkvi nalazio se veoma lijep mramorni kip Imakulate, Bezgrješne Djevice. Jerina se pred njim redovito molila. I problem njezina zvanja riješen je veoma jednostavno.

Čemu svađe s mamom i s očuhom? Čemu bolni, grčeviti oproštaji od njih i od Melite?

Jerina je svako jutro išla na peštansku tržnicu da kupi živežne namirnice. I tog sudbonosnog jutra uzela je novac za kupnju, ali umjesto na tržnicu, ode ravno na kolodvor. Njezini kod kuće nisu o tome znali ništa. Punoljetna je, i ne moraju znati. Kupila je kartu za Zagreb. Prometnik je dao znak za polazak, čuo se zvižduk, vlak se trznuo, zazveckale i zaklopotale su željezne spojnice i lanci među vagonima i — sve je bilo gotovo. Gotovo zauvijek.

Vlak je jurio ravnicom.

Zbogom čitavom dosadašnjem životu. Bilo je to ipak previše.

Jerina je udarila u plač.

Kondukter je pregledavao karte. Došao je i do Jerine:

— Gospođice, zašto plačete? Da vam nije umrla majka?

Jerina ne zna što je odgovorila.

Nije u onaj čas znala ni to da doista neće više nikada vidjeti majku. Njezina majka poživjet će još dugi niz godina, ali se sa svojom kćerkom neće više nikada susresti.

Jerina je stigla u Zagreb. Nije odmah otišla u samostan. Ispovjednik joj je savjetovao da se najprije malo odmori i smiri. Stanovala je za to vrijeme u Penzionatu, u Vlaškoj ulici. Ovo je već drugi put da se sklonila u taj mirni kutić kojim su upravljale sestre milosrdnice.

Konačno, 4. travnja 1904. Jerina je stupila u uršulinski samostan u Varaždinu.

Majku je o tome obavijestila pismom.

Izvori i dokumentacija

1. Izvještaj Melite Boellein u Arh. vicep. Na komentiranju Melitinih riječi morali smo se nešto duže zadržati, jer su njezini izvještaji važni, a osim toga opazili smo da bi ona katkad samo onako nešto nasumce rekla, ne pazeći na točnost svojih riječi. Mnogo smo se trudili da nađemo u njezinim riječima ono što je istinito. Čini se da Melita nije poznavala ni pravog uzroka onim nesporazumima u obitelji. Radilo se o delikatnim stvarima, pa Meliti, koja je bila prilično nagluha, nitko o tome nije htio vikati. O tim nesporazumima pišemo u pogl. 4. i u pogl. 26, te u bilješkama tih poglavlja.

2. Jerina u svojoj šesnaestoj godini stanuje u Penzionatu, u Vlaškoj ulici. To je sama izjavila sestri Ignaciji Galijan, svojoj poglavarici. Izvještaj s. Ignacije u Arh. vicep.

3. Izjava gđe Marije Stražimir, rođ. Zuber, u Arh. vicep.

4. Gđa Paula Keglević, rođ. Stražimir, dala je izjavu osobno piscu ovih redaka, u lipnju 1974.

5. Izjave sestara Pavice (udate Slaviček), Danice (udate Ašperger) i Zlate Šabarić, u Arh. vicep.

6. Izvještaj sestre Marije Forst u Arh. vicep.

7. Jerinin bijeg iz Pešte; kondukterovo pitanje; Jerinin drugi boravak u Penzionatu; Jerina se moli pred kipom Imakulate u Pešti; Jerina je o odlasku iz Pešte svoje obavijestila pismom — sve to nalazi se u izvještajima s. Anđele Zemljak, s. Ane Račić, s. Terezije Horvat, s. Ignacije Galijan. Ne znamo da li je pismo kojim je svoje obavijestila o odlasku iz Pešte ostavila u svojoj sobi ili ga je poslala poštom. Kip Imakulate u isusovačkoj crkvi u Pešti vidjela je s. Anđela Zemljak, ali to je bilo davno; danas tog kipa tamo više nema.

Uršulinski samostan u Varaždinu

7

— VI NE ZNATE ŠTO STE S TOM KANDIDATKINJOM DOBILI!

Uršulinski samostan u Varaždinu velika je impozantna građevina s više krila. Ta visoka i prostrana dvokatnica, stara više od dvije stotine godina, puna svjetla i sunca, stilski čista, pravi je spomenik kulture.

Uz glavni ulaz u samostan nalazi se i dvorana za posjete i razgovor s vanjskim osobama. Tu upravo razgovara sestra Margarita Blanquios, rođena Francuskinja, s uglednom Varaždinkom, gospođom Lunaček. To je zapravo kao neki školski sat. Više varaždinskih gospođa dolazilo je redovito sestri Margariti zbog vježbanja u konverzaciji na francuskom jeziku.

Dok su Margarita i Lunačekova razgovarale, slučajno je, po nekom poslu, ušla u dvoranu Jerina Boellein, nova samostanska kandidatkinja. Kad je Jerina izišla i za sobom zatvorila vrata, gospođa Lunaček, koja je kandidatkinju u taj čas prvi put vidjela, zapanjena njezinom finoćom, otmjenošću, produhovljenošću, nekom tajanstvenom njezinom svetošću koja se odražavala iz čitava držanja, okrene se prema sestri Margariti pa joj rekne, naglašavajući svaku riječ:

— Vi ne znate što ste dobile s tom kandidatkinjom... Vaš samostan je na velikom dobitku s tom finom osobom.

Jerina Boellein ostala je u kandidaturi kratko vrijeme. U samostan je došla u travnju, a već 28. kolovoza ulazi u novicijat. Istina je, već je navršila 29. godinu života, pa nema smisla zatezati s ulaskom u novicijat, ali ipak, glavni razlog koji je naveo njezine pretpostavljene da joj skrate kandidaturu bila je njezina potpuna duhovna zrelost i njezin solidan napredak u kršćanskoj savršenosti.

Na dan ulaska u novicijat prima se redovničko odijelo. A što je s imenom? Koje će novo redovničko ime uzeti Jerina? Nije to pitanje prošlo bez nekih komplikacija.

Bila je tada godina 1904. Po čitavom katoličkom svijetu, pa i u Hrvatskoj, vršile su se pripreme za svečanu proslavu pedesetgodišnjice proglašenja dogme Imakulate, Bezgrješnog Začeća bl. Djevice Marije. A sama Jerina bila je k tome neprestano pod jakim dojmom velike milosti koju je dobila po zagovoru Bezgrješne, milosti konačnog stupanja na stazu savršenstva, milosti ostvarenja redovničkog zvanja. Nije mogla zaboraviti onaj kip Imakulate u isusovačkoj crkvi u Pešti, kip pred kojim se žarko molila da nađe pravi životni put. I zatražila je da joj se dodijeli novo redovničko ime: sestra Imakulata. Po svoj bi je prilici i nazvali tim imenom da nije bilo zahvata strogog prečasnog msgra Matije Stepinca, samostanskog ispovjednika. On se tome energično usprotivio. Rekao je da osim bl. Djevice Marije nijedan smrtnik nije dostojan da se zove tim uzvišenim imenom. Međutim, od Jerinine želje ipak se nešto ostvarilo. Bio je običaj da uršulinke uz redovničko ime uzmu i neki naslov. Jerina je uz ime Marija Klaudija uzela naslov »od Bezgrješnog Začeća«. Zašto su joj dali ime Klaudija? Zbog toga što se u samostanu veoma štovalo presv. Srce Isusovo, a blaženi Klaudije de la Colombière bio je prvi i veliki širitelj te pobožnosti. Ali kako je Klaudije bio proglašen blaženim tek godine 1929., to su imendan Majke Klaudije, u samostanu, sve do 1929. slavili 5. travnja, na dan sv. Irene, Jerinine zaštitnice.

Sestra Anđela Zemljak, kasnije više godina poglavarica i sudionica u raznim službama u upravi Reda, stupila je u samostan iste godine kad i Jerina. Ona nas izvješćuje i o riječima gospođe Lunaček. Anđela je provela neko vrijeme u kandidaturi zajedno s Jerinom. O tome piše:

— Ja sam s njom bila nekoliko mjeseci u kandidaturi, pa mogu reći da nisam na njoj nikad opazila ni najmanje pogreške. Već u kandidaturi bila je savrše-

na... Uzmite knjigu Konstitucija (redovnička pravila), prođite točku po točku i nećete naći mjesta koje Klaudija nije najtočnije obdržavala. Glava XX., pa XXII. s cijelim nizom kreposti oko kojih uršulinke valja da osobito nastoje, crtaju vjerno Klaudijinu dušu. Nikad ni najmanje pogreške protiv ljubavi! Poniznost do trećeg stupnja. (Treći stupanj poniznosti, to je izraz prema školi sv. Ignacija. A. K.)

Anđela Zemljak mogla je dobro poznavati Klaudiju i kao kandidatkinju i kao novakinju. Učiteljica novakinja, sestra Stanislava Vanino, povjerila je Klaudiji službu da u redovnička pravila i običaje upućuje Anđelu. Postala je njezin »anđeo« pratilac. Tako se ta služba zvala. Anđela je, dakle, izbliza poznavala Klaudiju i nije se mogla dosta nahvaliti njezine ljubavi prema bližnjemu, dobrote, finoće, njezine savršenosti uopće. Klaudija se krepostima isticala ispred svih svojih pet novicijatskih kolegica.

Premda se u duhovnom životu Jerine-Klaudije posve jasno i izričito zapaža da je nju vodio sam Bog, dajući joj velike i izvanredne milosti, ipak se ona, kao i svaki smrtnik, na svom putu k sjedinjenju s Bogom morala podvrgnuti vodstvu ljudi koji su na tom putu iskusni. Bez duhovnog vodstva čovjek može veoma lako zalutati u carstvo svojih subjektivnih snova i varki. U novicijatu je Klaudija naišla na solidne duhovne vođe. Bila je to njezina novicijatska učiteljica, sestra Stanislava Vanino, i samostanski duhovnik msgr Matija Stepinac.

— Kroz dvije godine novicijata i još dvije juvenata (odgojna ustanova za sestre koje su završile novicijat; A. K.), slušala je Klaudija pouke o redovničkom životu, koje je davala učiteljica novakinja, majka Stanislava Vanino, prema vrsnim duhovnim piscima isusovcima Pergmayru, Rodriguezu, Alvarezu, Dupontu, pa također i po sv. Tereziji Velikoj — tako piše u svojoj disertaciji o Majci Klaudiji, sestra Anastazija Trobentar, pa nastavlja: Ispovjednik i duhovni vođa bio joj je msgr dr Matija Stepinac. Zagrebački »nadbiskup dr Bauer poštovao ga je kao najučenijeg teologa u nadbiskupiji i kao uistinu sveta muža« (iz Langova životopisa o Matiji Stepincu). »Matija Stepinac davao je svake sedmice novakinjama vrlo jezgrovite konferencije o duhovnom životu« (iz izvještaja sestre Marije Forst). Te konferencije sastavljao je na temelju Evanđelja, svetih Otaca i Summe sv. Tome. »Klaudija je do konca života s najvećim poštovanjem slijedila savjete i nauke Matije Stepinca« (s. Marija Forst). Osobito jak utjecaj izvršio je na Klaudiju Stepinčev asketski život i skrajnja delikatnost s obzirom na krepost sv. čistoće. »Klaudija je u strogosti života mnogo toga poprimila od svog ispovjednika, pokojnog sveca dra Matije Stepinca« (sestra Ana Račić).

S. Anđela Zemljak piše:

— Na razvoj duhovnog života M. Klaudije mnogo je utjecao presvijetli gosp. Matija Stepinac, čovjek molitve i pokore; jednom riječju čovjek Božji. Kad god sam kao kandidatkinja došla k njemu, uvijek sam ga našla uronjena u Bogu, bio je sav u Bogu. On je, sam asketa, dopuštao M. Klaudiji sve njezine pokore.

Dobra i oštroumna učiteljica novakinja, sestra Stanislava Vanino, kojoj je glavna dužnost bila da poučava i da pazi na duhovni život novakinja, izjavila je kasnije: Majka Klaudija je svetica!

Sva razdoblja Klaudijina redovničkog života poznavala je s. Marija Forst, bilo iz vlastitog promatranja, bilo iz solidnih izvještaja. Evo što piše o novakinji Klaudiji:

— Vrlo čedna i ponizna u vladanju, vrlo sabrana, kao uronjena u molitvu, savjesna u izvršavanju i najmanjih pravila i propisa, to je bila M. Klaudija kao novakinja. Nikad se nije moglo na njoj opaziti kakvo neraspoloženje, negodovanje, bila je uvijek pripravna na žrtvu. »Kad je magistra (učiteljica novakinja) što prigovarala ili korila novakinje, sestra Klaudija je prva kleknula da preuzme svu krivnju na sebe, makar nije bila ništa kriva«, veli jedna njezina bivša sunovakinja. »Bila je vrlo nježna, osjetljiva u tome da ni jednu susestru ne povrijedi ili ne ražalosti. Svakoj je htjela iskreno pomoći.« Jasno da je visok stupanj njezina molitvenog života, kojim se odlikovala već u novicijatu, bio plod posebnih izabranih milosti kojima ju je Bog u svojoj ljubavi i dobroti pretekao. Ona je o tome sama bila duboko uvjerena pa je često, vrlo često, ponavljala kroz cijeli redovnički život: »Kako je dobar Bog!« Što je ta njezina riječ u sebi sadržavala? Koliko doživljenih mi-

je bila do skrajnosti točna i savjesna u izvršivanju i najmanjeg znaka volje Božje, ipak moramo, prema nauci svih naučitelja mistične teologije, priznati da je posebna i jaka milost Božja jača i veća od napora ljudskih kod svih Božjih izabranika. Duh Sveti davao je Klaudiji veliko svjetlo. On je nju jačao i činio sposobnom za intenzivan unutrašnji život i herojsku ljubav prema dobrome Bogu. Duh Isusa Raspetoga povećao je njezinu energiju da se mogla junački mrtviti i potpuno se odricati sebe. Dok se početnici moraju mučno vježbati da hodaju u Božjoj prisutnosti, ona je po izabranoj milosti bila kao ovijena Bogom. Bog svjetla i ljubavi uronjavao je nju u razmatranju tako duboko u more svojih savršenstava da to svjetlo i plamen nisu Klaudije ostavljali ni onda kad je obavljala druge dužnosti.

Sestra Marija Forst napisala je te retke u svibnju, 1952. godine, dakle tri mjeseca poslije Klaudijine smrti. Prodornim pogledom obuhvatila je Klaudijinu duhovnost i oštro uočila jak Božji zahvat u duši svoje susestre. Njezin izvještaj, rezultat dugogodišnjeg promatranja i dubokih reflektiranja, dragocjen je.

Još jednom svjedočanstvu moramo posvetiti veću pažnju: sestre Margarite Blanquios, to više što je to sestra kojoj se Klaudija bar donekle povjeravala.

Sestra Margarita Blanquios susrela je prvi put Klaudiju već onog dana kad je ova stupila u Red. Poslije je više godina bila poglavarica Klaudiji. Margaritinu pozornost na Klaudiju svratila je, odmah u početku, gospođa Lunaček. I bez tog upozorenja, Margarita, bistra Francuskinja, vidjela je da se u Klaudiji krije duhovna veličina koja se ne susreće svaki dan. Opazila je da se u toj Hrvatici iz gospodske obitelji i otmjena držanja, ali veoma skromnoj i poniznoj, uvijek spremnoj da služi bližnjemu, da obavlja najniže kućne poslove, skriva nešto neobično, nešto izvanredno, uzvišeno. »Nisam dostojna da joj odriješim remenje na obući« — znala bi Margarita reći za Klaudiju, upotrijebivši riječi iz Evanđelja.

Od godine 1921. do 1928. Margarita Blanquios bila je poglavarica varaždinskog samostana. Klaudija je tada imala pedesetak godina, provela je, dakle, već dug niz godina u Redu. Da živi svetačkim životom, o tome su bile duboko uvjerene sve redovnice, a Margarita naпose. Sestra Anđela Zemljak pripovijeda:

— Bila sam posve mlada redovnica. Naša tadašnja glavarica Margarita Blanquios pozvala me i kazala: »Rodbina M. Klaudije Boellein traži da joj pošaljemo njezine slike. Pozvala sam fotografa. (Zbog stroge klauzure uršulinke onda nisu izlazile iz kuće, osim u veoma iznimnim slučajevima.) Dat ću načiniti više slika. Dobro ih čuvajte, doći će vrijeme kad će vam i te kako trebati«.

Pronicava Francuskinja je računala da će se jednom raditi o tome da se Klaudija uzdigne na čast oltara. I nije se prevarila. S. Anđela Zemljak se sjeća da je Margarita Blanquios već tada tražila od same Klaudije da opiše glavne događaje svog života. Tražila je i od Melite Boellein da napiše nešto o svojoj sestri Jerini Klaudiji. Jesu li Melita i Klaudija tada nešto napisale, nije nam poznato.

Iz vremena kad je Jerina-Klaudija bila kandidatkinja ostala nam je zapisana jedna konkretna zgodica, koja nam otkriva neke karakteristike Klaudijine duhovnosti. Kandidatkinje Jerinu i Sofiju poslali su u vrt da beru ribizl. Sofija, poslije sestra Filipina, pripovijeda ovaj događaj. Marljivo su brale, ali bi Sofija svaki čas ponešto progovorila, htjelo joj se razgovarati. Jerina bi Sofiji odgovorila na svako pitanje, ali vrlo odmjereno. To je Sofiju malo ražalostilo, pa rekne:

— Jerina, zašto tako kratko odgovaraš?

Jerina, ljubezno se smiješeći kao obično, odgovori:

— Meni se čini da je dragom Isusu milije da šutimo nego da govorimo; a sada nije ni potrebno razgovarati.

Uvijek fina i humana u nastupu, Jerina je ipak Sofiji, makar ukratko, odgovarala na pitanja. Zašto nije htjela razgovarati? Zbog toga što se u kandidaturi, za vrijeme rada, preporučivala šutnja. U novicijatu bit će propisano da se šuti. Kandidatura je priprava, uvježbavanje za novicijat, pa se već tada morala pomalo stjecati navika šutnje za vrijeme rada. Jerina je to znala pa je više voljela šutjeti. Izabrala je šutnju i zbog toga da se može mišlju intenzivnije zaokupiti Bogom, da se može potpunije predati svom unutrašnjem nadnarav-

nom daru, svijesti o posvudašnjoj Božjoj prisutnosti. Ta zato je i došla u samostan, u kojem je snažno naglašen stil kontemplativnog života, da može Bogu što potpunije pripadati, da mu može savršenije služiti u molitvi, ljubavi i u žrtvovanju za bližnjega.

Na dan ulaska u novicijat, 28. kolovoza 1904., primila je redovničko odijelo. Novicijat traje kod uršulinki dvije godine. Na svršetku novicijata, 8. rujna 1906., na blagdan Male Gospe, položila je Klaudija redovničke jednostavne vječne zavjete: siromaštva, čistoće i poslušnosti. Tri godine kasnije, prema uredbama Reda, položila je vječne svečane zavjete. Bilo je to također na Malu Gospu, 8. rujna 1909.

Od dana onog naglog nenajavljenog odlaska iz Budimpešte Jerina nije više nikada vidjela svoju majku. Mama, nimalo sentimentalna, nije svoju kćerku, koja je živjela u samostanu stroge klauzure, nikad posjetila. Jednom, odmah po Jerininu ulasku u samostan, došao joj je u posjet očuh Radojković. Htio je, po maminoj volji, da je izvuče iz samostana, ali se Jerina, već davno punoljetna, tome odlučno oprla. Mama, uvijek ponosna i fina dama, nije htjela nanijeti Jerini kakvu nepravdu, htjela se prema njoj vladati korektno, pa je poslala za njom u samostan bogat, upravo kraljevski miraz. Jerina je od sve te preobilne i skupocjene garderobe zadržala samo ono najnužnije, a ostalo je darovala samostanu.

Za vrijeme prvog svjetskog rata Jerinina mama, očuh i sestra Melita, stanuju u Zagrebu, u Draškovićevoj ulici. Očuh Radojković umro je godine 1918. Poslije njegove smrti mama i Melita sele u Đakovo. Stanuju u svojoj staroj kući, koja je pripadala djedu Dragutinu Boelleinu. Živjele su prilično oskudno, jer je mama za vrijeme rata sve imanje bila založila u ratne obveznice, pa kako je Austrija izgubila rat, propali su joj i imanje i papiri. U kući je s njima živjela i strina Lujza. Stric Koloman bio je već umro.

Posljednjih godina svog života Jerinina mama Slava vratila se posve prakticiranju svojih vjerskih dužnosti; redovito je pristupala svetim sakramentima. Umrla je godine 1923. Melita je još neko vrijeme živjela u Đakovu, a kako je bila neopskrbljena, preselila se godine 1929. u Varaždin, k svojoj sestri Jerini-Klaudiji.

Uršulinke su joj u svom samostanu pružile potpuno uzdržavanje. Godine 1931. umrla je u Đakovu strina Lujza. Melita je nadživjela svoju sestru Jerinu Klaudiju — umrla je godine 1957. u Varaždinu.

Izvori i dokumentacija

1. O uršulinskom Redu. Uršulinski Red osnovala je sv. Anđela Merici. Rođena u Desenzanu, u sjevernoj Italiji, živjela je u drugoj polovici 15. i u prvoj polovici 16. stoljeća, kad je i u njezinoj domovini i u ostaloj Evropi vladao vjerski nehaj, moralno rasulo, kad su se širila razna krivovjerja. Anđela Merici živjela je od malih nogu veoma pobožno i sveto, a pod očitim nadahnućem Duha Svetoga nastojala je svim silama da poradi na moralnom i vjerskom preporodu svoga vremena. Posvetila se odgoju i vjerskoj pouci ženske mladeži. Dobro je uočila prilike i potrebe svog vremena, pa je, zanosno vođena idejom spasenja duša, ljubavlju prema Bogu, bližnjemu i Crkvi, počela ostvarivati veoma originalnu i suvremenu ideju: udruženje djevica posvećenih Bogu, koje će stanovati u svojoj rodnoj kući, a pod zajedničkim vodstvom formirat će i svoj duhovni život i apostolski rad. Sv. Anđela htjela se prilagoditi suvremenim potrebama Crkve, naći što prikladniji i što uspješniji način apostolata.

Pod utjecajem sv. Karla Boromejskog, uršulinski Red počeo se naglo širiti. Sv. Karlo dao je Redu i konačan oblik, premda, tijekom stoljeća, nailazimo na razne oblike uršulinskog života, počevši od strogo klauzurnih do onih koji sliče na sekularne institute. Veliki uršulinski samostani u prošlim stoljećima, razasuti po Italiji, Francuskoj, Njemačkoj, Austriji, Kanadi itd., živjeli su svaki za sebe, posve autonomno. U posljednjim vremenima uršulinke nastoje da se što više sjedine u zajedničkom idealu i radu, pa su osnovane razne unije. Rad su proširile i na misije. Godine 1927. je i naš stari varaždinski samostan pristupio uršulinskoj Internacionalnoj rimskoj uniji.

Kad su uršulinke stigle u Varaždin? Godine 1703. U Mađarskoj je tada bjesnila Rakoczyjeva buna. I uršulinski samostan u Požunu bio je ugrožen. U tom samostanu kao redovnica živjela je Julijana Drašković, iz glasovite hrvatske obitelji grofova Draškovića. Grofica Drašković zamolila je glavaricu požunskog samostana da pošalje njezinu kćerku Julijanu, s još nekoliko redovnica, u Varaždin, pa da tu osnuju samostan. I tako je Julijana s još 11 redovnica, među kojima i Jelisava iz grofovske obitelji Keglević, stigla u Varaždin 3. prosinca 1703. Kako u Varaždinu nije ništa pravo bilo pripravljeno za redovnice, otišle su uršulinke, na poziv grofice Drašković, u dvorac Klenovnik. Ubrzo su došle natrag u Varaždin, u jednu kuću u predgrađu. Već godine 1709. preselile su se u vlastiti dom, u dvije drvene kućice. Na tom mjestu, uz pomoć mnogih dobročinitelja, sagradile su godine 1750. današnji samostan. Gradnja crkve bila je završena još prije.

Već od prvih dana svog dolaska u Varaždin uršulinke su se svom dušom posvetile svom zvanju: molitvenom, kontemplativnom životu

u siromaštvu i u strogoj klauzuri, te odgoju ženske mladeži. Zanimljivo je da su prvih godina svog dolaska poučavale i dječake, od kojih su gotovo svi poslije postali svećenici. Žensku mladež odgajale su u školama i posebno u konviktu. U 18. stoljeću njihova narodna djevojačka škola bila je jedina takve vrste u Hrvatskoj. U Zagrebu je slična škola otvorena nešto kasnije. Godine 1871. otvorile su uršulinke u Varaždinu višu djevojačku školu, a u novije vrijeme žensku realnu gimnaziju i učiteljsku školu. Čim su došle u Varaždin, pa sve do naših dana, posebno su se brinule za odgoj ženske mladeži u konviktu. Njihov konvikt uživao je već od početka velik ugled u hrvatskim kulturnim krugovima, pa je carica Marija Terezija o svome trošku dala sagraditi novo krilo samostana, lijepu i prostranu dvokatnicu, koja će služiti samo za konvikt. Marija Terezija, pa i zagrebački biskupi, utemeljili su više stipendijskih mjesta u konviktu. Iz uršulinskog varaždinskog konvikta izišlo je mnoštvo dobrih i izobraženih djevojaka, koje su poslije postale uzorne kršćanske žene i majke.

Odlučna godina za varaždinske uršulinke bila je 1927., kad se njihov samostan pridružio uršulinskoj rimskoj uniji. Tim sjedinjenjem prihvatile su i stanovite reforme. Stroga klauzura zamijenjena je novim tipom, pa su redovnice odsad mogle izlaziti iz samostana. Bilo je to nužno, jer odgajati žensku mladež, a živjeti u najstrožoj klauzuri nije u novim vremenima više bilo moguće. Poslije pristupa rimskoj uniji varaždinski samostan formirao je sa slovenskim uršulinskim samostanima jednu redovničku provinciju sa zajedničkim novicijatom.

Kako je pristupanjem rimskoj uniji napušten pravni oblik jednog velikog, posve autonomnog samostana, mogle su uršulinke otvarati i manje redovničke kuće. Prva takva kuća otvorena je u Zagrebu godine 1933, u Vlaškoj ulici br. 75. Zgradu im je dodijelio nadbiskup Bauer. U odluci redovnica da osnuju filijalnu kuću, sudjelovala je i M. Klaudija. Nadbiskup Bauer odlučio se na ustupanje zgrade zbog toga što je vidio kako uršulinke vode solidan duhovni život i razvijaju uspješnu apostolsku djelatnost, no na osobit način potakla ga je na tu odluku svetost M. Klaudije, koju je izvanredno cijenio. Kuća u Zagrebu poslužila je uršulinkama za izobrazbu njihova mlađeg redovničkog naraštaja, pa je nazvana kućom studija. Odatle sestre, buduće nastavnice i profesorice, posjećuju razne škole i fakultete. Neko vrijeme vodile su u toj kući dječji vrtić i konvikt za žensku mladež. U posljednje vrijeme otvorena je u istoj zgradi srednja vjerska škola »Marianum«, gdje se daje dopunska naobrazba redovnicama raznih redova. Tu se također nalazi Institut za kršćanski nazor. Taj institut ima karakter više teološke škole, a pohađaju ga sestre raznih redova.

Postepeno, poslije drugog svjetskog rata, otvorene su nove kuće u Slav. Brodu, Zenici i Rovinju. U tim kućama, i uz mnoge župne crkve, uršulinke drže vjeronauk, danas najprikladniji oblik njihova apostolata: odgajanja ženske mladeži.

Samostalna Hrvatska uršulinska provincija osnovana je 29. lipnja 1972. Provincijalna kuća nalazi se u Zagrebu, u Gračanima.

2. Riječi gđe Lunaček; komplikacije s redovničkim imenom »Imakulata«; razne zgode iz prvih Klaudijinih redovničkih dana — sve to iznose: s. Anđela Zemljak, s. Ana Račić, s. Marija Forst i s. Terezija Horvat. (Arh. vicep.)

3. Riječi s. Anđele Zemljak i s. Marije Forst, koje citiramo, iz njihovih su izvještaja. (Arh. vicep.)

4. Neki citati (u tekstu je to već naznačeno) uzeti su iz disertacije Anastazije Trobentar: Herojska krepost ... Mater Marije Klaudije Boellein ... Odatle su uzeti i podaci o Klaudijinim zavjetima.

5. Razgovor Jerine sa Sofijom Filipinom Mesarić opisuje s. Terezija Horvat u svom izvještaju. (Arh. vicep.)

»Pričesni kor«, mjesto molitve u varaždinskom samostanu

8

— LIJEPA I INTELIGENTNA JERINO, ZAŠTO SI ŽIVOT POSVETILA SIROMAŠNIMA?

U vrevi poslova i dužnosti.

Koliko god su u onom dijelu varaždinskog samostana u kojem su živjele redovnice vladali savršen mir i tišina, sabranost i uronjenost u molitvu, toliko je u drugom dijelu, u takozvanoj školskoj zgradi, sve bujalo i kipjelo od bučnog mladenačkog života, vrvjelo je kao u košnici.

Klaudija se izvanrednom lakoćom i savršeno uklopila i u prvi i u drugi tip života. I savršena kontemplativna redovnica — tako su sudile sve sestre, i najomiljenija nastavnica — tako su sudile sve učenice, osvojene, zapanjene, oduševljene Klaudijinom pojavom. Susrest ćemo kasnije mnoštvo iscrpnih izvještaja o tome.

Sestra Klaudija Boellein završila je novicijat godine 1906. Već slijedeće školske godine, 1907—1908., posvetila se intenzivnom radu s učenicama uršulinskih škola. Tada su, u Varaždinu, uršulinke, u svojim zgradama, vodile nižu i višu djevojačku pučku školu, te takozvanu opetovnicu. Četiri razreda niže i četiri razreda više djevojačke škole isto su što i današnja osmogodišnja škola. Opetovnicom se zvao tečaj od dvije godine, a pohađale su ga učenice koje su završile četiri razreda pučke škole i nisu kanile nastavljati daljnje školovanje.

Klaudija je čvrsto zaposlena. Službeni školski »Izvještaj« za godinu 1907—1908. kaže nam da sestra Klaudija Boellein, »namjesna učiteljica glazbe«, predaje »crkveno i narodno pjevanje« te »podučava u glazbi«. Osim pjevanja predavala je nešto malo i njemački jezik. Što predavanja, što pouke u glasoviru i nakupilo se dvadeset i pet školskih sati tjedno. Ako k tome dodamo razne dužnosti samostanskog života, mnogo. U samostanu svako jutro razmatranje, koje traje jedan sat, onda sv. misa sa zahvalom; u podne četvrt sata ispita savjesti; preko dana mali oficij i tri krunice; poslije podne pola sata razmatranja i pola sata duhovnog štiva; uvečer četvrt sata ispita savjesti. Dakle, više od četiri sata dnevno službene molitve. Pridolazile su k tome mnoge druge sitne kućne dužnosti, službe i poslovi. Ako k svemu tome pribrojimo njezine privatne pobožnosti, spremanje za školske satove, dragovoljne usluge, koje je uvijek vrlo rado iskazivala sestrama, onda se zbilja moramo zapitati kako je Klaudijin organizam mogao izdržati tolik pritisak. Istina, ona je bila jake fizičke konstrukcije i izvanredno dobrih živaca, ali glavni izvor njezine snage kojom je sve svoje dužnosti mogla onako savršeno izvršavati, bili su izvanredni Božji darovi, koje joj je Gospodin obilno udijelio, posebno dar prisutnosti Božje. Po tom daru bila je svim srcem i mišlju uronjena u Boga, pa je i u najvećoj navali poslova, u najzamršenijim dnevnim zapletajima, uvijek znala sačuvati potpun duševni mir, savršeno smireni nastup. To naveliko potvrđuju i redovničke susestre i Klaudijine bivše učenice. Sestra Kazimira, koja je neprestano bila u poslovnom kontaktu s Majkom Klaudijom dok je ova radila u ekonomatu, odlučno tvrdi: »Nije imala samo dar ulivene molitve (Božje prisutnosti) nego i dar ulivene snage.« Doista, onoliku finoću i ljubeznost prema okolini, onolik duševni mir i sjedinjenje s Bogom spojiti s onako intenzivnim radnim angažiranjem u dvije raznovrsne zajednice, nije bilo moguće bez posebne, od Boga darovane snage.

Školske godine 1907—1908. pohađalo je uršulinske škole u Varaždinu 288 učenica. Pozornost privlači rubrika školskog »Izvještaja« koja nosi naslov »Statistički prijegled«. Nabraja učenice po vjeri, po dobi, po zavičaju itd., pa također i »po stališu roditelja«. Najviše je djece »radnika, poslužnika i nadničara«. Ima ih 95. Bilo je zanimljivo iz prikrajka pogledati kako zdrava, inteligentna i veoma lijepa Jerina Boellein, s jedne strane unuka predsjednika Hrvatskog Sabora, a s druge strane direktora golemih Strossmayerovih crkvenih imanja, kako ta Jerina, a sada sestra Klaudija, sve svoje snage, svu svo-

ju inteligenciju, izobrazbu, kulturu duha i beskrajnu dobrotu srca posvećuje i stavlja u službu Anicama, Šteficama i Ružicama, kćerkama radnika, poslužnika i nadničara. Mogla se Jerina kretati po salonima raznih grofovskih, veleposjedničkih i pukovničkih obitelji, ali nije htjela: izabrala je »nižu i višu djevojačku pučku školu« da bi mogla pružiti dostojan odgoj i afirmaciju u društvu siromašnim zagorskim i međimurskim djevojčicama. To se zove ljubav prema Bogu na djelu. Ljubav prema bližnjemu, prema hrvatskom narodu, na djelu. Ljubav prema hrvatskom narodu nalazimo i u povijesti njezine obitelji Boelleina. Kad se njezin djed s majčine strane, Mirko Hrvat, stavio u službu neprijatelju Khuenu Hedervaryju i kad su ga u tom slijedili neki Klaudijini rođaci, Boelleinovi su se usprotivili, nisu htjeli ići tim stopama, ostali su svjesni Hrvati, pa makar zauzimali zbog toga i niži društveni položaj.

Služiti bližnjemu, služiti siromašnima.

U vrevi poslova i dužnosti.

U ovom ili onom obliku, trajalo je to do svršetka njezina života.

U školskoj zgradi, među djecom, život bučan, radostan, šarolik. U samostanu monoton i jednoličan. Monoton i jednoličan? Samo naoko, po vanjskom izgledu. U Klaudijinoj duši razbuktala se rascvjetala raskoš ljubavi prema Bogu.

Kojim se sve zanimanjima u samostanu bavila, koje je sve službe obavljala?

Uza sve školske satove, koje smo nabrojili, pomagala je Klaudija, kao privatna tajnica, časnoj Majci, poglavarici velikog varaždinskog samostana, u vođenju službenih knjiga i dopisivanja.

Godine 1912. uzela je časna Majka poglavarica Klaudiju sebi za pomoćnicu u novicijatu.

Godine 1915. postala je Klaudija poglavaricom varaždinskog samostana. Na toj je dužnosti ostala sve do kraja rujna godine 1921., dakle punih šest godina. Onda je to bila najviša, najodgovornija služba među hrvatskim uršulinkama. Tada je, naime, veliki varaždinski samostan bio potpuno autonoman. Sistem redovničke provincije nastupio je tek godine 1927., kad su se hrvatske

uršulinke pridružile rimskoj uniji. Klaudijina služba poglavarice bila je tada jednaka službi današnje provincijalke.

Te godine, 1915., sestre su za poglavaricu izabrale rođenu Francuskinju, majku Margaritu Blanquios, ali je nadbiskup Bauer bio, pod pritiskom austrijske administracije, prisiljen da taj izbor poništi. Tada je, naime, bjesnio prvi svjetski rat, a Austrija i Francuska bile su u protivnim taborima. Nadbiskup Bauer imenovao je posebnim dekretom za poglavaricu Klaudiju Boellein. Mandat je trajao, po običaju, tri godine, a kad je završio, redovnice su, godine 1918. ponovo, ali ovaj put po svojoj volji, izabrale Klaudiju za poglavaricu. Upravljala je samostanom u teškim ratnim i poratnim godinama, za vrijeme opasnih vanjskih i unutarsamostanskih previranja, svojom je svetošću i dobrotom uspjela izvući samostan i svoje maleno stado iz svih nevolja i pogibelji i usmjeriti ga ravno prema Kristovu Srcu. »Bila je sveta glavarica — kaže za Klaudiju jedna starija redovnica — tražila je samo čast i slavu Božju i točno vršenje pravila« (iz izvještaja s. Marije Forst). »Cijeli svoj redovnički život bila je Majka Klaudija izvanredno nježna u sestrinskoj ljubavi, ali do posebnog izražaja došla je ta njezina krepost za vrijeme njezine poglavarske službe« (S. M. Forst). Prema sestrama, kao i prema svakome, uvijek je sama dobrota. Za čitavo vrijeme svoje poglavarske službe bila je i magistra novicijata, učiteljica novakinja. Imala je u toj službi pomoćnicu, ali je sama novakinjama davala konferencije i održavala kapitule. Nije to bilo sve. Budući da je u ono vrijeme bilo malo redovnica-učiteljica, sama je vodila tajničke poslove i računske knjige. Bila je pretrpana poslom.

Kad je godine 1921. prestala biti poglavarica samostana, ostala je i nadalje učiteljica novakinja. Skupa s novicijatom vodila je i juvenat. To je ustanova, unutar Reda, za mlade, već zavjetovane sestre, slična novicijatu. Uz te službe vodila je Klaudija i tajničke poslove i davala satove iz glasovira. Novicijat i juvenat vodila je sve do godine 1928., kad je otputovala u uršulinski samostan u Mekinje kod Kamnika.

Kad su hrvatske uršulinke 1927. godine pristupile rimskoj uniji svojega Reda, formirale su sa slovenskim uršulinkama redovničku provinciju. Zajednički novicijat

bio je u Mekinjama. Godine 1928. preuzela je Klaudija u tom novicijatu dužnost submagistre. Davala je konferencije novakinjama Hrvaticama i inače vršila dužnosti zamjenice magistre, učiteljice novakinja. Tamošnja oštra klima nije joj odgovarala, pa se razboljela. Godine 1929. vratila se u Varaždin.

Od godine 1932. do 1936. vrši ondje dužnost magistre juvenata. Ujedno je tajnica i kućna savjetnica. Od godine 1937. do 1940. bila je i subpriorica, što znači prva iza poglavarice.

U proljeće 1941. razboljela se Majka Klaudija od tifusa. Od posljedica te bolesti nije se nikad više pravo oporavila. S njezinim je zdravljem sve do smrti malo-pomalo bivalo sve gore i gore.

U kolovozu 1943. premještena je u Zagreb da tu preuzme službu subpriorice. Davala je također satove iz glasovira. Kako se njezino zdravlje naglo pogoršavalo, morala je u veljači 1945. opet natrag u Varaždin. Od tada pa do smrti (1952.) njezin je život bio samo velika žrtva paljenica.

Osim već spomenutih važnijih službi vršila je Klaudija u samostanu i neke druge, sporednije. Bila je, na primjer, neko vrijeme nadglednica kuhinje, nadglednica sakristije. Imala je povremeno na brizi kućne pomoćnice i radnike na posjedu itd.

Tijekom knjige govorit ćemo mnogo o Klaudijinu radu i postupku u svim dužnostima koje je obavljala. U ovom poglavlju iznijeli smo kratak pregled njezina rada. U vrevi poslova i dužnosti sva se predala Bogu, sva se dala na službu bližnjemu. Ti bližnji bili su uglavnom ponizni, maleni, siromašni. U službi Kristovih siromaha.

— Lijepa i inteligentna Jerino, koja si mogla objeručke prigrliti užitak života, zašto si čitav život posvetila siromašnima?

Tako glasi pitanje.

Odgovor ćemo možda naći već u slijedećem poglavlju, no svakako na stranicama koje se nižu do kraja knjige.

Izvori i dokumentacija

1. Glavni izvor iz kojeg smo doznali koje je dužnosti M. Klaudija obavljala u uršulinskim školama kao učiteljica jest tiskana knjižica: »Izvještaj o višoj i nižoj pučkoj djevojačkoj školi uršulinskog samostana u Varaždinu, za školsku godinu 1907.-8. U Zagrebu. Knjigotiskara Franje Rulica, nasljednik Mirko Kos i dr., 1908.«

2. Izjava s. Kazimire Arh dana je meni osobno. Slično piše i u svom izvještaju (Arh. vicep.).

3. Riječi s. Marije Forst iz njezina izvještaja (Arh. vicep.).

4. Podaci o službama M. Klaudije u samostanu, uzeti su iz »Kronike« uršul. samost. u Varaždinu (Arh. samost.) i iz raznih dokumenata koji se nalaze u Arh. vicep. također i iz izjava raznih sestara. Što se tiče »Kronike«, upotrijebili smo onaj dio koji opisuje događaje od godine 1820. do 1926.

Soba Majke Klaudije

9

SMISAO ŽIVOTA MOŽE BITI SAMO LJUBAV

Bog je Čisti Čin, sama aktivnost, dinamizam, vatra života. Život u Bogu sastoji se u međusobnom spoznavanju i u ljubavi božanskih Osoba. Najintimniji sadržaj božanskog života odvija se u žarkom, plamenom vrtlogu ljubavi između Oca, Sina i Duha Svetoga. Bog je Ljubav.

Bog je stvorio kozmos, svijet, na čelu s čovjekom, zbog toga da bude još netko tko će biti uvučen u vrtlog Božje ljubavi, da bude još netko tko će skupa s božanskim Osobama kroz svu vječnost biti sretan. Čovjek je stvoren za ljubav.

Čovjek i nije ništa drugo nego usmjerenost prema Apsolutnom, prema Bogu, prema Ljubavi, usmjerenost koja je svjesna sama sebe. O tome nam jasno govori metafizička struktura našeg bitka. O tome nam jasno govori ono specifično naše: razum koji se spoznajom penje do neograničenog, beskrajnog, Apsolutnog i volja koja nužno hoće da to Apsolutno posjeduje. Apsolutno, koje je Osoba, koje je Bog, koje je Ljubav.

Ali između kontingentnog čovjeka i apsolutnog Boga nalazi se nepremostiv ponor, bezdan ništavila i grijeha. Kako će čovjek uspostaviti kontakt s Bogom? Taj ponor i bezdan premostio je Bogočovjek Isus Krist svojim utjelovljenjem, svojim otkupljenjem na križu. On je uspostavio kontakt čovjeka s Bogom, on je omogućio čovjekovo sudioništvo, participaciju u trinitarnom životu apsolutne Ljubavi i vječne sreće.

Čovjek je usmjerenost prema Bogu-Osobi. Dok boravi na ovoj zemlji, čovjek je usmjerenost prema bližnjemu-osobi, a preko bližnjega prema Bogu-Osobi. Bližnji je naime slika Božja, on je ud otajstvenog Kristova

Tijela. U svakom slučaju smisao, sadržaj čovjekova života, može biti samo ljubav: žarka ljubav prema bližnjemu, konačno usmjerena prema Bogu. »Ljubi Gospodina Boga svojega... to je najveća i prva zapovijed. Druga je ovoj jednaka: Ljubi bližnjega svojega kao samoga sebe« (Mt 22, 37—39).

Mi dolazimo k Bogu isključivo i jedino preko Bogočovjeka Isusa Krista, koji je premostio bezdan ništavila i grijeha te nas tako povezao s Ocem. Darovima svoje milosti. Povezuje nas neprestano u euharistijskoj žrtvi. Prisutan u Euharistiji, trajno boravi s nama i u nama.

A Otac je izričito htio da Sin uspostavi kontakt s nama preko Marije. Otac je htio da najprije čuje Marijin »Neka bude«, izričito je tražio Marijino posredništvo.

Bogočovjek Isus Krist ustanovio je vidljivu hijerarhijsku Crkvu da upravlja našim usponom k Ocu. U Crkvi, otajstvenom Kristu, ostvarujemo naše međusobno zajedništvo, naše zajedništvo s Bogočovjekom Kristom, naše zajedništvo s Ocem, sve u Duhu Svetome. Vidljiva hijerarhijska Crkva je jamac da u našem usponu k Bogu nećemo skrenuti s pravog puta.

Sve ovo bilo je potrebno reći da bismo razumjeli duhovno-mistički lik Majke Klaudije. Bez tih redaka ne bismo o Klaudiji razumjeli ništa.

Pretpostavivši sve ono što smo u ovom poglavlju rekli i u smislu onoga što smo rekli, a oslanjajući se na vlastite Klaudijine izjave, na izjave njezinih redovničkih susestara o njoj, na sve izvore i dokumente koji nam o njoj govore, sadržaj Klaudijina duhovnog života mogli bismo u kratkoj skici prikazati ovako:

Bog-Ljubav. Presveto Trojstvo
Bogočovjek Isus Krist. Križ. Euharistija
Marija Bogomajka
Crkva katolička
Bližnji, brat čovjek, svi ljudi
Bog-Osoba-Ljubav u svemu i svuda.

Život intenzivno i savršeno proveden u tim stvarnostima, to je Klaudija.

Citati njezinih izreka? Navest ćemo ovdje samo nešto, ono što nam se čini da je najkarakterističnije. Inače, više takvih citata naći ćemo po čitavoj ovoj knjizi, citata. bilo Klaudijinih, bilo susestara koje o njoj govore. Kad

ih uklopimo u kontekst ovog poglavlja, dobit ćemo vjernu sliku Klaudijina duhovnog lika. Sama Klaudija pisala je o svom duhovnom životu veoma malo, gotovo ništa. I njezinih pisama sačuvalo se malo. Za razumijevanje i risanje njezina duhovnog lika morali smo se najvećim dijelom osloniti na izjave njezinih redovničkih susestara, koje su Klaudiju izvrsno poznavale, budući da su je dnevno, tokom desetljeća slušale i promatrale svaki njezin korak. Tip Klaudijinog duhovno-mističkog lika, kako smo ga orisali, izvučen je apsolutnom vjernošću iz njezinih vlastitih izjava i iz izjava njezinih susestara. Neka druga mogućnost dokumentiranja ne postoji.

U ovaj čas zanimaju nas vlastite Klaudijine izreke. U njima je, a to je posve razumljivo, najvjernije izražen njezin unutrašnji lik, njezin duhovni život.

Evo što je napisala ili rekla sama Klaudija:

Ovo je moj principium i fundamentum (početak i temelj), motiv, svrha, cilj mojega života: Bog! Bog! (Uzeto iz redaka koje je napisala za uspomenu susestrama.)

Bog je Bog! O kako su divne Njegove savršenosti: vječan je i nepromjenljiv, svudašnji i sveznajući, premudar i svemogući, svet i pravedan, dobrostiv i milosrdan, istinit i vjeran. (Iz vlastitog Klaudijinog spisa o njezinu duhovnom životu)

Bog je ljubav! (Iz citiranog spisa. Tu je izreku inače više puta napisala i često izgovarala.)

Bog u nama i mi u njemu. To Božjoj ljubavi još nije dosta. Ona nas još u svemu traži. Traži nas i u nerazumnim bićima, traži u svemu. Orao, kad nastupi proljeće, vraća se iz južnih krajeva i radosno lebdi nad najvišim snježnim vrhuncima. Tko mu je dao moć da može sa sigurnošću širiti svoja krila i lebdjeti nad bezdanima? Bog, Bog! A što tek daje razumnim bićima? O, ne da se opisati, ne da se shvatiti tolika dobrota i ljubav Božja! (Iz pisma sestri Labrtić, god. 1949.)

Da, Gospodin je blizu. Štoviše, on je prisutan, da, još više, ne samo prisutan, on je u nama! Ali još više: Mi u njemu! Zaista: Coram Domino et in Domino (Pred Gospodinom i u Gospodinu)! Neopisive li sreće! Ne samo kod molitve, ne, bilo kada, po danu i po noći ponavljam: Coram Domino et in Domino! (Iz pisma s. M. Labrtić, 21. II. 1950.)

(M. Klaudija diktira sestri Tereziji Horvat pismo za s. M. Labrtić:)
— *Još joj ovo kažite: Naš život nije ništa, ako nije u presvetom Trojstvu. Ono što je za prirodu sunce, to za našu dušu mora biti presveto Trojstvo.*
(Terezija Horvat:)
— *A kako će do toga doći?*
(M. Klaudija:)
— *Per Christum Dominum nostrum (Po Kristu Gospodinu našemu)!*

Dilexit me, tradidit se (Ljubio me je i predao je samoga sebe za mene; Gal 2, 20). (Napisala za uspomenu sestri A. Matejovsky.)

Isus! Bog je prisutan u svim našim patnjama i borbama, a ta je prisutnost, prisutnost ljubavi. Predajmo se toj ljubavi, zaklonimo se »u krilo Očevo«, tu je siguran i trajan mir. Imajmo veliko pouzdanje u beskrajnu ljubav Isusovu i bit ćemo »kao gora Sion«. (Napisala sestri Celestini Kerovec.)

A što se tiče unutrašnjeg života, kažem vam: Isus jedini. Kod ljudi ćemo katkada naći malo razočaranja, ali kod Isusa nikada. Isus jedini. (Zabilježila s. Terezija Horvat, god. 1928.)

Isus! Isus! (Dok bi te riječi izgovarala, plakala bi od ganuća. Izjava s. Matejovsky, Kerovec, Lukačević i mnogih drugih.)

Da, on, naš božanski učitelj, daje uz svoju pouku ujedno svjetlo i snagu. Provodimo taj u svakom pogledu tako potreban nam intimni život s Isusom Kristom. (Zabilježila s. Terezija Horvat.)

(Č. s. Ignacija Galijan pita bolesnu Klaudiju:)
— *A što je to Isus učinio s vama?*
(Klaudija odgovara:)
— *Žrtvu!*
(Iz izvještaja s. Ign. Galijan.)

Bog vas ljubi! Isus vas ljubi! Veselite se u Isusu! (Često govorila časnim sestrama.)

Želim vas potaknuti na svagdanju sv. Pričest. (Napisala učenici Zlati Kralj, god. 1909.)

Pred tabernakulom, gdje žari ljubav božanskog Srca . . . (sestri M. Labrtić, 1950.)

Mi u tom svetom poslu (duhovnog života) nipošto nismo osamljeni; recimo s Isusom: . . . »ja nisam sam, Otac je sa mnom« (Iv 16, 33). Recimo još: Srce Isusovo je sa mnom! Probodeno Srce Marijino je sa mnom! (Zabilježila s. Terezija Horvat.)

Illos tuos misericordes oculos ad nos converte (Svrni na nas one svoje milosrdne oči! (Taj uzdah bl. Djevici Mariji napisala bi Klaudija na samostansku oglasnu ploču kad bi samostan bio u većoj nevolji.)

»Veselo sjaju zvijezde na postajama svojim. On ih zovne, one reknu: Evo nas! Radosno sjaju pred onim koji ih je stvorio (Bar 3, 34—35).« Kako krasno izrazuju te riječi život u prisutnosti Božjoj, i najvišu krepost: savršeno sjedinjenje sa svetom voljom Božjom. Anđela, draga dušo, vježbajte se i vi u tom; osobito nasljedujte jedincato lijepu »Zvijezdu mora«, Mariju, našu dragu Gospu i Majku. (Klaudija je te riječi napisala s. Anđeli Zemljak.)

Majka Crkva! Majka Crkva! (Kad god bi te riječi izgovorila, Klaudija bi od ganuća, ljubavi, odanosti, zaplakala. Zabilježila s. Celestina Kerovec i druge sestre.)

Što je svetost? Ljubiti Boga i bližnjega. A ljubiti, to znači pomoći . . . Ljubiti znači služiti drugima gdje god mogu. (Zabilježila s. Marija Forst.)

Budite cor unum et anima una (jedno srce i jedna duša). Ljubite se! (Zabilježila s. Terezija Horvat, god. 1928.)

Sve što muti harmoniju među nama, moramo svladati, makar nas stajalo krvi. Uzmimo tu riječ u potpunom smislu. (Zabilježila s. M. Forst.)

Iskazujte štovanje prema svakoj susestri u zajednici i nećete nikada Isusa uvrijediti. (Zabilježila s. M. Forst.)

Coram Domino et in Domino! On u nama, a mi u njemu. Njegova je dobrota tolika da nas traži i u nerazumnim bićima. (Iz redaka napisanih za uspomenu sestrama.)

Bog je Ljubav!

Ja sam sretna! (Zabilježila s. Alojzija Lukačević.)

Orisali smo ukratko bitne crte Klaudijina duhovno-mističkog lika njezinim vlastitim riječima. Te riječi nismo iz njezinih izjava preuzeli onako nasumce ili ih birali po nekom našem subjektivnom kriteriju, nego smo ih odabrali pazeći jedino na to da nam izraze bitne karakteristike Klaudijine duhovnosti. Predstavljaju nam autentičnu Klaudijinu sliku. Istu, kakvu smo prikazali u onoj kratkoj skici. Duhovnu sliku Majke Klaudije mogli bismo sažeti i u jednoj jedinoj riječi. Ta riječ glasila bi: ljubav! Čudesna je činjenica da u današnje vrijeme, kad se sav čovjekov potencijal isključivo posvećuje što većoj zaradi, dohotku i užitku, da u to vrijeme imamo nekoga čiji život nije ništa drugo nego zanosna pjesma ljubavi. Klaudijin život: savršena pjesma ljubavi prema Bogu i prema bratu čovjeku. Kratak životopis Majke Klaudije? Evo ga: »Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom mišlju svojom! To je najveća i prva zapovijed. Druga je ovoj jednaka: Ljubi bližnjega svojega kao samoga sebe (Mt 22, 37—39).«

Smisao života može biti samo ljubav.

Odakle Klaudiji taj istiniti pravac i stil duhovnog života? Odakle joj ona ispravna, intenzivna, svestrana i onako temeljita usađenost u kršćanska otajstva, trinitarna, kristološka, mariološka, ekleziološka, usađenost razrađena po najdubljim teološkim principima? Odakle to njoj koja ne samo da nije pohađala teološki fakultet nego nije nikad ni primirisala znanstvenu teologiju; odakle joj to znanje? Očito je da je čitav taj spoznajni, a pogotovo onaj realizatorno-praktički splet njezina duhovnog života nadnaravnog porijekla. Sve je to počelo s nadnaravnim ulivenim darom Božje prisutnosti, s darom koji je primila na dan svoje prve sv. Pričesti. Tada joj je u

klici i u jezgri darovana molitva sjedinjenja s Bogom, svetost, darovana joj je Ljubav. Ta molitva, to sjedinjenje, svetost, ljubav, Klaudijinom suradnjom i neprestano novim Božjim darivanjima rast će neprestano. I što je najvažnije: sve to bit će temeljito prokušano i pročišćeno kroz žrtvu, dugu i tešku žrtvu. Autentičnost svog sjedinjenja s Bogom, svoje svetosti, svoje ljubavi, dokazat će Klaudija oduševljenim prihvaćanjem Kristova križa. I to prihvaćanje izbrisat će u nama svaku sumnju u Klaudijinu svetost, svaku sumnju da nije možda njezina zanosna ljubav bila neka varka. I ne samo to! Njezino uronuće u Božju prisutnost, njezino sjedinjenje s Bogom, njezina ljubav prema Bogu, njezina ljubav prema bližnjemu, njezina svetost, postat će danas svima nama vidljivim i uvjerljivim svjedočenjem i opstojnosti Božje i opstojnosti nadnaravnog reda uopće, postat će svjedočenjem istine da smisao života može biti samo ljubav, ljubav koja izvire iz Boga-Osobe, ide preko Kristova križa, ide preko brata čovjeka i vraća se natrag Bogu-Osobi. Uvire u Ljubav.

Izvori i dokumentacija

1. Spis o Klaudijinu duhovnom životu, koji je na poticaj svog ispovjednika i svoje poglavarice napisala dana 15. lipnja 1947, nalazi se u Arh. vicep.

2. Razne sličice, papiri, bilježnice, na kojima je Klaudija ispisala razne misli na uspomenu sestrama, nalaze se, u originalu ili u prijepisu, u Arh. vicep.

3. Klaudijina pisma sestri Margariti Labrtić, u originalu ili u prijepisu, u Arh. vicep.

4. Izvještaji ss. Terezije Horvat, Anuncijate Matejovsky, Celestine Kerovec, Anđele Zemljak, Marije Först, Alojzije Lukačević, gospođe Zlate Kralj-Tonejc, u Arh. vicep.

10

— ČUJEŠ LI KAKO ZUJE PČELICE?

U kući konvikta (u urušulinskom samostanu, u Varaždinu), na drugom katu, bile su sobe za pouku u glasoviru. Prozori gledaju na zapad, na samostanski vrt.

— Drago dijete — rekla je umiljatim glasom Majka Klaudija učenici koju će upravo poučavati — najprije ćemo se pomoliti.

Djevojčica je ustala i sklopila ruke.

— U ime Oca i Sina ... ... Zdravo Marijo, milosti puna ... — počela je Majka Klaudija.

Uto slučajno uleti u sobu neka druga učenica. Ušla je nestašno, ništa ne misleći, a onda se naglo zaustavila, ostala je na mjestu kao ukopana.

— Ah —uzdahnula je potiho.

Ovo nije još nikad ni vidjela ni čula. Majka Klaudija drži sklopljene ruke i glasno izgovara riječi molitve. Iz poluotvorenih očiju, iz lica, iz čitava njezina držanja kao da izbija neki sjaj, nadnaravna svjetlost, koja jasno izražava istinu da je ovdje Bog prisutan. Majka Klaudija kao da je okupana odsjajima Božje prisutnosti, kao da je uronjena u neko nebesko bliještavilo. A u njezinu glasu, učenici se tako činilo, kao da romone čarobni, opojni akordi neke nadzemaljske melodije. Učenica inače živahna djevojčica, zaustavljena daha, skamenjena od čuda, zanesena tom nadnaravnom vizijom, koju nikad nisu vidjele njezine oči, tim neočekivanim suglasjem molitve, koje još nikad nije zazvonilo u njezinim ušima, kao da se ukočila tu pred glasovirom, od snebivanja i od ushita. Htjela se pridružiti molitvi, a onda (sve se to odigralo u jednom hipu), bojeći se da ne bi razbila taj neviđeni pri-

zor i želeći da još netko vidi tu ljepotu koja otkriva Boga i usrećuje, odleti trkom na hodnik.

Hodnikom je upravo prolazila sestra Anđela Zemljak, odgojiteljica i prefekta u konviktu. Učenica, dušom ustreptalom od sreće, prigušenim glasom, u strepnji da ne poremeti svetost časa, prošapće na dušak:

— Časna Anđela, časna Anđela, brzo, brzo, pođite u srednju sobu za sviranje, pođite vidjeti kako se časna Majka Klaudija moli, ah, brzo, brzo!

— O, drago dijete, znam ja to dobro, nije to za mene ništa novo. Ona je sveta redovnica. I ti moraš biti tako dobra, moraš je u svemu slušati.

Čitavo ovo poglavlje govori nam samo o jednoj stvari: što su djeca mislila o Majci Klaudiji.

Da je Majka Klaudija sveta, u tom su se slagali svi koji su je poznavali, bilo mladi, bilo stari, bilo da su živjeli u njezinoj blizini, bilo da su je samo jedanput vidjeli. Ali čista dječja srca, bez lukavosti i proračunanosti, nadarena nekom nadnaravnom intuicijom za raspoznavanje Božje prisutnosti i autentično-sakralnog uopće, zapažala su Klaudijinu svetost mnogo puta jasnije, izrazitije, prodornije nego stariji. Ta nevina srca otkrila bi po koji put ovu ili onu komponentu Klaudijine svetosti koju stariji nisu ni zapazili.

Bilo je to za vrijeme drugog svjetskog rata, u varaždinskom uršulinskom samostanu, u zgradi konvikta. Od straha pred bombardiranjem, učenice su učile u prizemlju školske zgrade, u blagovaonici, pokraj zabavišta. Koji put bi prekinule učenje, malo bi se porazgovorile. Bile su prisutne učenice: Nada Košutić, Rajka i Zdravka Belošević, Ljubica Paviša, Đurđica Klobučar i druge. Uz njih bila je časna sestra Gertruda Vuksanović. Zapamtila je štošta iz njihova razgovora. Iznosile su mišljenja o svojim učiteljicama.

— Majka Klaudija je najsličnija Isusu — rekla je učenica Zlata Dumbović.

— O, kako je sveta, sveta — nadodala je Ivanka Barlek.

Zlata je svoj sud izrekla u ime svojih vršnjakinja i u ime svojih mlađih kolegica.

Postoji mnoštvo izvještaja, sada već majki i gospođa, o tome kako su kao djevojčice doživljavale Majku Klaudiju.

Gospođa Jelena Cvjetko, rođ. Jagić, piše:

— U studenome 1920. došla sam u konvikt kao učenica prvog razreda građanske škole. Časna M. Klaudija vršila je dužnost glavarice samostana. U pričesnom koru mogle smo koji put vidjeti kako ona dolazi svome Gospodinu. Tada smo mi djeca, učenice, primjećivale da nešto sveto izlazi iz te duše. Šaputale smo: kako je Majka Klaudija sveta.

Veoma je impresivno svjedočanstvo gospođe Bernarde Šimek, rođ. Gortan:

— Iako su već prošla više od četiri decenija (napisano god. 1970.) kako sam napustila školske klupe časnih sestara uršulinki, u živom mi je sjećanju upravo svetački lik pokojne č. Majke Klaudije. Nisam imala bližih kontakata s njom, ali želja da joj se približim i da govorim s njom o svojim duševnim problemima, još mi je i sada svježa. Susret s njom na samostanskim hodnicima djelovao je posebno na mene. Njezina pojava bila je sama poniznost, skromnost, blagost. Njezin odzdrav na moj pozdrav bio je kao melem na moju dušu, koja kao da je u njoj tražila neko svoje rješenje. Žao mi je da joj se nisam približila. Bilo bi mi drago da dođe na oltar...

Klaudijina okolina doživljavala je na razne načine uvjerenje da je u toj svetoj redovnici na izrazit način prisutan Bog.

— U mojoj mladosti bila mi je Klaudija tri godine učiteljica glasovira — piše gospođa Silva Križan-Kralj, pa nastavlja: — Naučila me je voljeti glazbu po klasicima. Osobito je voljela Haydna, te sam pod njezinim utjecajem i ja pošla tim pravcem. Svaku sonatu najprije mi je sama odsvirala svojim finim i nježnim načinom sviranja, pa sam ja, slušajući nju, lakše svladavala teškoće ispitnica i dala sonati onaj oblik i melodiju koja je trebala da proističe iz tog sviranja. U ljubavi prema muzici bila sam jedno s Majkom Klaudijom. No njezine oči gledale su više puta nekim udaljenim pogledom, kao da tonu u molitvi. Mnogo puta sam osjetila kao da u tim očima blista zlatnožuti sjaj. I danas mi Majka Klaudija u svijesti iskrsava kao neko izvanredno i prozračno biće u kojem je mogla stanovati samo velika i čista ljubav. Sjaj u očima bio je stalan izraz Majke Klaudije. To nisam vidjela ni kod koga drugoga.

Kad je gospođa Marija Seidl, rođ. Gotal, kao mala djevojčica došla u pučku školu koju su vodile uršulinke, u prvi razred, učenice viših razreda okupile su se oko nje i njezinih kolegica, prvoškolki, pa su im govorile:

— Idite gore na najgornji kat, tamo ćete susresti časnu sestru oko koje sja. Okružena je krasnim sjajem.

— Oči su joj se uvijek sjale, bila je uvijek vedra, nasmijana, s lica joj je blistala dobrota — govori gospođa Rajka Vidrač.

Klaudijina svetost bila je autentična. Takvu svetost djeca dobro prepoznavaju. Ona se upravo boje čudnih pobožnjaka i neobičnih vanjskih bigotskih izražaja, koje katkad susrećemo kod starijih osoba. Bježe od takvih ljudi. Na Klaudiji nisu mogla otkriti ništa tome slično. Njezina svetost bila je drukčija. »Klaudija je najsličnija Isusu.«

Djeca su bila oduševljena Klaudijom.

Evo što piše očevidac, sestra Ana Račić:

— Djeca su Majku Klaudiju voljela i poštovala kao sveticu. Sjećam se kako su joj jednom priredila mali trijumf. Trčala su za njom po hodniku i vikala: »Vi ste svetica, vi ste svetica.« A ona, sirota, sva u neprilici, jurila je brzim korakom prema klauzuri i tako se spasila od velike neugodnosti.

Dogodilo se to na prvom katu, u zgradi konvikta, tamo gdje hodnik zaokreće u samostan.

Sestra Kazimira Arh, koja nam je već ispripovjedila nekoliko lijepih zgodica o Majci Klaudiji i djeci (vidi prvo poglavlje), kaže nam i ovo:

— Učenice u konviktu nisu se ni u kapeli pred Presvetim tako lijepo ponašale, s toliko strahopočitanja, kao pred Majkom Klaudijom. Sve su govorile: Sveta je, sveta je.

Pročitajmo neke izjave bivših Klaudijinih učenica, koje su je poznavale kao djeca, a kasnije je uglavnom nisu više nikad ni vidjele.

Anica Koloži: Imala sam dojam da je ta duša već postigla svetost. Posebno sam zapazila njezinu izvanrednu poniznu dobrotu kojom je pristupila svakom bez razlike. Vidjelo se da smo u njezinim očima i u njezinom srcu sve jednake, da svakoga duboko štuje.

Paula Keglević: Bila sam njezina učenica četiri godine. Kao učiteljica bila je Majka Klaudija nadasve dobra. Na satu glasovira ja sam upravo uživala gledajući njezino uvijek blaženo, nasmijano lice i slušajući njezine divne pouke. Jednom sam na satu glasovira primijetila da na objema rukama ima jake ozebline, pa sam je upitala: »Časna Majko, to vas mora jako boljeti!?« Ona me pogledala svojim milim pogledom i reče: »Drago dijete, nikad nam ništa ne smije biti teško; sve uvijek moramo trpjeti za spasenje duša!« Njezina tjelesna bol bila je prikrivena velikom strpljivošću, a iz očiju joj je odsijevala velika blagost.

Anica Šerkić, rođ. Martinec: Stanovala sam u Biškupcu i dnevno dvaput dolazila u Varaždin, u školu sestara uršulinki. Majka Klaudija učinila je jak utisak na mene, desetgodišnju djevojčicu. Svaki put me je pogledala nekim osobitim pogledom, uvijek bi mi upravila koju utješnu riječ, osobito u zimsko doba, kad bih sva promrzla stigla na sat.

Irena Koos: Majka Klaudija upala mi je u oči cijelom svojom osobom: načinom govora, pokretima, poniznošću. Osobito se sjećam njezinih očiju, koje su odavale njezinu nutrinu, smirenost, kao da je uvijek u prisutnosti svog Boga.

Olga Wolf, rođ. Cebocy: Bila sam pitomica u konviktu. Među nama se govorilo da je Majka Klaudija svetica. Bila je izvanredno uravnotežena.

Zora Kanovnik, rođ. Ribić: Upoznala sam Majku Klaudiju za vrijeme svoga školovanja. Uživala je općenite simpatije, bila je vrlo pravedna i sveta.

Rajka Štimac-Belošević: Majka Klaudija imala je puno razumijevanja za sve nas mlade.

Marija Biškup: Njezina profinjenost privlačila je.

Jelisava Vrbanec: Bila je uvijek nasmijana. Imala sam dojam da je produhovljenošću slična biskupu Langu. Bila je svetica. I biskup Lang će biti svetac.

Ivanka Sekulić, rođ. Puklin: Mi smo se djeca gurala koja će doći prva na red da uplati školarinu, pa smo tako i nju gurale, ali je ona bila tako blaga i strpljiva da nas nije niti korila niti na nas vikala.

Ljubica Laslavić, rođ. Sova: Dobro se sjećam njezine, tihe, skromne, fine naravi i cijeloga njezinog sao-

braćanja s učenicima. S nama je saobraćala sasvim drugačije nego ostale učiteljice. Smatrale smo je sveticom i duboko smo je poštovale.

Danica Šanjek, rođ. Pavičić: Uvijek bi se pojavila kad bi nastao kakav problem pa bi svojom blagošću sve sretno riješila.

Aida Salvi, rođ. Zamola: U poteškoćama našla bih uvijek veliko razumijevanje kod Majke Klaudije i za to sam joj zahvalna.

Ljerka Bićanić, rođ. Grdenić: »Neka svetost s puno miline i nježnosti izbijala je iz njezinih očiju. Uvijek mislim da će jednog dana biti proglašena svetom.

Dobrota osvaja. I Isus je osvajao dobrotom. Jednako i Majka Klaudija. Dragica Mežnarić bila je u uršulinskom konviktu. O Majci Klaudiji piše: Bila je savršeno blage, tople duše, kao da hoće pomoći ne samo čovjeku nego i cvijetu. Dragica pripovijeda slijedeći slučaj. Njezina suučenica, Marica S., bila je veoma dobra. Jednom je pod školskim satom bila nešto nemirna, pa je od učiteljice dobila kaznu »Extratisch«, tj. u blagovaonici morat će jesti sama. Marica je išla hodnikom i gorko plakala. Susretne je Majka Klaudija.

— Drago dijete, zašto plačeš, što ti je?

— Dobila sam »Extratisch« — izgovori Marica kroz suze.

— To malo zloće, ako je uopće bilo, već su oprale suzice; zamolit ćeš za oproštenje, pa ne ćeš imati »Extratisch«.

Tako se i dogodilo.

— Sam Bog poslao je Majku Klaudiju, zauzela se za mene, inače bih umrla od sramote — rekla je Marica svojoj kolegici Dragici.

Ljubav prema Bogu očituje se u ljubavi prema bližnjemu. Što veća ljubav prema Bogu, to veća ljubav prema bližnjemu. A Klaudijina duša plamsala je od ljubavi prema Bogu. Prema tome...

Pripovijeda Klaudijina učenica Ines Thanhoffer: Bila sam učenica. Trebalo mi je nešto iz kućne ljekarne, ali je č. sestra Filipina Mesarić, koja se brinula za zdravlje učenica, bila odsutna. Hodnikom je prolazila Majka Klaudija. Žurila se. Vjerojatno je išla na molitvu. Zaustavila sam je i zamolila da mi dade lijek. Ona se tako

spremno požurila da udovolji mojoj želji kao da je upravo čekala da je netko zamoli za kakvu uslugu. Danas znam da je ona bila tako duboko svim srcem uronjena u dragom Bogu da je njoj i ta usluga, koju je dijete od nje zatražilo, bila jednaka molitvi i predanju Bogu. Ništa je nije moglo zaustaviti ni odvratiti, niti od ljubavi prema Bogu, niti od ljubavi prema bližnjemu.

Paulina Radauš, rođ. Potak, piše: Skrivena ljubica se ne vidi, ali se osjeća njezin miris. Bilo je tako i s krepostima Majke Klaudije. Nije ih mogla sakriti ni njezina skromnost. Iz njezina bića upravo je zračila svetačka blagost i poniznost. Bile smo nestašne djevojčice, često smo zaslužile kakvu kaznu, ali se Majke Klaudije nismo bojale. Znale smo, naime, da nas ona, toliko dobra i blaga, neće kazniti. Nikad nas nije korila, nikad je nismo vidjele ljutitu. Ona nas je blago opominjala, blago na dobro upućivala.

Elizabeta Milić, rođ. Jelaković: Ljubila je Boga i bližnjega, pa u vršenju dobrih djela nije štedjela sebe.

Kao odgojiteljica, Majka Klaudija djelovala je najviše svojim primjerom.

Vera Marić, rođ. Miskić, piše: Katkada smo se, kao i sva djeca, makar u samostanskoj školi, igrale i bile previše glasne, ali kad bismo izdaleka ugledale časnu M. Klaudiju, rekle bismo: Budimo dobre, dolazi svetica!

Anika Sekulić, rođ. Bauer: Sjećam se njezina blagog postupka, strpljivosti, velike skromnosti i njezina sveta života. Sve je to djelovalo na moju dječju dušu.

Danica Dugi, rođ. Pavić: Njezin život, pun pobožnosti, odricanja i ljubavi prema Bogu i bližnjemu, stalno nam je davao uzoran primjer.

Marija Pavlinić, rođ. Martinić: Bila je za mene, pa i za mnoge ostale, idealan lik čiste duše i vjere u Svevišnjega. Pružala nam je divan primjer.

Danica Brčić (poslije uršulinka, sestra Amadeja), piše: Došla sam sa svojom mamicom upisati se u školu, a još mi nije bilo šest godina. Naša draga svetica stajala je i blago se smiješila. Taj divan smiješak uvijek ju je pratio kad sam je kasnije kao učenica susretala u varaždinskom samostanu. Njezina duboka i nježna sabranost dala mi je dojam duše pune Boga. Kao učenica nisam s njome imala ništa posebno, ali bila sam svaki put presretna kad bih je na hodnicima susrela i pozdra-

vila. Svaki put mi se otmjeno poklonila, blago u šutnji nasmiješila, njezine oči odražavale su pravu nebesku ljepotu. Ponizni Isus sjao je kroz nju.

Neka pripovijeda gospođa Đurđica Vergles, rođ. Valjak. Prepustit ćemo se njezinu peru. Evo što kaže:

Bio je početak drugog svjetskog rata kad sam došla u uršulinski samostan u Varaždinu zamoliti da mogu dolaziti na privatne satove iz glasovira. Čim sam ugledala Majku Klaudiju, duboko me se dojmila njezina blagost i toplina. Bila je već starica, prilično pognuta, davala je utisak velike skromnosti i poniznosti, a svojim tihim govorom ulijevala je u mene osjećaj nečega uzvišenoga.

Imala sam tijekom školovanja mnogo lijepih utisaka iz kontakata s mojim profesorima, ali su mi od svega ostale samo blijede uspomene. Jedino susret s M. Klaudijom ostao mi je posebno svjež. Taj susret bio je za mene doživljaj uzvišene Božje ljubavi i Božje prisutnosti. Ni u kakvom drugom susretu nisam to osjetila.

Nikad neću zaboraviti jedan sat glasovira. Kao i uvijek, tako mi je i taj put najprije sama odsvirala sonatinu od Diabelija. Onako pognuta, zatvorenih očiju, posve tiho rekla mi je:

— Da li čujete kako zuje pčelice?

Uistinu, ja još i danas doživljavam ono sviranje kao zujanje pčelica.

Poslije nje trebalo je da ja odsviram sonatinu, ali sam joj tužno rekla:

— Časna Majko, zašto meni pčelice ne zuje?

Ona me blago pogleda i s puno topline šapne:

— Samo vježbajte, drago dijete, pa će i vama jednog dana pčelice zujati.

Ustrajno sam vježbala, ali nisam čula zujanje pčelica.

Tako gospođa Vergles.

Bila je samo jedna Majka Klaudija.

Izvori i dokumentacija

1. Prvi događaj koji spominjemo uzet je iz izvještaja sestre Anđele Zemljak; Arh. vicep. Isti događaj sestra je i usmeno opisala piscu ovih redaka.

2. »Najsličnija Isusu«. Sve o tome ispripovjedila je piscu ovih redaka sestra Gertruda Vuksanović.

3. Ono što su o Klaudiji rekle gospođe Jelena Cvjetko-Jagić, Bernarda Šimek-Gortan, Silva Križan-Kralj, Marija Seidl-Gotal, Rajka Vidrač, Anica Koloži, Paula Keglević, Anica Šerkić-Martinec, Irena Koos, Olga Wolf-Cebocy, Zora Kanovnik-Ribić, Rajka Štimac-Belošević, Marija Biškup, Jelisava Vrbanec, Ivanka Sekulić-Puklin, Ljubica Laslavić-Sova, Danica Šanjek-Pavičić, Aida Salvi-Zamola, Ljerka Bićanić-Grdenić, Dragica Mežnarić, Ines Thanhoffer, Paulina Radauš-Potak, Elizabeta Milić-Jelaković, Vera Marić-Miskić, Anika Sekulić-Bauer, Marija Pavlinić-Martinić, Đurđica Vergles-Valjak — sve se to nalazi u njihovim izvještajima pohranjenim u Arh. vcp. Nekoliko izvještaja popunili smo onim što smo čuli iz razgovora s dotičnim gospođama. I druge gospođe, također bivše Klaudijine učenice, napisale su vrlo lijepe izvještaje, ali ih nismo mogli uvrstiti u ovo poglavlje, da ne bude predugo. Ističu se izvještaji gospođa: Evice Smokvine, Vjekoslave Lukaček-Sanković, Jelke Frkanec-Dumbović, Vande Planinc-Tolmajner, Elfride Lešić, Aleksije Žic-Takač, Gabrijele Berden-Takač, Jelisave Daić-Kotrošić, Ane Krivošić-Čizmek, Zlatke Tonejc-Kralj, Helene Štulhofer-Bauer, Marije Srčan-Šeber, Slavice Rožman-Šintić, Marije Štiglić-Horvatin, Branke Cundeković-Fener, Vjere Plenar, Blaženke Franolić-Rogović, Ljubice Kocbek-Staneković, Sofike Majer-Trampuš, Đurđe Štamberger, Ljubice Antić-Knivald, Marjane Maček i drugih bivših učenica. Svi izvještaji u Arh. vcp.

4. Izvještaj č. s. Danice Amadeje Brčić, u Arh. vcp.

11

IZ KRONIKE URŠULINSKOG SAMOSTANA U VARAŽDINU

(Iz Kronike uzet ćemo samo ponešto i to iz onog razdoblja kad je Majka Klaudija bila poglavarica. Ti će nam izvaci u mnogočem rasvijetliti i vrijeme u kojem je živjela i samostanski život u koji je bila uklopljena, kao i njezin lik. Pripominjemo da je M. Klaudija bila poglavarica samostana od listopada 1915. do kraja rujna 1921.)

Godina 1916.

... ...

21. rujna, u 2 sata poslije podne, uzeto je sa zvonika najmanje zvono u ratne svrhe... (Austrougarska skidala je prisilno zvona s crkvenih tornjeva i prelijevala ih u topove. Primj. A. K.)

22. rujna skinuto je i veliko zvono u iste svrhe...

... ...

Godina 1917.

... ...

3. travnja stigao je željno očekivani kip Bezgrješne Djevice. Za večernjeg odmora dala je časna Majka (Klaudija) donijeti obadvije škrinje u zajedničku sobu. U jednoj škrinji bio je kip, a u drugoj nebo i podnožište. S velikim uzbuđenjem čekali smo dok se otvarala škrinja s kipom. Napokon se pokaza nježan lik naše Majke koji nas je sve razdragao. Nismo se ni izdaleka nadali da će biti tako lijep. Kad ga je časna Majka postavila na stol, otpjevali smo više pjesmica na čast Blažene Djevice i ogledali kip. Pogled nam se nije mogao otkinuti

od njega. Izradila ga je tvrtka Mayer..., München... Taj kip nabavljen je samim milodarima što su se skupljali kroz godinu dana...

8. travnja na sam Uskrs, blagoslovio je presvijetli gospodin Matija Stepinac taj novi kip Immaculate.

22. travnja nosili smo, u 7 i pol sati naveče, svečano u procesiji kip drage naše Majke iz oratorija u crkvu. Naprijed su išle novakinje s ljiljanima i svečanim koprenama te sestre s gorućim svijećama i koprenama, a iza njih su četiri korne redovnice nosile kip na urešenoj nosiljci. Za kipom išle su korne redovnice, također s gorućim svijećama i s pričesnim koprenama. Putem smo pjevale pjesme. U crkvi smo najprije molili litanije drage Gospe od sveudiljne pomoći, a zatim opet pjevali. Tu smo procesiju obavili s nakanom da isprosimo od Boga, po zagovoru Bezgrješne Djevice, što skoriji mir i pobjedu svete Crkve...

2. listopada uzeli su nam i srednje zvono u ratne svrhe...

29. listopada poslao nam je presvijetli gospodin biskup dr Josip Lang svotu od K. 100...

... ...

4. prosinca preselili smo se iz refektorija u zajedničku sobu da prištedimo što više drva i ugljena. Zbog teških ratnih prilika raste naime skupoća iz dana u dan sve više.

8. prosinca slavilo se u našoj crkvi i u našem samostanu veliko slavlje. Presvijetli gosp. Matija Stepinac, nadbiskupski povjerenik za naš samostan, prikazao je ovoga dana Gospodu, kojemu služi tolik niz godina, svoju zlatnu sv. misu... ...Propovijedao je vrli gojenac visokog jubilarca, presvijetli gosp., posvećeni biskup dr Josip Lang... ...Poslije sv. mise sabrala se cijela naša zajednica u govorionici da pozdravi presvij. gosp. biskupa i da čestita jubilarcu. Pozdravni govor i čestitku izrekla je u ime sviju sestara Evanđelista Muršić.

U 12 i pol sati dao je presvij. jubilarac ručak pozvanome biskupu i svećenstvu, u školskoj prostoriji prizemno. Soba je dakako, prema slavlju bila vrlo ukusno uređena.

U 3 i tri četvrt sati popodne bio je svečani blagoslov. U 5 i pol sati... u konviktu priređena je duhov-

na zabava (muzički program i deklamacije) u počast presvijetlome jubilarcu... Time se završilo slavlje toga dana, koji je bio tek preludij onoga vječnog slavlja u carstvu Immaculate.

... ...

Konac prosinca, 1917. Da ostavimo bar malu sliku teških ratnih vremena što ih proživljujemo, navest ćemo neke cijene što su za te četiri godine narasle do nevjerojatne visine... Meso je postepeno poskupilo od K 4 na 8 K, napokon na 16 K po kilogramu. Mlijeko... itd...

Zbog pomanjkanja radnih sila nabavljen je motor za piljenje drva. Njime se ujedno tjera i stroj kojim se mlati žito... ...Budući da su nam svi radnici uzeti u rat, imali smo i prošle i ove godine po 4 ruska zarobljenika. Oni su bili od velike pomoći, jer su ti ljudi vrlo jaki, pa su svi gospodarski poslovi tekli u lijepom redu. ...Da se što više prištedi, bijelile su ljetos, mjesto zidara, naše sestre, velikom požrtvovnosti, sve školske sobe i hodnike. Posao im je vrlo dobro uspio... ...Kožu od nekoliko svinja dali smo ljetos oderati i prirediti za cipele, jer je obuća silno skupa...

Godina 1918.

3. veljače. Taj dan ostao nam je duboko utisnut u srcu. Cijela se naša duhovna obitelj na osobit način posvetila presv. Srcu Isusovu. Preuzvišeni nadbiskup dr Antun Bauer pozvao je sve obitelji svoje prostrane nadbiskupije da obave tu posvetu... Naša se zajednica tome pozivu radosna srca odazvala. Tri dana smo se posebnim molitvama i blagoslovom u crkvi pripravljale na taj sveti čin. Napokon je osvanuo dan posvete. U 5 i tri četvrt odslužio je naš duhovnik, preč. Matija Proštenik, sv. misu i pod njom nas pričestio. Poslije sv. mise bio je izložen presv. Sakramenat. Pred njim je preč. gospodin glasno govorio posvetnu molitvu, a sve su redovnice s pjevališta odgovarale. Poslije toga pošle su sve redovnice u dugim koprenama u pričesni kor po sliku presv. Srca, koja je bila u crkvi blagoslovljena. Časna Majka glavarica (Klaudija) i kućna prefekta nosile su sliku, a sve ostale išle su u ophodu za njima pjevajući pjesmu zavjernicu presvetom Srcu. U oratoriju postavili

su sliku na glavni oltar, koji je sav bio u cvijeću i svjetlu. Na tlu bio je velik sag i klecalo da se cijeli dan klanjamo božanskom svom Kralju. Kraj ulaznih vrata u oratorij objesena je diploma s imenima svih članova koji su toga dana obavili posvetu. Da živi Srce Isusovo, Srce našeg Kralja i Oca!

... ...

16. lipnja zadržala je časna majka glavarica, Klaudija Boellein, poslije čitanja, sve votantice u zajedničkoj sobi i oglasila ovo: 1)...: 2)...: 3) budući da su mnoge djevojke, što posjećuju opetovnicu, u velikoj pogibli u moralnom pogledu, jer se nitko za njih posebno ne brine, osnovat će se kod nas patronaža. Djevojke će dolaziti svake nedjelje. Osim duhovne pouke imat će i malе zabavice...

... ...

21. lipnja počele su sve korne redovnice učiti latinski. Poučava ih samostanski duhovnik preč. gosp. Matija Proštenik.

... ...

7. studenog vratili su se kući ruski zarobljenici koji su kod nas služili. Bili su marljivi i dobri.

13. i 14. studenog imali smo u crkvi klečanje pred izloženim Presvetim u ciboriju, od 5 do 6 i pol sati navečer. Prijetila je, naime, pogibao da mađarske čete navale preko Drave na grad Varaždin. Mađari su bili nezadovoljni što im nije pripalo Međimurje. Preč. gosp. Matija Proštenik, naš duhovnik, odredio nam klečanje. Međutim, nije došlo do navale. Mađari su se zadovoljili time da zlostavljaju Međimurce.

Godina 1919.

4. siječnja sazvala je časna Majka glavarica, Klaudija Boellein, sve učiteljice u zajedničku sobu. Držala je mali govor, u kojem je potakla učiteljice na što veći zajednički rad kod odgoja djece. Takve pedagoške sjednice držale su se od tada redovito svake nedjelje. Tu se govorilo o nedostacima i nekim pogreškama kod odgoja. Glavna svrha tih sjednica bijaše da se dođe do što većeg jedinstva u odgoju djece. U tu svrhu sastavljena su za učiteljice, kao i za naše gojenice posebna pravila po

uzoru pravila u isusovačkim odgojnim zavodima. Ta pravila mora, prema želji časne Majke poglavarice (Klaudije), imati svaka učiteljica.

... ...

13. svibnja slavile su časna M. Margarita Blanquios, kućna prefekta, i časna M. Stanislava Vanino 25. obljetnicu svoga oblačenja. Poslije konventualne sv. mise čestitala je svečaricama časna M. Filipina u ime svih nas. Opća soba bila je lijepo i ukusno okićena zelenilom, a isto tako i njihovo mjesto u koru i refektoru, kao i vrata ćelija. Časna Majka glavarica (Klaudija) ovjenčala je svečarice srebrnim vijencem... Navečer priredile smo malu glazbenu zabavu (slijedi program).

31. svibnja počastio nas je svojim posjetom preuzvišeni gosp. dr Bauer, naš ljubljeni natpastir... Istoga dana slavili smo 300. obljetnicu što je naša Družba uzdignuta na crkveni Red. Proslavili smo to lijepom i svečanom duhovnom kantatom od Wiltbergera... Preuzvišeni nas je počastio svojom prisutnošću...

... ...

27. lipnja, kao na blagdan Srca Isusova, imali smo ophod s kipom Srca Isusova. Na čelu procesije nosila je novakinja s. Terezija Horvat raspelo. Za njom se poredale sestre u parovima, onda se nosio kip, a za kipom poredale se korne redovnice. Procesija je išla iz kora klauzurnim vrtom do kapelice Srca Isusova. Tu je časna Majka (Klaudija) predmolila litanije Srca Isusova. Otpjevana je jedna pjesma. Vratile smo se hodnikom pokraj kuhinje u kor, također pjevajući. U koru su otpjevane još dvije pjesme. Preč. gosp. Matija Proštenik... držao je ophod s Presvetim (u crkvi)... Neka ta naša mala proslava bude zadovoljština presv. Srcu Isusovu.

Koncem lipnja (prošle godine) uvela se kod nas takozvana patronaža. Svake bi, naime, nedjelje dolazile bivše učenice opetovnice u samostan. Tu bi se poučile u kršćanskom nauku, učile bi šivanje, krojenje, a nešto bi se i zabavljale. Imale su katkad i malu tombolu. Na Božić dobile su mali darak. Sve to ima svrhu da se djevojke pouče i učvrste u sv. vjeri, da se priuče redovitom radu i da se odvrate od pogubnih svjetskih zabava. Patronažu vodila je č. M. Margarita Blanquios, uz pomoć č. s. Cecilije Getz, novakinje. Kasnije je preuzela vodstvo č. M. Stanislava Vanino. Djevojke su vrlo rado dolazile.

15. srpnja. Prema želji časne Majke glavarice (Klaudije), poučavala je č. M. Blandina Skibovsky, vješta krojačica, većinu kornih i ostalih sestara u krojenju.

... ...

Godina 1920.

13. lipnja proglašeno je 11 uršulinki, mučenica u Valencienu (Francuska), blaženima. Da taj dan, koji je za sve uršulinke dan radosti, što dostojnije proslavimo, odredila je časna Majka glavarica (Klaudija) cijeli dan klečanje pred izloženim Presvetim, od 6 sati ujutro do 6 sati navečer. Svakoj redovnici dodijeljen je po jedan sat klečanja... U 9 sati bila je svečana sv. misa s asistencijom, a poslije podne u 5 sati svečani blagoslov.

20. lipnja tumačio nam je naš spiritual preč. gosp. Matija Proštenik, po nalogu preuzv. gosp. nadbiskupa, pismo blagopokojnog sv. Oca Leona XIII., u kojem izražava svoju želju da se svi uršulinski samostani cijeloga svijeta sjedine s maticom u Rimu. Pokazao nam je potrebu unije...

Godina 1921.

17. siječnja proslavili smo rođendan časne Majke glavarice, Klaudije Boellein. Poslije sv. mise čestitala je sestra Ana Račić u ime sviju nas. Od novakinja čestitala je s. Marija Forst. Čestitka slijedi:

> Visoko cijenjena predobra duhovna Majko! Svakom je djetetu mio majčin rođendan, no našem djetinjem srcu taj je dan predobre duhovne Majke dvostruko mio i drag. Radujemo se jer ga zlate prvi traci najdražeg imena, koje je sladak med u našim ustima, milozvučna pjesma našem uhu, ugodna slast u srcu — Ime Isus! (Klaudija je, naime, rođena na dan Imena Isusova. Primj. A. K.) Već u ranu zoru poljubio je predobri Isus nježno čelo časne Majke svojim imenom, a nama se čini da je tim cjelovom htio da utisne na njezino čisto čelo pečat svog izabranja. »Samo Isus« svakog trenutka života, od kolijevke do groba (Izrazom »samo Isus«

Klaudija je često sokolila susestre. Primj. A. K.) Od srca se radujemo i čestitamo na toj osobitoj milosti i nježnoj ljubavi Isusovoj prema vama, velevrijedna časna Majko. Želimo i molimo dragog Spasitelja da tople zrake slatkog mu Imena, što odsijevaju na vama, predobra časna Majko, još dugo rasvjetljuju i griju cio svijet, a napose nas početnice u redovničkom životu. Zato kličemo od srca: Živjela na mnogaja!

Navečer smo priredili malu glazbenu zabavicu sa slijedećim programom (slijede točke duhovne glazbe i deklamacija) . . .

. . . .

29. rujna prestala je Majka Klaudija biti glavaricom, a izabrana je za tajnicu.

. . . .

Izvori i dokumentacija

1. U Arhivu uršulinskog samostana u Varaždinu postoje kronike svih važnijih samostanskih događaja. Te knjige, velikog formata, ispisane rukom, dragocjen su izvor za samostansku povijest. Čitav materijal ovog poglavlja uzet je iz sveska s naslovom »Kronika«, a obuhvaća događaje od god. 1820. do god. 1926.

2. Svraćamo pozornost na čestitku koju je s. Marija Forst izrazila Majci Klaudiji za njezin rođendan. Čestitka je izrečena i napisana davno, godine 1921. Već onda je sestra Marija Forst uočila Klaudijino posebno »izabranje«, kao i neke osnovne crte Klaudijine duhovnosti. Uočila je i njezinu ulogu s obzirom na »cio svijet«. Svakako, zanimljivo.

3. Ona mjesta u čitavom poglavlju na kojima smo ispustili tekst naznačili smo točkicama.

12

»HAUSMUTTER«

Bili su kasni noćni sati. Nekoliko sestara vraćalo se iz zgrade konvikta. Tamo su ih zadržali dugi poslovi. Sada idu u svoje ćelije na počinak. Na kraju samostanskog hodnika u drugom katu opet onaj prizor! Pred slikom Majke Božje Žalosne klečala je njihova poglavarica Majka Klaudija i molila krunicu. Drhtavi traci blijedog slabašnog svjetla obasjavali su njezino lice predano molitvi.

Majka Klaudija pred Marijom.

Bez Marijine zaštite nije se usudila koracati životom.

Od onih dana kad se Klaudija u isusovačkoj crkvi u Pešti molila pred kipom Bezgrješne Djevice za ostvarenje svog životnog poziva i kad joj je Bezgrješna tu milost od Boga isprosila, Klaudijino srce ostalo je zauvijek neugasivom ljubavlju privezano uz Srce Bezgrješne.

Marija je značila početak njezine potpune, žarke, neraskidive veze s Bogom.

Taj ulazak Bezgrješne u njezin duševni i duhovni svijet obilježila je Klaudija u svojoj osobnosti za vječna vremena, uzevši uz svoje redovničko ime, naslov »od Bezgrješnog Začeća«.

— Bezgrješno Začeće bio je njezin predikat te je osobito štovala Bezgrješnu Djevicu. Imala je nad krevetom u svojoj ćeliji Müllerovu sliku (kopiju) Immaculate, koju je vrlo voljela; često nam je spominjala kako je šteta što kopije nagrđuju pravu umjetninu — tako nas izvješćuje sestra Anuncijata Matejovsky.

Ta se slika i danas nalazi u sobi u kojoj je živjela M. Klaudija.

— Bila je velika štovateljica presvete Djevice — piše o Klaudiji sestra Serafina Dagarin i pripovijeda kako se sjeća da je novakinjama u Mekinjama govorila s velikim oduševljenjem o Mariji.

— Kad nam je govorila o Majci Božjoj, oči su joj bile pune sjaja i čistoće — izvješćuje o Klaudiji sestra Paskalija Strojko. U drugom izvještaju ista sestra kaže: Kad bi M. Klaudija izgovorila riječ »Bezgrješna«, sva bi zasjala od sreće. Sestra Paskalija nadodaje i ovo: Majka Klaudija je, kao i Marija, sve križeve čuvala u svom srcu.

— Bezgrješnoj se utjecala uvijek, a drugima je također preporučivala da se njoj utječu. Svaku večer molila je neku posebnu molitvu Bezgrješnoj — izjavljuje o Klaudiji sestra Marija Forst. Posebno nam s. Marija Forst govori o Klaudiji — poglavarici velikog varaždinskog samostana: kako je redovnica učiteljica bilo malo, vodila je sama i tajničke poslove i računske knjige. Uz to je držala konferencije i kapitule u novicijatu. Često je došla večer a da još nije izmolila ni oficija, koji je u ono vrijeme bio u običaju, ni sve tri krunice. Molila je tada šetajući po sobi sve do ponoći, jer je po vlastitom priznanju bila tako umorna da bi stojeći bila zaspala.

Gospine krunice, dakle, nije htjela izostaviti. Kad su hrvatske uršulinke godine 1927. stupile u rimsku uniju svog Reda, uvedena je molitva brevijara, pa se onda umjesto tri krunice molila jedna. Koliko je Klaudija poslije te promjene dnevno izmolila krunica, nije nam poznato. A krunicu je molila veoma pobožno. Sestra Anzelma Gračanin izvješćuje o tome:

— Krunicu je molila, dokle god je mogla, uvijek pred oltarom, klečeći uz pričesnu klupu, glavom nagnutom prema dolje. Molila je posve polagano, dugo, razmatrajući. Za molitvu je uvijek imala vremena, nikad joj se nije žurilo da svrši.

Sestra Severina Naglić ležala je bolesna, iščašila je nogu. Kroz sobu prolazila je M. Klaudija. Sestra joj je rekla:

— Majko Klaudijo, pomolite se za moje zdravlje!

— Hoću, odmah ću sada putem izmoliti Zdravomariju — rekla je spremno Klaudija.

Moliti se Mariji u svakoj životnoj zgodi i nezgodi, toga se načela držala M. Klaudija.

— Kad sam jednom bila bolesna, došla je M. Klaudija k meni i izmolila sa mnom jednu Zdravomariju — pripovijeda sestra Anastazija Trobentar. Ista sestra sjeća se kako im je nekom prigodom M. Klaudija naglašavala da, dok molimo Zdravomariju, moramo pripaziti i na onu riječ »sada«: »Moli za nas grješnike sada i ...« Gospa je, dakle; spremna da nam pritekne u pomoć u svakoj životnoj prigodi.

M. Klaudija nasljedovala je Gospu u njezinu kreposnom životu i nastojala je da s njom bude duhovno sjedinjena. S. Ana Račić piše:

— Naša Majka Klaudija činila je na mene dojam kao da nasljeduje bl. Djevicu Mariju i sve njezine kreposti. Nasljedovala je Gospinu poniznost, čednost, strpljivost, sabranost itd. Bila je blaga kao Gospa... Njezina pojava davala je utisak kao da joj duša neprestano pjeva s Marijom »Magnificat«.

S. Anuncijata M. piše: Kad su oci kapucini u našem samostanu uvodili »Počasnu stražu presv. Srca Isusova«, draga časna Majka Klaudija izabrala je za sebe i za cijeli novicijat uru od 12 do 1. Taj je sat bio posvećen bl. Djevici Mariji s nakanom: za Crkvu, za papu, biskupe, svećenike, za redovnike.

Godine 1918. sestra Anđela Zemljak pripravljala se za ispit iz zemljopisa, proučavala je astronomiju. Pripovijedala je o tome svojoj poglavarici Majci Klaudiji i zamolila je da joj napiše nešto u duhovnu bilježnicu. Klaudija se spremno odazvala, napisala joj je u bilježnicu dva retka iz Sv. Pisma, iz proroka Baruha, a iza toga citata nadodala je nekoliko svojih misli. (Čitav Klaudijin tekst donijeli smo u 9. poglavlju.) U Baruhovim riječima Klaudija otkriva misli o životu u prisutnosti Božjoj, misli o savršenom sjedinjenju sa svetom voljom Božjom. Iza toga piše:

Anđelo, draga dušo, vježbajte se i Vi u tom: osobito nasljedujte jedincato lijepu Zvijezdu mora, Mariju, našu dragu Gospu i Majku.

Kratak Klaudijin komentar Baruhovih riječi sažima čitav njezin duhovni život: živjeti u Božjoj prisut-

nosti, sjediniti se s Bogom u ljubavi, vršeći njegovu volju; u svemu tome postaviti bl. Djevicu Mariju kao uzor, nju nasljedovati na putu k Bogu, staviti se pod njezinu zaštitu.

Majka Klaudija tumačila je više godina katekizam i točke za razmatranje novakinjama i sestrama koje su bile u juvenatu. Razlagala je zdravu crkvenu nauku držeći se raznih auktora. Neke od tih misli zabilježile su pojedine sestre, pa su bilješke stigle do nas. Jednom je govorila o bl. Djevici Mariji prema djelima kardinala Capecelatra. U dvorani je vladala šutnja. Sestre su uprle oči u Klaudiju, čiji se pogled upravo blistao nekim tajanstvenim sjajem i srećom, slušale su riječi koje je izgovarala s prizvukom nadzemaljskog zanosa i svetosti:

Zaronimo danas u dubinu značenja riječi »Majka Božja«. Pa što ćemo naći? Naći ćemo u njima jezgru cijele kršćanske vjere. U istini o Majci Božjoj nalaze se sve naše dogme, počevši od utjelovljenja Sina Božjega, pa sve do vječnog života u raju. U Majci Božjoj cijela je kršćanska moralka, naime, najuže sjedinjenje stvorova sa Stvoriteljem, koje se mora zrcaliti i isticati u cijelom našem životu.
Tko bi ikada mogao pomisliti na koju kršćansku dogmu ili koju krepost, koja ne bi kao u jezgri bila sadržana u riječi »Majka Božja«!?
Tko je između stvorova svet, stidljiv, lijep, ponizan, mudar, umjeren, ako ne Ti, Majko Božja?
Tko je ikada ljubio kao Ti? Tko je svladao narav onako kao što si je svladala Ti, djevičanska Majko? Tko je ikada imao vlast kakvu imaš Ti, Kraljice svete Crkve i Kraljice raja?
Tko je ikada dao svijetu ono što Ti, koja si mu dala Otkupitelja, Učitelja, Velikog svećenika, Put, Istinu i Život!? Štoviše, ako smo ta dobra svojom krivnjom izgubili, tko nam ih je opet pribavio, ako ne Ti, Majko, svojim moćnim zagovorom?
Evo, kako je velika, uzvišena i draga Majka Božja i Majka naša. A što smo je bolje upoznali, to ćemo revnije nasljedovati njezine kreposti; a baš u tom i jest solidno, jezgrovito štovanje Majke Božje.
Nasljedujmo osobito onu krepost Majke Božje koja se ističe u tajni 7 žalosti ... Pod križem najvećma odsijeva jakost njezine nepokolebive vjere, jakost mučenička. Ona podnosi mučeništvo srca. Sve strahote Velikog petka lome se pred jakošću Majke koja »stoji« (Stabat Mater), koja ne koleba.
Što dublja spoznaja veličine i dobrote Majke Božje, to veće i naše pouzdanje u nju, to sigurnija njezina pomoć u nasljedovanju njezine divne jakosti. Ta jakost potrebna nam je na svakom koraku. Svi želimo biti kreposni, ali na putu prema kreposti lako klonemo. Da ne klonemo, treba nam mnogo oduševljenja i jakosti — po Mariji.

Sestre su upijale svaku Klaudijinu riječ. Njezina ljubav prema Mariji sve ih je zahvatila. Ljubav je kao požar, širi se nezaustavljivo.

Hausmutter.

Kakva je to zagonetna riječ? Za svakog drugog zagonetna, ali svakoj uršulinki dobro poznata. Od pamtivijeka, u središtu svih uršulinskih kuća, tamo gdje je najživlji promet, obično na raskrižju samostanskih hodnika, uz stubište, postavljena je slika Majke Božje. Majka kuće ili Hausmutter. Tip slike: Majka divna. U središtu kućnog života. Od starih vremena uršulinke, u čitavoj srednjoj Evropi, zvale su tu sliku Hausmutter pa se taj naziv uvriježio i u varaždinskom samostanu. Tek u posljednje vrijeme prevladao je naziv Majka doma našega.

Kad god sestre, u žurbi i strci poslova dnevnog života, prođu pokraj slike Hausmutter, dobace Gospi bar kratak pozdrav, pobožan pogled, uzdah. One koje ne goni žurni posao, kleknu na klecalo koje se nalazi pod slikom, izmole Zdravomariju, pa dalje na rad. Neprestana Gospina prisutnost i u dnevnom životu zajednice i u dnevnom životu pojedine sestre, na to potiče slika Majke doma našega.

Kad se stepenicama dođe na prvi kat starog varaždinskog samostana, čim se stupi na križanje visokih, osvijetljenih, prostranih hodnika, pogled padne na sliku Hausmutter. Slika visi na zidu, između ugla i prozora. Majka divna, Majka Milosti, okrunjena, oborenih očiju, zadubena u molitvu, čuvala je s tog svojeg prijestolja ovaj samostan kroz stoljeća. I sačuvala ga je! U bezbroj-

Majka doma našega

nim pogibeljima, u svakojakim jadima i nevoljama, u podmuklim i skrivenim nasrtajima, u otvorenim i bezobzirnim navalama, čuvala je tu krhku Kristovu zajednicu i sačuvala je. Tko bi izbrojio i opisao ono mnoštvo većih i sitnijih milosti koje je dnevno, u toku dva i pol stoljeća, s tog svog prijestolja dijelila pojedinim sestrama. Bez njezine pomoći ne bi bile izdržale pokornički život stroge klauzure. Obasipala je nebeska Majka dobre sestre utjehama, razumijevanjem, direktnim konkretnim uslišanjima, radošću, vedrom i nasmijanom srećom. Majka doma našega, Gospa divna, Uzrok naše radosti, dobra Hausmutter. Na slici je ispisano velikim pismenima: Monstra Te esse Matrem; Mater misericordiae (Pokaži se Majkom; Majka milosrđa). Bila je uslišavana ta molitva kroz stoljeća. Dokazala je Gospa bezbroj puta, i pred tom slikom, da izričemo stvarnost kad molimo: O mila, o blaga, o slatka Djevice Marijo.

Na klecalu pred tom slikom molila se Klaudija često, vrlo često. Kratko, ali gotovo uvijek kad god bi prošla.

Pred slikom Hausmutter obavljaju se, u određene dane, posebne pobožnosti.

Svake subote prije ručka zaustave se redovnice tu pred Gospinom slikom pa izmole posebne litanije sastavljene u čast Majke doma našega. Zazivi su konkretni i srdačni:

...Ti stupe naše kuće, smiluj nam se!
Ti uresu naše kuće, smiluj nam se!
Ti blago naše kuće, smiluj nam se!
Ti utočište... Ti utjeho...

Katkada sestre pred slikom zapjevaju i himan Majci doma našega:

...Majko, Tebe hvalimo,
Majko tebe slavimo
Majko doma našega
Od srca te ljubimo...

Malo je koja sestra ljubila Majku doma našega kao Klaudija.

Jednom u godini, već od starih vremena, priredile bi sestre svečanu proslavu u čast Majci doma našega.

Sad se te svečanosti obavljaju na Malu Gospu. U prošlim vremenima i za vrijeme dok je Majka Klaudija bila glavarica slavilo se to na blagdan Velike Gospe.

Velika Gospa godine 1921. Glavarica samostana je Majka Klaudija Boellein. Dan je vruć, sunce žeže. Sestre se žure na prvi kat pred sliku Hausmutter, u rukama drže molitvenike ili krunice, s lica im odsijevaju pobožnost, vedrina i radost. Pred Gospinom slikom kleči poglavarica Majka Klaudija, uronjena u molitvu, duboko sabrana. Već šest godina vodi ovaj samostan. Već šest godina prima velike milosti od Majke doma našega, milosti neprestane, obilne i raznovrsne, za sebe i za svoju zajednicu. Dušu joj zaokupljaju osjećaji iskrene zahvalnosti i ljubavi.

Pobožnost je počela pjesmom i molitvama, a onda se uputila procesija hodnicima, pa u vrt. U svečanim redovničkim odijelima sestre pjevaju lauretanske litanije i mole krunicu. Procesiju vodi Majka Klaudija, nosi Gospinu sliku. Njoj s desna sestra subpriorica, s lijeva najstarija sestra u samostanu, obje sa svijećama u rukama. Pojedine sestre, za vrijeme procesije, krišom bacaju pogled na Majku Klaudiju. Išla je oborenih očiju. S lica su joj ižarivali sjaj i toplina ljubavi prema Mariji. Hodala je polagano. Činilo se kao da lebdi, kao da nije na ovoj zemlji, kao da je u nekom zanosu, u ekstazi.

Procesija se završila pred slikom Majke doma našega, odakle se i uputila. Poglavarica, Majka Klaudija, klečala je pred slikom i predmolila posvetnu molitvu, a sve su sestre prihvaćale:

Presveta i bezgrješna Djevice Marijo, Kraljice neba i zemlje! Prostrte do Tvojih nogu ... ... odabiremo te za Majku i posebnu svoju Zagovornicu. Molimo te iz dna srca da se osobitim načinom brineš za našu zajednicu, koja te priznaje prvom i vrhovnom poglavaricom.

Poslije te zajedničke molitve nastavila je glavarica, Majka Klaudija, sama:

A ja, Marija Klaudija, tvoja nevrijedna službenica, priznavajući svoju nesposobnost, postavljam u tvoje ruke ovu službu glavarice i zaklinjem te ... da se brineš za naše vodstvo, da možemo s ljubavlju služiti tvome božanskom Sinu, u savršenoj ljubavi, našim Pravilima i zavjetima.

Onda su opet nastavile sve sestre skupno:

Djetinjim se pouzdanjem utječemo tvome materinjem Srcu ... O bezgrješna Majko, savršeno sjedini sva srca ... ... Slavni sveti Josipe, čuvaru i zaštitniče djevica ... zagovaraj nas ... Amen.

Glavarica, Majka Klaudija, predmolila je sada litanije sastavljene u čast Majci doma našega, sestre su odgovarale. Lica sestara bila su ozarena srećom. A Majka Klaudija? Činilo se kao da i nije ljudsko stvorenje koje hoda po ovim našim blatnim i vijugavim, strmim i kamenitim zemaljskim putovima, izgledala je kao neko biće s drugog svijeta koje nam je došlo u posjet.

Prošlo je gotovo trideset godina od te proslave. Klaudija je već bolesna starica. Slavi se blagdan Velike Gospe. U varaždinskom samostanu obavljaju se pobožnosti Majci doma našega. Evo što piše sestra Ancila Presečki, koja je prisustvovala tom slavlju:

— Ostalo mi je u sjećanju i to kako je M. Klaudija pratila zajednicu za vrijeme procesije, neposredno pred posvetu nebeskoj Majci, dana 15. VIII. Po običaju zajednica je moleći krunicu prolazila čitavim vrtom. Premda smo išle korak po korak, Majka Klaudija, koja je već bila silno uništena, nije nas mogla slijediti. Sa svojim štapom sve je više zaostajala. Mi smo pred slikom Majke doma našega već obavile posvetu i već smo se razilazile, kad eto Majke Klaudije. Mučno se uspinjala kućnim stepenicama, ali je ipak stigla pred Gospinu sliku. Klečeći, duboko sagnuta, ostala je sama pred Gospom, Sva uronjena u molitvi. Mi smo se već bile razišle.

Izvori i dokumentacija

1. Majka Klaudija noću moli krunicu. Izvještava s. Gertruda Vuksanović po pripovijedanju sestre Apolonije Habič. Arh. vcp.

2. Citati sestara Anuncijate Matejovsky, Serafine Dagarin, Paskalije Strojko, Marije Forst, Anzelme Gračanin, Severine Naglić, Anastazije Trobentar, Ane Račić i Anđele Zemljak uzeti su

iz njihovih izvještaja koji se nalaze u Arh. vcp. Neke od tih sestara nadopunile su svoj izvještaj usmenim tumačenjem piscu ovih redaka.

3. Klaudijine misli o bl. Dj. Mariji koje je razvila prema djelima kardinala Cepecelatra nalaze se u Arh. vcp.

4. Potankosti o samostanskim pobožnostima na čast Majci doma našega, koje se obavljaju na dan Velike Gospe, pripovijedala s. Margarita Labrtić, a razne starije sestre govorile su o sudjelovanju poglavarice M. Klaudije u tim pobožnostima.

5. Izvještaj s. Ancile Presečki u Arh. vcp.

13

DOLAZI VAM BISER VARAŽDINSKOG SAMOSTANA

Jesen godine 1928. Uršulinski samostan u Mekinjama kod Kamnika. Završio je ručak. Sestre se nalaze u sobi za rekreaciju, razgovaraju. Uzima riječ poglavarica Ignacija Klump:

— Stiglo nam je pismo iz Varaždina. Čujte što nam piše tamošnja poglavarica: Dolazi vam biser varaždinskog samostana, Majka Klaudija.

Sestra Ignacija sklopi pismo, smiješeći se pogleda sestre i nadoda:

— Ali taj biser ostao je u Ljubljani... Naime, Majka Klaudija, davno odviknuta od putovanja, ne usuđuje se sama doći iz Ljubljane u Kamnik, iz Kamnika u Mekinje, pa moramo nekoga poslati po nju da je dovede.

Sestre su se veselo nasmijale. Pripovijeda to sestra Angela Koncilja, koja je prisustvovala toj zgodici. Sve su redovnice u Mekinjama već čule za Klaudijinu svetost, ali ipak nisu znale da se toliko odbila od putovanja te se ne usudi sama doći iz Ljubljane u Mekinje.

Majka Klaudija — biser varaždinskog samostana.

Potpuna istina! Svi su je držali svetom sestrom. Zašto sveta sestra? Jer su se na njoj odražavale sve kreposti. One bogoslovske: vjera, ufanje i ljubav. I one kreposti koje stručnjaci zovu ćudorednima. Sliku uzorne redovnice posebno je pružala u krepostima koje se tiču redovničkih zavjeta: siromaštva, čistoće i poslušnosti.

O Klaudijinim bogoslovskim krepostima, vjeri, ufanju i ljubavi, govori čitava ova knjiga. Baš tim krepostima najviše je dizala čitav varaždinski samostan u nadnaravnu atmosferu, ispunjala ga je vrhunaravnošću.

Doduše, nevidljivom vrhunaravnošću, ali ipak takvom da se osjećala u svim prostorijama i zakucima velike zgrade, da je prožimala dušu svake sestre, čitavog samostanskog osoblja.

Klaudijina vjera. I prije prve sv. Pričesti, koliko nam je poznato, njezina vjera bila je čvrsta. A na dan prve sv. Pričesti primila je nadnaravni uliveni dar Božje prisutnosti. Živo i na mistički način osjećala je da je Bog u njoj prisutan. Gledala ga je u prirodi, svuda. Otkad je ušla u Red, u Bogu je bila neprekidno uronjena. To sve sestre tvrde jednodušno. Živjela je od vjere u Boga. Sadržaj njezina života bio je Bog.

Sestra Terezija Horvat izvješćuje: Glas o njezinoj svetosti temeljio se na njezinim krepostima. Na njoj se osobito odražavalo intimno sjedinjenje s dragim Bogom. Princip njezinog djelovanja bio je Bog. Žar ljubavi koji je buktio u njezinu srcu, odražavao se u njezinim riječima. Kad je govorila o Isusu, sva se rasplamtjela.

Sestra Ana Račić: Još sada gledam u duhu Klaudijin mistički pogled pun nebeske miline. Njezin anđeoski smiješak dizao me u više sfere. Isusova prijaznost bila je u njezinim riječima. Sva je bila vrhunaravna, visoko iznad prosječnosti.

Klaudija, dakle, ne samo da je savršeno vjerovala, nego je čitavim svojim bićem živjela u Bogu, i to potpuno.

Slično je bilo i s Klaudijinim ufanjem. Nikakva straha ne nalazimo u njezinu duhovnom životu, nikakve bojazni da bi izgubila vječno blaženstvo. Njezino veliko ufanje da će postići vječno blaženstvo dolazilo je posebno do izražaja u duhovnim vježbama, pri razmatranju o nebu, kad joj nije bilo moguće sakriti suze sreće. Čim bi se samo spomenulo nebo, njezinim licem prosula bi se tolika sreća da bi od zanosa proplakala. (S. Pija Lončar).

Klaudijinu rođenu sestru Melitu, koja je ostala neopskrbljena, primio je i uzdržavao varaždinski samostan. Tako su obje sestre živjele pod istim krovom. Sa svojom sestrom, koja nije bila redovnica, Klaudija je rijetko razgovarala, da ne bi stradala redovnička disciplina. Kad se Klaudija razboljela od tifusa, onda je, s drugim redovnicama koje je zahvatila ista zaraza, bila prenesena na majur, malu kućicu u samostanskom vrtu. Melita joj je došla u posjet. Nije smjela u bolesničku sobu. Klaudija se pokazala na prozoru i pozdravila sestru ovim riječima:

— Melita, Melita, naskoro ćemo k nebeskom Ocu. Skoro ćemo ga gledati licem u lice. (Izvještava s. Ancila Presečki.)

Sestra Serafina Dagarin piše: Klaudijino pouzdanje bilo je ponizno i neograničeno.

Majka Klaudija gledala je u Bogu predobrog Oca. Kad bi je u bolesti pitali kako joj je, rekla bi: In sinu Patris (U zagrljaju Očevu). (S. Pija Lončar)

Za vrijeme najžešćih bombardiranja Varaždina i Zagreba, tijekom drugog svjetskog rata, kad je sve, blijedo od straha, bježalo u skloništa, podrume, Majka Klaudija ostala bi savršeno mirna. Njezino držanje u skloništu učvršćivalo je sve prisutne u sigurnosti i pouzdanju u Božju zaštitu. (Anzelma Gračanin i druge)

Promatrajući Klaudijine odnose prema bližnjemu, stječemo utisak da je njezina najvažnija uloga bila da ulijeva pouzdanje u duše svih koji trpe, koji su klonuli u životnim teškoćama. Govorila je:

— Osobito vam stavljam na srce da se pouzdajete u očinsku Providnost Božju. Kad bi to ljudi znali, ne bi bilo toliko žalosti i očaja. Nastojte time utješiti žalosne i djeci to duboko usaditi u srce ... Bog je neizrecivo dobar, sama dobrota. (Zabilježila s. Marija Forst.)

Sestra Serafina Dagarin pripovijeda da bi M. Klaudija vrlo često, kad god bi joj se za to pružila prilika, sestre tješila riječima:

— Pouzdajte se, pa će sve biti dobro!

Poznate su bile Klaudijine uzrečice kojima je u razgovoru ili onako na brzinu, pri susretu na hodniku, sokolila sestre i hrabrila ih u podnošenju životnih teškoća: »Dobar je Bog!«, »Isus vas ljubi! »Veselite se u Isusu!«, »Cijelu stvar izručite dragom Isusu!«. »Qui confidunt in Domino, sicut mons Sion!« (Koji se pouzdaju u Gospodina, čvrsti su kao gora Sion). »Confide, filia!« (Pouzdaj se, kćeri). »In sinu Patris!« (U zagrljaju Očevu) itd. (Izvj. sestre: Račić, Gračanin, Horvat, Galijan i mnoge druge.)

Osobito čvrsto bilo je njezino pouzdanje u moć molitve:

— Postoji jedno sredstvo kojim se sve postizava, a to je molitva. Molimo, s pouzdanjem molimo! (Iz pisma učiteljici Danici Širola)

Klaudijina ljubav prema Bogu. O tome nam govore čitava poglavlja ove knjige. Klaudijin život i nije drugo nego pjesma ljubavi prema Bogu. Katkad krvava i i bolna pjesma, kao pjesma Kristove ljubavi na križu, ali pjesma uvijek zanosna i žarka. Kad Klaudija sama piše o svom duhovnom životu, u spisu koji je sastavila po naređenju svoje poglavarice i svog ispovjednika, kaže ovo:

Hoću da se zahvalna srca uzdignem do izvora svih milosti koje sam, akoprem ponor bijede, primila u svome životu, hoću da se sjetim ljubavi kojom su mi dane. Sve su milosti i dobročinstva izljev Božjega Srca. Bog je ljubav! Najsnažnije u svom životu okusila sam baš tu ljubav.

Sestre i svi koji su bili bliski Klaudiji, jednodušno potvrđuju da je ona u svom životu snažno okusila Božju ljubav. Tom je ljubavlju bila prožeta svaka njezina misao, svaki čin volje, sva njezina čuvstva, svi pokreti srca. Ta je ljubav ižarivala iz uvijek vedrih i nasmijanih Klaudijinih očiju, tajanstveno se iz njih iskrila nekom srdačnom, privlačnom, vatrenom toplinom. Ljubav u najvećem stupnju afektivna: Klaudija kao da je prošla ovom zemljom u neprekidnom zanosu, ushitu. Ljubav u najvećem stupnju efektivna: iz nje je plamsao oganj ljubavi prema bližnjemu, iz nje su sukljale u nezaustavljivu maršu sve kreposti kršćanske savršenosti zaredom. Tom i takvom ljubavlju natapala je Klaudija dnevice, iz godine u godinu, život velikog varaždinskog samostana, tom i takvom ljubavlju postala je — biser varaždinskog samostana.

Sestrama u samostanu posebno je pružala savršen primjer u krepostima koje su vezane uz tri redovnička zavjeta, uz siromaštvo, čistoću i poslušnost.

Siromaštvo. Redovnički zavjet siromaštva obdržavao se u varaždinskom samostanu veoma strogo, krepost siromaštva veoma se cijenila. I u tom je Majka Klaudija pružala svima sliku prave redovnice.

U knjizi »Kanonska vizitacija crkve i samostana redovnica uršulinki u slob. i kralj. gradu Varaždinu« opisana je jednostavnost i siromaštvo namještaja u sobi poglavarice Klaudije Boellein. Službenu vizitaciju obavio je nadbiskup dr Antun Bauer, godine 1916., a podatke je ubilježio kanonik Janko Barlè. Tamo čitamo: »U ćeliji (poglavarice Klaudije): krevet, stol, klecalo, noćni ormarić, ormar za rublje i odijelo, podnožak, dvije stolice, propelo, slika, metla, lopatica, peruška, kablić.« I ništa više! U taj čas, za vrijeme vizitacije, boravila je Klaudija u sobi br. 41. O sobama u kojima je živjela Klaudija, moramo nešto znati. U ćeliji br. 41 boravila je, kao poglavarica, samo neko vrijeme, a onda je prešla u ćeliju br. 17 i u njoj je stanovala gotovo do svoje smrti. A ćelija br. 17 smatrala se najlošijom od svih ćelija. Nalazila se u uglu zgrade, gdje jedno krilo završava a drugo počinje, tako da prozor nije bio izložen ni suncu ni svjetlu. Na taj način ostvarila je sama ono što je u poukama preporučivala svojim novakinjama:

— Ako vam dadu da birate u kojoj ćete ćeliji stanovati, onda se radije morate odlučiti za ćeliju br. 17 nego za br. 3.

Ćelija br. 3, u kojoj je obično stanovala poglavarica, bila je najljepša od svih. Stanovanje u toj sobi Klaudija je izbjegavala i izbjegla, premda je šest godina bila poglavarica.

Katkada bi, za vrijeme oštre zime, da se prištedi na drvima i ugljenu, u jednoj sobi stanovale po dvije redovnice. Bila je tada u kući neka vrlo ratoborna redovnica i svi su teško s njome izlazili na kraj. A Klaudija je pristala da s njom stanuje u istoj sobi i nikad se nije potužila na nju.

Klaudijinu siromaštvu svi su se divili. Sestra Serafina Dagarin bila je novakinja u Mekinjama dok je tamo živjela Majka Klaudija. Serafina piše: Najviše smo se čudili njezinu siromaštvu. Nosila je slabu, staru koprenu. Imala je gotovo neuporabive rukavice; novakinje su joj htjele dati druge, ali ih nikako nije htjela primiti. Male darove, kojima smo je htjeli razveseliti, uljudno je primila, ali ih je kasnije uvijek vratila poglavarici.

Dok je živjela u Mekinjama, Klaudija bi, zbog oštre zime, zaogrnula ramena nekim veoma istrošenim pletenim rupcem. Nije htjela novi. Govorila je:

— Ovo mi je uspomena od mojih novakinja iz Varaždina. To su mi one s ljubavlju izradile. (Izvještaj s. Barbare Nachtigal)

U varaždinskom samostanu bio je običaj da poslije smrti neke redovnice sestra bolničarka uredi njezinu sobu. Kad je Majka Klaudija umrla, bolničarka je njezinu sobu vrlo brzo uredila, jer u njoj nije bilo, osim onog najnužnijeg, gotovo ništa. (Zlata Svalina. Razne sestre, usmeno.)

Redovnički zavjet čistoće. Krepost čistoće. Na tom području Klaudija je bila savršen uzor.

Kaže se: oči su prozor duše. To je u najvećem smislu vrijedilo za M. Klaudiju. Njezine oči, premda uvijek vedre, nasmijane, živahne, izražavale su neku tajanstvenu dubinu. Iz njih je izbijao izvanredan sjaj. Oni koji su poznavali Klaudiju govorili su da njezin pogled odaje prisutnost Božju u njezinoj duši, da odaje njezino sjedinjenje s Bogom, i još nešto: moralnu čistoću njezine duše, posebno krepost svete čistoće. Tako su tumačili onu vedrinu, nasmijanost, neobičnu srdačnost i toplinu, dubinu, posebno blistav sjaj, što je sve ižarivalo iz Klaudijinih očiju i što je svakog njezinog sugovornika privlačilo, osvajalo i u isti mah uznosilo k Bogu, ispunjalo ga sinovskim strahopočitanjem i ljubavlju k nebeskom Ocu.

Sestra Pija Schibel piše:

— Nisam je često susretala po hodnicima, ali poslije svakog susreta onaj njezin pogled uvijek mi je duboko i dugo ostao pred očima... Svaki put kad bih se srela s našom dragom M. Klaudijom, na njezinim sam očima vidjela da je puna Boga i sva u njemu.

A prisutnost Božja i isključenje svakog grijeha nužno idu skupa.

— O Klaudijinoj svetoj čistoći govorio je sjaj njezinih očiju... — tako piše sestra Terezija Horvat.

Gospođa Silva Križan-Kralj išla je kao djevojčica Majci Klaudiji na pouku u glasoviru. Poslije se nije susretala s Klaudijom, ali je zauvijek sačuvala u sjećanju osobit sjaj njezinih očiju:

— O Majci Klaudiji, mojoj učiteljici ili o uršulinki sa zlatnim očima... Njezine oči gledale su više puta nekim udaljenim pogledom, kao da tonu u molitvi. Mnogo

puta sam osjetila kao da u tim očima blista zlatnožuti sjaj... I danas mi Majka Klaudija u svijesti iskrsava kao neko biće... u kojem je mogla stanovati samo velika i čista ljubav...

Bila je Klaudija neprestano sjedinjena s Bogom, pa je razumljivo da je grijeh bio daleko od njezine duše, pogotovo grijeh protiv kreposti čistoće. Čitav život provela je u zanosu ljubavi prema Bogu, »njezina pojava davala je utisak kao da joj duša neprestano s Marijom pjeva Magnificat« (s. Ana Račić), a takvo egzistiranje isključuje svaki grijeh. O Klaudijinoj kreposti čistoće posebno nam govori savršena finoća u njezinu vladanju, njezina čednost i stidljivost, koje su joj bile kao prirođene, osobito veliki, nikada narušeni mir, i ponizno dostojanstvo čitava njezinog držanja. Sve svoje prirodne nagone držala je potpuno u vlasti.

Za vrijeme dok je M. Klaudija bila poglavarica ili zamjenica poglavarice (subpriorica), morala se brinuti za obdržavanje Pravila i redovničkih zavjeta u samostanu. Sestra Alojzija Lukačević piše o Klaudiji:

— Teška joj je bila pomisao da bi se pod našim krovom mogao počiniti kakav grijeh. Bila je zabrinuta zbog moderne nošnje učenica pa je upozoravala i molila one koje su o njima vodile brigu da im ne dopuste nečednu nošnju. Kad je bila subpriorica, upozoravala je da se ne uzimaju zajedno na posao težaci i težakinje, a ako katkada ne može biti drukčije, onda da se budno pazi da se ne bi dogodila ni najmanja nedoličnost.

Danas će nam se možda činiti da je M. Klaudija bila u svojim zahtjevima prestroga. Sestra Ana Račić piše:

— Jednom su djeca (konviktkinje) u Zagrebu davale pokladnu komediju, pa je jedna učenica obukla muško odijelo. M. Klaudija je odmah ustala i otišla iz dvorane... Pidžame kod konviktkinja nije trpjela i borila se da se u varaždinski konvikt ne uvede ta moda, nije trpjela da djeca skaču u pidžamama u spavaonici.

Majka Klaudija, neprestano s Bogom sjedinjena, imala je malo smisla za razne svjetovne zabave. Sestra Doloroza Kliček pripovijeda što je doživjela. Jedna konviktkinja donijela je gramofon. Učenice su slušale neke njemačke komade lagane zabavne muzike. Kad eto Majke Klaudije:

— Djeco, kako možete slušati tu glazbu?

— Kad nemamo ništa bolje — odgovorila je jedna učenica.

Majka Klaudija je mirno otišla dalje. Veoma dobra i uzorna učenica, Branka Kolić, tiho je primijetila:

— Da, Majka Klaudija slušala bi samo nebesku glazbu.

Sestra Margarita Labrtić izvješćuje kako je jednom trebalo rješavati neki moralni slučaj jedne učenice. Radilo se o delikatnoj stvari. Pitali su za savjet i Majku Klaudiju. Ona je, čim je čula o čem se radi, odbila da ulazi u saslušavanje, ispitivanje i da daje savjet na tom području. Ogradila se riječima: Želim se držati ugovora sa svojim Gospodinom, s Bogom.

Možda danas mnogi ne bi odobrili Klaudijin postupak. Njezine redovničke sestre odgovaraju: Msgr Matija Stepinac, samostanski i Klaudijin ispovjednik, bio je čovjek pokorničkog duha, strog sa sobom i s drugim, a Klaudija, uvijek poslušna ispovjedniku, slijedila je vjerno njegove savjete. Sestra Ana Račić piše: Klaudija je u moralnoj strogosti mnogo toga poprimila od svog ispovjednika, pokojnog sveca dra Matije Stepinca.

Redovnički zavjet poslušnosti. Krepost poslušnosti. Bila je Klaudija savršeno poslušna sestra.

— Prema poglavarima bila je kao malo dijete, odana i puna povjerenja, pa makar kako oni s njom postupali. Volja poglavara bila je za nju uistinu Božja volja i jedini vodič u radu — tako nas izvješćuje o Klaudiji sestra Ljudmila Ravnikar.

Neki slučajevi Klaudijine poslušnosti živo su se urezali sestrama u sjećanje. Promotrimo te zgodice!

U dvorani novicijata u Varaždinu Majka Klaudija daje novakinjama redovitu duhovnu konferenciju. Kucanje na vratima.

— Naprijed!

— Hvaljen Isus! Časna majka glavarica zove Majku Klaudiju.

— Odmah — odgovori Majka Klaudija, licem joj preleti izraz poštovanja, ozbiljnosti i potpune spremnosti da prihvati novi nalog. U tren oka digne se, prekine tumačenje, ostavi tekst i upravo odjuri časnoj majci poglavarici. Sestre su se divile duhu vjere koji je Klaudiju vodio.

Sličan slučaj: Klaudija je nešto tumačila juvenisticama. Kucanje na vratima. Poglavarica zove M. Klaudiju. Ova smjesta ode. Naravno, juvenistice su u dvorani ostale same. Kad eto njihove tadašnje magistre. Nije znala zašto je Klaudija odsutna. Uto se Klaudija vrati.

— Nije dobro da ih ostavljate same — rekla je magistra Klaudiji.

Juvenistice su očekivale da će se Klaudija opravdati. Međutim, ona nije izustila ni jedne riječi. Opomenu je primila ponizno, šutke. Juvenistice su bile zadivljene. Sličan prizor opetovao se nekoliko puta.

Klaudijin duh poslušnosti izbio bi na javu na najraznovrsnije načine.

Na vratima jedne samostanske sobice tiho, tiho kucanje. Sestra koja je u sobi sjedila pred knjigom, lagano se digne, pomisli: znam tko je i pošto dolazi, pa glasno rekne: Naprijed! Uputi se k vratima i otvori ih. Doista, pred vratima je ponizno stajala Majka Klaudija. Govorila je:

— Sestro, časna majka poglavarica poručuje da bi odsad trebalo...

— Hvala, Majko Klaudijo, na vašoj ljubeznosti što ste se potrudili da me obavijestite, izvršit ću naređenje...

Pozdravile su se, vrata su se zatvorila.

Na vratima slijedeće sobe tiho, tiho kucanje. Isti prizor, iste riječi. I tako zaredom. Na jednom katu, pa na drugom. Varaždinski samostan je velik, ako svi na vrijeme ne doznaju poglavaričinu odredbu, bit će nereda. Majka Klaudija želi to spriječiti. U želji zakonitog poglavara ona gleda Božju volju. Neke će se sestre njezinoj prevelikoj revnosti malo nasmijati. Klaudija prelazi preko toga. Neće da odstupi od načela.

Kako bi došlo do tog obilaženja soba? Odgovara nam s. Bernardica Kocijan. Kućna poglavarica obično bi novu naredbu proglasila u blagovaonici. Na kraju bi rekla da se obavijeste sestre koje u blagovaonici nisu prisutne. Eto, tu dužnost preuzela bi Klaudija dragovoljno na sebe. Obišla bi katkad čitav veliki samostanski vrt i sve radionice, da do svake sestre dopre poglavaričin nalog.

Za vrijeme dok je Majka Klaudija bila poglavarica, na jedno važno mjesto u samostanu postavljena je se-

stra koja nije bila sposobna za tu službu. Naravno, sestre su krivnju bacale na Klaudiju. Međutim, nekim sestrama bilo je dobro poznato da je to imenovanje diktirao biskup, vizitator samostana. Klaudija je sigurno iznijela svoje prigovore, ali kad je vidjela da viši poglavar inzistira na svojoj odluci, nije se htjela protiviti njemu koji joj je zakonito bio pretpostavljen. (S. Ana Račić i druge sestre)

Za vrijeme Klaudijina upravljanja varaždinski samostan bio je autonoman. Njegov viši zakoniti poglavar bio je zagrebački nadbiskup dr Antun Bauer. Klaudija se spremno njemu pokoravala i s njegovom pomoću uspjela je u velikoj mjeri osvježiti i preporoditi duhovni život samostana. Kad je samostan pripojen rimskoj uniji, ona je najpripravnije slušala generalnu upraviteljicu Reda, provincijalne upraviteljice i kućne poglavarice. Jednako kao što je slušala Božja nadahnuća i poticaje, kao što je slušala svoje duhovne vođe, ispovjednike, tako je slušala i svoje zakonite poglavare. Taj posluh doveo ju je do visokog stupnja svetosti. Neke sestre gledale su u Klaudiji personificiranu poslušnost (S. Terezija Horvat).

Riječi pouke koje je Klaudija izgovarala svojim novakinjama i juvenisticama za vrijeme konferencija o duhovnom životu imale su veliku snagu zbog toga što ih je potvrđivao Klaudijin primjer. Kad im je tumačila zavjet poslušnosti, rekla je:

> — *Mi smo se zavjetima posve poklonile Redu i predale časnoj majci na raspolaganje. Same smo sebe predale Redu. Bilo bi dobro da se češće sjetite da ste pred oltarom Bogu obećale poslušnost. Blago duši koja je došla do toga da živi u miru i dade se po odredbama voditi od ljubazne providnosti Božje. Naše predanje mora biti istinito i potpuno, moramo zatajiti svoju volju i sud. Savršena paljenica. Sud posve podložiti. Time postajemo najviše slični Raspetome Isusu. Zašto nosimo krunicu i križ? Da pred očima imamo fotografiju svoga Zaručnika. Kažem vam osobito da se posvetite po zavjetima i konstitucijama.* (Zabilježila s. M. Forst.)

Mlade sestre uzimale su te riječi k srcu jer su bile svjesne da je M. Klaudija svoje misli na sebi potpuno ostvarila. Ta gledale su to pred sobom svaki dan!

Biser varaždinskog samostana.

Znamo da pravi biser u čarobnom bogatstvu prelijevanja najraznolikijih boja blistavog sedefa baca od sebe čarobne odsjaje, djeluje kao malo sunce. Jednako je u varaždinskom samostanu djelovao život Majke Klaudije, prebogat najrazličitijim krepostima. Zapravo, svim kršćanskim krepostima.

Čujmo izjave direktnih svjedoka!

— Dok je bila poglavarica i učiteljica novakinja, Klaudija je više propovijedala svojim primjerom nego riječima... Ona je postigla ono što kaže sv. Pavao: »Kristov smo ugodan miris.« Bila je kao mirodija koja, čim se dotakne, širi svoj miris te osvježuje svakoga tko joj se približi. Svima je davala dobar primjer... Njezin dobar primjer donio je više ploda nego svi razgovori i pouke. Uspomena na nju je kao smjesa mirisa što tješi i jača... Bilo je dostatno vidjeti Klaudiju pa da se digneš k Bogu... — tako piše s. Ana Račić.

Slično je bilo i u konviktu, među djecom.

U sobama za privatnu pouku u glasoviru, u zgradi konvikta, M. Klaudija davala je satove pouke. Započela bi s molitvom:

— U ime Oca... Zdravo Marijo...

— Sveta Marijo... — odgovaralo bi dijete.

— Marijo bez grijeha začeta.

— Moli za nas koji se k tebi utječemo.

Molitva je završena. Za cijelo vrijeme dok je Klaudija molila, dijete bi netremice gledalo u nju, upiljilo bi u nju pogled, upravo bi gutalo očima svaku njezinu gestu, duboku sabranost njezina lica uronjenog u Boga, nadnaravni i svetački izraz čitava njezinog držanja. Pod dojmom tog prizora djeca bi se uozbiljila, vidjelo se da je to na njih snažno djelovalo. (S. Gertruda Vuksanović piscu ovih redaka usmeno.)

Sestra Vianeja Barilović pripovijeda kako je u blagovaonici imala mjesto nasuprot mjesta Majke Klaudije, pa je svoju svetu susestru mogla promatrati za vrijeme svih obroka:

— Klaudija je sjedila nagnute glave, ponizno, sabrano, kao da moli. Nikad je nisi mogao zateći u nekoj rastresenosti. Bila je Majka Klaudija vječna propovijed svojim primjerom. (S. Vianeja ispripovjedila piscu ovih redaka.)

Varaždinski je samostan bio veoma velik, s velikim brojem sestara, učenica i ostalog osoblja, pa je pred vratima glavne poglavarice, koja je raspoređivala poslove, davala upute i dopuštenja, rješavala razne slučajeve, često trebalo dugo čekati da se dođe na red, da se s njom može izmijeniti nekoliko riječi. Nekom zgodom čekala je pred vratima sestra Celestina Kerovec, možda i dva sata. Bila je oštra zima. Šetala je hodnikom gore dolje, da se malo ugrije. Uto je prošla Majka Klaudija. Prošaptala je sestri Celestini:

— Čekate, čekate, drago dijete. Jedna redovnica rekla mi je da se čekanjem pred ovim vratima posvetila.

Sestra Celestina kaže da je ta kratka pouka na nju izvanredno djelovala, dala je vrhunaravnu obojenost svim njezinim čekanjima. Daje još i danas, trideset i pet godina poslije tog susreta s Klaudijom. Čekanje da dođe na red iskorišćuje za vježbanje u strpljivosti i za molitvu.

Da je te riječi izgovorila koja druga sestra, možda ne bi nikako djelovale, ali budući da ih je izgovorila Klaudija, imale su u duši sestre Celestine snažan odjek.

Dvije-tri riječi koje bi Klaudija, onako usput, prolazeći hodnikom, prošaptala kojoj sestri, uzbibale bi u duši dotične sestre, možda klonule i malaksale pod životnim teškoćama, svijetle osjećaje pouzdanja, nade, radosti. To bi se događalo napose u onim slučajevima kad bi dotična sestra, sva začuđena, opazila da joj je Klaudija rekla baš onu riječ koja je točno odgovarala mučnom stanju njezine duše, riječ koja joj je donijela utjehu. Često bi se dotična sestra snebivala od čuda: odakle to da Klaudija poznaje stanje njezine duše, kad sama o tom stanju nije nikome ni jedne riječi izustila?

Da, Klaudija je na mnoštvo najrazličitijih načina u svom samostanu svjedočila prisutnost Božju.

Godine 1944. i 1945. boravila je Majka Klaudija u zagrebačkoj uršulinskoj kući, u Vlaškoj ulici. Bila je iscrpljena, iznemogla od bolesti. Poglavari su joj odredili i tu dužnost da u kapelici sviranjem na harmoniju prati pjevanje za vrijeme sv. mise i blagoslova. Njezine su sile bile skršene tjelesnom bolešću, pa ne bi smogla snage da dade sviranju pravi tempo ili da u pravi čas prijeđe na drugi dio pjesme. Koji put bi jednostavno prestala svirati. Tada bi zapelo i pjevanje. U kapelici bi nastao

tajac. Svećenik i sestre našle bi se u neprilici; učenice, konviktkinje, čudom bi se ogledavale. Bila je Majka Klaudija ponižena, veoma ponižena. Poglavarice je nisu htjele smijeniti s te dužnosti. Kako je na sve to reagirala sirota Klaudija? Na to nam pitanje odgovara sestra Anzelma Gračanin, svjedok tih događaja: Ostala je mirna kao dijete u naručju oca, predana providnosti Božjoj. Nije mogla, ni uz najbolju volju, udovoljiti zahtjevima poglavara, pa se nije uzrujavala. Inače, učinila bi sve što bi mogla, pa i onda kad bi znala da neće moći zadovoljiti. Takvi neuspjesi ponavljali su se i pred konviktnjama, ali Klaudija nije nijednom riječju tužbe pokazala nezadovoljstvo ili žalost zbog poniženja.

Tako solidna Klaudijina krepost ukorjenjivala je veoma čvrsto u samostanu atmosferu duhovnosti, nadnaravnosti.

Sestra Benjamina Đud piše:

— U ratno doba časna majka poglavarica bila nam je dala naređenje da moramo odmah u sklonište čim zasvira sirena. Sve smo se edificirale na primjeru M. Klaudije, jer premda onako slaba i bolesna, uvijek bi među prvima sišla u sklonište, bilo to po danu ili po noći. U to vrijeme bila je kod nas u službi jedna djevojka, Ljubica. Ona mi je kazala: »Ja se ništa ne bojim kad je M. Klaudija s nama u skloništu. Držim se njezine haljine i onda me nije strah (od bombardiranja).« Pa i mi smo sve bile sigurnije uz našu dragu M. Klaudiju, kad smo gledale njezinu smirenost i šutnju, njezinu uronjenost u Boga.

U vremenima teškim za varaždinski samostan bila je poglavarica Ignacija Galijan. Sestra Boromeja Orejaš sjeća se da bi s. Ignacija znala reći:

— Dragi Bog štiti našu kuću zbog naše svete Majke Klaudije. Ne znam što će biti poslije njezine smrti.

Majku Klaudiju izvrsno je poznavala sestra Ana Račić. Evo što ona piše (citirajući usput izjave drugih sestara) o Klaudijinu utjecaju na duhovnost varaždinskog samostana, osobito na duhovnost mladih sestara:

— Jednako mnogo unapređivala je duhovni život našeg samostana dok je bila glavarica, kao i za vrijeme kad je vršila službu magistre (učiteljice novakinja). Svoju ljubav prema skromnom intenzivnom unutrašnjem životu prelila je i na mnoge mlade duše. »Nezaboravne

su osobito njezine točke za razmatranje — veli jedna njezina bivša novakinja. Njezine pouke, konferencije i priprave za svagdanje razmatranje nisu bile nekog izvanrednog sadržaja, ne. Vrlo jednostavne misli, razmatranja ponajviše iz Hammersteina. Ali na duše je osobito djelovala neka unutrašnja unkcija kojom su bile popraćene njezine riječi. U njezinu govoru bila je cijela njezina duša.« — »Pomogla nam je da razumijemo i odušević la nas da uzljubimo savršeno vršenje solidnih kreposti . . . « — »Kad je govorila o ljubavi prema sv. Crkvi i Sv. Ocu, gorjela je. Njoj imam zahvaliti svoje veliko poštovanje i interes za papinske enciklike, za svaku odredbu i želju Sv. Oca i biskupa.«

Jedna redovnica, kojoj je Klaudija bila samo kratko vrijeme magistra, kaže: »S velikom ljubavlju i jednostavno tumačila nam je katekizam . . . Kod poneke lijepe misli iz Sv. Pisma, ili inače, bila bi ganuta do suza. A opažale smo da zna jednu istu misao često naglašavati, jer ju je duboko zahvatila. Vidjeli smo da svaki i najmanji propis nastoji savjesno izvršiti i time nam je uvijek davala dobar primjer. Osobito me je pobuđivalo na čuđenje što je nikad nisam vidjela ni najmanje uzrujanu, nestrpljivu, što ni u vrlo teškim prilikama ne bi izustila ni najmanje oštru riječ, pa makar bi joj se tko usprotivio, makar bi bio nestrpljiv prema njoj.« — Najviše je na mlade djelovala svojom pojavom. Jedna sestra kaže: »Na mene je osobito djelovala njezina ljubav prema osobi našega Gospodina Isusa. Ime Isus zapisivala bi na omotu svake knjige, a kad bi izgovarala to sveto ime, redovito bi plakala. Svi smo držali da ima dar suza.«

Sestra Serafina Dagarin piše: U novicijatu . . . pružala nam je u svemu najljepši primjer. Ona sama bila je živo Pravilo.

Izvori i dokumentacija

1. Sve o događaju u vezi s pismom u kojem se M. Klaudija naziva biserom, ispripovjedila mi je osobno s. Angela Koncilja, kad sam bio u Mekinjama, dana 11. X. 1973.

2. Izvještaji čč. ss. Terezije Horvat, Ane Račić, Pije Lončar, Ancile Presečki, Serafine Dagarin, Anzelme Gračanin, Marije Forst, Ignacije Galijan — u Arh. vcp.

3. Postoji čitava korespondencija između Majke Klaudije i učiteljice Danice Širola, koja je umrla na glasu svetosti. Iz jednog

od Klaudijinih pisama Danici, izvadili smo citat o molitvi. Prijepisi pisama u Arh. vcp.

4. Kratak spis koji je Klaudija napisala o svom duhovnom životu, nalazi se u Arh. vcp. Spis je napisan dana 15. lipnja, 1947.

5. Spomenuta knjiga »Kanonska vizitacija . . .« nalazi se u Arh. nadb. duh. stola, u Zagrebu.

6. Klaudijine riječi o tome da treba birati lošiju sobu, citira s. Marija Forst. Kako je Klaudija živjela u lošijim sobama, izvješćuju pismeno i usmeno mnoge sestre. Kako je Klaudija u miru živjela u istoj sobi sa setrom s kojom su svi teško izlazili na kraj izvješćuje s. Terezija Horvat. (Arh. vcp.)

7. Zgodu o istrošenom pletenom rupcu ispripovjedila je piscu ovih redaka sestra Barbara Nachtigal, dana 11. X. 1973. u Mekinjama.

8. Izvještaj sestre Pije Schibel, Družbe Malog Isusa, u Arh. vcp. Izvještaj Silve Križan-Kralj u Arh. vcp. Izvještaj sestara: Alojzije Lukačević, Doloroze Kliček, Margarite Labrtić, Ljudmile Ravnikar, u Arh. vcp.

9. Događaje o Klaudijinu spremnom odazivanju na poziv poglavarice pripovijedala mi je s. Gertruda Vuksanović i druge sestre. To spominju u svojim izvještajima: s. T. Horvat, A. Lukačević i druge sestre. (Arh. vcp.).

10. Izvještaj Celestine Kerovec, Benjamine Đud, Boromeje Orejaš i drugih sestara uršulinki koje se spominju u ovom poglavlju, u Arh. vcp.

14

KOPČA OVOG VIDLJIVOG SVIJETA S NEVIDLJIVIM SVETIM BOGOM

— Utjecaj Majke Klaudije na zajednicu?

— Bila je u samostanu nečujna, tiha, kao da je i nema, ali je iz njezina lika na neki neprimjetljiv način zračila vječnost, svetost, Bog. Imale smo taj dojam svaki put kad bismo je ugledale. Ona je na neki nečujan, neosjetljiv način držala kurs svetosti čitavog samostana — tako je na moje pitanje odgovorila s. Gertruda Vuksanović.

— Da, Majka Klaudija je svojim svetačkim životom djelovala na čitavu zajednicu. Sam njezin prolazak samostanskim hodnicima govorio je, uzdizao je naš duh k Bogu. Sjećam se da bih ja, kad bih nju ugledala na hodniku, sebe zapitala: A kakva sam ja? — Tako je na isto pitanje odgovorila s. Kazimira Arh.

Bila je Klaudija u svojoj povučenosti gotovo nevidljiva, jedva si kad na nju mogao ukazati prstom, ali je to snažnije utjecala na duhovni, nadnaravni život čitave zajednice. Svojom prisutnošću djelovala je onako kao što djeluje duša u tijelu.

Svaku točku dnevnog reda, svako samostansko zbivanje, preobražavala je Klaudija svojom svetošću u čin žarke ljubavi prema Bogu, svemu je davala biljeg savršenog služenja Stvoritelju. A tom ljubavlju prema Bogu, tim služenjem, bile su onda zahvaćene, na ovaj ili na onaj način, u ovom ili u onom stupnju, sve sestre. Moglo se to bez posebnog naprezanja analizirati u svim situacijama samostanskog života. Promotrimo pokoju takvu situaciju!

Dana 29. srpnja 1923., na dan sv. Marte, stupala je u novicijat i na svečani način primala redovničko odijelo, s još jednom kolegicom, sestra Klotilda Lažanski. I danas se dobro sjeća tih časova. Bio je sunčan dan. Ona i kolegica u bjelini. Majka Klaudija, učiteljica novakinja, koja ih je duhovno pripremala za taj čas, davala im je posljednje upute. M. Klaudija je bila ushićena, kao u zanosu od sreće što Kristu, božanskom zaručniku, šalje ususret dvije mlade idealne duše. Iz samostana se uputila procesija. Najprije učenice u bjelini. Iza njih dvije nove novakinje. Svaka od njih je u jednoj ruci držala raspelo, a u drugoj zapaljenu svijeću. Iza njih redovnice zaogrnute dugim svečanim koprenama. Procesija je prošla kroz pričesni kor. Redovnice su se zaustavile u koru, a učenice s dvjema novim Kristovim zaručnicama ušle su u crkvu. Ove dvije smjestile su se u klupu, posebno pripravljenu za njih. Sv. misu služio je preč. Proštenik, samostanski duhovnik, a za ovaj slučaj primanja u Red također delegat zagrebačkog nadbiskupa. Pod sv. misom dvije nove redovnice primile su sv. Pričest. Poslije sv. mise preč. Proštenik smjestio se na sjedalu, na najgornjoj stepenici oltara. Bio je zaogrnut svečanim pluvijalom, okružen ministrantima. Pred njim su klečale dvije kandidatkinje koje upravo treba da primi u uršulinski Red.

— Što želite, kćeri? — pitao je preč. Proštenik.

— Želimo milosrđe Božje i ulazak u zajednicu uršulinskih djevica ove kuće.

Nizala su se daljnja pitanja i odgovori. Pjevao se himan »Dođi Duše presveti«, litanije svih svetih. Odvijao se u najljepšem redu i vrlo svečano obred stupanja u Red, primanja redovničkog odijela. Dok je preč. Proštenik davao novim redovnicama, sestri Klotildi i njenoj kolegici, bijelu koprenu, izgovarao je riječi:

Uzmi ovu koprenu koja će te podsjećati da si ovamo došla da prezreš svijet i da ti jedina briga bude: sjediniti se, u poniznosti, svim srcem i svom dušom s Bogom Gospodinom, koji neka te čuva od svakoga zla i uvede u život vječni. Amen.

Divne su te riječi! A još divnije je to da su sve sestre i sve novakinje i kandidatkinje mogle svaki dan pred sobom gledati živu realizaciju tih riječi: Majku

Klaudiju. Ona je doista prezrela svijet i u poniznosti sjedinila se svim srcem i svom dušom s Bogom Gospodinom. Mnoge su sestre tog časa pomislile na nju, koja je tamo iza rešetaka pričesnog kora klečala skriveno i ponizno, gotovo nevidljivo. Sestre su osjećale da je upravo ona, Klaudija, duša čitavog tog slavlja. Njezin redovnički život bio je najveća garancija da taj lijepi obred nije nikakav formalizam, nego stvarnost, stvarnost s bogatim sadržajem. Klaudija, duša slavlja, kopča i tog slavlja, i ove zajednice, i ovog samostana — s Bogom.

— Klaudija je tog dana bila ushićena od radosti — kaže s. Klotilda.

Skupa s Klaudijom bio je ushićen od radosti čitav samostan. To se najbolje vidjelo u onom zanosnom pjevanju himna Te Deum, pjevanju koje su predvodile sestre s pjevačkog kora.

Klaudijina prisutnost stavljala je na sva samostanska redovnička slavlja tajanstveni pečat sakralnosti koja nam jamči da je Bog blizu.

Osjetile bi to, veoma jako, već prvi dan svog ulaska u samostan, one mlade djevojke koje je Gospodin pozvao da mu služe u ljubavi. Bile su presretne što su već prvi čas, čim su prekoračile prag samostanskih vrata, našle na M. Klaudiju. Nekoliko pogleda na tu svetu i ljubeznu sestru bilo je dovoljno da im dušom postruje osjećaji sigurnosti: našle smo sredinu koju smo tražile, moći ćemo ostvariti ono na što nas Bog zove.

Neka nam pripovijeda sestra Inocencija Dumbović, kojoj su svi trenuci ulaska u samostan živo ostali u sjećanju. Učiteljica novakinja, koja ima također dužnost da prima nove kandidatkinje, bila je tada Majka Klaudija.

Inocencija, krsnim imenom Barica, ušla je u kandidaturu 7. IV. 1928. Tog dana padala je kiša. Ušla je u samostansku zgradu u 8 sati ujutro. Majka Klaudija dočekala ju je na vratima.

— O, kako ste sretni! — rekla je Barici i načinila joj na čelu znak križa.

Odvela je novu kandidatkinju prema pričesnom koru. Pred vratima joj je rekla:

— Idemo pred svetohranište da vas Isus blagoslovi i da mu se zahvalimo za milost zvanja.

Poslije toga odvela je M. Klaudija Baricu-Inocenciju časnoj majci poglavarici, Margariti Blanquios. Bile su

kod nje njezine savjetnice: s. Magdalena Peserli i s. Anđela Zemljak. Vijećale su o primitku Barice u Red, na njemačkom jeziku, kratko. Klaudija se malo povukla, slušala je vijećanje sa strane, šutke. I Barici je postavljeno nekoliko pitanja. Na kraju je poglavarica, č. Margarita, zapitala, na hrvatskom, svoje savjetnice:

— Hoćemo li je primiti u Red?

— Da! — odgovorile su savjetnice.

Barica je primljena. M. Klaudija, sva radosna, uvela ju je u prostorije kandidature i predstavila prisutnim kandidatkinjama (bilo ih je četiri). Odvela je Baricu pred kip Majke Božje Lurdske i zahvalila za novo zvanje.

— Vi jako ljubite Majku Božju?! — rekla je Klaudija Barici suznim očima.

Barica-Inocencija bila je presretna. Odmah, na prvom koraku stupanja u Red, toliko ljubeznosti, srdačnosti, topline, svetosti!

Klaudija je naložila ostalim kandidatkinjama da Barici spreme krevet, da joj pokažu prostorije, da je upute u poslove, a u podne da je dovedu na ručak. Kod stola neka pripaze da jede. Klaudija se, naime, bojala da se Barica, dijete sa sela, iz obzira ne bi skanjivala uzeti koliko joj je potrebno.

— Ako ti što treba, samo reci najstarijoj kandidatkinji, ona će ti to pribaviti — završila je Klaudija uputama i otišla.

Poslije podne došla je M. Klaudija opet u kandidaturu, donijela je sliku Srca Isusova i pričvrstila na zid, nad Baričin krevet.

— Pročitajte što piše pod slikom.

— Isuse, ja te ljubim! — čitala je s poštovanjem Barica.

Klaudija se blago nasmiješila i otišla.

Popodne je prestala padati kiša.

Navečer eto opet M. Klaudije da uputi Baricu u večernju molitvu i u ispitivanje savjesti.

— Drago dijete, vi još to ne znate, ja ću vas naučiti.

Barica je slušala, a Klaudija je pobožno recitirala:

Evo, Oče nebeski, dolazimo opet preda Te da Ti se svesrdno zahvalimo za sva dobročinstva Tvoja koja si nam danas udijelio. Djelo ovoga dana je dovrše-

no, o da bi bilo samo Tebi na slavu, a mojoj duši na spasenje! Nastojala sam, doduše, da Tvoju presvetu volju u svemu vršim, ali znam dobro da je sve čovječje djelovanje nesavršeno i često puta samoljubljem okaljano. Stoga Te ponizno molim, rasvijetli me da spoznam svoje pogreške te da ih iz ljubavi prema Tebi zamrzim.

Poslije ove molitve trenutak šutnje, ispitivanje savjesti.

Ponovno se javio glas M. Klaudije. Nizala je jedno za drugim, točku po točku, pitanja ispita savjesti.

Kajanje.

Litanije Majke Božje.

— Preporučila nam je da, ako smo otkrile na sebi kakvu pogrešku, u znak pokore poljubimo pod. Poslije toga tumačila nam je točke za sutrašnje razmatranje. Na kraju mi je križem krunice dala blagoslov na čelu i bez riječi otišla.

Barici-Inocenciji se činilo da se ne nalazi na ovome svijetu. Protrljala je oči. Je li stvarnost to što je danas doživjela? Ta dobra, sveta redovnica, Majka Klaudija. Da, Bog je blizu. Barice, stupila si u Božju blizinu. Našla si ono što si tražila.

Majka Klaudija. Duša samostana. Kopča ovog vidljivog svijeta s nevidljivim svetim Bogom.

Izvori i dokumentacija

1. Izjave s. Gertrude Vuksanović i Kazimire Arh dane su usmeno piscu ovih redaka.
2. S. Klotilda Lažanski je čitav događaj o svojem stupanju u novicijat ispripovjedila piscu ovih redaka, u jeseni 1973. godine u uršulinskom samostanu u Varaždinu.
3. S. Inocencija Dumbović je čitav događaj o svojem ulasku u samostan ispripovjedila piscu ovih redaka, u jeseni 1973. u uršulinskom samostanu u Varaždinu.

15

NADBISKUP BAUER ZADIVLJEN. I ISUSOVCI HVALE. RAZGOVOR RADNIKA I RADNICA NA EKONOMIJI. ZGODA O »JEZUŠEKU« I »EGIPTUŠU«

Kao zatvorena klauzurna redovnica Klaudija je, izuzevši učenice u školi i u konviktu, veoma malo dolazila u doticaj s vanjskim svijetom — gotovo nikako. Ali na onaj mali broj vanjskih osoba s kojima je po službi rijetko imala dodira, ostavila je dojam svetice.

— Kad god bi nadbiskup Bauer došao na vizitaciju, rekao bi: Vi imate poniznu i svetu poglavaricu — izvješćuje sestra Baptista Košar.

Sestra Ana Račić kaže da je nadbiskup Bauer Klaudiju veoma cijenio:

— Kad bi došao među nas, uvijek bi nas odmah zapitao: Gdje je naša Klaudija? I ona je morala stupiti naprijed iz svog kutića i pokazati mu se. (Redovito bi se, naime, sakrila u posljednjim redovima sestara. A. K.) Jednom je došao u Mekinje da je posjeti (točnije: da se preporuči u njezine molitve. A. K.). Kad ga je provincijalka htjela pozdraviti, odmah je rekao: Ja nisam došao k vama, nego sam došao posjetiti M. Klaudiju. Gdje je ona? Toliko ju je poštovao i volio. Bila je znamenita i poznata kao svetica.

I sestra Terezija Horvat piše: Pokojni nadbiskup Bauer izvanredno ju je poštovao.

Jednako tvrde sve sestre.

Ali posjet nadbiskupa Bauera samostanu u Mekinjama kod Kamnika bio je izvanredan događaj za čitavu zajednicu. Ostao je sestrama u nezaboravnoj uspomeni.

Dok se uspinjao putem što vodi od Kamnika prema samostanu, dostigla ga je učenica Fanika Kratner. Razgovarala je s njime.

— Kamo ideš, djevojčice?

— U Mekinje, k opaticama.

— A gdje si naučila tako dobro hrvatski?

— Kod opatica.

— Hajde, kad već trčiš, pa im najavi da dolazi nadbiskup.

Djevojčica je još jednim pogledom odmjerila tog neznanca u običnom svećeničkom civilnom odijelu — nije vjerovala da je to nadbiskup. Mislila je da se šali. Veselo ga je potapkala po ramenu i radosno povikala:

— Ali ću ih nasamariti!

Potrčala je uz brijeg i ušla sva zadahtana u samostan. A što je ovo? Ostala je na mjestu kao ukopana. Redovnice, poredane u svečanom špaliru, čekaju nadbiskupa. Dakle, onaj neznanac nije se šalio. Fanika je pretrčala dvorište i s druge strane pobjegla svojoj kući. (Sestra Vjekoslava Jerše.)

Nadbiskup je stigao, ušao u portu, pozvonio, pa sjeo na nekoliko stepenica koje su se nalazile nasuprot ulazu u kuću. Kad je sestra otvorila vrata, pomislila je u prvi mah da je pred njom prosjak. Neznanac je skinuo šešir, zasjala je crvena kapica i sestra je prepoznala nadbiskupa. (S. Imelda Malek)

Bio je svečano primljen. U klauzurnom dvorištu bile su skupljene sve sestre i konviktorice. Poslije prvih pozdrava nadb. Bauer je sjeo i zatražio da mu konviktorice zapjevaju koju slovensku narodnu pjesmu. Osobito je želio čuti pjesmu »Gor čez izaro«, pa su učenice vrlo lijepo otpjevale tu tugaljivu korušku narodnu pjesmu. (S. Angela Končilja)

U Mekinjama se nalazio i preč. Proštenik, duhovnik varaždinskog samostana. Došao je dan prije nadbiskupa da službeno posjeti novakinje Hrvatice i njihovu submagistru, M. Klaudiju, jer su one pripadale varaždinskom samostanu. Da je nadbiskup Bauer došao u Mekinje zbog toga da preporuči u molitve potrebe svoje prostrane nadbiskupije i svoje osobne životne teškoće, bilo je svima poznato. Veoma se pouzdavao u molitve Majke Klaudije. Slijedećeg jutra misio je nadbiskup u kućnoj kapeli, a onda se s preč. Proštenikom vratio u Zagreb.

Sestra Terezija Horvat spominje u svojim izvještajima kako su M. Klaudiju cijenili oci isusovci: Bila je svetica i u očima onih isusovaca koji su dolazili k nama držati duhovne vježbe.

Jednom je isusovac o. Predragović u varaždinskom samostanu držao sestrama godišnju rekolekciju. Od porte hodnikom, pa stepenicama na prvi kat do kapelice, pratile su ga sestre Terezija Horvat i M. Klaudija. O. Preddragović se najednom okrene prema sestri Tereziji pa je zapita:

— Koja je ovo sestra koja ide s nama?

— To je Majka Klaudija.

— A, to je ona glasovita Majka Klaudija!

Klaudija je to čula, pa je samo mahnula rukom u znak da otklanja tu pohvalu. (S. Terezija Horvat)

Velik dio svog redovničkog vijeka proživjela je Klaudija u ono vrijeme kad su u uršulinskom Redu bili još uvijek na snazi stari propisi veoma stroge klauzure. Sestre su se jedva kad uopće i pojavljivale na ulici. Oni rijetki civili koji su Klaudiju bar malo poznavali, svi od reda zvali su je svetom sestrom.

— Klaudiju sam cio svoj život smatrala svetom sestrom. Taj dojam imale su i naše učenice i vanjski ljudi. Spomenut ću samo moju rođenu sestru, koja je bila udata. U asketski život nije se razumjela, a ipak je u Klaudiji gledala sveticu. Nije je drugačije ni zvala. Kad bi htjela s njom razgovarati, običavala bi reći: Zovi mi onu moju svetu M. Klaudiju. Klaudijine molitve cijenila je kao molitve svetice. Nekom zgodom bila je moja sestra u životnoj pogibelji. Po osobitoj zaštiti Božjoj sretno se izbavila. Pripisala je tu izvanrednu pomoć Klaudijinoj molitvi. Kad je poslije toga događaja posjetila samostan, ispripovjedila je tu zgodu Klaudiji. Ona joj je odgovorila da se tog dana posebno za nju molila — tako piše s. Terezija Horvat.

Zanimljiv je izvještaj koji je 1. travnja 1974. dao Štef Belcar, radnik, rodom iz Velikih Novaka kod Maruševca: Radio sam na gospodarstvu kod redovnica uršulinki u Varaždinu, od god. 1933. do 1941. Među ostalim redovnicama s kojima sam se na radu susretao, zamijetio sam i jednu koja je dolazila na gospodarstvo rjeđe i nije imala dužnost da se za nas posebno brine, a svi smo

mi radnici bili uvjereni da je ona svetica. Kazali su mi da je to Majka Klaudija Boellein. Osobito smo zamjećivali njezinu izvanrednu dobrotu. Kad god bismo je vidjeli, zaustavili bismo se i promatrali je. Ja sam je pokazivao djevojkama koje su bile redovničke kandidatkinje i govorio sam im da budu svete kao što je Majka Klaudija. Toga se još i danas sjeća Marija Horvat, udata Arnuš, koja je također s nama radila na gospodarstvu. Ne znam pojedinosti iz života Majke Klaudije, ali ono što sam na njoj vidio bio je sveti život kakav nisam zamijetio ni kod koga drugoga, pa ni kod redovnica.

Imamo izvještaj Marije Arnuš, rođ. Horvat. Ona pripovijeda kako je k uršulinkama u Varaždin došla godine 1940. Jednog dana pomagala je na gospodarstvu radnicima nadničarima i kućnim radnicima u spremanju »krme«. S njom skupa radile su kandidatkinje Rezika, Marica, Magdica, te kućna pomoćnica Evica. Radnici su ih malo dražili:

— Što ste došle tražiti u samostan? Razočarale ste se u ljubavi, je li?

Mariju je ta riječ uvrijedila, pa je odgovorila:

— Došle smo tražiti Isusa, ljubav u kojoj se čovjek nikad ne razočara. Došle smo da budemo svete!

— Da budete svete?! Ako postoji svetost i ako ima svetaca, onda je to Majka Klaudija!

U Mariji se probudila znatiželja pa je htjela da joj taj kućni radnik osobno pokaže redovnicu koju je nazvao svetom. Treći dan pružila im se prigoda. Radnik se približi Mariji i prišapne:

— Gledaj, Micika, sad ti ide ona svetica, Majka Klaudija.

Marija je kasnije izjavila:

— Onda sam Klaudiju prvi put vidjela i odonda sam je uvijek promatrala. Bila je uvijek sabrana i uronjena u Boga. Primijetila sam da utječe na duše. Bilo mi je tada jasno kako to da je radnici smatraju sveticom. Kasnije sam opazila da je to opće mišljenje svih. Bila je puna dobrote i ljubavi prema svim ljudima, a to je najsigurniji znak svetosti.

Kad je sestra Gertruda Vuksanović, iz Strizivojne, stupila u varaždinski samostan, doveo ju je njezin otac, a pratio ih je njihov župnik, preč. Kelić. Bila je godina

1938. Pet sati popodne. Na porti su ih dočekale dvije časne sestre: Alojzija Lukačević, poglavarica, i Majka Klaudija.

— Ovo je razborita — rekao je preč. Kelić za sestru Alojziju, a ovo je sveta redovnica — rekao je za Majku Klaudiju.

Kad god bi preč. Kelić slijedećih godina došao u posjet sestri Gertrudi, zapitao bi:

— Što je s onom svetom redovnicom, je li još živa?

Preč. Ivić, svećenik đakovačke biskupije i bivši župnik i dekan Đakova, pripovijeda zanimljiv događaj iz svojih đačkih dana. Bio je siromašan gimnazijalčić u Varaždinu, a stanovao je kod neke dobre stare, još siromašnije gospođe. U božićno vrijeme, na blagdan Nevine dječice, uršulinke su običavale nagraditi i nahraniti bogatim ručkom kojeg siromašnog starca, staricu i dječačića, da tim iskažu počast prema sv. Obitelji Marije, Josipa i Isusa, koji su morali bježati u Egipat. Bio je to zavjet uršulinki iz davnih vremena, jer im je na dan Nevine dječice kuća bila spašena od požara. Za ulogu malog Isusa i Marije bili su izabrani gimnazijalčić Ivić i njegova dobra stara gazdarica. Davni običaj odvijao se po ustaljenom redu. Na portu varaždinskog samostana došli su Marija, Josip i Jezušek. Otvorila se samostanska rešetka. Iznosili su im jela. Sestre su dolazile redom da pozdrave »sv. Obitelj«. Najprije poglavarica, časna Majka Klaudija.

— Bila je povisoka, lijepa, ljubezna, dostojanstvena; prvi put sam je vidio — pripovijeda preč. Ivić.

Onda je dobra siromašna gazdarica počela sa svojom ulogom:

— Došli smo iz Egiptuša, pa smo se svratili . . .

Malom Iviću bilo je pomalo neugodno. Časna Majka dala je svakome po pet kruna. Došle su i sestre da pozdrave došljake, a onda konviktorice, koje je predvodila njihova odgojiteljica, sestra Anđela Zemljak. Dolaskom živahnih učenica religiozna atmosfera starog običaja naglo se promijenila. Počele su se smijati:

— Hi, hi, hi, joj kako su nam velikog Jezušeka dopelali . . .

Mali Ivić razumio je da su riječi njemu upravljene. Škripao je zubima. U što su ga upleli! Najradije bi po-

bjegao. Sad je sve kasno. Mora izdržati do kraja. Tješio se da pet kruna ipak nešto znači.

Preč. Ivić rado je u svojim starijim godinama sa smijehom pripovijedao zgodu o »Jezušeku« i »Egiptušu«, ali bi se na kraju pripovijedanja uozbiljio i rekao:

— Sjećam se dobro onog prvog utiska kad se pojavila Majka Klaudija: impresionirala me svojim dostojanstvenim, svetačkim i dobrostivim držanjem.

Izvori i dokumentacija

1. Izvještaji čč. ss. Baptiste Košar, Ane Račić, Terezije Horvat, Vjekoslave Jerše, Imelde Malek, Angele Koncilja, Gertrude Vuksanović — u Arh. vcp.

2. Izvještaj radnika Štefa Belcara u Arh. vcp. Izvještaj radnice Marije Arnuš, rod. Horvat, u Arh. vcp. Izvještaj preč. Ivića u Arh. vcp.

3. Izvještaje sestre Angele Koncilja, s. Gertrude Vuksanović i preč. Ivića popunio sam onim što sam od njih osobno čuo.

16

IZ SRCA JE SUKLJALA VATRA

Iz Klaudijina srca suknjala je vatra ljubavi prema Bogu i ta je vatra spržila u njoj svaki egoizam, sve pogreške, oblikovala je nju u svetački lik, a onda je taj svetački lik, dinamikom svog nadnaravnog egzistiranja, više od četiri desetljeća privlačio, usmjerivao, dizao k Bogu svu svoju okolinu, posebno veliku varaždinsku sestarsku redovničku zajednicu.

U toj je rečenici jednim pogledom zaokružena Klaudijina duhovna osobnost. Ne bismo željeli da nam potanko nabrajanje i opisivanje pojedinih Klaudijinih kreposti razbije jedinstvo njezina duhovnog profila. U slijedećim poglavljima, naime, kanimo još nešto reći o njezinim krepostima.

Strogo jedinstvo njezinu duhovnom liku davala je vatra ljubavi prema Bogu, koja je sukljala iz njezina srca.

Svi koji su poznavali Klaudiju govorili su: Sveta je. Sestre koje su je promatrale svaki dan, kažu: Nismo na njoj opazile ni jedne pogreške. Tu izjavu teško ćemo shvatiti ako ne budemo neprestano imali na umu: iz njezina srca sukljala je vatra ljubavi prema Bogu. A ako to budemo imali pred očima, sve ćemo izjave o njezinoj svetosti veoma lako prihvatiti.

U Klaudijinoj duhovnoj osobnosti otkrivamo strogo jedinstvo. Otkrivamo nešto što je i totalno, i intenzivno, i u isti mah strogo jedno, a to je: plamen ljubavi prema Bogu.

U tom kontekstu lako ćemo shvatiti i ono treće što smo naglasili u nekoliko prethodnih poglavlja, a što još uvijek želimo istaknuti i isticati: svojom svetošću, svojim

primjerom, već samom ukopčanošću i angažiranošću svog duha u nadnaravno, supernaturalno, držala je Klaudija čitav veliki varaždinski samostan i svu svoju izvansamostansku okolinu u nekoj posve duhovnoj atmosferi; sve svoje susestre i svakog s kim bi došla u vezu, neprestano je, neprimjetno i nenametljivo, dizala k Bogu, privezivala uz Boga.

Na njoj su se zrcalile sve kreposti.

Svu svoju okolinu usmjerivala je prema Bogu.

Uzrok svemu tome bio je jedan: iz njezina srca sukljala je vatra ljubavi.

A izvor te vatre, opet, bio je nadnaravni uliveni dar Božje prisutnosti, koji je primila u svojim mladim danima, na dan svoje prve sv. Pričesti.

To je Klaudija.

Prigodom stupanja u Red, već prvog dana ulaska u samostan, prvi koraci pojedinih kandidatkinja, točnije: manje-više svih kandidatkinja, bili su postavljeni na pravu stazu, uputili su se najvećim zanosom pravom kolotečinom, zbog samo jedne jedine magične riječi: tu živi jedna svetica!

Čim je sestra Kazimira ušla u samostan, čula je da tu živi neka sveta redovnica, Majka Klaudija. Željela je vidjeti tu sestru, jer je otprije nije poznavala. Prošlo je nekoliko dana. Bilo je to na hodniku.

— Evo je, sad ide, to je ona — upozorile su susestre Kazimiru.

Kazimira je upijala crte Klaudijina lika. Doista, svetica! Taj sud ni u tijeku nekoliko desetljeća koja su uslijedila nije ni za trunak promijenila.

Marica Kocijan je dvaput molila da je prime u samostan, no oba puta bila je odbijena. Njezino selo, Pušćina, nalazi se u Međimurju, ali blizu Varaždina, odmah preko Drave. Uputila se i treći put — bilo je to na dan njezina petnaestog rođendana. Došla je u Varaždin, pokucala na vrata samostana.

— Preslabi ste, preslabi ste — govorila je Majka Georgija, koja se brinula za kandidatkinje — samostanski život je težak, nećete moći izdržati.

Marica se gušila u suzama. Kušala je sreću kod karmelićanki, na Vrhovcu, u Zagrebu. Opet isti odgovor: Preslabi ste.

Nedjeljom i blagdanima Marica je išla u crkvu u Varaždin, a ne u svoju župu, u Nedelišće, premda bi joj to bilo mnogo bliže. Htjela je pošto-poto postati redovnicom. Bio je blagdan sv. Petra i Pavla. Za vrijeme sv. mise, u uršulinskoj crkvi, dušu joj je zaokupila čvrsta odluka i još čvršće uvjerenje: Idi, pokucaj na vrata, sad će te primiti! Borba u duši: hoću-neću. Izišla je na ulicu. Prolazila je uz samostanska vrata. Hoću!

— Pozvonila sam. Vratarica je otvorila, pustila me. Malo sam počekala. Kad eto neke časne majke. Njezina me pojava odmah svu očarala. Dobra, sveta, blaga. Bila je to Majka Klaudija.

— Otkuda si, drago dijete? Što želiš?

Marica je ispripovjedila svoj slučaj i završila:

— Mene ništa drugo ne zanima osim to da se što prije u samostanu posvetim dragom Bogu.

Dok je Marica govorila, Majka Klaudija je slušala, nijedne riječi nije rekla, samo je glavom odobravala. Ništa nije ispitivala, ništa prigovarala. Marica je strepila kad će čuti onu fatalnu riječ »preslabi ste«. Nije čula te riječi. Ništa slično. A kad je Klaudija uzela riječ, Marici je pao teret sa srca. Naišla je na razumijevanje, na potpuno razumijevanje. A prije toga svi su je odbijali, i njezini kod kuće, i sve časne sestre. Klaudija je govorila:

— Drago dijete, ja nisam poglavarica, naša poglavarica (Maricu je zazeblo pri srcu jer ju je poglavarica bila već odbila) sada je na službenom putovanju, u Rimu, a ja je samo zamjenjujem. Nego, čujte, drago dijete: vi pripremite sve što je potrebno, a ja ću nastojati da budete primljeni. Idite kući, izvadite krsni list i školsku svjedodžbu, pa dođite čim vam stigne obavijest da ste primljeni. Svežnjić pod pazuh — Klaudija se pri tom nasmiješila — pa ravno k nama.

Napravila je Marici palcem znak križa na čelu i rekla:

— To je redovnički blagoslov za redovnice.

Bilo je Marici posve svejedno da li pali žega ili kiša lijeva, činilo joj se da je onih sedam kilometara do Pušćine prevalila za deset minuta. Kartica iz koje je pročitala da je primljena stigla joj je 25. srpnja 1940., dakle ni mjesec dana poslije razgovora s Majkom Klaudijom. Niti je izvadila krsni list, niti svjedodžbu. Spaki-

rala je »pinklec« (svežnjić) i sva sretna ravno u samostan. Sve se formalnosti mogu obaviti i poslije. Marica, u Redu sestra Bernardica, ne može da se dosta nahvali dobrote i svetosti Majke Klaudije.

Sestra Paskalija Strojko stupila je u varaždinski samostan u srpnju 1928. godine. Nju i još dvije kandidatkinje odveli su u ravnateljstvo. Tamo su bile tri redovnice, članovi uprave: sestra Stanislava Vanino, Margarita Blanquios i Majka Klaudija. Sestra Paskalija piše:

— Čim sam pogledala ovu redovnicu, pomislila sam u sebi: ovo je svetica. Na licu joj je titrao blagi smiješak, odražavala se neka skromnost, tajanstvena čistoća. Bilo je to lice zahvaćeno sjajnim preobraženjem. Vladanje te redovnice bilo je ponizno, govor blag i pun dobrote. Bio je to moj prvi susret s dragom Majkom Klaudijom.

Sestra Margarita Labrtić pripovijeda o svojim prvim susretima s Majkom Klaudijom. Godine 1929. Margarita je položila maturu. Htjela je obaviti duhovne vježbe. Propitkivala se i doznala da će u varaždinskom samostanu upravo početi duhovne vježbe za gospođe i učiteljice iz Marijinih kongregacija. Vodit će ih isusovac, o. Ivan Kozelj. Margarita se pridružila tim duhovnim vježbama. Jednog dana susrela je na samostanskom hodniku neku redovnicu koja je davala dojam izvanredne uronjenosti u dragoga Boga. Duhovne vježbe završile. Pozdravljanja, oproštaji. Margarita opazi da ona redovnica razgovara s jednom gospođom, učiteljicom. Kad su dvije subesjednice završile razgovor i pozdravile se, Margarita pristupi gospođi učiteljici:

— Oprostite, gospođo, tko je ova časna majka?

— To je sveta Majka Klaudija — glasio je odgovor.

Sestra Margarita piše:

— I ja sam dobila upravo taj dojam i nosim ga još i danas, samo što je sada zajamčen s bezbroj činjenica, čitavim svetačkim životom.

Godinu dana poslije toga susreta stupila je Margarita u varaždinski uršulinski samostan. Već prvi dan službeno se predstavila sestrama, članovima uprave. Među njima bila je i Majka Klaudija. Margarita nastavlja:

— Pristupila mi je kao što se pristupa k svetinji, a ja sam opet na nju gledala kao što se gleda na svece. Poslije službenih pitanja razgovarale smo srdačno kao oni koji su se u zajedničkoj ljubavi prema Bogu oduvijek poznavali.

Nakon razgovora Klaudija se uozbiljila i tihim svetačkim zanosom rekla:

— Draga gospođice, ljubite Boga nada sve!

Rekla je to i otišla.

— Godine su prohujale od toga časa — nastavlja Margarita — a meni te njezine riječi još uvijek zvone u duši, popraćene onom istom unkcijom. Jednog zimskog dana, bilo je to onih prvih godina mog boravka u samostanu, sva smrznuta čekala sam hranu na hodniku kraj kuhinje. S vrata od »Einfahrta« (širok ulaz iz dvorišta u kuhinjske prostorije) pojavila se Majka Klaudija. Pristupila sam da joj poljubim ruku, kako je onda bio običaj, ali je ona to odbila i pružila mi raspelo krunice te prošaptala tiho, tiho, gotovo nečujno:

— Njega ljubite nada sve!...

— Opet onaj akcenat kao iz vječnosti, opet ona neiskazana snaga unkcije — završava sestra Margarita.

Sestra Florijana Gojšić kaže nam da su gotovo sve kandidatkinje, čim bi ušle u samostan, postavljale isto pitanje:

— Ima li tu neka sveta sestra?

— Ima, ima — bio je redoviti odgovor svih domaćih sestara — to je Majka Klaudija.

Taj odgovor došao bi svima spontano na usta, nitko ni za čas ne bi pomislio da bi mogao glasiti drukčije.

Glas o svetosti Majke Klaudije još se za vrijeme njezina života širio nadaleko. M. R., iz Osijeka, htjela je otići uršulinkama, u Varaždin. Povjerila je svoju odluku jednoj redovnici Družbe Marijine.

— Idite, idite; u uršulinskom varaždinskom samostanu živi jedna sveta redovnica.

Sestra Marija Ivana Blažon članica je Reda karmelićanki od presv. Srca. Rodom je iz Novakovca (župa Dekanovec, Međimurje). Bila je već primljena u uršulinke, ali, kako je u njezinu kraju harao tifus (god. 1921), nije smjela u Varaždin, jer su vlasti zabranile prijelaz preko Drave. Dobila je iz Varaždina karticu:

Draga Marijo! Rado ćemo Vas čekati dok Vas ne puste na put.
Ljubite Isusa iskreno i sve će biti dobro. Vaša M. Klaudija.

Tu su karticu u Marijinoj obitelji smatrali svetinjom, pa su je desetljećima čuvali. Marijin stric bio je jednom, zbog njezina zvanja, u varaždinskom samostanu. Razgovarao je tom prilikom i s Majkom Klaudijom. Njezinom svetošću bio je tako iznenađen da je, kad je došao doma, rekao svojoj nećakinji:
— Marijo, nebo sam ti otvorio.
A Marija Ivana kaže o Klaudiji:
— Čim sam je vidjela, na mene je odmah učinila dojam svetice. Milina se ižarivala iz čitave njezine pojave.

Da, svi su o Klaudiji govorili isto: sveta, sveta, sveta. Takav sud o njoj formirao se u duši svakoga kad se s njom prvi put susreo, trajao je taj sud dok je s njom godinama imao dodira, nije se taj sud mijenjao ni kod posljednjeg susreta. Ali svetost uključuje procvat svih kreposti. Želimo čuti još nešto konkretno o pojedinim Klaudijinim krepostima. No nipošto ne bismo htjeli pisati o njezinim krepostima tako da slijedimo kakav školski priručnik asceze i mistike. Iznijet ćemo te kreposti onako kako ih je izbacio na javu njezin život. Ne bismo htjeli da analitičko seciranje Klaudijina ascetsko-mističkog lika razbije jedinstvo njezine osobe. Njezin unutrašnji život bio je strogo jedinstven, tako jedinstven da ga možemo izraziti samo jednim pojmom: plamen ljubavi prema Bogu.

Iz njezina srca sukljala je vatra.

Izvori i dokumentacija

1. Izvještaji sestre Kazimire Arh, s. Marice Bernardice Kocijan, s. Paskalije Strojko, s. Margarite Labrtić, s. Florijane Gojšić, u Arh. vcp.
2. Izvještaj Marte R., u Arh. vcp. Izvještaj s. Marije Ivane Blažon, karmelićanke, u Arh. vcp.

17

BISKUP LANG BRANI KLAUDIJU. KROTKA JAKOST. BEZ SKUČENIH POGLEDA. BEZ DRAMATIČNIH ZAHVATA. HUMANOST. NEĆEMO GUNJ U PRAŠNU KOČIJU. FINOĆA

Humanost, blagost, finoća, nehinjena dobrota, bile su velike Klaudijine odlike. I za vrijeme dok je vršila službu poglavarice velikog varaždinskog samostana njezino ime bilo je sinonim za neograničeno milosrđe i najiskreniju ljubav prema bližnjemu. A vrijeme u kojem je upravljala samostanom bilo je izuzetno teško. Ratne i poslijeratne godine, od 1915. do 1921. Ozračje povijesnog razdoblja u prijelomu osjećalo se i u redovničkoj zajednici. Mnogo staroga, pogotovo onoga što je bilo nezdravo, a toga se prilično nakupilo, moralo je odstupiti. Pristupalo je mnogo novoga, i onoga što je moralo nastupiti, i onoga što se nije smjelo uvući. Klaudija je u pravi čas opazila da sama ne može sve to rješavati i riješiti, pa se poslužila sredstvom koje joj je nudila Crkva: zatražila je kanonsku vizitaciju. Prvi put za vrijeme prvog svjetskog rata, drugi put poslije toga rata. Prvu vizitaciju, od 5. do 10. kolovoza 1916. obavio je zagrebački nadbiskup dr Antun Bauer, a drugu, u srpnju 1921. pomoćni zagrebački biskup dr Josip Lang.

Klaudija — sama humanost i blagost, pa je donekle razumljivo da se čuo prigovor: poglavarica nije dovoljno energična.

Dokumenti će razbistriti situaciju.

U arhivu nadbiskupskog Duhovnog stola u Zagrebu nalazi se knjiga kanonskih vizitacija. Evo što tamo čitamo:

Majka Klaudija Boellein... glavarica samostana. Prefekta M. Margita (Blanquios) napisala je o njoj: Nije nipošto bez energije, akoprem je vrlo blage ćudi. Njezin položaj bio je dosad nesnosan... (spominju se prilike u samostanu)... zato je i željela vizitaciju. Prigovor da je nesposobna za glavaricu ne stoji jer se razumije dobro u materijalne okolnosti i vrlo je proračunana. Njezina svetost jamči za napredak u duhovnom životu, jer neće trpjeti ono što se protivi pravilu i disciplini...

Veoma je zanimljivo ono što biskup Josip Lang piše nadbiskupu Baueru poslije obavljene vizitacije godine 1921.:

Glede poglavarice (Majke Klaudije) rekoše mi malne sve sestre da je dobra i uzorna, puna ljubavi prema sestrama, ali premalo energična da kazni kad koja sestra pogriješi. Časna Majka, istina, opomene sestru i dade joj za kaznu izmoliti jedan Očenaš. A ja im rekoh: Časne sestre, što vam je poglavarica bolja i blaža, to budite vi revnije i savjesnije. I ja sam u zavodu rimskom imao jednog poglavara (kasnije je postao kardinal) i taj nas nije nikada karao ili opominjao, a mi smo se upravo svi natjecali i u nauku, i u bogoljubnosti, i ljubavi, tako te nas je morao susprezati.

Taj sud i to svjedočanstvo biskupa Langa izvanredni su. Uočio je da Majka Klaudija pravilno postupa. Langov dobri poglavar, kojega spominje, jest glasoviti kardinal Steinhuber. Kad je ovoga u Germanicumu naslijedio drugi rektor, uzoran, ali veoma strog, došlo je dotle da je upravo sveti Lang morao natrag u domovinu. Doduše, zbog zdravlja, ali je ipak krivnja bila na strogom rektoru. Lang je u svom izvještaju o vizitaciji branio Majku Klaudiju, jer je vidio da pravilno postupa. Tobožnja Klaudijina mana bila je zapravo krepost. Nije se radilo o popustljivosti i manjku energije, nego o razboritosti i velikoj blagosti, humanosti. Ne želimo nikako na Klaudijin postupak natezati ideje Drugog vatikanskog koncila, koji se sastao deset godina poslije Klaudijine smrti, ali je posve očito da je ona već onda bila prožeta idejama humanog postupka, što spada u osnovne direktive tog koncila. Klaudija je slijedila Krista iz Evanđelja, pa ništa čudno da je njezin duhovni lik posve suvremen i moderan.

One sestre koje su Klaudiju promatrale pažljivo i izbliza, tvrdile su da je i te kako bila energična, ali pri tom i zadahnuta skrajnom blagošću, finoćom i humanošću. Sestra Anđela Zemljak piše: — Njezina energija bila je u čvrstoći (ustrajnosti).

Sestra Kazimira Arh izvješćuje: Majka Klaudija pripravljala nas je za vječne zavjete. U jednom govoru rekla je: Krotka jakost, to je velika stvar. Poznavala sam dobro Klaudiju i tu krotku jakost mnogo puta vidjela sam na njoj, ili, točnije rečeno, sav njezin život bio je krotka jakost. Kako je pomagala u samostanskom ekonomatu, vodila je brigu da se osobe prijave ili odjave na mjerodavnim uredima u gradu. Ja sam išla u urede. Morala sam ići bila bura ili oluja, a ipak je ona to od mene krotko tražila. Električari su otčitavali potrošak struje, a Majka Klaudija je zahtijevala da ja to poslije njih prokontroliram. Koji put sam zbog toga bila »kisela«, ali je pobjeđivala njezina »krotka jakost«. Kad bi za vrijeme bolesti bolničarke s njom oštro postupale, pobjeđivala ih je svojom krotkom jakošću.

U razgovoru rekla mi je sestra Kazimira:

— U kancelariji bila je Majka Klaudija uporna, gotovo silovita u nastojanju da se sve odvija u redu. Bila je do skrajnosti ljubazna, uglađena, fina, krotka, ali ipak puna snage.

Kad sam u razgovoru sa sestrom Kazimirom spomenuo nadnaravni uliveni dar prisutnosti Božje koji je Klaudija posjedovala, sestra je primijetila:

— Da, imala je uliveni dar molitve, ali također uliveni dar snage.

Čini nam se da prigovor o manjku energije u Klaudijinu značaju otpada. Radilo se samo o velikom stupnju blagosti, humanosti. Starije redovnice bile su navikle na oštar postupak, pa Klaudijinu blagost nisu razumjele. Ljubav prema Bogu i prema bližnjemu, koja je plamtjela u Klaudijinu srcu, bila je tako autentična i tako jaka da je jednostavno pregazila ograničene i skučene poglede koji su nicali iz starih utrtih i ustajalih mišljenja. Njezina duhovnost kao da je nikla iz principa Drugog vatikanskog koncila.

Sestra Georgija Ostoić piše o Klaudiji: Ne sjećam se da sam na njoj vidjela kakvu pogrešku, osim ako tko tu ne ubroji manjak energije. To je bilo u stanovitim slučajevima kad je trebalo da kao poglavarica odlučnije nastupi. To je bilo možda iz straha ili iz nama nepoznatih razloga.

Kako vidimo, sestra Georgija skanjuje se da Klaudiji pripiše manjak energičnog nastupa. Spominje »nepoznate razloge«. Nama su danas ti razlozi poznati: u ljubavi prema bližnjemu nasljedovala je Kristovu blagost. Uostalom, rezultati Klaudijina šestgodišnjeg upravljanja najbolje nam govore da je izabrala pravi put. Uspjela je bez dramatičkih zahvata i uznemirivanja smiriti neke starije sestre koje su katkad bile nezadovoljne, uspjela je osvježiti njihov redovnički duh. Jedva da bi itko drugi nekom drugom metodom onoliko uspio.

Dubokim i proročkim pogledom prodrla je u budućnost M. Margarita Blanquios kad je nadbiskupu-vizitatoru napisala o Klaudiji:

— Njezina svetost jamči za napredak (samostana) u duhovnom životu.

To se doista i dogodilo. Svetost Klaudije, i kao poglavarice i kao obične sestre, obasjavala je i obasjala duhovnošću čitav veliki varaždinski samostan.

Sestra Anđela Zemljak piše:

— Mogu priseći da za čitavoga svoga dugoga života s Majkom Klaudijom nisam vidjela na njoj nijedan znak egoizma ili ikakove oholosti.

Zar nije ta izjava nešto izvanredno?! Pogotovo ako imamo na umu da je sestra Anđela bila član uprave Reda, pa također, za vrijeme od nekoliko godina, poglavaricom samostana u kojem je živjela Klaudija.

— Već u kandidaturi bila je savršena — piše Anđela o Klaudiji — nisam na njoj opazila ni najmanje pogreške.

Vrijeme kandidature nastupa čim se uđe u Red. Klaudija je, dakle, već onda zadivljavala svojom svetošću.

Sestra Anđela nastavlja svojim izvještajima o Klaudiji:

— Sve svoje dužnosti ozbiljno je uzimala. Uzmite redovničko Pravilo i nađite, ako je moguće, točku, koju nije vršila! Cijeli njezin redovnički život nisam vidjela

na njoj ni jedne pogreške protiv sestrinske ljubavi. Uvijek je izricala pozitivne sudove o drugima. Sjećam se teških situacija gdje bi bila mogla planuti, ali nije planula, vidjelo se na njoj da se suzdržava. Od nje nisu se mogle čuti isprazne riječi. Sve što je govorila bio je život (plod životnog iskustva). Nikad nije čavrljala bez glave i repa. Do skrajnosti je pazila na istinu. Majka Klaudija nije sebi posvećivala pažnju. Nikad nije rekla da joj je što žrtva (da joj je što teško). Često je govorila: »Ita, Pater (Da, Oče)!« Nikad se nije opirala Bogu. Njezina riječ bila je: »Dobar je Bog!« Bila je pokornička duša. Čitavu korizmu strogo je postila, i to godinama. Postila je zapravo čitav svoj život, jer se nikad nije do sita najela.

Možda nam se čini pretjeranom izjava sestre Anđele da na Klaudiji nije zapažala nikakvih pogrešaka, međutim slično su izjavljivale i druge sestre. Na primjer, s. Margarita Blanquios, također neko vrijeme Klaudijina poglavarica, kaže:

— Vrlo pozorno promatrala sam Majku Klaudiju, ali nisam na njoj opazila nijedne pogreške.

Mnogo drugih sestara, zapravo sve, govore isto ili slično.

Posve je razumljivo da se ipak nešto moglo prigovoriti Klaudiji, jer smo svi ljudi. Bila je općenito spora u radu i nespretna u obavljanju fizičkih poslova (s. Bonaventura Tepeš i druge sestre). Katkad bi svojom pedantnošću bila dosadna sestrama. Sestra Paskalija radila je u kuhinji kad bi Klaudija došla bacati u vatru papiriće iz tajništva, koje je inače morala spaliti. Koji put bi to paljenje dugo trajalo. Paskaliju bi to smetalo u poslu pa bi u sebi promislila: I sveci su dosadni! Međutim, svima je bilo jasno da Klaudijina sporost, nespretnost i pedantnost nisu bili njezin moralni manjak, nego nešto što joj je bilo urođeno i čega se ni uz najbolju volju nije mogla otresti. Sporost u radu bila je u velikoj mjeri uvjetovana Klaudijinom točnošću i savjesnošću. A ne smije nas začuditi ni njezina nespretnost u fizičkim poslovima. Rođena je u činovničkoj obitelji, mladost je provela u gradu, u dobro situiranoj sredini, pa na fizičke poslove nije bila navikla. Ali tu manu nadoknadila je njezina poniznost. Sestre su se divile kad su opazile da

čisti nužnike, premda to nije bila njezina dužnost. Kad bi to netko, tko je za to bio zadužen, zaboravio očistiti, učinila bi to neopazice Klaudija.

Dobrano bi se namučio svatko koji bi, pa makar i u čitavom Klaudijinom životu, pokušao naći koju njezinu manu, pogrešku. Poznat nam je slučaj s »dirndlom«. Klaudija, tada Jerina, bila je djevojčica. Mama je njezinoj sestri Meliti kupila haljinu tirolskog kroja, tzv. »dirndl«, a njoj nije. To je Jerinu tako ražalostilo da je taj dan plakala. Za neke druge pogreške Jerine-Klaudije pisac ovih redaka nije čuo, premda je govorio s mnoštvom svjedoka Klaudijina života.

Koja se krepost na Klaudiji najjasnije očitovala? Što su oni koji su Klaudiju prvi put vidjeli ili oni koji su s njom redovito dolazili u dodir najprije uočili na njezinu duhovnom liku? Svakako, najprije im je udarila u oči Klaudijina uronjenost u Boga, neki odsjaj nadnaravnog koji je izbijao iz čitavog njezinog bića. Odmah poslije toga osvojila bi ih velika Klaudijina ljubav prema bližnjemu.

Vatra ljubavi prema Bogu, to je Klaudija. Iz te ljubavi prema Bogu nužno je rezultirala totalna ljubav prema bližnjemu. Drukčije nije ni moglo biti. Bližnji je slika Božja, bližnji je ud Kristova otajstvenog tijela. Ta stvarnost prožimala je Klaudiju. Klaudijina ljubav prema bližnjemu u svojoj najdubljoj srži kristovsko-humanistička, bila je neizmjerno jača i dublja od svake naravno-humanističke ljubavi prema čovjeku.

Klaudijina ljubav prema bližnjemu dolazila je do izražaja na razne načine: u savršenoj finoći, u mirnoj blagosti, u dobrostivoj poniznosti, u ljubeznoj uslužnosti, u velikom milosrđu, u beskrajnoj dobroti srca. Takva je bila prema svakome beziznimno. To je odsijevalo s njezina lika, iz čitava njezina držanja. Nije niti moglo biti drugačije kad je iz njezina bića sukljala samo jedna vatra: Kristova ljubav. Nije niti moglo biti drugačije, niti je itko Klaudiju shvaćao drugačije.

— Klaudija je svojom savršenom finoćom upravo udarala u oči, a ta je finoća proisticala iz kreposti — izjavljuje sestra Anđela Zemljak.

Ista sestra izvješćuje da je Klaudija, kad bi o drugome govorila, uvijek birala izraze koji su odavali najveće poštovanje. Nije mogla podnijeti ono što ne dolikuje. Kad bi se u Mekinjama kojoj njezinoj novakinji potkrala kakva manje birana riječ, Klaudija bi primijetila:

— Drago dijete, vi morate promijeniti svoj rječnik.

Jednom su se sestra Anđela i Klaudija spremale da uđu u kočiju. Zima je, bit će hladno.

— Majko Klaudijo, uzmite svoj gunj.

— Ah, ne — odgovorila je Klaudija.

Sestra Anđela je razumjela da ne dolikuje gunj s kreveta povlačiti po prašnoj kočiji.

Sestra Julijana Bakšič pripominje da je Majka Klaudija u blagovaonici za vrijeme jela bila fina, upravo izvanredno fina. Inače, malo je jela. To potvrđuju sve sestre.

Iz Klaudijine finoće prema svakom vidjelo se da svakoga cijeni i poštuje.

— U saobraćaju bila je majčinski srdačna i brinula se za naše potrebe. Nikad ni jedne stroge riječi; sama finoća. Ižarivala je plemenitost — piše o Klaudiji s. Anzelma Gračanin.

Sestra Ana Račić piše kako je jednom neka redovnica indiskretno bacila pogled na Klaudijin dnevnik i tamo pročitala ovu odluku:

— S dušama treba postupati kao sa staklom, vrlo nježno i oprezno.

Da se Klaudija držala te odluke, potvrđuje njezin uvijek fini postupak sa svakim uopće.

Izvori i dokumentacija

1. Opis vizitacije samostana u Varaždinu u knjizi: »Vizitacija kanonička crkve i samostana redovnica uršulinka u slob. i kr. gradu Varaždinu«. Knjiga se nalazi u Arh. Nadb. duh. stola, u Zagrebu. Podatke prve vizitacije zabilježio kanonik Janko Barlè, a druge biskup Josip Lang.

2. Izvještaji sestara Anđele Zemljak, Georgije Ostoić, Bonaventure Tepeš, Anzelme Gračanin i Ane Račić u Arh. vcp.

3. Riječi s. Margarite Blanquios zabilježila s. Ana Račić (Arh. vcp.).

4. Sestre Kazimira Arh, Paskalija Strojko, Julijana Bakšič izvješćuju pismeno (Arh. vcp.) i usmeno piscu ovih redaka.

5. Zgodicu s »dirndlom« pripovijedala Klaudijina sestra Melita sestrama u Varaždinu.

18

**PASKALIJA DAJE PREDNOST PROPOVIJEDI.
MAJKO KLAUDIJO, ONE VAŠE DIVLJAJU.
AH, KAKAV ODGOJ!
ŠUMSKE JAGODE I LISICE.
ŠULJANJE KROZ MRAČNE HODNIKE.
JANJEŠCE. ISUS MISLI DRUKČIJE.
ZAGONETAN DIMNJAČARSKI ŠEGRT**

Klaudijina blagost.

Sestra Paskalija Strojko tek je ušla u varaždinski samostan, bila je kandidatkinja. Razboljela se, pa joj je bilo zabranjeno izlaziti iz kuće. Upravo je čekala kućnu bolničarku, koja nikako nije dolazila, kad opazi kako ostale kandidatkinje, njezine kolegice, idu u grad, u franjevačku crkvu. Prisustvovat će križnom putu i propovijedi. Bila je korizma, između 3 i 4 sata poslije podne. Paskalija je voljela slušati propovijedi, pa im se jednostavno pridružila i otišla s njima u grad, na pobožnost, unatoč izričitoj zabrani!

Pobožnost je završila, Paskalija se vraćala u samostan. Obuzeo ju je strah. Znala je da kao početnica, kandidatkinja, zbog takvog prekršaja može biti i otpuštena iz samostana.

Klaudija ju je pozvala.

— Drago dijete, gdje ste bili? Tražili smo vas bolničarka i ja, a vas nigdje.

— Prisustvovala sam križnom putu i propovijedi.

— Zar niste razumjeli što sam vam rekla? — pitala je Klaudija tiho i vrlo blago.

— Jesam. Ali kako bolničarke nije bilo, otišla sam...

— Niste smjeli, jer ste bolesni. Trebalo je da čekate. Ljutit će se bolničarka. Drugi put bit će bolje da je

pričekate. Ali... eto, kad ste išli poradi dobre svrhe, opraštamo. To više nećete učiniti — završila je Klaudija isto tako posve blago kao što je i počela.

Sestra Celestina Kerovec pripovijeda o zanimljivu događaju iz kojega odsijeva Klaudijina nepatvorena blagost, poniznost, smirenost u Bogu. Čula je taj događaj od redovnice koja je to doživjela. Bila je ta redovnica novakinja u vrijeme kad je Klaudija vodila novicijat.

Novicijat se nalazio na drugom katu varaždinskog samostana. Novakinje, mlade, zdrave i dobro raspoložene, trčale su za vrijeme jednog odmora poslije ručka u glavnoj novicijatskoj dvorani oko stola, vikale, galamile, vriskale. Majka Klaudija nalazila se u nižim prostorijama samostana. Pristupi joj jedna starija sestra, koja je valjda sama sebe imenovala za stražara stege i discipline. Glas joj je podrhtavao od spasonosne revnosti:

— Časna Majko Klaudijo, zar ne čujete što gore rade one vaše? Divljaju, poludjele su! Da, da, bit će to danas-sutra divne redovnice... s takvim odgojem... strahota!

— Hvala lijepa, draga sestro, na upozorenju, nastojat ću da se to više ne dogodi — odgovori Klaudija vrlo blago i mirno, pa se uputi u novicijat.

Čitav taj razgovor čula je jedna novakinja koja se slučajno našla među starijim sestrama. Neopazice se izvuče iz društva starijih sestara, pa u sav trk u novicijat, ali drugim stubištem, ne onim kojim se uspinjala Majka Klaudija. Razumljivo, stigla je prije Klaudije. Bez daha ispripovjedi sve novakinjama. Ove su shvatile situaciju, pa brže-bolje sjednu na svoja mjesta, smire se, uozbilje, poprime tako pobožan izgled kakav nisu imale novakinje niti iz onih najboljih starih vremena.

Otvore se vrata i uđe Majka Klaudija. Novakinje su mislile: sad će biti! No prevarile su se. Klaudija je ušla posve mirno, kao obično. Novakinje su mislile da će reći bar nešto o onome što je čula. Baš ništa! Nijedne riječi, niti najmanje aluzije.

Sestra Celestina Kerovec, kad je čula taj događaj, pomislila je: Majka Klaudija je već na stubama zaronila u tajnu presv. Trojstva i zaboravila sve što joj se reklo. Mi baš ne mislimo da je zaboravila, nego da je postupila onako kako bi postupio Isus. Naučila je to iz Evanđelja.

S. Celestina pripovijeda još nešto o Klaudijinoj mirnoj blagosti. Godine 1942. bila je Celestina razrednica jednog tečaja učiteljske škole. U samostanskom ekonomatu pomagala je tada Majka Klaudija, pa je imala dužnost da od učenica pokupi školarinu. Za vrijeme školskog odmora došla bi pred vrata razreda, tiho pokucala i tiho, sasvim tiho, ponizno rekla bi:

— Je li tko donio školarinu?

— Nitko.

— Ništa, ništa; samo sam došla pitati — rekla bi Klaudija veoma fino, skromno.

Ponavljalo se to bezbroj puta. Uvijek isto tiho kucanje, ponizno pitanje; kao posljednji prosjak. Činilo se da traži ili, bolje rečeno, da moli za nešto na što nema prava. Uvijek ista strpljivost i poniznost. Opazile su to i učenice.

Jedanput je Celestina zapitala Klaudiju:

— Kako biste vi sa svojom blagom naravi mogli držati disciplinu u razredu? Eto, ako je razred zao, treba stisnuti šaku i ovako lupiti po stolu! — rekla je Celestina i mahnula rukom po zraku.

— O ne, ne tako, ne lupati — odgovorila je blago Klaudija.

Kako su pojedini uršulinski samostani kroz stoljeća živjeli autonomno, svaki je samostan imao više svojih posebnih propisa i običaja. Poslije pristupa rimskoj uniji ti su se propisi pomalo ujednačavali, ali onih prvih godina razlike su se morale poštovati. U Mekinjama vladala je osobita strogost. I Klaudija, kad je tamo došla, morala je od svojih novakinja zahtijevati da se drže tih običaja. Ali ona je postupala tako blago da se novakinjama ni oni najoštriji običaji, danas pomalo i nerazumljivi, nisu činili teški. Pripovijeda o tome sestra Jožefa Ravnikar.

Novakinje su brale jagode.

— Majko Klaudijo, smijemo li pojesti ono što padne na zemlju?

— Ne — odgovorila je Klaudija blago. Vidjelo se na njoj da joj je neugodno što mora biti tako stroga.

Istu zabranu morala je opetovati i onda kad se bralo grožđe. Ali novakinje su bile uporne.

— Majko Klaudijo, smijemo li za vrijeme odmora brati i jesti šumske jagode? Ionako propadaju.

Postavile su joj malu zasjedu. Ako rekne »smijete«, zamjerit će joj starije revne sestre; ako rekne »ne smijete«, zamjerit će joj živahne novakinje. Snašla se:

— Ne, ne smijete, tamo su lisice — rekla je smiješeći se.

Novakinje su se nasmijale. Pred takvom duhovitom blagošću klonule su u svojim zahtjevima. Ostao je vuk sit i koza cijela.

Klaudija je u odgoju više postizavala blagošću nego druge odgojiteljice strogošću. To su sestre zapažale. Sestra Ana Račić piše:

— Majka Klaudija bila mi je magistra u novicijatu. Veoma sam je voljela. Bila je blaga kao Gospa. Uvijek pripravna da nas primi, sasluša i pomogne. Govorila nam je: Ako vam je što potrebno, dođite, makar i u pola noći. Neki su mislili i govorili da nam je previše popuštala. Ali ona je svojom blagošću i svojim primjerom više učinila nego drugi svojom strogošću.

Sestra Marija Forst: Klaudija je bila uzor svake kreposti. Napose je sjala krepostima: poniznošću, strpljivošću, blagošću. Pravo janješce!

S. Terezija Horvat: Najveći sjaj njezinim krepostima davala je prava sestrinska ljubav. Klaudija je uistinu prošla našim samostanima »čineći dobro«. Uvijek blaga, strpljiva, spremna pomoći. K njoj su sestre dolazile s potpunim povjerenjem; mogle su joj otkriti cijelu dušu, jer su osjećale toplinu majčinske i sestrinske ljubavi. Pa i još više! Osjećale su da preko nje govori Bog. Ja sam također osjetila da preko te duše djeluje Bog. Znam za tri moja slučaja. Nalazila sam se u velikim duševnim teškoćama. Njoj te teškoće nisam povjerila, a ona je nenadano došla k meni i rekla mi baš one riječi koje su potpuno odgovarale mojem duševnom stanju i koje su mi donijele utjehu.

To je Klaudija. Uzorna i sveta redovnica. Na njoj su se zrcalile sve kreposti. A kad je trebalo bližnjemu priskočiti u pomoć u nekoj težoj nevolji, poslužila bi se i nadnaravnim darovima. Znala bi što se događa u tuđoj duši. Sve je to stavljala u službu bližnjemu. Klaudija je u najvećem stupnju posjedovala ono što danas nazivamo pojmom humanost. U životopisu kojeg starog sveca možemo naići na slučajeve da bi, zbog kakvog ustaljenog i formalističkog propisa ili običaja, povrije-

dio katkad dostojanstvo ili prava ljudske osobe. Bilo je to nehotično, u najboljoj nakani. Ali u Klaudijinu životu ne nalazimo ni traga takvim pojavama, premda je i te kako bilo prilike za njih jer je kroz čitav svoj redovnički vijek vršila razne upravničke službe. Njezino srce bilo je preorano Kristovim Evanđeljem i Kristovom humanošću. (O velikoj Klaudijinoj humanosti govore poglavlja: »Simfonija žutih jaglaca...« i »Čitav ručak vratite u kuhinju...«)

Sestra Pija Lončar piše:

— Malodušne i klonule duše koje su od nje tražile pomoć i savjet primala je s tolikom blagošću i sućuti, s tolikim razumijevanjem, tako majčinski da je lako bilo otvoriti joj čitavu dušu. Činilo se da je glavni njezin posao bio: ulijevati pouzdanje u dušu. Drage riječi, kojima je bodrila na pouzdanje, bile su joj izreke iz sv. Pisma: In sinu Patris (U zagrljaju Očevu), Ita, Pater (Da, Oče), Fiat (Neka bude), Confide, filia (Pouzdaj se, kćeri).

Danas laicizirani, desakralizirani i često nekršćanski humanizam zapljuskuje i samostane. Katkad je to, bar nekim dijelom, reakcija na nehumane postupke u starim redovničkim zajednicama, u kojima je često imponirala birokratsko-formalistička svetost, koja bi pokatkad bez samislosti pregazila i ljudske osjećaje i ljudsku osobnost. Klaudija je upravo izvanredan primjer kako mora u praksi izgledati moderni kršćanski humanizam, točnije: autentični humanizam Kristova Evanđelja. Ona je čudesnim usponom nadvisila svoje vrijeme i prebacila se u epohu Drugog vatikanskog koncila. Njoj je to bilo moguće jer ju je prožimala nepatvorena, istinska ljubav prema Bogu i bližnjemu.

U velikim ženskim samostanima događalo se da poneke dobre redovnice, apostolske duše, ne bi bile u milosti poglavarica i ponekih starijih sestara jer ove ne bi razumjele njihove apostolske aspiracije i inicijative. Te bi redovnice onda u samostanskom životu, na duže ili kraće vrijeme, bile kao pregažene. Guralo ih je u kut nerazumijevanje. Preteško je to stanje. A sve te pregažene redovnice, kao i one koje bi se našle u bilo kakvim patnjama, malim ili velikim, našle bi u Klaudiji pravu majku koja bi ih potpuno razumjela, koja bi skupa s

njima trpjela, koja bi ih tako hrabrila i pomagala da su sve nevolje mogle podnijeti, izdržati i na kraju slaviti pobjedu.

Sestra Pija Lončar (umrla god. 1971.) bila je uzorna redovnica i velika apostolska duša. Sama pripovijeda:

— Bilo je prvih godina moga redovničkog života. Jednom sam se dugo navečer molila u kapelici. Teške duševne boli pritisle su mi dušu. Bilo je oko 10 sati navečer. Najedanput mi dođe na pamet: Pođi k Majci Klaudiji!

Sestra Pija tiho se šuljala hodnicima, bilo je, naime, vrijeme stroge samostanske šutnje i počinka, a soba poglavarice Klaudije udaljena. Ključ je u bravi, dakle je sveta poglavarica u sobi. Sestra Pija pokuca. Klaudija je radila u susjednoj sobi. Čula je da je netko ušao u prvu sobu, pa je ustala da vidi tko je.

— O, drago dijete, vi ste! Što je, što vas je dovelo?

— Časna Majko, velike duševne patnje.

Sestra Pija ispripovjedila je punim povjerenjem svojoj svetoj poglavarici sve svoje muke. Ona joj je majčinskom ljubavlju razriješila sve teškoće, dala joj je blagoslov i poslala na počinak.

S. Pija Lončar radila je mnogo sa ženskom mladeži, s djevojkama i s gospođama. Razvila je velik apostolat. Učinila je mnogo dobra, postigla velike uspjehe.

O Majci Klaudiji sestra Pija izjavljuje:

— Bila je M. Klaudija veoma dobra. Njoj sam se obraćala u svojim teškoćama. K njoj se uvijek moglo doći. Uvijek je sve redovnice primala s razumijevanjem. Samo njoj mogu zahvaliti što sam ustrajala u svom zvanju. U teškoćama zbliženja dviju generacija dolazilo je i do krize mog zvanja i tu mi je pomogla Majka Klaudija.

Klaudija je bila tješitelj podložnika s obzirom na stroge poglavarice. Ipak se u toj ulozi nije ni poglavaricama zamjerila. Dapače, imala je dopuštenje koje se nije davalo nijednoj drugoj sestri: da tješi i duhovno vodi sestre koje se njoj obrate.

Klaudijina humanost i evanđeoska sloboda duha zadivljavala je.

U strogom klauzurnom samostanu morala je vladati stroga šutnja. Klaudija se toga najrevnije držala. Ali kad bi opazila da je koja sestra klonula duhom, da je

Samostanskim hodnicima prosipala je M. Klaudija mnogo Božjega svjetla i topline

žalosna, potištena, smjesta bi priskočila s riječima utjehe. Znala je da je duh zakona iznad slova zakona.

Sestra Ignacija pripovijeda:

— Jedna pretpostavljena rekla mi je nešto što nije bilo pametno. Mučilo me to mjesec dana. Nisam vidjela izlaza. Otišla sam Majci Klaudiji i sve joj ispripovjedila.

— Što je poludjela? — rekla je Klaudija.

Ignacija kaže: Tu riječ morala je upotrijebiti. Otišla sam iz njezine sobe smirena.

Klaudija je tješila, uzimala u obranu, ispričavala, gdje god je mogla.

Pripovijeda sestra Margarita L. Jednom je za vrijeme zajedničkog odmora bila ismijana, izrugana. Sve to slušala je i M. Klaudija. Kad su izašle iz zajedničke sobe, Klaudija diskretno, gotovo nečujno prišapne ožalošćenoj Margariti:

— Draga sestro Margarito, to su ljudi. Isus sudi drukčije!

Drugom zgodom upućivala je sestra Margarita Majku Klaudiju u neko pletenje, a ova nije mogla pravo pogoditi način. Bilo je prisutno mnogo redovnica. Digne se jedna redovnica, inače žestoke ćudi, pa u nesavladivoj naglosti izgrdi Margaritu. Majci Klaudiji, na čiju je adresu to bar djelomično trebalo biti upućeno, nije se dotična sestra usudila ništa reći, ali je zato sasula vatru na Margaritu. Klaudija je sve to slušala kao krotko janje. Kad se srdita redovnica udaljila, Klaudija, uz dobroćudan smiješak tiho rekne Margariti:

— Isus je sve čuo, on misli drugačije.

Sestra Margarita piše:

— Mislim da bi sve redovnice redom prisegle da je Majka Klaudija bila utjelovljenje božanske ljubavi, koja nije nikad zatajila. Koliko je suza obrisala, kolike je rane zacijelila, kolikima se pokazala Isus! No, nadasve, uvijek je sve što je bilo slabo ili zlo odmah oprostila i vratila na Isusov način! Mogli su je poniziti, pogaziti, odbaciti, uzvrat bila je uvijek ista ljubav bez granica. U našoj kući nije bilo bijede koju njezino srce nije razumjelo i ublažilo. Bila je kao Isus koji je »prolazio čineći dobro«. A onakav način! Nije iskrenije ni majčino milovanje. Tako može samo dragi Isus, koji je izvor i majčinske ljubavi.

— Poglavarima se uvijek ide s nekom neugodnošću u duši, s nekim strahom. Kad se išlo poglavarici Klaudiji, nije bilo tog straha. Dapače, kad je trebalo da idem k njoj, sama pomisao »idem k svetici« smirila bi mi čitavu dušu — izjavljuje sestra Ambrozija Linarić.

Klaudija je svakoga uzimala u obranu, svačije slabosti ispričavala.

Sestra Terezija Horvat piše:

— Njezina ljubav prema bližnjemu bila je uistinu svestrana. Za bližnjega je uvijek imala ispriku ili je bar o njegovim manama šutjela. U opraštanju bila je velikodušna. Nije bila osjetljiva.

Majka Klaudija je veoma poštovala svećenike, pa i samostanske duhovnike, sve redom. Za vrijeme dok je Klaudija bila poglavarica, duhovnik u samostanu bio je preč. P., uzoran svećenik i vrlo srdačan čovjek. Valjda je Providnost tako uredila — prema Klaudiji bio je veoma tvrd. Često bi pozvao poglavaricu Klaudiju, zbog službenog uredovanja, na prozorčić koji gleda iz kuhinje na dvorište, i tu s njom razgovarao. Govorio bi veoma oštrim tonom i tako glasno da su sve sestre u kuhinji mogle čuti njegove riječi. Isto se događalo i pred vratima pričesnog kora. Za vrijeme ratnog bombardiranja bio je u podrumu varaždinskog samostana, koji je bio preuređen za sklonište, postavljen oltar i ispovjedaonica. Klaudija tada nije bila poglavarica, bila je već stara, bolesna. Često je tražila ispovijed. Prečasni bi joj odgovarao oštro, a ona je, kao i prije, sve primala u poniznosti i blagosti. Čuo bi se njezin tihi glas:

— Presvijetli, dobar pastir, dobar pastir.

Kad je obolio, zanimala se za njegovu bolest. Govorila je o njemu s velikom odanošću i s najdubljim poštovanjem. Opetovala je:

— O, presvijetli, sluga Božji.

Kad je umro, plakala je.

Slijedeći događaj pripovijeda sestra Celestina.

Samostan je primio jednu bolesnu redovnicu; bila je živčano veoma slaba. Nekom zgodom ta je redovnica u sobi dnevnog boravka, u prisutnosti mnogih sestara, izbacila nekoliko nestrpljivih optužbi. Reklo bi se: bio je to mali neubrojivi ispad. Odmah poslije toga okrene se ta redovnica prema M. Klaudiji i doda:

— Majko Klaudijo, kako je teško.

Kao da je od nje tražila zaštitu. A Klaudija se vrlo nježno, upravo majčinski nadvila nad nju, stavila svoju ruku na njezinu glavu i rekla joj nekoliko utješnih riječi. Kad su sestre izišle iz sobe, pošla je Klaudija za sestrom Celestinom, i hoteći ispričati ispad bolesne sestre, suznim očima rekne:

— Molite za nju, ona ima vrlo, vrlo težak križ...

Klaudija je druge uvijek ispričavala, a sebe nikad.

— Nisam nikad čula Klaudiju da bi se ispričavala. Šuteći bi saslušala upozorenje, rekla bi »oprostite«, i otišla. Jednom sam je htjela iskušati pa sam je zapitala: A da vas optuže za nešto vrlo teško? Odgovorila je: Rekla bih: časna majko, nisam kriva. Samo to bih kazala.

Sestra Florijana bila je tada vrlo mlada sestra. Učiteljica novakinja rekla joj je da tog dana, a bio je post i nemrs, mora obdržavati nemrs, ali da ne smije postiti jer teško radi pa postoji opasnost da se razboli. Florijana je ušla u blagovaonicu da nešto pojede. Bila je tamo M. Klaudija i još jedna starija sestra, boležljiva i nervozna. Čim je vidjela da Florijana ulazi u blagovaonicu, počela je, sva uznemirena, gunđati:

— Eto, i mlade dolaze jesti, neće da poste, a zdrave su i snažne. Ah, kakva su vremena došla...

Florijani je bilo vrlo neugodno. Tješila se mišlju da je došla u blagovaonicu iz poslušnosti. Majka Klaudija ostala je mirna, činilo se da ne čuje predbacivanje i mrmljanje starije susestre. Florijani je prisjeo zalogaj pa se požurila da što prije završi. Kad je izašla na hodnik, čula je za sobom ubrzane korake. Bila je to M. Klaudija. Govorila je glasom u kojem je titrala nježnost i sućut:

— Sestro Florijano, oprostite toj sestri, oprostite joj, ona je sirota živčano veoma slaba. Oprostite joj!

Dok je Klaudija bila poglavarica i učiteljica novakinja, veoma je lijepo primala roditelje novakinja i mladih sestara. Oni bi obično pitali:

— Kako naša kćerka? Je li dobra, poslušna?

— Uvijek dobra, uvijek poslušna, hvala Bogu! — odgovarala bi Majka Klaudija. O tome nam govori sestra Baptista Košar i nadodaje:

— O svakom je dobro govorila, sve je na dobro tumačila, svakoga je ispričavala.

Tu izjavu nadopunjuje s. Kazimira Arh, koja kaže da M. Klaudija nije nikad ni najmanjom sjenkom zasjenila nekome dobar glas, čast, poštenje. Kad bi Klaudija čula kakvu tužbu na koju sestru ili na bilo koga, rekla bi:

— Treba vidjeti da li je tako, treba ispitati.

Ako je nečija krivnja bila očita, onda bi rekla:

— Promisli prije nego sudiš. Draga djeco, različiti su odgoji, različite ćudi.

U svakom slučaju i uvijek Klaudija je svakoga zaštićivala.

Kad je umrla sestra M., malo oštre ćudi, došla je M. Klaudija sestri Kazimiri (i drugima) pa joj je rekla:

— Sestro Kazimiro, umrla je sestra M., tvrda kora, ali dobro srce, dobra jezgra.

Htjela je zaštititi dobar glas sestre M.

Kad je sestri Ani Račić postavljeno pitanje da li je Klaudija kada ogovarala, sestra Ana odgovorila je:

— Klaudija je valjda jedina osoba koju poznajem, a koja nije nikada ogovarala niti izricala negativan sud ni o kome. Ona je radije šutjela.

— Majka Klaudija nije nikad bila ni malo naivna, ali jednoj crti njezina značaja sestre su se ipak nasmijale: nije htjela ogovarati ni političare. Njezina ljubav prema dobrom glasu bližnjega išla je tako daleko.

Zanimljivu zgodicu pripovijeda s. Ana Račić. Dogodilo se u uršulinskoj zagrebačkoj kući, za vrijeme drugog svjetskog rata, kad je tamo boravila Klaudija. Taj dan radio je u kući dimnjačarski ili neki drugi šegrt. Sestre su opazile da je iz kuće nestalo nešto vrijedno. Poslije jela, za vrijeme odmora, vijećale su o toj izgubljenoj ili nestaloj stvari. Jedna sestra dobaci:

— Sigurno je to ukrao onaj dečko, šegrt.

Zajednički odmor je završio, sestre su se razišle. Majka Klaudija pozvala je dotičnu sestru k sebi. Govorila je ozbiljno:

— Kako ste mogli baciti sumnju na tog čovjeka, tako javno i bez dokaza? Svaki čovjek ima pravo na svoj dobar glas.

Klaudija je ispričavala i opraštala i onda kad se njoj osobno nanijela kakva nepravda. Jednom je neka poglavarica prilično nelijepo gurnula Klaudiju kroz vrata.

— A tog istog prijepodneva vidjela sam kako M. Klaudija s puno poštovanja govori s dotičnom poglavaricom. S lica joj je odsijevao mir i blagost — izvješćuje sestra Kazimira.

Drugi, sličan događaj. Bilo je u »Tagzimmeru«, sobi dnevnog boravka, za vrijeme rekreacije, u Varaždinu. Majka Klaudija obrati se mladoj sestri Celestini Kerovec:

— Na licu su vam nekakve pjege. Pa vi imate temperaturu.

Sestra Celestina, mlada, nije marila za svoju bolest. Zbog toga je Klaudija poslije rekreacije uhvati za ruku, odvede poglavarici i ispripovjedi slučaj. Poglavarica se naljuti i otpravi Klaudiju riječima:

— Celestina nije dijete. Ako joj je što potrebno, neka dođe sama.

Pola sata poslije tjeranja došla je Klaudija k Celestini. Nju je tješila, a poglavaricu opravdavala. S velikim uvjerenjem. Inače Klaudija nije nikada poglavaricama dodijavala zbog svojih osobnih stvari. Ali, istina je, zauzimala se kod njih za bližnjega ili za obdržavanje redovničkih pravila.

Izvori i dokumentacija

1. Izvještaji sestara Paskalije Strojko i Celestine Kerovec u Arh. vcp. Obje sestre popunile su svoje izvještaje i usmenim izjavama, u jeseni god. 1973, piscu ovih redaka.

2. S. Jožefa Ravnikar je o događajima u novicijatu usmeno izvjestila pisca ovih redaka, u uršulinskom samostanu sv. Duh, kod Škofje Loke, god. 1974.

3. Izvještaji sestara Marije Forst, Terezije Horvat, Pije Lončar (o pok. Piji izvješćuju i druge sestre), Margarite Labrtić, Ane Račić u Arh. vcp.

4. O događaju s prečasnim P. izvješćuju pismeno (Arh. vcp.) i usmeno s. Margarita Labrtić i druge sestre. Slično i o doživljaju s. Ignacije. Izjava s. Ambrozije Linarić dana je usmeno piscu ovih redaka.

5. Izvještaji sestara Florijane Gojšić, Baptiste Košar, Kazimire Arh, pismeno (Arh. vcp.) i usmeno.

19

PRVA KADA TREBA PRATI POCRNJELO KUHINJSKO POSUĐE — POSLJEDNJA KAD TREBA SLUŠATI POHVALE ZAGREBAČKOG NADBISKUPA ILI HRVATSKOG BANA

Dok je Majka Klaudija bila u Mekinjama kod Kamnika, školske godine 1928—29., vršila je službu zamjenice učiteljice novakinja. Za to vrijeme brinula se također za sakristiju i za kućnu kapelicu. Na tu dužnost spadalo je i to da svaki dan prije sv. mise pomogne svećeniku obući misno odijelo, da zapali svijeće na oltaru itd. Sv. misa čitala se rano ujutro. Jednom je Klaudija, iscrpena od rada, pokore i bdijenja, čvrsto zaspala te ujutro uopće nije došla u sakristiju. Svećenik se sam obukao i pristupio k oltaru, na kojem nisu bile zapaljene svijeće. Bio je ljutit, veoma nezadovoljan. Poslije sv. mise, kao obično, tumačio je novakinjama i sestrama kršćanski nauk. Otvorila su se vrata, ušla je Majka Klaudija, tiho, ponizno. Pred svima je, klečeći, molila svećenika za oproštenje zbog nemara. I svećenik, i sestre, i novakinje bili su zadivljeni promatrajući toliku poniznost. (Izvješćuje s. Ignacija i mnoge druge sestre).

— Nikad nisam čula da se Klaudija čime hvali. A nije sebe niti ponizivala riječima, jer je bila svjesna da bi tim samo došla do hvale. Ponizivala se djelima. Sebe je smatrala služavkom svih i najmanjom u kući Gospodnjoj — piše sestra Ana Račić.

Sestra Julka Florencija Cimerman, milosrdnica, živjela je neko vrijeme, u mladim danima, u uršulinskom varaždinskom samostanu. Pripovijeda što je doživjela.

Netko je uprljao WC, a Majka Klaudija, čim je to opazila, uzela je pribor i počela čistiti. Uto je hodnikom prošla Julka.

— Majko Klaudijo, nemojte vi čistiti, prepustite to meni, ja sam mlađa.

— Nemoj, nemoj! Pusti, Julkice, da ja to učinim.

Drugom zgodom, u kuhinji, poslije ručka, Julka opazi kako M. Klaudija pere ono najzamazanije, od vatre i dima pocrnjelo posuđe.

— Majko Klaudijo, ja ću vas zamijeniti u tom poslu.

— Ne, ne, Julkice, ja to rado perem.

Da, Klaudija se sama žurila da obavi najniže poslove, a kad bi u posjete došao nadbiskup Bauer ili hrvatski ban, onda se jedva moglo otkriti gdje je ta Klaudija. Nadbiskup bi se, naime, baš njoj htio preporučiti u molitve.

Sestra Anđela Zemljak pripovijeda o Bauerovim posjetima samostanu. Tada bi se sve sestre skupile na porti da ga pozdrave. Majka Klaudija, premda istaknuta u samostanu, i premda se znalo da se nadbiskup baš njoj želi preporučiti u molitve, umiješala bi se među ostale sestre, htjela je ostati nezapažena. Međutim, nadbiskup Bauer zapitao bi odmah na početku:

— Gdje je ona časna M. Klaudija koja se uvijek skriva?

Jasno, morala bi istupiti naprijed.

Kod svih visokih posjeta i kod raznih proslava nalazila bi se Majka Klaudija u posljednjim sestarskim redovima.

Hrvatski ban dolazi u posjet uršulinskim školama. Pročitajmo što nam o svečanom dočeku govori »Izvještaj« sestarskih škola:

Dne 12. svibnja (godine 1914.) prije podne pohodio je starodrevni grad Varaždin Njegova Preuzvišenost Dr Ivan Skerlecz, Ban kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije. Kod slavoluka dočekala je visokog gosta s ostalom mladeži i mladež ovozavodske škole. Poslije podne u 5 i pol sati udostojao se svijetli Ban odlikovati ovaj zavod visokim pohodom u pratnji presvijetle gospode . . . . . . velikog župana župa-

nije varaždinske Stjepana pl. Beloševića, te velem. gospode Dra Pere Magdića, gradskog načelnika, Ljudevita Gaja, upravitelja kr. županijske oblasti, Ljube Babića-Gjalskog, narodnog zastupnika grada Varaždina, i više drugih odličnika. Učenice niže pučke škole dočekale su visokog gosta u dvoredu s narodnim zastavicama, dočim se viša djevojačka smjestila u prostranu dvoranu konvikta. Na ulazu u konvikt dočekala je preuzvišenog gospodina samostanska glavarica i ravnateljica škola Majka Josipa pl. Köröskeny s učiteljskim zborom, koja ga je i ukratko pozdravila. U ime svih učenica pozdravila je Njegovu Preuzvišenost konviktica Josipa Vrbanek, učenica VIII. razreda. Nakon što je viša škola otpjevala četveroglasno još jednu hrvatsku pjesmu, udaljio se odlični gost s pratnjom kroz dvored mladeži uz veselo klicanje »Živio«.

I u ovom slavlju sudjelovala je Majka Klaudija skrivena i izdaleka, premda je svim pripremama pružila najdragocjeniju suradnju. Nije ona bila nimalo plašljiva, nego je htjela Bogu služiti u poniznosti. Drugima je prepuštala prva mjesta.

Evo što piše sestra Anđela Zemljak o Klaudijinoj suradnji u raznim proslavama: Majka Klaudija imala je dugo vrijeme u samostanu brigu da napiše različite sastavke za priredbe: tekstove za žive slike, pozdrave za istaknute osobe koje su došle posjetiti školu, na primjer za bana. Ona je u svečanim prigodama sastavljala sve čestitke za poglavare. Sastavila je govore za proslavu 200. godišnjice samostana, za proslavu 100. godišnjice kanonizacije sv. Anđele Merici (godine 1907.). Za te i slične priredbe morala bi često napisati razne sastavke. Klaudija je bila pjesnička duša, pa bi sve veoma lijepo sastavila, uplela bi mnogo citata iz Sv. Pisma. Dok je poglavaricom bila č. Margarita Blanquios, Majka Klaudija je za razne priredbe i proslave upravo sve sastavljala. A i prije Margaritinog upravljanja!

Kako vidimo, M. Klaudija bila je dugo vrijeme duša raznih svečanosti, ali kad bi došlo do izvedaba i slavljenja, ona bi, koliko god joj je to bilo moguće, ušla u posljednje redove, skrila bi se da izbjegne svaku pohvalu i da može nesmetano nastaviti razgovor sa svojim Bogom.

Čitava Klaudijina pojava bila je uvijek i svuda prožeta poniznošću.

Čujmo izjave nekolicine starijih sestara, redom intelektualki, koje su promatrale Klaudiju za vrijeme čitavog njezinog redovničkog života!

S. Terezija Horvat: Cijenili smo Klaudiju nadasve zbog njezine ljubavi i poniznosti, a ne zbog nekih rijetkih nadnaravnih darova. Njezina poniznost bila je iskrena.

S. Marija Forst: Mogu posvjedočiti: bila je pravo, potpuno, jednostavno ponizna. Čuvstvena, ali inteligentna. Nije sebi nimalo utvarala, a sve je druge poštovala.

S. Anzelma Gračanin: Onako temeljite poniznosti kakvu je posjedovala Klaudija mogli biste svjetiljkom tražiti, a ne biste je našli. Onako veliku strpljivost, onako savršenu sestrinsku ljubav, manjak svake osvetljivosti, onako odano i poslušno prihvaćanje i izvršivanje odredaba poglavara, što smo sve promatrali na Klaudiji, nije moguće rastumačiti bez njezine duboke poniznosti. Nikad nije tražila svoje, nikad nije o sebi pripovijedala, ni u čem se nije htjela isticati.

S. Klotilda Lažanski: Bila je Klaudija iskreno ponizna, prožeta sestrinskom ljubavlju, nesebična. Nije mislila na sebe, nego na druge. Svatko joj je mogao sve reći, svaku opomenu, nikako se ne bi uvrijedila. Do sebe nije ništa držala. Bila je uvijek takva. U svemu vrlo jednostavna, bez ikakve kompliciranosti.

S. Anđela Zemljak: Poznam Klaudiju od vremena kad je ušla u Red. Njezina pojava djelovala je vrlo naravno, njezinu svetost otkrivali smo pomalo. Bila je prožeta poniznošću, poniznošću bez ikakve namještenosti. Poniznost je bila bit njezina duhovnog lika; poniznost, to je Klaudija.

S tih pet starijih sestara razgovarao je pisac ovih redaka u prvim mjesecima godine 1974. Tada su dale navedene izjave.

Spominju se mnogi događaji u kojima se zrcali Klaudijina poniznost.

Klaudija je taj put bila teže bolesna. Mučio ju je kolitis. Naravno, u sobi se osjećao neugodan zadah. Uđe sestra koja je bila drugima pretpostavljena i širom rastvori prozor, a vani je termometar pokazivao minus 20.

Klaudija se nije imala gdje skloniti. Drhtala je od zime i plakala, tiho i blago govorila je:

— Ne mogu, Isuse moj...

Promatrala je taj prizor jedna sestra. Duboko joj se sažalilo nad Klaudijom pa je upravo ridala od plača zbog takva postupka. Poslije tog događaja Klaudija se prema dotičnoj pretpostavljenoj odnosila jednako fino i ljubezno kao i uvijek, kao da se uopće nije ništa dogodilo. (Izvijestila usmeno s. Kazimira.)

S. Anzelma Gračanin piše: Klaudijina poniznost ne može se promatrati odijeljeno, jer je bila upletena u svim njezinim životnim prilikama. Ipak je u nekim zgodama bila očitija. Na primjer, i za najmanju stvar koju su drugi skrivili ona je sebe smatrala krivom i dolazila moliti za oproštenje, makar i mlađu redovnicu.

— Najljepše što sam vidjela — nastavlja s. Anzelma — bilo je ovo: jednom je jedna poglavarica ponizila Klaudiju pred nekom mlađom redovnicom, a Klaudija ni jednom riječi, ni jednim potezom lica nije pokazala da je uvrijeđena ili ožalošćena. Dapače, opet je s djetinjom blagošću došla poglavarici da kaže tu istu bojazan (glede vršenja nekog pravila). Bila je i opet odbijena, ali je i poslije toga ostala posve mirna.

— Ponizivala se Klaudija i sama, ali ne na upadan način — piše s. Anzelma. Obično bi došla tražiti razjašnjenje ili dopuštenje — za najobičnije stvari: glede oficija, glede točaka dnevnog reda. Koji put bi joj rekla: Časna Majko, zašto se toliko ponizujete? Klaudija je htjela biti sigurna u vršenju propisa i odredaba.

Pripovijeda s. Celestina. Dobila je ukor od poglavarice u Klaudijinoj prisutnosti. Dijelak ukora pao je i na Klaudijina leđa. Poslije toga Klaudija je, u kutu hodnika, s jakim naglaskom i s dubokim uvjerenjem rekla Celestini:

— Časna majka poglavarica ima pravo. Njezin nastup je načelan; to je ravno, to je pravo.

— Ali teško je to podnijeti. Ja smatram da nisam pogriješila.

— Ah, teško, teško! Nemojte tako. To »teško« mora otpasti kao ljuska s ribe.

To je Klaudija! I drugome je htjela sugerirati poniznost kojom je sama bila prožeta.

U nekim je redovničkim kućama običaj da se sitni novac koji padne kao milostinja u crkvi nosi u određene dane u sobu za dnevni boravak pa se tu za vrijeme odmora poslije ručka broji i sortira. Jednom zgodom donijela je Klaudija takav novac u sobu za odmor. Pripovijeda o tome s. Ana Račić. Brojio se novac, kad se digne sestra Evanđelista i rekne:

— Majko Klaudijo, zašto ste donijeli te stare otrcane i izlizane papire u sobu za dnevni odmor? Zar ne osjećate neugodan miris? Na sve strane šire se bacili. Zar ne vidite da je to nehigijenski?

Klaudija je smjesta pospremila novac. Kad je završio odmor, pokucala je na vrata sobice sestre Evanđeliste:

— Oprostite, oprostite, neću to više učiniti.

Sestri Augustini, kao i nekim drugim sestrama, »išla je na živce« Klaudijina polaganost.

— Joj, Majko Klaudijo, zašto sve tako polako, polako?

— Draga sestro, oprostite — ponizno se Klaudija ispričavala kad je malo poslije susrela Augustinu.

— Ali, Majko Klaudijo, ja bih vas morala moliti za oproštenje.

Sestre su se divile Klaudijinoj poniznosti.

Ponizna i strpljiva Klaudija.

Posebno se odlikovala strpljivošću.

Sestra Ksaverija Hribernik kaže: Dvorila sam bolesnike. Kad ih je bilo mnogo, posljednju bih podvorila Majku Klaudiju, jer je ona znala strpljivo čekati.

— Najčešće bih vidjela Klaudiju pred vratima poglavaričine sobe. Tu bi ona čekala vrlo tiho i strpljivo, stojeći ili sjedeći. A tu su mnogi drugi gubili strpljivost, pokazujući da uopće ne posjeduju tu krepost — piše sestra Bonaventura Tepeš.

Jednog dana dvorila je Majka Klaudija siromahe koji su se poredali na porti, na ulazu u kuću. Dijelila im je ručak. Iz jednog kutića sve je to promatrala sestra Amadeja Brčić. Najednom se Majci Klaudiji jedna zdjela prevrne i hrana se razlije po podu.

— Dragi Bog je sve dao, on je dopustio da to propadne — rekla je Klaudija mirno, tiho, strpljivo.

Nekom zgodom potužila se M. Klaudija jednoj susestri na nevolju koju mora trpjeti. Malo poslije toga brže-bolje potražila je tu redovnicu, pa joj je rekla:

— Draga sestro, što ću uzvratiti Gospodinu za sve što mi je učinio?

Sestra Agneza Štrukelj, koja je bila svjedok tome događaju, kaže: Htjela je popraviti dojam da nerado podnosi svoju patnju i naglasiti da zahvaljuje Bogu i za životne križeve, jer ih šalje Očeva ljubav. Da, nastavlja s. Agneza, čula sam od sestara da bi M. Klaudija odmah rekla Fiat (neka bude) na sve što bi je u životu zadesilo jer je u svemu gledala Boga.

Pripovijeda s. Vianeja Barilović: Bile su ratne godine. Da isprose Božju zaštitu, sestre su kroz čitav dan, pojedinačno, molile krunicu u kućnoj kapelici, pred svetohraništem. Svaka sestra u određeni sat. Sestra Vianeja imala je dužnost da pazi na to. Oko 12 sati trebalo je da krunicu moli M. Klaudija, a nje nema. Sestra Vianeja je potraži:

— Majko Klaudijo, pa sada je na vama red da molite krunicu!

— Već sam je izmolila — odgovorila je Klaudija.

Sestra Vianeja nadodaje: Rekla je to tako tiho, posve tiho i mirno da sam ostala začuđena. Svaki bi drugi u toj situaciji bio planuo. Imala je sebe posve u vlasti. Inače, bila bi ona došla točno u određeni sat da izmoli krunicu, ali je imala neki posao pa se zamijenila s drugom sestrom.

Sestra Vianeja pamti još jedan sličan slučaj. Jednog jutra, za vrijeme zajedničke sv. mise u kućnoj kapelici u Varaždinu, Majka Klaudija okrenula se glavom, posve mirno, malo nalijevo, pa malo nadesno. Sestri Vianeji bilo je dobro poznato da se M. Klaudija za vrijeme molitve nikada ne okreće, pa joj je to okretanje bilo veoma zagonetno. Zašto se okreće? Poslije sv. mise pristupi M. Klaudija sestri Vianeji:

— Imate li vi sat?

— Nemam — odgovori Vianeja — a zašto to pitate?

Klaudija nije ništa rekla.

Malo poslije našla je Klaudija sestru koja je za vrijeme sv. mise navijala sat:

— Nemojte to više činiti pod misom — rekla joj je Klaudija blago i tiho.

Sestra Anzelma Gračanin piše: Najviše sam se divila njezinoj poniznosti i strpljivosti. To je bilo njezino trajno raspoloženje. Nikad je nisam vidjela ni najmanje uzrujanu ili nestrpljivu, niti je ikad izustila oštriju riječ u težim okolnostima, gdje bi svaki drugi bar malo reagirao. Koliko je tog tihog podnošenja bilo kroz cijeli niz godina, a osobito u bolesti.

Klaudija je nastojala da njezina strpljivost i poniznost ne budu drugima dosadne i teške, pa je tim i inače socijalnim krepostima nastojala dati notu što veće humanosti.

— Vladala se uvijek vedro i prijazno — piše s. Ana Račić.

— Bila je vrlo uslužna, i to u duhu poniznosti. A to je preporučivala i drugima. Dok je mlađima držala duhovne konferencije, često bi im naglašavala načelo: Posluži se sam! — izvješćuje s. Terezija Horvat. Tog načela držala se sama Klaudija čitav svoj život.

O Klaudijinoj poniznoj zahvalnosti pripovijeda s. Anđela Zemljak. Kad je za vrijeme zime donijela Klaudiji toplu noćnu košulju, ona joj se veoma ponizno i srdačno zahvaljivala, premda košulja nije bila posve nova.

— Bit će mi toplije — rekla je zahvalnim glasom da pokaže kako joj je zbilja učinjeno dobročinstvo.

Crtu humanosti koju je sadržavala Klaudijina poniznost najbolje je opisala s. Terezija Horvat riječima:

— Pokazivala je prema svakoj redovnici povjerenje i time je upravo osvajala duše. Vjerovala je njihovim isprikama i izlaganjima, vjerovala je u njihov popravak.

Baš stoga što je posjedovala humanu poniznost, Klaudija je imala potpuno razumijevanje za probleme mladih:

— Treba današnjem naraštaju dati olakšice, a ne reći da samostani nisu za današnje doba.

Te riječi rekla je Klaudija sestri Tereziji Horvat godine 1928., u razgovoru prije svog odlaska u Mekinje. Trebalo je da tamo preuzme službu submagistre novakinja. Razgovarale su tada i o jednoj odredbi. Prije se jutarnje razmatranje, koje traje jedan sat, čitavo oba-

vljalo u koru. Po novom uređenju mogla se polovica razmatranja obaviti u vrtu. Neke su starije redovnice to primile sa skepsom. Klaudija je, naprotiv, bila time veoma zadovoljna:

— Da, to je opravdano i nužno — rekla je.

Nekoliko dana poslije tog razgovora okupile su se oko Klaudije njezine bivše novakinje da se oproste prije njezina odlaska u Mekinje. Kad je došla među njih, pogledala ih je vedro i pomalo iznenađeno, a onda je proplakala. S. Ana Račić zahvalila joj se u ime svih i zamolila da im kaže nekoliko riječi. Klaudija se malo zamislila, a onda je rekla:

— *Budite »cor unum et anima una (jedno srce i jedna duša)«. Ljubite se! Obično se kaže: tko ljubi, taj je i ljubljen; tko druge poštuje, taj je i štovan. A ja sam došla do uvjerenja da je još bolje vježbati ljubav a da se ne traži ljubav, štovati druge a da se ne traži štovanje. To vam preporučujem glede vanjskog života. A što se tiče unutarnjega, kažem vam: Isus jedini. Kod ljudi ćemo katkad naći malo razočaranja, ali kod Isusa nikada. Isus jedini!*

U tom kratkom nagovoru opisala je Klaudija ukratko sadržaj svog kreposnog života, prožetog ljubavlju prema Bogu i poniznom ljubavlju prema bližnjemu.

Izvori i dokumentacija

1. Izvještaji sestara Ignacije Galijan, Ane Račić, Florencije Cimerman, Anđele Zemljak (pismeno i usmeno), Kazimire Arh, Anzelme Gračanin, Celestine Kerovec, Ksaverije Hribernik, Bonaventure Tepeš, Amadeje Brčić, Terezije Horvat u Arh. vcp.

2. O svečanom dočeku bana, iz knjige: »Izvještaj o višoj i nižoj pučkoj djevojačkoj školi uršulinskog samostana u Varaždinu, za škol. godinu 1907-8. U Zagrebu. Knjigotiskara Franje Rulica nasljednik Mirko Kos i dr. 1908.«

3. S. Agneza Štrukelj pripovijedala mi je dotični događaj za vrijeme mog posjeta uršulinskom samostanu u Ljubljani, god. 1973. S. Vianeja Barilović ispripovjedila mi je opisane događaje dok sam bio u posjetu uršulinskom samostanu u Slavonskom Brodu god. 1973.

20

SIMFONIJA ŽUTIH JAGLACA, RANOG PROLJEĆA I LJUDSKOG SRCA

Klaudijina duša bila je raspjevana od ljubavi. Od ljubavi prema Bogu. U svakom času života.

I što je Klaudija svojom egzistencijom dublje ponirala u bezdanske tajne bića, koje je Ljubav, što se intenzivnije sjedinjavala s Bogom, to jače je njezina ljubav izranjala na javu, očitovala se i okretala, u bezbrojnim varijantama zanosnih treptaja srca, prema bližnjemu. Bližnji, naime brat čovjek, to je slika Božja, još više, to je ud Kristova otajstvenog Tijela. Žarki proplamsaji Klaudijine ljubavi talasali su se od Boga prema bližnjemu i prema svemu što je stvoreno. Ta pozadina, temelj svega što postoji, samo je jedan: Bog, koji je Ljubav, a očitovao nam se u Isusu Kristu.

Božja ljubav, koja je u Klaudiji neugasivo plamtjela, koja je u njoj spržila svaki egoizam, koja ju je očistila od svake privrženosti prema zemaljštini, bljesnula bi zanosnim sjajem u svakom susretu sa svim Božjim stvorenjima. Bratu čovjeku, konkretno svojim susestrama, služila je čitavim svojim bićem, a nad cvijetom jaglaca, jasmina, ruže, suručice, ili pred proplancima kamničkih Alpi, posutim vitkim jelama i igličastim borovima, uronila bi u sabranu molitvu Bogu.

Zvukove jedne te iste Božje ljubavi otkrivala je Klaudija i u žutim jaglacima, i u ranom proljeću, i u ljudskom srcu. Simfonija ljubavi.

Bilo je to na Uskrs, 31. ožujka 1929. U uršulinskom samostanu u Mekinjama završila je glavna misa, kojoj su pribivale sve sestre. Izišle su iz kućne kapelice. Ra-

Lijeha bijelih maćuhica u samostanskom cvijetnjaku

dost uskrsnog jutra sjala im je s lica u vedrom osmijehu. Bile su kao preporođene. Prošla je, doduše, spasonosna, ali ipak teška korizma s dugim postovima i s još dužom šutnjom. Sve se to u ono vrijeme u uršulinskim samostanima, pogotovo u Mekinjama, strogo obdržavalo, bez ikakvih olakšica, koje su nastupile tek poslije. Kroz čitavu korizmu nije se ni pošta smjela primati. Čitav samostanski život bio je proniknut strogom pokorom. To radosniji svanuo je taj dan okupan uskrsnom svjetlošću. Razigrani srebrnkasti zvukovi zvona župne crkve, povezane sa samostanom u veliki sklop starih otmjenih zgrada, razlijegali su se padinama surih klisura kamničkih planina i tek ozelenjelim obroncima, stapali se s livadama i gajevima koje je upravo dodirnuo dašak

ranog proljeća; razlijegali su se dušama sestara koje je snažno dotaknuo Krist svojim Duhom, svojom Ljubavlju.

Majka Klaudija, smirena kao obično, ali s očima iz kojih je izbijao neprikriveni žarki sjaj ljubavi prema Bogu i bližnjemu, pristupi k novakinji sestri Barbari. Iz uvijek vedrih i nasmijanih očiju, iz lica, iz čitavog Klaudijina bića, iskrila se novim svježim žarom, toplinom uskrsnog jutra, neugasiva, sveta njezina ljubav prema susestrama. Govorila je zanosno:

— Sestro Barbaro, sestro Barbaro, brzo na brežuljak, na livadu pod šumicom i u vrt, pa naberite mnogo jaglaca, mnogo, mnogo. Samo brzo, hitro, hitro. (Upotrijebila je slovensku riječ za jaglace: trobentice. — Hitro na pristavo... trobentice...).

— Ali, Majko Klaudijo, što će vam sada, u blagdansko uskrsno jutro, jaglaci?! Kaj će vam trobentice? Još k tome: mnogo, mnogo! Zašto? Čemu?

— Vidjet ćeš, drago dijete, vidjet ćeš, samo idi, brzo, brzo — govorila je Klaudija prilično odlučno, ali posve umiljato, blago, sva osvojena ushićenjem neke duboke, neprolazne unutarnje sreće, a glas joj je podrhtavao titrajima bezgranične majčinske dobrote.

Novakinja sestra Barbara požurila se s košaricom u vrt, pa dalje na brežuljak, na livadu pod šumicom. Nabrala je čitavu hrpu žutih jaglaca, plavkastih šafrana i zlatnobjelkastih visibaba, cvjetova ranog proljeća. Donijela ih je pred Majku Klaudiju i istresla na stol. Strukove prvih proljetnih cvjetića očistile su, pa su onda otišle u »Tagzimmer« (sobu dnevnog boravka). Veliki stol bio je sav prekriven pismima, razglednicama, uskrsnim čestitkama, poštom koja je posljednje vrijeme stigla sestrama, a koja im zbog korizmene pokore još nije bila uručena. Klaudija je rukama grabila iz košarice i po onim pismima i čestitkama sipala jaglace, visibabe i šafran. Prevladavali su žuti jaglaci. Dvorana je oživjela, zalebdjela je u njoj svježina, dah, romon proljeća; zatreptala je ljubav. Ljubav dobre Majke Klaudije. Kristova ljubav. Sestrinska ljubav. Vidjelo se to na sestrama kad su ušle u dvoranu, na njihovim očima koje su zadivljeno gledale, na licima koja su bila ozarena vedrim presretnim osmijehom.

I slijedeći događaj zbio se u Mekinjama.

Pripovijeda sestra Julijana.

Starije sestre i novakinje došle su u blagovaonicu na ručak. Pomolile su se i posjedale. Za vrijeme ručka, bivalo je tako redovito, jedna je sestra čitala duhovno štivo, a druge su slušale i u šutnji jele. Najednom sestra Julijana, i sama novakinja, opazi da jedne njihove kolegice nema, njezino je mjesto u blagovaonici prazno. Bila je ta novakinja slaba zdravlja, bolesna. Julijanu je nešto zazeblo pri srcu, dosjetila se: njihova je kolegica otpuštena. Navrle su joj suze na oči. Plakala je. Ručak je završio. Novakinje su došle u sobu za rekreaciju, odmor.

S njima i njihova submagistra (zamjenica učiteljice novakinja), Majka Klaudija. Vidjelo joj se na licu da je veoma žalosna. Pristupila je sestri Julijani i plačući zagrlila je. Ništa nisu govorile. Ali, kako je taj zagrljaj malko duže trajao, u Julijani naglo nikne misao: Jao, da nisam i ja otpuštena? Novicijat je, naime, vrijeme kušnje, u to se vrijeme lako otpušta. I premda Julijana nije ništa rekla, Majka Klaudija, pogađajući njezinu misao, rekne:

— Ne bojte se, Julijano, ne bojte se!

Julijana se smirila.

Takva je Majka Klaudija. Kad je trebalo olakšati tuđu patnju, ukloniti stisku i strepnju, i misli je pogađala.

— Bila je nježna, blaga, nikad nije naglo i oštro nastupila; bila je puna one baš prave majčinske ljubavi prema svakom. Kad bi svi bili takvi, bio bi raj na zemlji — izjavila je sestra Julijana o Majci Klaudiji, a onda ispripovjedila lijepu zgodicu o crvenoj ruži.

Kad je u Mekinje došla nova kućna poglavarica, Klaudija se požurila u vrt, ubrala naljepšu crvenu ružu i postavila je na klecalo nove poglavarice, u kućnoj kapelici. Znak da je zajednica dočekuje s ljubavlju.

Kad je sestra Jožefa došla u novicijat u Mekinje, imala je povezan jedan prst na ruci. Bila se ubola na trn dok je čistila vrt. Majka Klaudija, premda nije bila kućna bolničarka, svaki dan joj je taj prst s velikom pažnjom previjala. I zabranila joj je da radi dok joj prst ne ozdravi.

Pripovijeda sestra Amalija. Dogodilo se to u uršulinskoj kući u Zagrebu, u Vlaškoj ulici. Okapala je mali dvorišni vrtić. Dvije starije ugledne sestre uputile su joj s prozora riječi kritike. Amaliju je to veoma ražalostilo. Krila se negdje po kući i plakala. Na kućnom stubištu iznenada susretne Majku Klaudiju.

— Što ti je, drago dijete, zašto plačeš?

Amalija joj se izjada.

— Nemoj plakati, sve su te boli prolazne, sve će to proći — tješila ju je Klaudija s velikim razumijevanjem i s majčinskom sućuti.

— Odmah mi je bilo lakše — pripovijeda Amalija, dodajući: — Da, svi smo je voljeli.

Svakog je tješila i uspijevala utješiti.

— Nije bilo bijede koju njezino srce nije razumjelo i ublažilo — piše sestra Margarita.

U redovničkom životu, što je posve razumljivo, dođe i do nesporazumaka. Sestru Margaritu su u jednom slučaju krivo sudili. Bila je teško pogođena, mnogo je trpjela. U toj patnji pokucala je na vrata sobice Majke Klaudije. Sve joj je ispripovjedila. Sestra Margarita piše:

— Odvagnula je težinu slučaja, pristupila mi je kao blagi Otkupitelj, utisnula mi cjelov ljubavi na čelo i rekla mi Isusovim srcem: Meni imponira jedino dobrota! O, Majka Klaudija je tim sve spasila. Razumjela sam svoje iskušenje i prigrlila ga predanjem djeteta. To predanje Bogu ulila mi je Majka Klaudija iz svoje duše potpuno predane Bogu.

Već i ta činjenica što su sestre posjećivale Majku Klaudiju u njezinoj sobici, u velikom varaždinskom samostanu, mnogo govori. Takvi posjeti po samostanskim pravilima nisu slobodni, ali poznavajući svetost Majke Klaudije, poglavari su u njezinu slučaju dopustili iznimku. Dopustili su da sestrama daje duhovne smjernice i da im kao anđeo tješitelj ulijeva u dušu mir, hrabrost i snagu za nadvladavanje životnih teškoća.

Vihor drugog svjetskog rata doveo je i slovenske uršulinke u Varaždin. Da se ne bi osjećale kao prognanice, Majka Klaudija iskazivala im je posebnu susretljivost i dobrotu. U varaždinskom samostanu veoma se pazilo na redovničko siromaštvo. Sestra Ljudmila Ravnikar bila je u sobi gdje nije bilo elektrike. Zatražila je preko samostanskog ekonomata svijeću. I notes. Bio joj

je kao nastavnici potreban. U ekonomatu je u to vrijeme pomagala Majka Klaudija.

Poslije kratkog vremena sestra Ljudmila dobila je svijeću, notes, ali i svijećnjak, premda ga nije tražila. Sve su te stvari bile prvorazredne, upravo prekrasne. Susrela je sestru Tarziciju, koja je nabavljala stvari:

— Ah, sestro Tarzicijo, zašto sve tako divno? A ljepši notes od ovoga još nikad nisam imala! Zašto ste kupili sve tako lijepe, skupe stvari?

— Majka Klaudija mi je naredila da moram kupiti sve najljepše što nađem.

Sestra Ljudmila bila je u srce dirnuta. Razumjela je ljubav Majke Klaudije prema sestrama koje su morale ostaviti svoj samostan i svoju domovinu. Ta ju je ljubav ganula osobito zbog toga što je znala i vidjela da sama Klaudija najstrože obdržava redovničko siromaštvo, da za sebe traži sve što je neugledno i rabljeno; Ta gledala ju je svaki dan zaogrnutu nekim posve starim istrošenim vunenim rupcem (pletom), koji bi malo koja redovnica htjela staviti na ramena.

Neko je vrijeme u varaždinskom samostanu živjela sestra Marjeta, također iz Slovenije. Spremala se za ispit i otišla polagati u Maribor. Ostala je tamo tri tjedna, sretno položila i vratila se u Varaždin. Kako je varaždinski samostan velik, s velikim brojem sestara, sestra Marjeta je mislila da Majka Klaudija nije ni primijetila njezinu odsutnost, pogotovo stoga što je u to vrijeme Klaudija bila već nemoćna i iscrpljena bolešću. Bilo je dvanaest sati i četvrt. Oglasilo se samostansko zvonce. Sestre su se uputile prema kućnoj kapelici. Tamo će se, prije nego pođu na ručak, zajednički pomoliti i obaviti ispit savjesti. I na hodniku, upravo pred vratima kapelice, Klaudija opazi Marjetu:

— O, Marjeta, Marjeta... — rekne tiho i blago Klaudija, s vedrim osmijehom, i položi lagano ruku na rame Marjeti.

Klaudija je bila sretna što se Marjeta vratila i što je sretno položila ispit. Njezino lice obasjavao je smiješak majčinske nježnosti. Bila je ta čestitka kratka, nije ni mogla biti duža, jer su sestre išle na molitvu, a to se, prema samostanskim pravilima, moralo odvijati u šutnji. Više riječi nije bilo ni potrebno. U tom kratkom susretu Marjeta je osjetila svu toplinu Klaudijina majčinskog srca.

Pripovijeda sestra Julijana. Bilo je to za vrijeme onih nekoliko dana dok je u Mekinjama boravio zagrebački nadbiskup Bauer. Novakinje su upravo u vrtu okapale i plijevile salatu, kad eto k njima nadbiskupa u pratnji samostanskih poglavarica.

— Pa vi ćete oštetiti, posjeći i salatu — govorio je, šaleći se, nadbiskup.

— Neće, neće, preuzvišeni, one su pažljive.

Makar se nadbiskup samo šalio, Majka Klaudija ustala je na obranu novakinja. Bila je do skrajnosti obazriva. Gdje god je mogla, odalečila bi od bližnjega i najmanju neugodnost.

— Zar ne da je takva finoća znak svetosti? — završila je svoje pripovijedanje sestra Julijana.

Sestra Ksaverija Hribernik izjavljuje:

— Već prije nego što sam stupila u samostan umrla mi je majka. U Klaudiji sam uistinu našla pravu majku, toliko mi je bila dobra.

Kad bi čula da netko trpi zbog nepravde, siromaštva ili zbog bilo čega, Klaudija bi plakala. O tome nam govori sestra Kazimira, koja je svaki dan, po službi, dolazila dva-tri puta u ekonomat, gdje je Klaudija pomagala. Tako je Kazimira dobro poznavala njezine misli i osjećaje. Na kućne pomoćnice i domaće radnike na varaždinskom samostanskom posjedu sestre su veoma pazile, nije im smjelo ništa uzmanjkati. Ali koji put, dogodilo bi se, dobili bi nešto slabiju hranu. Tada bi Klaudija plakala.

— Sestro Kazimiro, je li istina da su danas naši radnici dobili jučerašnju hranu? — pitala je Klaudija s velikom sućuti i zaplakala.

I taj tihi protest jedne svetice koristio je. To se više nije dogodilo.

Jednog dana oralo se i kopalo, kad eto kiše. Radnici i kućne pomoćnice došli su doma mokri.

— Joj, jadan Franc, sav je prokisao. Jadne djevojke, razboljet će se. Dajte im brzo vrući čaj s rakijom. Njihovo je zdravlje sve njihovo bogatstvo, drugog bogatstva nemaju.

Upozorenja Majke Klaudije djelovala su na sestre. One su s velikim obzirom postupale s radnicima i s kućnim pomoćnicama, pazile su da im ništa ne uzmanjka, ali kako je samostan bio velik, s velikim personalom, koji put bi se štošta i zaboravilo. Klaudijina tankoćutna samilost dala bi tada suzama signal za uzbunu.

Ona, koja je posve malo jela, koja je za sebe uvijek tražila samo ono najneuglednije, najsiromašnije, najbjednije, koja je hrabro i odano snosila i najteže nevolje, nije mogla podnijeti da itko drugi trpi i najmanju oskudicu, da pati ma i od najmanje boli.

Na hodniku je susrela sestru Kazimiru, koja je išla bosa:

— Drago dijete, vi ste bosi, a naši hodnici, makar je ljeto, hladni su. Razboljet ćete se — obujte se!

Da je Klaudija svojom ljubavlju bila uvijek spremna da sestrama pruži uslugu, da im u poslu priskoči u pomoć, to ne treba posebno ni spominjati, to se događalo svaki dan. Jednaka je bila i prema novakinjama, inače mladim i zdravim djevojkama. Vidjela je kako jedna s mukom nosi košaru krumpira, brzo je prihvatila ručicu od košare. Jedna je s naporom po vrtu gurala natovarene tačke, Klaudija je smjesta preuzela taj posao.

Jednom je sestra Agneza svirala na klaviru. Slučajno je u sobu ušla Majka Klaudija. Odmah je opazila da Agneza nema drvene daščice pod nogama:

— Drago dijete, prehladit ćete se, stavite nešto pod noge!

S. Agneza kaže: Te je riječi mogao izgovoriti bilo tko, u njima se ništa osobito ne krije, ali Majka Klaudija izgovorila ih je s toliko dobrote i ljubavi da su me u srce dirnule.

Uvijek prožeta zanosom i žarom ljubavi prema Bogu, u čijoj je prisutnosti neprekidno živjela, Klaudija bi sav taj zanos ljubavi u svakom momentu upravljala prema bližnjemu, prema svojim susestrama, prema svakome s kim je dolazila u dodir. Povod da ih obaspe dobročinstvima bio je ili njihovo trpljenje ili njihova sreća, ili makar sasvim običan svakodnevni susret na samostanskim hodnicima, ili kakva mu drago zgoda ili nezgoda. Glavno bilo je to da se iz srca, ispunjena Bogom, neprestano prelijeva ljubav na bližnjega. Povod za obasipanje bližnjega dobrotom pružio bi i slučajni pogled na rascvalu ružu, georginu, ivančicu, potočnicu. Ti bi cvjetovi svojom ljepotom uvijek iznova uzbibali u Klaudijinu srcu ljubav prema Stvoritelju, kao u ekstazi potiho bi klicala: »samo Bog«, »samo Isus«, »samo Ljubav« — a onda bi se ta ljubav prema Bogu smjesta izrazila kao beskrajna dobrota prema bližnjemu. Simfonija žutih jaglaca, ranog proljeća i ljudskog srca.

Ovo će se poglavlje možda pričinjati kao neka pjesma ispjevana na nevidljivim lirskim glazbalima ljubavi. Ipak smo ga htjeli ispisati! Jednostavno zbog toga što izražava stvarnost. Ljubav je doista himan, kantik, simfonija, pjesma. Ali pjesma koja je stvarnost. Pjesma koja je odraz najdublje, najrealnije stvarnosti, Boga. Bog, naime, konačni izvor svake stvarnosti, u svojoj je biti Ljubav. Klaudijino životno poslanje sastojalo se u tome da našoj generaciji svojom svetošću otkrije Boga. To znači, iz njezina života morala je u prvom redu odzvanjati, ižarivati ljubav. To je Klaudija i ostvarila u punoj mjeri.

U ovom poglavlju obradili smo samo jedan aspekt Klaudijine ljubavi prema bližnjemu: onu humanističku crtu u čitavom njezinu postupku s okolinom u kojoj je živjela. O onom najvažnijem, o njezinoj životnoj žrtvi, o prihvaćanju dragovoljnog mučeništva za spasenje duša svojih bližnjih, govorit ćemo na drugom mjestu.

Najadekvatniji naslov životopisa Majke Klaudije, bio bi: Pjesma ljubavi prema Bogu i bratu čovjeku. Simfonija ljubavi. Nije u Klaudijinoj ljubavi bilo nikakva disakorda, disharmonije, nikakva falsifikata. Njezin humanizam bio je autentičan jer je u čovjeku gledala Krista. Njezina simfonija ljubavi bila je zanosna, blistava, žarka, čista, kristovska.

Izvori i dokumentacija

1. Sestra Barbara Nachtigal ispripovjedila mi je opisani događaj o jaglacima osobno, dana 11. X. 1973., na mjestima gdje se sve to odigralo, u Mekinjama.

2. S. Julijana Bakšič, s. Amalija Bergant, s. Jožefa Ravnikar i s. Ljudmila Ravnikar ispripovjedile su mi opisane događaje osobno, u uršulinskom samostanu Sv. Duh kod Škofje Loke, u jeseni god. 1973.

3. S. Marjeta Kurbon ispripovjedila mi je događaj u Ljubljani, u uršulinskom samostanu, u jeseni 1973.

4. Sestra Kazimira Arh ispripovjedila mi je događaje osobno u Slav. Brodu, u jeseni 1973.

5. Izvještaji s. Margarite Labrtić i s. Ksaverije Hribernik u Arh. vcp. Obje sestre nadopunile su svoj izvještaj i usmeno. Izvještaj s. Agneze Štrukelj u Arh. vcp.

21

— ČITAV RUČAK VRATITE U KUHINJU! ZA RADNIKE KUHAJTE IZNOVA, BOLJE!

Sestra Paskalija Strojko, Euzebija Horvat i Inocencija Dumbović radile su onda u kuhinji pa nam svjedoče o događajima.

Majka Klaudija je bilo kao poglavarica, bilo kao subpriorica, bilo kao nadglednica kuhinje ili kao nadglednica kućnih pomoćnica i radnika na posjedu imala dužnost nadzirati kakvo se jelo sprema i daje pojedinim zajednicama u velikom varaždinskom samostanu.

Kad se radilo o prehrani kućnih pomoćnica, pogotovo o hrani radnika na posjedu, nastupila bi, premda vrlo ljubazno, ipak vrlo energično. Jednog dana bio je ručak za radnike preslab, s premalo kalorija.

— Čitav ručak vratite u kuhinju! Za radnike kuhajte iznova, bolje! Dajte im nešto jače! — rekla je Majka Klaudija veoma blagim tonom, po svom običaju, ali ipak veoma odlučno.

Sestre koje su radile u kuhinji nisu se nimalo uvrijedile. Dapače, zadivile su se tolikoj brizi za one koji teško rade pa su poslušale i odmah su se dale na posao da prirede jaču hranu. One su redovito radnicima spremale krepka jela i u dostatnoj mjeri, ali kako je to bivalo iz dana u dan, a samostanske mogućnosti nisu bile velike, dogodilo bi se koji put da bi ispao nešto slabiji ručak. Majka Klaudija nije htjela dopustiti ni te iznimke.

Klaudija je imala veoma izoštren osjećaj za socijalnu pravdu. Premda kontemplativna redovnica, u strogoj klauzuri, nije dopustila da mimo nje prođu socijal-

na gibanja modernog vremena pa se znala u tom smislu izdići iznad shvaćanja ondašnje građanske društvene sredine.

Sestra Marija Forst, koja je Klaudiju izvrsno poznavala, piše: Imala je majčinsko srce i za radnike i za kućne pomoćnice, koji su obavljali teške poslove. Klaudija bi znala reći:

— Da sam nadglednica kuhinje, dala bih najbolju hranu radnicima i kućnim pomoćnicama, zatim djeci (u konviktu), pa tek onda redovnicama.

S. M. Forst piše: Bila je svima na raspolaganju. Svima je htjela biti sve, od najpoštovanijih do zadnje nezapažene kućne pomoćnice u samostanu. Za svakoga bi pokazala interes i osjećaje ljubavi.

Zlata Svalina piše: Govorila nam je Majka Klaudija da prema svima moramo biti fine, pa također i prema radnicima koji dolaze u kuću. Dapače, da mi njih prve moramo fino i srdačno pozdraviti.

Klaudijina duša plamtjela je od ljubavi prema Kristu pa je razumljivo da je upravo gorjela od ljubavi prema bližnjemu. Čitav život posvetila je malenima, siromašnima, ugroženima, onima koji trpe.

Kao što je odavna bio običaj da veliki samostani na porti, na ulazu u kuću, svaki dan siromasima daju ručak, tako je bilo i u uršulinskom samostanu u Varaždinu. Svaki siromah koji bi došao bio bi poslužen toplim ručkom. Klaudija se smatrala presretnom kad bi na nju došao red da dvori te siromahe. Sestra Pija Schibel, redovnica Družbe malog Isusa, došla je jednom na portu varaždinskog samostana upravo u času kad su ti siromasi ručali. Stari, bolesni, sakati, u dronjcima. Dvorila ih je s najvećom ljubavlju, nježnošću, pažnjom, Majka Klaudija, unuka dugogodišnjeg predsjednika Hrvatskog Sabora, unuka glavnog direktora golemih Strossmayerovih crkvenih imanja.

— Došla sam izvana na portu i gledala je kako dvori siromahe. To je radila tako veselo da se nimalo nije moglo zapaziti da je taj posao ponizuje. Bila je sva duhom sjedinjena sa svojim zaručnikom Kristom. Kad sam je pozdravila, veoma radosno mi je odzdravila, zagrlila me i u čelo poljubila. To ne mogu zaboraviti — tako piše sestra Pija Schibel.

Takvi prizori ne zaboravljaju se.

U toj Klaudijinoj ljubavi prema siromasima nije bilo ništa sentimentalno, dapače, bilo je u njoj i nešto revolucionarno. Čujmo što kaže sestra Inocencija Dumbović:

— Da, da, vratila bi u kuhinju, sa suzama, i jelo određeno za prosjake, po cijelu »rajnglu«, ako bi bilo staro. Svakoga dana trebalo je i siromasima kuhati svježe jelo.

Svakako zanimljivo. Redovnica stroge klauzure, čije su molitve i odnosi prema Bogu prelazili u sfere mistike, odlučno je nastupala kad je trebalo braniti prava bijednih, siromašnih, ostavljenih.

Već smo govorili o Majci Klaudiji učiteljici (pogl. 10.). U ono vrijeme mnogo se držalo do grofova, bogataša i visokih činovnika. Klaudija je preko toga prelazila, premda je i sama potekla iz takozvanog gornjeg sloja. Mnoge bivše učenice kojima je ona bila nastavnica, a koje su uglavnom potjecale iz radničkih, poslužničkih i nadničarskih obitelji, u svojim izvještajima pišu: »Bila je pravedna.« Nije nimalo više pozornosti posvećivala vlastelinskoj i bogataškoj djeci nego siromašnima. Njezin postupak svakako je odudarao od shvaćanja tadašnjeg vremena. Čitamo o njoj da je i u svojim mladenačkim godinama »osobito voljela sirotinju« (pogl. 6.). U samom Redu opet je služila siromašnima. Mlađe časne sestre bile su uglavnom sa sela. U velikom varaždinskom samostanu služilo se Bogu stoljećima u pokori i u siromaštvu. Majka Klaudija nije samo radila za siromašne, ona im je davala svoje srce, svoju ljubav. Ima ih mnogo koji potpomažu sirotinju, koji se brinu za siromašne, ali ipak sebi sve priušte u životu. Klaudija je bila drukčija. S onima koji su trpjeli trpjela je i sama. Sa žalosnima bila je žalosna, sa siromašnima siromašna.

Kao redovnica stroge klauzure, Klaudija nije mogla sudjelovati u velikim socijalnim karitativnim akcijama. Nije se također mogla boriti na intelektualnom području za socijalni preobražaj društva. Bilo joj je to u ono vrijeme, u njezinu zvanju i položaju, nemoguće. Ali mogla je nešto drugo: moliti se i žrtvovati za one koji trpe, za čitavo jadno grješno čovječanstvo. Ako ljudi već na zemlji pate, da im bude bolje u vječnom životu. A to je svoje poslanje savršeno ostvarila. Posvetila je sebe da bi drugi mogli biti posvećeni. Svi, i siromašni

i bogati, patnici jedni i drugi, gledali su u Klaudiji ono za čim su najviše žudjeli: svjetlo u tami života, pomoć u onom što su smatrali da im je od svega najpotrebnije, tj. da u tamnom labirintu života ostanu na moralnoj visini.

Poslije drugog svjetskog rata stajala je na čelu uršulinskog Reda, u Rimu, Majka Marie de St. Jean Martin. Bila je oduševljena papinskim enciklikama i direktivama o rješenju socijalnog pitanja. O tome je mnogo pisala, a godine 1947., poslije generalnog kapitula uršulinskog Reda, uputila je okružnicu o toj stvari svim uršulinkama. U jednom poglavlju daje konkretne upute svojim sestrama kako da se s najvećom spremnošću, kao prave sljedbenice Kristove, angažiraju na tom području ljubavi. Sestra Margarita Labrtić prevodila je okružnicu s francuskog na hrvatski. Čujmo što sestra Margarita piše:

— Čim sam prevela to poglavlje, požurila sam se već teško bolesnoj Majci Klaudiji i pomalo joj čitala, a ona je, zahvaćena žarom koji je strujao iz tih direktiva, upravo ponirala i gotovo zrela kako treba da zahvatimo baš to polje rada. Generalna majka Marie de St. Jean Martin izričito je spominjala najbjednije s gradskih periferija i isticala da ih ne smijemo gledati samo izdaleka, nego ući u te okolnosti i ljubavlju milosrdnog samaritanca prihvatiti i pridići tu braću. Majka Klaudija, makar redovnica koja je život proživjela u strogoj klauzuri, ali redovnica koja je kroz svjetlo ljubavi uvijek gledala svijet, raširenih je ruku i sva obasjana klicala: O, draga sestro Margarito, učinite sve što možete da se ostvare te divne direktive naše generalne majke!

Ni u bolesti se nije bavila svojim osobnim problemima, uvijek je mislila samo na to kako da ugodi Bogu i kako da olakša život bližnjemu.

Siromašne i one koji trpe ljubila je Klaudija svim srcem. Darivala im je ono najdragocjenije što je imala: svoju ljubav. Evo, što pripovijeda s. Celestina Kerovec, svjedok događaja:

Majka Klaudija bila je tada već u starijim godinama. Našla se slučajno na porti varaždinskog samostana. Pozvoni zvonce. Došao je neki nezaposleni radnik. Tražio je milostinju. Klaudija ode poglavarici. Ova dade

neku malu milostinju. Klaudija dođe na vrata i plačući pruži radniku milostinju. Kroz suze je govorila:

— Oprostite što je tako malo.

— To je meni više nego novac — rekao je radnik gledajući Klaudijine suze, osvojen divnim postupkom i ljubavlju kojom mu je udijeljena pripomoć... A onda... i radnik je zaplakao.

Izvori i dokumentacija

1. Sestra Paskalija Strojko, Euzebija Horvat i Inocencija Dumbović, pripovijedale su meni osobno događaj u Varaždinu u jeseni 1973.
2. Izvještaji s. Marije Forst, s. Pije Schibel, s. Margarite Labrtić u Arh. vcp.
3. Izvještaj Zlate Svalina u Arh. vcp.
4. Događaje koje kao njihove citiramo izrekle su meni s. Inocencija Dumbović i s. Celestina Kerovec osobno u Varaždinu, u jeseni 1973.

22

ZANOSNA MOLITVA NAD BIJELIM CVJETIĆIMA RASCVALE SURUČICE

Svibanjsko poslije podne. Sestre su prošle prizemnim hodnikom varaždinskog samostana i ušle u vrt. Prema dnevnom redu sada je rekreacija, odmor. Uputile su se stazicom (danas je popločana kamenim pločama).

Tople zrake proljetnog sunca njihale se u vrškovima prolistalih stabala, zapljuskivale prekopane brazde zasijanih gredica, prošarale ukrasne grmove razigrane svježim listićima i mirisavim tek otvorenim pupoljcima, obrubile čitav veliki vrt živahnim plohama svjetla i sjene. Zujanje pčela, cvrkut vrabaca. Ruže, ivančice, božuri, tulipani, potočnice, nešto procvalo, a nešto se sprema na cvat.

Skupina sestara, među njima Majka Klaudija i sestra Gertruda, zaustavile se pred dva grma suručice. Desetak koraka od vrata. Sitni listići još nisu bili probili, ali su grančice bile raskošno posute mekanobijelim cvjetićima. Suručica u punom proljetnom cvatu. Majka Klaudija je bez prekida živjela u prisutnosti Božjoj, njezina misao i srce nisu se nikad ni udaljivale od Stvoritelja, s njim je u ljubavi bila uvijek mistično sjedinjena, ali pred tim bogatstvom ljepote i raskoši, koje se pod srebrenosjajnim zrakama svibanjskog sunca razlilo po nježnobijelim cvjetićima suručice, Klaudija se nije mogla uzdržati od zanosa ljubavi prema Bogu i od glasne molitve, pa je, netremice gledajući u rascvali grm, s plamenim ushićenjem, a ujedno s najvećom nutarnjom uravnoteženom smirenošću, izgovorila:

— Bog, Bog, Bog...

Sestra Gertruda, koja je slušala tu molitvu i gledala Majku Klaudiju u tom času, kaže: Malo riječi, ali zanosno uzdignuće k Bogu.

Kad bi netko drugi izgovorio te riječi koje je izgovorila Klaudija, nitko ih ne bi ni zapazio. Ali kad ih je izgovorila ona, najprije su zazvučale u ušima sestara, a onda zazvonile u njihovim srcima. Klaudijina kratka molitva okupala je njihovu dušu toplinom nadnaravnog zanosa, jer su u onom času osjetile i spoznale da su grančice i cvjetići suručice samo veo, koprena, i to vrlo tanahna i prozirna koprema, kroz koju Klaudija gleda Božje djelovanje, kroz koju gleda Boga koji je Osoba i koji je Ljubav. Sestre su osjetile i spoznale da je taj isti Bog-Ljubav prisutan u Klaudijinoj duši, da je ispunja u potpunosti, da Klaudijino čisto biće u vatri te Ljubavi plamsa i izgara.

— Jednom mi je rekla da svuda gleda Boga — piše o Klaudiji sestra Terezija Horvat.

Da, u svemu, pa i u prirodi, gledala je Boga, i to Boga koji je Ljubav.

Baš zbog toga što je Bog Ljubav, bila je neprestano uronjena u tajnu presv. Trojstva. Jer tajna presv. Trojstva i nije drugo nego misterij triju osoba, Oca, Sina i Duha Svetoga, koje kroz vječnost međusobno saobraćaju intenzivnom ljubavlju. Dinamizam apsolutne ljubavi, to je Bog.

— Živi tip duše uronjene u presv. Trojstvo — piše o Klaudiji sestra Terezija Horvat.

S. Margarita Labrtić kaže:

— Klaudijina duša sva je uronjena u Presveto Trojstvo. Obuzeta tom ljubavlju, ižaruje je u svim razgovorima.

A sama Klaudija govori:

— Naš život nije ništa ako nije u Presvetom Trojstvu. Ono što je za prirodu sunce, to za našu dušu mora biti Presveto Trojstvo. (Diktirala s. Tereziji Horvat.)

Klaudija je svjesno svoj život usadila u Presveto Trojstvo baš zbog toga jer nam taj misterij u svoj dubini otkriva da je Bog Ljubav. Ili, možda je to bolje izraziti ovako: budući da je neprestano bila uronjena u misterij Presvetog Trojstva, iskusila je da je Bog Ljubav.

Govorili smo za Klaudiju da je neprestano živjela u Božjoj prisutnosti. To, između ostaloga, znači i ovo: srce joj je bez prekida izgaralo od ljubavi prema Bogu, s Njim je bila neprestano sjedinjena u ljubavi, uvijek i svuda. Kada i kako je to počelo, znamo. U onom spisu koji je napisala o svom duhovnom životu ona sama kaže:

Veliku sam milost primila na dan prve sv. Pričesti, dne 1. V. 1887. Nekoliko sati bila sam posve odsutna zemaljskom životu, otrgnuta svemu stvorenome, a proniknuta prisutnošću Božjom. Osjećala sam Boga u sebi. Sreća moja bila je neopisiva.

U tom istom spisu piše:

— *Bog je ljubav*

I nastavlja:

Najsnažnije u svome životu okusila sam baš tu ljubav, pa ako se Bogu svidi, On vam, predobra časna majko, i to može otkriti kada i kako hoće — ja moram šutjeti.

Vječno u Božjoj prisutnosti, vječno u Božjoj ljubavi. Tim riječima izražavamo sadržaj Klaudijina duhovnog života na zemlji.

Najsnažnije u svom životu iskusila je Klaudija upravo Božju ljubav. Kako? »On vam, predobra časna majko, i to može otkriti kad i kako hoće — ja moram šutjeti.« Čini nam se da nam je to već otkriveno. Iskusila je u svom životu Božju ljubav zato jer joj je to bilo dano kao nadnaravni uliveni dar. Božja prisutnost, koju je u mladim danima primila kao uliveni dar, isto je što i prisutnost Boga-Ljubavi.

Od časa svoje prve sv. Pričesti, dakle, gledala je Klaudija Boga svuda, pa i u prirodi. Gledala je Boga koji je Ljubav.

Njezin duhovni život odvijao se u tom smislu već davno prije njezina stupanja u Red. O tome nam također govori Klaudijina dobra prijateljica iz djevojačkih dana, Pavica Šabarić. Ako se ikome tada Klaudija bar malo povjeravala, bila je to Pavica. Ako je itko tada Klaudiju malo dublje poznavao, bila je to Pavica. A Pavica nam kaže kako je Jerina-Klaudija uvijek bila tiha, povučena, u svojoj nutarnjosti i vanjštini potpuno sabrana; kako je uvijek na neki svetački način osvajala svu svoju okolinu, kako su je smatrali odabranom, preodabranom od Boga.

Nadnaravni uliveni dar prisutnosti Božje koji je Klaudija posjedovala, a koji je Klaudijina okolina zapažala u vanjskoj formi duboke sabranosti i svetačkog držanja, praktički je značio dar spoznaje i doživljaja da je Bog Ljubav i da je svuda prisutan kao Ljubav.

Svuda prisutan.

Sestra Amadeja Brčić piše o Klaudiji: Mila svetica živjela je u neprekidnoj Božjoj prisutnosti.

U onom spisu o svom duhovnom životu, iza govora o Božjoj ljubavi, što smo citirali, Klaudija nastavlja (i time spis završava) ovako:

Bog je Bog! O kako su divne njegove savršenosti:
Vječan je i nepromjenjiv
Svudašnji i sveznajući
Premudar i svemogući
Svet i pravedan
Dobrostiv i milosrdan
Istinit i vjeran.

U ovom nas poglavlju napose zanima ona Božja savršenost: svudašnji.

Klaudija, kojoj je dan uliveni dar da svuda iskusi Božju prisutnost, otkrivala je Boga i njegovu ljubav svuda, pa i u prirodi, u cvjetovima suručice, u ružama, ivančicama, tulipanima i u potočnicama.

U svojim izvještajima o Majci Klaudiji sestra Anzelma piše: Već kod prvih pohoda u samostan saopćili su mi da imaju redovnicu koja stalno živi u Božjoj prisutnosti... Na drugom mjestu s. Anzelma piše: Kad sam bila s Klaudijom u vrtu, gledajući cvijeće, ganuto je govorila: Divan je Bog u svojim djelima... Ista je sestra Anzelma pripovijedala da je cvijeće nad kojim bi Klaudija svoj duh uzdigla Bogu, bilo: procvale ruže, ivančice, potočnice, tulipani.

S. Ancila Presečki izvješćuje:

— Pripovijedala nam je s. Alojzija Lukačević da je Majka Klaudija pri razmatranju godinama imala otvorene one stranice u katekizmu na kojima se govorilo o Božjim svojstvima.

S. Klotilda Lažanski piše:

— Klaudiji je svaki cvijetak, svaka travka govorila o veličini Božjoj.

S. Terezija Horvat:

— Majka Klaudija pokazala je veliko zadovoljstvo zbog odredbe časne majke da se pola sata jutarnjeg razmatranja obavi u vrtu. Bila je to novost za naš samostan, gdje se uvijek cijelo razmatranje obavljalo u koru...

Znamo da je tu odredbu Klaudija opravdavala ističući zdravstvene razloge, ali pritom se nužno sjećamo riječi sestre Klotilde: Klaudiji je svaki cvijetak, svaka travka govorila o Božjoj veličini.

Sestra Serafina Dagarin izvješćuje:

— I u prirodi je gledala Boga. Kad smo šetale po vrtu, pa kad bi pogledala na nebo ili na cvijeće, oko bi joj se orosilo suzama.

Sestra Alojzija Lukačević opisuje nam dva vrlo lijepa prizora:

— Nalazila je Boga u prirodi. Šetajući jednom u rekreaciji vrtom gdje su baš prekopali i pripravili jednu gredicu za sijanje, upita Klaudija prisutnu novakinju: Na što vas podsjeća ova pripravljena zemlja? I odgovori sama: Mene podsjeća na dušu koja je pripravna da primi Božju riječ. Drugi put, idući pokraj jednog fikusa, koji se bio posušio, a kad su ga obrezali, on potjerao i pomladio se, Klaudija reče: Gledajte što Bog i njegova milost može učiniti iz duše, iz uvele duše, kad se samo k njemu obrati!

Klaudijina molitva u vrtu pobuđivala je u sestrama poseban dojam. Sestra Inocencija pripovijeda:

— Bilo je navečer oko šest sati. Majka Klaudija je hodajući vrtom, molila krunicu. Od sjenice, pa onom dugom stazom prema dolje. Uvijek sam nju cijenila najviše od svih sestara, ali taj put sam pomislila da je tako sveta kao Marija Margarita Alacoque, kojoj se ukazalo Presveto Srce Isusovo.

Sestre bi katkad zamolile Klaudiju da im nešto napiše za uspomenu. Jednoj je napisala ovo:

Coram Domino et in Domino (Pred Gospodinom i u Gospodinu)! On u nama, a mi u njemu.

Njegova je dobrota tolika da nas traži i u nerazumnim bićima. Kad svane proljeće, pa se orao vraća iz južnih krajeva, tko mu je dao moć da lebdi nad snježnim vrhuncima najviših gora? Tko mu je dao moć? Moramo priznati: Bog, Bog, Bog, Bog!

Bog, Bog, Bog, Bog!

U bijelim cvjetićima rascvale suručice, u ružama, ivančicama, potočnicama, u snježnim vrhuncima najviših gora, kao i u visokom letu orla, gledala je Klaudija Božju veličinu i Božju ljubav. Gledala je tu ljubav svuda. Zato njezin prolazak kroz ovu zemlju, čitav njezin život i nije bio drugo nego poletna molitva, protkana i prodahnuta vatrenom ljubavlju prema Bogu.

Izvori i dokumentacija

1. O molitvi nad suručicom pripovijedala mi je sestra Gertruda Vuksanović u Varaždinu, u jeseni 1973., na mjestu gdje se to dogodilo.

2. Izvještaj s. Terezije Horvat, s. Amadeje Brčić, s. Anzelme Gračanin, s. Ancile Presečki, s. Klotilde Lažanski, s. Serafine Dagarin, s. Alojzije Lukačević, s. Margarite Labrtić, s. Inocencije Dumbović (ona i usmeno rastumačila) u Arh. vcp.

3. Kratak spis o svom duhovnom životu, koji je Klaudija napisala na zapovijed svog ispovjednika i svoje poglavarice, nalazi se u Arh. vcp.

4. Posljednji citat Klaudijinih misli uzeli smo iz papira na kojem je te misli napisala sestrama za uspomenu. Slične misli i izraze napisala je nekoliko puta raznim sestrama. Napisala bi ih s malim izmjenama.

23

ŽIŽAK PRED PRESVETIM. ODANOST MAJCI CRKVI

— Proživjela sam pod istim krovom s Majkom Klaudijom 19 godina, većinom u Varaždinu, nešto u Zagrebu — pripovijedala mi je sestra Anzelma Gračanin u Varaždinu, u proljeće godine 1974. Govorila je mirno, odmjereno, promišljeno, ali ipak s neprikrivenim oduševljenjem, i nastavila: Klaudija je bila ponizna, prožeta samosvladavanjem, puna ljubavi prema Bogu i bližnjemu, u jednu riječ: sveta. Bila je to redovnica sjedinjena s Bogom, koja je svojom svetošću djelovala na druge, utjecala na zajednicu. A izvor njezine svetosti, izvor njezina sjedinjenja s Bogom, kako sam zapažala, bila je Euharistija. I crte Klaudijine svetosti bile su takve, govorile su da Klaudija nasljeduje euharistijskog Isusa, tj. život je provodila tiho (jedva zapažena u zajednici), u ljubavi, ne tražeći sebe. I u postupku s drugima bila je proniknuta istim duhom. U susretu s ljudskim slabostima nikad nije korila ili oštro govorila, nego je sa svom strpljivošću nastojala da dotične slabosti preokrene na dobro. Sve joj je to uspijevalo jer je bila združena s Bogom u Euharistiji.

Ista sestra Anzelma piše u svojim izvještajima:

— Klaudijina žarka ljubav prema Isusu vidjela se i onda kad je dolazila pred oltar da moli. Molila je tada s velikom poniznošću i žarom, uvijek klečeći... Najviše smo se divili kako može (teško bolesna) i po dvije sv. mise proklečati. Vidjelo se da je nešto tjera, drži; davala je naknadu... Velikim je žarom štovala Isusa u presv. Euharistiji. Nije o tome mnogo govorila, ali je vladanjem pred svetohraništem to zasvjedočavala.

— Krunicu je molila klečeći pred svetohraništem, u kućnoj kapeli, uz pričesnu klupu, posve polagano, razmatrajući. Molila bi uz tu pričesnu klupu dugo, dugo, uvijek glavom nagnutom prema dolje — govorila je s. Anzelma.

Sestra Ambrozija Linarić piše: Ljubav prema euharistijskom Isusu isticala se u Klaudiji na osobit način.

S. Klotilda Lažanski: Klaudija je jako štovala Isusa u presvetoj Euharistiji, a to štovanje preporučivala je i drugima.

Sve što je bilo u vezi sa sv. Euharistijom, bilo je za Majku Klaudiju sveto. Osobito se to zapažalo u Mekinjama, kad je novakinje upućivala u razne poslove i nadzirala ih pri radu. S. Serafina Dagarin piše: Sve je radila zajedno s nama, napose je htjela biti nazočna kad smo radile u sakristiji. S velikim poštovanjem pekla je i rezala hostije i pri tome nas upozoravala na dosljednost i pažljivost u radu... Izvanredno je častila Isusa u presvetom oltarskom sakramentu... Kad bi došla u sakristiju, uvijek bi pozdravila Isusa i pobožno bi pokleknula. Novakinje je upozoravala da imaju veliko poštovanje prema svetim posudama, upozoravala ih je na pažljivost pri pripravljanju hostija.

Mnoge sestre govore o Klaudijinoj živoj vjeri u Isusovu prisutnost pod prilikama kruha i vina, izvješćuju o njezinoj pobožnosti prema presv. Euharistiji. S. Bonaventura Tepeš: Klaudija je klečala u kapeli ili na pjevalištu sabrano, pobožno, upirući svoje oči u svetohranište. Njezini pokloni bili su puni najdubljeg počitanja prema Isusu u presvetom oltarskom sakramentu. Nikad nisam opazila da bi se ogledavala u crkvi ili kapeli.

S. Gonzaga Metzger: U proljeće 1945. vratila se u Varaždin (iz Zagreba). Tu je počela njezina Kalvarija. Gospodin ju je upravo skršio i smrvio. Mnogo je trpjela, a jedino što je odavalo koliko trpi bila je riječ: Moja strašna bolest. Već vrlo iscrpljena i pogurena proklečala bi cijelu sv. misu.

Sestra Doloroza Kliček: Pred svetohraništem pokleknula bi i sagnula koljeno do poda, podupirući se o klecalo poglavarice. Činila je tako i onda kad joj je to bilo veoma teško. A kad ni to više nije mogla, njezin naklon glave i sagibanje tijela bili su takvi da su odavali nje-

zinu živu vjeru. Pod sv. misom uvijek je klečala ne naslanjajući se, sva uronjena u Boga.

Bilo je i zanimljivih događaja.

U kućnoj kapeli oko tri sata poslije podne obično nikoga nema. Sestra Anđelina Plaftak polako je ušla. Naložit će peć jer je popodne ispovijedanje sestara. Čim je prvim koracima stupila u kapelu, čula je neke vapaje, neko uzdisanje. Činilo joj se kao da se netko s nekim bori tražeći milost, smilovanje. Kućna kapela varaždinskog samostana prilično je velika. Kad se Anđelina približila oltaru, opazila je Majku Klaudiju kako kleči na podu zgrbljena, uronjena u molitvu, tu pred euharistijskim Isusom. On je tu prisutan, Klaudija to čvrsto vjeruje i s njim razgovara. Očito je, tražila je smilovanje, ali tko zna za koga. Isusova prisutnost pod prilikama kruha za nju je stvarnost, s njim vodi živi razgovor.

— Zadnjih godina, kad već nije mogla gotovo ništa, vodila sam je samo u kapelicu i natrag — kaže s. Gertruda Vuksanović.

Sestra Terezita Pope došla je u Varaždin kad je M. Klaudija bila već teško bolesna. Bilo je uoči blagdana sv. Petra i Pavla. Toga je dana trebao biti posvećen novi đakovački biskup preuzv. Bäuerlein. Sestra Terezita prva je javila tu vijest M. Klaudiji, koja se veoma obradovala. Kad je s. Terezita odlazila iz njezine sobe, rekla je M. Klaudiji da se moli za novog biskupa.

— O, molit ću, molit ću — odgovorila je Klaudija s radosnim, blagim smiješkom, unatoč svojim bolima.

U to je vrijeme M. Klaudija bila već posve iscrpena bolešću, a ipak je sutradan, na blagdan sv. Petra i Pavla, proklečala obadvije sv. mise i vrijeme između njih, od 8 do 10 sati. Klečala je čitava ta dva sata nepomično, onako iznemogla i sva zgurena.

— Kao novakinja spremala sam kapelicu — izvješćuje dalje s. Terezita. — Dok je Majka Klaudija molila krunicu, bila je sva uronjena u Boga, a ja sam mislila da samo sveci tako mole.

Sestra Marija Iskra pripovijeda: Onda je još (potkraj života, teško bolesna) Majka Klaudija dolazila u kapelu na sv. misu, a kod sv. Pričesti dovela bi je jedna sestra k pričesnoj klupi. Ona pak sestra koja bi ministrirala, pridržavala bi M. Klaudiji štap. Veselila sam se

unaprijed času kad će me zapasti ta dužnost. Krišom sam promatrala Klaudiju u tom trenutku. Htjela sam (možda iz znatiželje) otkriti njezinu svetost. Na njezinu sam licu svaki put mogla čitati da se u njoj u tom času zbiva nešto veliko.

Klaudija je čvrsto vjerovala da je u presvetom oltarskom sakramentu Isus Krist prisutan istinito, stvarno i bitno, svojom dušom i svojim tijelom, svojom ljudskom i svojom božanskom naravi. Svojom mišlju i svojom ljubavlju bila je Klaudija s njim neprestano sjedinjena. Euharistijski Isus bio je izvor i središte njezina unutrašnjeg života, počelo i sadržaj njezinog nadnaravnog egzistiranja.Uostalom, dobro nam je poznato da je Jerina-Klaudija baš po euharistijskom Isusu ne samo osjetila poziv k savršenijem životu, nego je po njemu jednostavno bila uzdignuta k mističkom sjedinjenju s Bogom. Ta milost, koja joj je darovana u času primanja prve sv. Pričesti, bila je izvor njezine svetosti, bila je određenje da na toj stazi ustraje do kraja života.

Klaudija je jednako čvrstom vjerom vjerovala u Kristovu otajstvenu prisutnost u Crkvi. Krist, glava otajstvenog tijela, Crkve, a mi pojedini udovi. Ona je na Crkvu Kristovu uvijek gledala u tom svjetlu, u perspektivi te stvarnosti. Odatle njezina velika ljubav prema Crkvi.

Sestri Celestini Kerovec postavljeno je pitanje:

— Kakva je bila Klaudijina vjera prema svemu što sveta Crkva naučava?

— Klaudijina vjera bila je čvrsta, oduševljena. Riječ »Majka Crkva« popratila bi suzama — odgovara s. Celestina.

Klaudijine molitve, njezina dobra djela, njezine patnje i žrtve, bile su uvijek usmjerene prema velikim nakanama Crkve. Na te nakane neprestano se molila. Njezine molitve nisu nikad bile upravljene prema sitnim sebičnim ciljevima. Sestre su bile zadivljene velikom Klaudijinom ljubavlju prema Crkvi, velikim poštovanjem koje je iskazivala i crkvenim osobama i svemu što se ticalo Kristove Crkve.

— S najvećim pijetetom govorila je o crkvenim službenicima — piše s. Anuncijata Matejovsky, i nastavlja: Često nas je upozoravala da je svaki svećenik »persona sacra«, pa nije dopuštala u svojoj blizini ni jedne nez-

godne primjedbe o njima. Kad su oci kapucini uvodili u naš varaždinski samostan »Počasnu stražu« presv. Srca Isusova, draga M. Klaudija izabrala je za sebe i za cijeli novicijat uru od 12 do 13. Taj sat bio je posvećen bl. Dj. Mariji, s nakanom: Za Crkvu katoličku, za papu, biskupe, svećenike, redovnike. Od vremena do vremena podsjetila bi nas u rekreaciji na našu nakanu.

Veoma lijep izvještaj o Klaudijinoj ljubavi prema Crkvi daje sestra Pija Lončar:

— Već od svojih prvih godišnjih duhovnih vježbi (god. 1916.) zavoljela sam ono divno načelo sv. Ignacija: Sentire cum Ecclesia (osjećati, misliti kao i Crkva), ali mi se nikad ne bi tako duboko usadilo u dušu da nisam vidjela kako je to načelo provela u djelo moja sveta magistra Klaudija. Kad bi ona, inače veoma tiha i mirna, smirena u Bogu, govorila o bilo kojoj stvari u vezi s tim načelom (a to je u novicijatu bivalo često), sva bi se ražarila, riječi su joj bile snažne i vatrene, glas krepak i živ. Osjećale smo da joj govori cijela duša. Kad bi svršila o tome govoriti, vratila bi se u svoj stari i tihi način. Prema svećenicima i višim crkvenim poglavarima pokazivala je duboku poniznost i djetinju poslušnost. Dolazak biskupa u samostan bio je za nju duševni doživljaj. Rekla bi svojim novakinjama: Djeco, dolazi crkveni knez! Taj izraz posebno je voljela. Osjećali smo da njoj nešto posebno kazuje, jer bi ga izgovorila s nekom osobitom duhovnom unkcijom. Kad bi tko rekao: To je rekao (naredio) biskup ili naš duhovnik... — to je njoj bilo dovoljno (potpuno mjerodavno), pa ne bi više dopustila ni najmanje diskusije o tome. Bilo je prilika kad bi joj ta podložnost postala i vrlo teška, ali ona ne bi popustila ni pred kakvim razlozima ili isprikama. Mnogo puta dala bi nam divan primjer svoje ljubavi prema Crkvi, kad bi, puna žive vjere, pitala, makar se radilo i o najmanjim stvarima, za savjet i direktive. Neke sestre mislile su da je to skrupuloznost, međutim, Klaudiju je vodila samo jedna želja: savršeno vršiti Božju volju. U »živoj« Crkvi nije gledala drugo nego »živoga« Krista. Tko je promatrao Klaudiju dok je razgovarala s biskupom ili sa svećenicima, opazio bi da je za nju individualnost osobe nešto sporedno. Oborenih očiju, smjerna držanja, blagim glasom koji je odavao dužnu pobožnost, objašnjavala je svoje misli. Na njoj se zapažalo duboko poštovanje i duh vjere. Takvo shvaćanje i držanje odlučno je tražila i od novakinja koje su joj bile povjerene, pa bi bila veoma nezadovoljna kad bi opazila da se one prema crkvenim osobama odnose više slobodno i na temelju naravnih motiva. Poniznost kojom bi M. Klaudija molila od svećenika ili biskupa blagoslov bila je živa propovijed.

Na svećenike nije gledala drukčije nego u svjetlu vjere. Sestra Anđela Zemljak piše: Klaudija nije nikad tražila posebnog svećenika za ispovijed ili za vodstvo u duhovnom životu; u onome kojega joj je dala Providnost Božja gledala je samog Spasitelja. S. Ana Račić: Klaudija je u svakom ispovjedniku gledala jedino namjesnika Božjega pa je nisu smetale promjene ispovjednika, kao što to obično druge smeta.

— Klaudija je veoma štovala svećenike. O njima je govorila s najvećim poštovanjem. Trebalo je vidjeti kako je u govorionici ponizno pozdravila jednog posve mladog svećenika. I ona bi znala spomenuti one već poznate riječi: Kad bih susrela anđela i svećenika, najprije bih pozdravila svećenika! — tako piše s. Margarita Labrtić. Ista sestra iznosi onaj nama već poznati slučaj: razgovor M. Klaudije s prečasnim P., samostanskim ispovjednikom. Dogodilo se to više puta. On bi Majci Klaudiji govorio vrlo oštro, i to tako da sve prisutne sestre čuju. Klaudija bi s najvećom poniznošću i blagošću sve to slušala i tiho govorila: Presvijetli, dobar Pastir, dobar Pastir!

Sestra Marija Forst govori o tome kako je njoj osobno iza Sv. Pisma najmilije u ruke uzeti, za duhovno štivo, papinske enciklike, koncilske dokumente, razna pisma Sv. Oca ili nadbiskupa. Onda nastavlja: Svjesna sam da tu veliku ljubav k svemu što izdaje Crkva dugujem svojoj magistri u novicijatu i juvenatu, Majci Klaudiji.

Klaudija je uvijek osjećala, disala, živjela skupa s Crkvom. Najintezivnije što je mogla. Kad se godine 1929. na veliko molilo za obraćenje jedne velike zemlje, a tu akciju bio je pokrenuo sam Papa Pijo XI., ona se, odgovarajući unutrašnjem nadahnuću (»Žrtvuj se, jer već lupaju po pećini Petrovoj«), posvetila i predala Bogu kao žrtva za mir i slobodu Crkve.

— Odonda su došla na mene sva moguća trpljenja — rekla je Klaudija sestri Tereziji Horvat. Konačno je Gospodin njezinu žrtvu za Crkvu primio potpuno u njezinoj dugoj i veoma teškoj bolesti i u njezinoj smrti.

Izvori i dokumentacija

1. Izvještaji sestara Anzelme Gračanin, Ambrozije Linarić, Klotilde Lažanski, Serafine Dagarin, Bonaventure Tepeš, Gonzage Metzger, Doloroze Kliček, Gertrude Vuksanović, Terezite Pope, Marije Iskra, Celestine Kerovec, Anuncijate Matejovsky, Pije Lončar, Anđele Zemljak, Ane Račić, Margarite Labrtić, Marije Forst i Terezije Horvat u Arh. vcp.

2. Osim pismenog izvještaja s. Anzelma Gračanin mnogo mi je, u više navrata, usmeno govorila o velikoj pobožnosti M. Klaudije prema sv. Euharistiji.

3. O događaju u kapelici govorila mi je s. Anđelina Plaftak, u Varaždinu, u jeseni 1973.

24

U ZANOSU LJUBAVI. U ZANOSU SREĆE

Klaudija je živjela u blistavoj svetosti. Isto tako živjela je u plamenoj sreći. To dvoje ide skupa, nerastavljivo je. Svetost, naime, sastoji se u ljubavi, a u ljubavi nalazi se sreća. Autentična ljubav i potpuna sreća jedna su te ista stvarnost.

Kroz svetost, kao kroz svitanje zore, probijaju se zrake Božjeg sunca, ljubavi, prodiru u krhko ljudsko srce, koje onda pod njihovim udarom zadrhti treptajima zanosne sreće.

Evo jednog veoma značajnog i zanimljivog razgovora između sestre Margarite Labrtić i Majke Klaudije!

— Časna Majko Klaudijo, jeste li u životu puno trpjeli? — pitala je sestra Margarita.

— Ne, nisam — odgovorila je Klaudija i odgovor popratila smiješkom blaženika.

Međutim, sestra Margarita je znala za velika Klaudijina životna trpljenja, pa je primijetila:

— Ali, ipak, časna Majko . . . ?

Klaudija je još mirnije i vedrije odgovorila:

— Ne, nisam, jer sam na sve odmah rekla dragom Bogu: Hoću!

Sestra Margarita nadodaje: To je za me bilo objavljenje.

Taj kratak dijalog razvio se za vrijeme najteže Klaudijine bolesti.

Dijalog značajan i zanimljiv.

U onome »Hoću« Klaudija je sve rekla. »Hoću« jest sjedinjenje dviju volja, Božje i Klaudijine. A sjedinjenje dviju volja, to se zove i jest: ljubav. U Klaudijinoj žar-

koj ljubavi prema Bogu izgubila su se sva trpljenja, potonula su, jednostavno ih je nestalo. Ostala je samo ljubav i u ljubavi sreća, duboka sreća.

Znamo, Klaudija je neprekidno živjela u prisutnosti Božjoj, a to znači bila je svojom sviješću, svojim razumom, svojom voljom i afektima neprestano uronjena u bezdan Božje ljubavi. Taj mistički, ali potpuno realan odnos, ostavljao je na njezinoj vanjštini dubok trag, davao je izrazit pečat čitavu njezinom biću. Prolazila je svijetom kao u nekom zanosu. Taj zanos odsijevao je s njezina lica, blistao iz njezinih uvijek nasmijanih očiju. Zbog toga su svi koji su se s Klaudijom makar samo jedanput susreli govorili: Klaudija je sveta! Iz njezina bića izbijala je prisutnost Božja, izbijala je svetost, ljubav, plamena sreća. Bog postoji, Bog je žarki vrtlog ljubavi, Bog je mir i apsolutna sreća — sve to mogli ste doznati ako ste bacili samo jedan pogled na Klaudiju, ako ste s njome samo jednu riječ progovorili. I onaj njezin takozvani »dar suza« bio je samo nužna manifestacija unutrašnjeg stanja njezine duše utonule u Bogu, utonule u ljubav i u sreću.

Klaudijin prolazak zemljom bio je svjedočenje Božje opstojnosti, Božje prisutnosti u svijetu, Božje ljubavi. Bio je svjedočenje da se u toj ljubavi nalazi postignuće našeg životnog cilja, naša apsolutna sreća.

Sestra Ambrozija Linarić piše:

— Napose je voljela davati pouke iz katekizma. Kad bi tumačila, sva bi se ražarila od neke unutrašnje sreće. S njezina lica odsijevao bi mir i svetački zanos kad bi govorila o Bogu i o nebu.

Kakvi su bili motivi Klaudijine ljubavi prema Bogu? Čujmo što govore one koje su je dobro poznavale i koje su slušale njezine pouke o duhovnom životu. Sestra Serafina Dagarin piše:

— Ljubila je Boga iz čiste ljubavi. Nije joj bilo stalo do toga što će ljudi reći.

Sestra Klotilda Lažanski:

— Mislim da je glavni poticaj njezine ljubavi bila zahvalnost i uzvratna ljubav Bogu. Često bi govorila: kad nas je Bog prije ljubio, kako da mu ne uzvratimo tu ljubav?

Njezina ljubav prema Bogu bila je potpuno čista od svih egoističnih motiva, zato su i njezin zanos i njezina sreća bili čisti i potpuni. Takav zanos i sreća apsorbirali su svako trpljenje, pa bi ga jednostavno nestalo.

— Uvijek hoću što Gospodin hoće. Zato nema boli, nema križa, nema trpljenja koje bi mi se činilo preteškim. Nema . . . nema! — To piše Klaudija u svojim najtežim časovima (svojoj susestri, tada svojoj poglavarici, Ignaciji Galijan). Te riječi često i izgovara (svjedoči s. M. Forst).

Jednoj susestri rekla je M. Klaudija:

— Kad bi po ulici svi gazili po meni, ja bih bila sretna, jer me ljubi moj Bog. Često mislite na to: mene Bog ljubi, pa ćete biti vrlo sretne (s. M. Forst).

Sestru Celestinu Kerovec opomenula je poglavarica, a nije bila kriva. M. Klaudija je htjela da to Celestina mirno podnese.

— Ali, teško je — govorila je Celestina.

— Teško? Ne, to otpada kao ljuska s ribe — nadodala je Klaudija.

U njezinu vječitom zanosu ljubavi sva su joj trpljenja zbilja otpadala kao ljuska s ribe.

Razumljivo je, i Klaudija je osjećala trpljenja i boli. Ostavilo bi to koji trag na njezinoj vanjštini, ali bi sve te patnje u svojoj konačnoj liniji ustuknule pred zanosom ljubavi i sreće.

S. Anzelma Gračanin kaže kako se čudila što bi na Klaudiji, koja je uvijek bila najdublje združena s Bogom, često zapazila bolan izraz lica. Jednom ju je zapitala:

— Majko Klaudijo, zašto ste žalosni?

Klaudija se uspravila, mirno pogledala Anzelmu i rekla:

— Ne, nisam žalosna.

Bilo je trpljenja, o tom nema sumnje, ali bi ih ljubav prema Bogu preobrazila u sreću. No ne samo ljubav prema Bogu, nego i ljubav prema bližnjemu u kojem je gledala Boga. Znamo da je Klaudija, dok je živjela u Mekinjama, veoma mnogo trpjela i od bolesti i od oštre klime, a ipak je, uza sve to, na uskrsno jutro, u nakani da razveseli novakinje i sestre, s najvećim oduševlje-

njem posula veliki stol u »Tagzimmeru« žutim jaglacima, plavkastim šafranima i zlatnobjelkastim visibabama, te na taj način među hladnim samostanskim zidinama stvorila ugođaj sretnog ranoproljetnog uskrsnog jutra. U usrećivanju bližnjega nalazila je i svoju sreću.

Vanjski odraz Klaudijina unutrašnjeg zanosnog sjedinjenja s Bogom možda je najbolje opisala sestra Ana Račić ovom kratkom usporedbom:

— Njezina pojava davala je utisak kao da joj duša neprestano pjeva s Marijom »Magnificat«.

Doduše, na posve različite načine, ali i Marija i Klaudija nosile su u svojem biću Boga. A taj Bog je Ljubav, izvor blistave sreće.

Kakvo čudo onda da u spisima trijezne Ane Račić čitamo i ovaj doživljaj:

— Sjećam se, bila sam tada kandidatkinja, izmijenila sam s Majkom Klaudijom nekoliko riječi, kad je najednom ugledam u oblaku svjetla. Sve je to trajalo, po prilici, jednu sekundu.

Na takve događaje, vanjske odraze unutrašnjeg mističnog stanja, nailazimo u životopisima svetaca.

Duhovna radost nije Klaudiju ostavila ni u najgorčim časovima njenog života, na bolesničkom krevetu, u teškoj bolesti, pred smrt:

— Veselite li se smrti? — pitala je Klaudiju s. Ignacija Galijan.

— O, da! Veoma se veselim — odgovorila je Klaudija.

— Je li vam što neugodno?

— Ništa, ništa, ništa.

Kratka refleksija nad Klaudijinim životom!

Osnova od koje se moramo uputiti ako hoćemo izreći točnu čovjekovu definiciju, jest: čovjekova usmjerenost prema Apsolutnom. To Apsolutno je Osoba, Bog, Ljubav. Totalno usmjeriti svoj život prema Apsolutnom, prema Osobi, Bogu, Ljubavi, a to je moguće jedino po Isusu Kristu, znači dati se na ostvarivanje punine svog egzistiranja, znači približavati se dostignuću svog cilja u totalnosti, to jest savršenom sjedinjenju s Apsolutnim, s Bogom, s Ljubavlju. Takvim životom totalne usmjerenosti prema Bogu, životom čiste i same ljubavi, svetačkim životom, živjela je Klaudija. A takvo egzistiranje

u ljubavi isto je što i egzistiranje u sreći, jer znači ostvarivanje osnovne usmjerenosti čovjekova bića. Klaudijin život odvijao se doista u zanosu ljubavi, u zanosu sreće. Trpljenje, makar kako jako, bilo je samo oblačak koji se rasplinuo pred žarom ljubavi.

Da je Klaudija daleko odmakla na putu čovjekove osnovne usmjerenosti, da se čovjekovu cilju približila mnogo, mnogo više nego ostali smrtnici, očito je. Da li samo svojim silama? Sigurno ne!

Klupko pitanja koje nam se ovdje nameće, razmrsila je ona sama onim kratkim spisom o svome duhovnom životu. Dobro su nam poznati ti reci, ali ih ponovno moramo citirati, jer bez njih nećemo razumjeti ništa ni od Klaudijine zanosne ljubavi, ni od njezine zanosne sreće. Evo što tamo čitamo:

Veliku sam milost primila na dan prve sv. Pričesti, 1. V. 1887. Kroz nekoliko sati bila sam posve odsutna zemaljskom životu, otrgnuta svemu stvorenome, a proniknuta prisutnošću Božjom. Osjećala sam Boga u sebi. Sreća moja bila je neopisiva. Tu istu milost primila sam još dvaput u životu.

Hoću da se zahvalna srca uzdignem do izvora svih milosti koje sam, akoprem ponor bijede, primila u svom životu, hoću da se sjetim ljubavi kojom su mi dane. Sve su milosti i dobročinstva izljev Božjeg Srca. »Bog je Ljubav.«

Najsnažnije u svome životu okusila sam baš tu ljubav . . .

Eto nam odgonetke Klaudijina života, života neshvatljivo visokog uspona čovječjeg bića prema Apsolutnom, prema Bogu, života čudesnog utonuća u čistu ljubav, u duboku sreću! Veliku milost primila je na dan prve sv. Pričesti. Imala je tada 12 godina. Primila je istu milost, u onako jakom intenzitetu, još dvaput u životu. Ali osnovni učinak te velike milosti, to jest uronuće u Božju prisutnost, ljubav, sreću, taj učinak nije Klaudiju ostavio nikad, sve tamo od dana prve Pričesti pa do smrti. Razlike su bile samo u intenzitetu.

Klaudijin život zanosne ljubavi i sreće započeo je na dan njezine prve sv. Pričesti i završio je u času nje-

zine smrti. Završio? Ne. Tada se istom rasplamsao u punom sjaju vječnog sjedinjenja s apsolutnom Ljubavlju, s Bogom.

Istina, i za Klaudiju su vrijedile riječi sv. Pavla: »Sada gledamo kroz ogledalo u zagonetki, a tada ćemo licem u lice« (1 Kor 13. 12.). I ona je ovdje gledala Boga samo u »ogledalu«, prošla je kroz gorka trpljenja kao i svaki smrtnik, ali je zbog posebnih milosti koje je od Boga primila i s kojima je vjerno surađivala, njezin život, unatoč svim, pa i najtežim križevima, ipak prošao u ushitu ljubavi i sreće.

— Ponižena sam do kraja, ali sam sretna — znala bi reći Klaudija u svojim posljednjim godinama, kad su se njezine tjelesne i duševne patnje neobično umnožile. To nam svjedoči s. Alojzija Lukačević.

— I kad joj je lice bilo već posve izobličeno (od bolesti), kroza nj je prosijevao neizreciv unutrašnji mir i radost, a pogled joj je uvijek bio pun blage dobrote — piše s. Ancila Presečki.

Okolina je dobro zapažala da je izvor Klaudijine sabranosti, smirenosti, sreće, sam Bog. Sestra Ana Marija Kern pripovijeda:

— Bila sam u Mekinjama, u novicijatu, u ono vrijeme kad je Majka Klaudija bila submagistra. Nas novakinja bilo je 15. Majka Klaudija tumačila nam je jednog dana susret apostola Tome s uskrsnulim Isusom. Zaustavila se na Isusovim riječima Tomi: »Metni svoj prst ovamo i vidi ruke moje...« U Klaudijinim očima zasjale su suze. Od ganuća nad Isusovom dobrotom. Ljubav Isusova! Ljubav Božja! Rasplakala se, nije mogla dalje govoriti. Otišla je iz dvorane.

Da je takav izvor zanosne sreće, Isus Krist, sam Bog, mogao apsorbirati i uništiti sve gorčine koje su proizlazile iz Klaudijina trpljenja, posve nam je razumljivo.

Nevina dječja srca otkrivala su jasno i zanos Klaudijine sreće i činjenicu da je izvor te sreće Isus Krist, sam Bog, njegova ljubav. Kriterij njihove čiste i iskrene spontanosti govori nam snažno i uvjerljivo (vidi 10. pogl.). Danica Brčić (kasnije sestra Amadeja) u sjećanjima iz svog djetinjstva na M. Klaudiju piše:... Njezine oči odražavale su pravu nebesku ljepotu. Ponizni Isus sjao je kroz nju.

Nadasve je karakterističan onaj kratak dijalog koji se u svoje doba dugo prepričavao u varaždinskom samostanu. Jedna redovnica zapitala je djevojčicu koja je posjećivala satove iz glasovira:

— Dijete, koja te sestra poučava u glasoviru?

— Ne znam kako se zove, ali to je ona sestra koja je najsličnija Isusu!

— Dakle, Majka Klaudija — rekla je odmah sestra. Bilo je posve jasno o kome se radi. (Izvještava s. Marcelina Zorko pismeno, druge sestre usmeno.)

U svim životnim momentima bila je Majka Klaudija uronjena u Božju ljubav, pa je stoga u svim tim trenucima, pa i u onim najgorčim, bila potpuno sretna. Život joj je protekao u ushićenju ljubavi, u ushićenju sreće.

— Boga je gledala svuda i zato je ronila suze sreće i blaženstva — piše sestra Anastazija Trobentar. Mi ćemo toj rečenici nadodati još samo ovo:

— Jer... Bog je Ljubav.

Izvori i dokumentacija

1. Izvještaji s. Margarite Labrtić, Ambrozije Linarić, Serafine Dagarin, Klotilde Lažanski, Marije Forst, Celestine Kerovec, Anzelme Gračanin, Ane Račić, Ignacije Galijan, Alojzije Lukačević, Ancile Presečki, Danice Amadeje Brčić, Marceline Zorko i Anastazije Trobentar u Arh. vcp.

2. Papir s riječima »... nema boli... nema trpljenja...«, koje je M. Klaudija napisala s. Ignaciji Galijan u Arh. vcp.

3. S. Ana Marija Kern pripovijedala je dotični događaj meni osobno u Mekinjama, 11. X. 1973.

25

— ONO PRVO DA, ONO DRUGO NE! KAD JE TO ČULA, IMELDA SE SKAMENILA OD ČUDA

Toplog ljetnog dana, 15. srpnja 1929., vlak se zaustavio na postaji Kamnik. Putnici su počeli izlaziti. Iz jednog vagona izašla je č. sestra Magdalena Peserli. Pratila ju je kandidatkinja Ambrozija Linarić. S njima je došla i pripravnica za novicijat, Imelda Malek. Uputile su se iz varaždinskog samostana i, evo, preko Ljubljane, sretno stigle u Kamnik. Još malo pješačenja pa će se moći lijepo odmoriti u samostanu u Mekinjama. Ali eto ugodnog iznenađenja: sestre su poslale pred njih kočiju! Konji su teško dahtali penjući se uzbrdicom, ali samo desetak minuta. Otvorila su se široka vrata gospodarskog dvorišta, kočija se zaustavila i tri putnice iz Varaždina našle su se najednom usred domaće sestarske zajednice. Bile su tu skupljene sve sestre i petnaest novakinja. Gošće su najprije prišle k domaćim poglavaricama i s njima su se pozdravljale. Sestra Imelda postala je nestrpljiva. Gdje je Majka Klaudija? U varaždinskom je samostanu mnogo čula o njezinoj izvanrednoj svetosti, no još je nikad nije vidjela. A ima za nju i jednu poruku. Kad je odlazila iz Varaždina, rekla joj je sestra Pija Lončar: Recite Klaudiji da je pozdravlja njezina najstarija novakinja.

Sestru Imeldu očito nisu mnogo zanimale domaće poglavarice, s kojima su se njezine dvije suputnice još uvijek pozdravljale, pa se jednostavno odijelila od njih, željela je što prije upoznati Majku Klaudiju. Malo podalje od poglavarica stajala je neka sestra, vidjelo se na njoj da želi pozdraviti novodošle sestre, ali čeka da se

one najprije pozdrave s poglavaricama. Imelda je tu sestru opazila i u sebi promislila: Ovo je neka pobožna i blaga redovnica, nju ću zamoliti da mi pokaže Majku Klaudiju. Uputi se ravno k njoj:

— Sestro, molim vas, recite mi koja je od ovih sestara Majka Klaudija?

Ta pobožna sestra samo se nasmiješila, ništa nije rekla.

Međutim se i Imeldina suputnica, Ambrozija Linarić, odijelila od poglavarica i krenula k drugim sestrama da ih pozdravi. Odmah raširi ruke sva radosna i poleti prema toj pobožnoj redovnici:

— O, časna Majko Klaudijo!

Imelda se zabezeknula. Stisnula je usne i u sebi prošaptala: Joj, pitam za Klaudiju, a s njom razgovaram!

Majka Klaudija blago se nasmiješila Imeldi i s njom se, prema redovničkom običaju, zagrlila. Poslije tog prvog susreta i pozdrava krenule su, kao i druge sestre, prema ulazu u samostan. Imelda je išla s Majkom Klaudijom. Dok su tako nekoliko koraka išle šutke, Imelda je u sebi mislila:

— To je, dakle, ona kojoj je Isus s križa progovorio i koja je za vrijeme podizanja, pod misom, u hostiji vidjela Isusa.

To je Imelda bila čula od sestara u Varaždinu. O tome je u onaj čas sama u sebi mislila, kad najednom začuje kako joj Klaudija mirno i razgovijetno govori:

— Ono prvo da, ono drugo ne!

Kad je to čula, Imelda se skamenila od čuda. Njoj, kojoj inače nikad nije uzmanjkao prikladan izraz, ovaj put je zapela riječ u grlu. Majka Klaudija je pročitala njezine misli! Zavirila u njezinu dušu! Sva sreća da su se brzo našle među ostalim sestrama, pa su se rastale i pridružile živahnom razgovoru radosne zajednice. Eto, Imelda ne treba dalje ispitivati sestre o Klaudijinim izvanrednim duhovnim darovima. Sama se uvjerila da je istina što se o toj svetoj redovnici šapuće. A da se u takva šaputanja uvuče i kakva kriva informacija, shvatljivo je. Da je Isus s križa progovorio Klaudiji, to je bilo točno. Da je Klaudija vidjela Isusa u hostiji, to nije bilo točno. Radilo se o tome da je ona kao dijete, navod-

no, vidjela hostiju. A preko raznih prepričavanja do Imelde došao je netočan izvještaj da je Klaudija vidjela pod misom Isusa u hostiji. Sad je to ova sama ispravila.

Kao i drugdje, tako je i u Mekinjama Klaudiju pratio »dar suza«. Kad je iz Škofje Loke došao u Mekinje veći broj kandidatkinja, da tu započnu novicijat, poglavarice su ih dočekale na hodniku pred kapelicom. — U očima Majke Klaudije sjajile su se suze — kaže sestra Barbara Nachtigal, koja se nalazila među pridošlim novakinjama.

Kad bi Klaudija govorila o presvetom Trojstvu, o Božjim savršenostima, o Isusu, oblile bi je suze. Od velike navale suza koji put ne bi mogla dalje govoriti, pa bi prekinula tumačenje i otišla iz dvorane. Kako nikad prije nije bila u Mekinjama, kako je slovenske novakinje nikad prije nisu vidjele, smatrala je nužnim da s nekoliko riječi iznese pred njih ispriku zbog svojih suza koje bi pokatkad nahrupile u neprikladno vrijeme. Smatrala je da im tu pojavu mora malo razjasniti. Sestra Barbara se sjeća da bi Klaudija koji put novakinjama rekla:

— Oprostite, to, eto, tako dođe. To neki zovu dar suza.

Od dana svoje prve sv. Pričesti Jerina-Klaudija živjela je trajno u prisutnosti Božjoj. Boga je gledala svuda. Svojom mišlju i svojom voljom bila je neprekidno uronjena u Božju ljubav. Da su takvo unutrašnje duševno stanje pratile dvije pojave, takozvani »dar suza« i gledanje u dušu svojih bližnjih, ništa čudno. Iste činjenice susrećemo i kod velikih klasičnih mistika. Psihofizička konstrukcija običnog smrtnika preslaba je da podnese snažne valove Božje ljubavi i doživljaje sreće koji rezultiraju iz te ljubavi, iz sjedinjenja dviju volja, Božje i ljudske, pa se ta čuvstva ljubavi i sreće često probiju, nađu oduška u suzama. Stari duhovni pisci okrstili su tu pojavu stručnim imenom »dar suza«. A dar gledanja u dušu svojih bližnjih, dar da se pogađa stanje savjesti, budući događaji? Vrlo je jednostavno reći: tko je usko sjedinjen s Bogom u molitvi, u ljubavi, mišlju i srcem, razumom i voljom, taj u Bogu vidi mnogo toga što ostali ljudi ne vide. Da, to je vrlo jednostavno reći, ali potanje rastumačiti zašto do toga dolazi i kako se to odvija, na ta je pitanja vrlo teško odgovoriti. Uostalom,

Majka Klaudija u nošnji koju su varaždinske uršulinke usvojile kad su stupile u Rimsku uniju

mi se ne želimo upuštati u to, prepuštamo to stručnjacima za mističke pojave. Moramo — štoviše — priznati, neugodno nam je o tome uopće išta reći. Međutim, kad već obrađujemo životno svjedočenje Majke Klaudije, te pojave ne možemo i ne smijemo mimoići, jednostavno ih prešutjeti, jer bismo time prikaz njezina života, njezina djelovanja, njezina značenja za sadašnjicu, jednostavno osakatili, lažno bismo ga iznijeli pred javnost. Svjedočanstva onih koji su poznavali Klaudiju toliko mnogo spominju i dar suza i dar gledanja u dušu da nam je potpuno nemoguće te pojave preskočiti, ispustiti. U ovom poglavlju želimo donekle sabrati te i druge izvanredne pojave iz života Majke Klaudije, ukoliko nisu spomenute na drugim mjestima. Sve vrste tih pojava nalazimo i u životu drugih mistika.

Sestra Agneza Štrukelj prolazila je hodnikom varaždinskog samostana. Spustilo se na nju teško trpljenje. O tome nikome nije govorila ništa, nosila je svoju bol u sebi. Kad, eto joj u susret Majke Klaudije. Ljubezno joj se nasmiješila i s majčinskom dobrotom rekla:

— Sestro Agnezo...

Nadodala je još nekoliko riječi.

— Da — izajvila je sestra Agneza piscu ovih redaka — pogodila je moje duševno stanje, rekla mi je baš one riječi utjehe koje su odgovarale tom stanju i ulila mi je u dušu mir, pouzdanje, vedrinu.

Davno je to bilo, ali se takvi događaji ne zaboravljaju.

Isto vrijedi i za ono što je doživjela sestra Baptista Košar. Ona me odvela do zdenca koji se nalazi blizu kuhinje (varaždinskog samostana), na prolazu za vrt, u natkrivenom prostoru:

— Evo, tu je to bilo — govorila mi je. — Tu me je Majka Klaudija, tada poglavarica, susrela i rekla mi je: »Bog! Dobar je Bog! On sve zna!« Joj, kako sam se iznenadila kad sam čula te riječi! Pa Majka Klaudija čita u moju dušu! Ja sam, naime, tog dana veoma trpjela zbog nekih teškoća, ali nikome o tom nisam ništa govorila. Kako je ona to mogla znati i reći mi pravu riječ utjehe?!

Pripovijeda sestra Tarzicija Mrkoci: Jednom sam išla školskim hodnikom (varaždinskog samostana) iza

Majke Klaudije. Došla mi je na pamet jedna misao o njoj. U taj čas se ona okrene pa mi mirno i ljubazno odgovori na tu moju misao. Bila sam vrlo iznenađena i postiđena. Rekla sam sama sebi: to mogu samo sveci, koji u Bogu gledaju i misli drugih. Odonda sam je cijenila kao sveticu.

U samostanima je običaj da se razne sitne potrepštine, na primjer sapun, pasta za zube i slično, traže od pretpostavljenih. Mnogima je to traženje neugodno, teško. I kandidatkinja Paskalija Strojko uputila se s neugodnim osjećajem u duši k Majci Klaudiji, tada učiteljici kandidatkinja, da moli za neku sitnu potrepštinu. Pokucala je i ušla u sobu. Prije nego je uopće počela govoriti, javila se Majka Klaudija:

— Drago dijete, vama je potrebno to i to. Evo, samo uzmite!

Kako se Paskalija iznenadila, nije potrebno opisivati. Majka Klaudija, uvijek veoma fina, htjela je Paskaliju izbaviti od neugodnosti da moli za željenu stvar, pa je jednostavno sama izrekla ono što je sestra htjela spomenuti.

— Znala je pogoditi pravu riječ za osobu s kojom je razgovarala. Više puta bi je neka redovnica zamolila da joj kaže koju riječ baš za njezinu dušu. I Majka Klaudija bi pogodila što treba reći — piše sestra Agneza Štrukelj.

Sestra Gonzaga Metzger kaže: Često bi mi rekla baš ono što je meni bilo potrebno reći, a da joj prije nisam o tom ništa govorila.

S. Anuncijata Matejovsky pripovijeda: Kad sam jednom u kućnoj kapelici molila križni put, približila mi se M. Klaudija brzim korakom (bila sam kod X. postaje) i rekla mi je sva razdragana: »Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, svom dušom svojom, svim silama svojim.... « I na to se bez ijedne riječi udaljila. Ja sam ostala zapanjena tim riječima, jer su bile u tijesnoj vezi s mojim duševnim raspoloženjem, za koje nitko osim mene i Gospodina nije mogao znati. Bila sam u onaj čas čvrsto uvjerena da ih je izrekla po osobitom nadahnuću Božjem. Pokazala je tim u kolikoj je mjeri u njezinoj duši živio Isus, glavni pokretač svih njezinih djela.

Mnoge sestre doživjele su slična iznenađenja.

— Znam za tri slučaja — pripovijeda s. Terezija Horvat — kad sam se nalazila u velikim duševnim teškoćama, a koje joj nisam povjerila, da je M. Klaudija iznenada došla k meni i rekla takve riječi koje su potpuno odgovarale mojem duševnom stanju i donijele mi veliku utjehu.

— Dva puta sam doživjela da mi je rekla stvari za koje sam samo ja znala jer su bile stvari savjesti i unutrašnjeg raspoloženja. Bila sam uvjerena da je dragi Bog šalje da mi to saopći. Radilo se o jednoj delikatnoj stvari i o jednoj utjehi u duševnoj stisci — piše s. Anzelma Gračanin.

Zanimljivu stvar priopćuje s. Serafina Dagarin: Čini se da je M. Klaudija imala proročki duh. Jednom zgodom izjavila je: »Ako se prilike tako izmijene da više ne budemo mogli apostolski djelovati, ostat će nam onda još samo jedno sredstvo za spasavanje duša, to jest svagdašnje male žrtve.« Rekla nam je također da će neke od nas uskoro umrijeti, a druge da će morati mnogo trpjeti. Uistinu, četiri od 15 novakinja malo poslije toga su umrle... (Taj izvještaj s. Serafine odnosi se na godinu 1928. i 1929., kad je M. Klaudija boravila u Mekinjama. Primj. A. K.)

O »daru suza« Majke Klaudije govore jednostavno sve sestre koje su je poznavale.

— Ime Isus zapisivala je na omotu svake knjige, a kad bi izgovorila to sveto ime, redovito bi plakala. Svi smo držali da ima dar suza (S. M. Forst). — Bilo je dosta da izusti ime Isus pa da bude ganuta do suza (S. Ignacija Galijan). — Za vrijeme moga novicijata, samo jedna riječ »Isus« tako ju je ganula do suza da dugo nije mogla doći do riječi (S. A. Matejovsky). — Redovito je plakala kad nam je govorila o Isusovu trpljenju. Sjećam se da od preobilnih suza nije mogla nastaviti kad nam je govorila o Isusovu bičevanju (S. Serafina D.). — Čini se da je imala dar suza, jer bi kod konferencija često proplakala. A kad bi govorila o Bogu, sva bi se užarila (S. T. Horvat). — U juvenatu prisustvovala sam zajedno s drugim sestrama katehetskim poukama. Majka Klaudija tumačila je po Spiragu. Kad bi govorila o Božjim svojstvima ili o božanskoj dobroti i milosrđu, bila

bi uvijek ganuta do suza, tako da smo mi među sobom govorile da ima dar suza (S. Gonzaga M.). — Za vječne zavjete pripravljala nas je M. Klaudija. Kad bi govorila nešto o Bogu, suze bi joj navrle na oči, ne bi mogla nastaviti tumačenje pa bi nas ostavila. Ja sam se ljutila, jer nisam mogla razumjeti takve priprave (S. Emilija Gorzo). — Čini se da je imala dar suza. Za vrijeme rata bilo je teško doći do hrane, osobito, neko vrijeme, do kruha. Tad mi je rekla: »O, kako je dragi Bog dobar prema nama, kako je dobar! Ljudi u svijetu nemaju kruha, a nama ga Bog daje toliko koliko nam je potrebno. Nikad nam ga nije uzmanjkalo.« Ne mogu izraziti s kolikim je ganućem i zahvalnošću to rekla, a dok je govorila, suze zahvalnice tekle su joj po licu (S. Marcelina Zorko). — Katekizam nam je čitala po Spiragu i pri tome je često plakala (S. Celestina Kerovec).

Dobro je čuti po koji komentar o suzama Majke Klaudije. Sestra Ana Račić piše: Kad bi M. Klaudija bila ganuta u nutrini svoje duše, često bi ronila suze, ali kad bi trpjela, onda ne bi plakala.

Doista, to su sestre zapazile: Majka Klaudija nikad nije plakala zbog svojih osobnih patnji. Plakala je jedino u vezi s nadnaravnim, Božjim stvarima ili nad nesrećom, trpljenjem svoga bližnjega. Još jedno zapažanje: ni razlog ni izvor njezinih suza nije bila ni njezina bolest ni starost. Sestra Ancila Presečki piše: Sjećam se kako su se neke naše sestre malo podrugljivo izražavale o suzama drage pokojnice i nazivale je plačljivom, dok su druge posve ozbiljno govorile o tome kao o daru suza. Posljednje godine života drage Majke Klaudije jasno govore u prilog tom drugom gledanju, jer premda je draga pokojnica bila iscrpljena do krajnih granica, što bi samo povećalo sklonost na plakanje, njezine su suze, po izjavama redovnica koje su u to vrijeme dolazile s njom u dodir, posve prestale.

Imajući u vidu sve te izjave o daru suza Majke Klaudije, zaključnu riječ prepustimo s. Margariti Labrtić, koja je duboko proniknula Klaudijinu osobnost: Da sve mi prolijemo sve suze ovoga svijeta, sve zajedno ne bismo ništa rekle, a njezina je jedna objavila sakrivene i otajstvene stvari koje je gledala.

Zanimljivo bi bilo čuti ono što sama Klaudija kaže o svojim izvanrednim nadnaravnim darovima. Je li sa-

ma nešto rekla o tome? Čuli smo već ponešto. Glavno što je s tog područja htjela reći, nalazi se u onom kratkom spisu koji je sama napisala o svom duhovnom životu. Napisala ga je na poticaj svog ispovjednika i svoje poglavarice. U tom spisu, s obzirom na izvanredne nadnaravne darove, najprije govori o milosti koju je primila na dan svoje prve sv. Pričesti, a onda o još dva izvanredna događaja koje ćemo ovdje iznijeti. O drugim izvanrednim Božjim zahvatima u njezin unutrašnji život Klaudija ne piše. Dva spomenuta događaja opisuje ovako:

Kad sam postala redovnica, moja je duša koji put snažno okusila Božja savršenstva. Da spomenem neizmjernu svetost i pravednost Božju. U nekoj teškoj duševnoj krizi, evo što je Isus učinio: kad sam jednog dana došla na pjevalište, progovorio mi je Isus s križa samo jednu jedinu riječ, ali koju sam dobro razumjela. Pravedan si, Gospodine, i pravedni su sudovi Tvoji.

Svetost i pravednost Božja očitovala mi se napose ovim viđenjem: ništa ne sluteći, bila sam nekoga dana u pričesnom koru, kad najednom ugledam duševnim očima veliki kamen, obliven blatom i ledom, s jasnom spoznajom da je to slika moje duše. Bog mi je tim viđenjem očitovao svoju svetost i pravednost, ali ne manje svoju neizmjernu dobrotu i milosrđe. Da, ja kamen, ali vjerujem da Isus i takvu dušu može uzdignuti u visine. I srce od kamena može Isus učiniti po Srcu svome. On za tim žeđa.

Ovaj prvi Klaudijin mistički doživljaj, kad joj je Isus s križa progovorio, dogodio se u Badnjoj noći svete godine 1925. ili 1933. Riječi »Pravedan si, Gospodine, i pravedni su sudovi tvoji«, kojima Klaudija sažima iskustvo ovog doživljaja, uzete su iz psalma 118.

U drugom mističkom doživljaju Klaudija vidi kamen koji bi predstavljao njezinu dušu, njezino srce. Spominje se i Isusovo Srce. Kamen koji Klaudija vidi podsjeća nas na jednu sliku iz proroka Ezekijela. U glavi 36. Gospodin govori kako će očistiti svoj narod, pa kaže: »Dat ću vam novo srce i novi ću duh metnuti u nutrinu vašu.

Odstranit ću kameno srce iz grudi vaših i dat ću vam srce od mesa.« Komentirajući ovo Klaudijino viđenje, sestra Anastazija Trobentar dobro zapaža da se Klaudija u svom izvještaju ne zaustavlja na ledenom i blatnom kamenu, ne pokazuje neke grižnje savjesti, nego potpuno pouzdanje u Isusovu dobrotu. Kamen je slika njezine duše ukoliko je slika svakog čovjeka okaljana Adamovom krivnjom.

U životu Majke Klaudije dogodila se još po koja izvanredna pojava. Sestra Ana Račić pripovijeda kako je jednom vidjela, za trenutak, Majku Klaudiju okruženu oblakom svjetla. Prema jednom izvještaju, Klaudija je nekom zgodom, za vrijeme ručka, navodno vidjela Isusovo lice.

I poslije smrti M. Klaudije dogodilo se nešto zanimljivo. Poslije njezina sprovoda došle su joj na grob dvije bivše uršulinske učenice, Nada Rajković i Vesna Sedlar. Nada je nad Klaudijinim grobom osjetila ugodan miris kao od balzama. Nije mogla pronaći od čega taj miris dolazi. Ispitane su redovnice koje su bile na sprovodu. Sve su izjavile da ni u grobu ni na grobu nije bilo ni mirisavog cvijeća (prvi dani veljače!) niti ikakvih pomasti. Inače, i ta pojava tajanstvenih miomirisa pratila je često osobe koje su proživljavale usko sjedinjenje s Bogom u ljubavi.

Izvori i dokumentacija

1. M. Klaudija pogađa misli sestre Imelde Malek. Događaj mi je potanko ispripovjedila s. Imelda u Varaždinu, u jeseni 1973.

2. Sve događaje o kojima referira s. Barbara Nachtigal ispripovjedila mi je ona osobno, u Mekinjama, 11. X. 1973.

3. Izvještaji sestara Baptiste Košar, Tarzicije Mrkoci, Paskalije Strojko, Gonzage Metzger, Anuncijate Matejovsky, Terezije Horvat, Anzelme Gračanin, Marije Forst, Ignacije Galijan, Celestine Kerovec i Margarite Labrtić, u Arh. vcp. Sve te sestre ispripovjedile su mi dotične događaje i usmeno, u Varaždinu, u jeseni 1973.

4. Izvještaj sestara Agneze Štrukelj, Serafine Dagarin, Ane Račić, Emilije Gorzo i Ancile Presečki (ona je posebno izvijestila sestru A. Trobentar) u Arh. vcp.

5. Izvještaj Nade Rajković u Arh. vcp.

6. Izvj. s. Marceline Zorko u Arh. vcp. Ista sestra ispripovjedila mi je sve i usmeno u uršulinskom samostanu Sv. Duh kod Škofje Loke, u studenom 1973.

7. Što se tiče raznih izvanrednih nadnaravnih darova i pojava u životu Majke Klaudije, pisac ovih redaka bezrezervno prihvaća istinitost milosti koju je primila na dan prve sv. Pričesti, a sve drugo prepušta sudu stručnjaka. A u svemu uopće, što je razumljivo, pokorava se sudu Crkve.

26

ŽRTVA DOKAZUJE AUTENTIČNOST LJUBAVI

Bila je Klaudija od Boga izabrana. O tome nema sumnje. Izabrana da svojom svetošću našem vremenu svjedoči Božju ljubav.

Svetost bez križa, bez žrtve, jest laž.

»Nisam držao zgodnim među vama išta drugo znati osim Isusa Krista, i to razapetoga« (1 Kor 2,2).

Razapetoga.

Svetost je ljubav. Ljubav prema Bogu i bližnjemu. A ljubav se pokazuje i dokazuje i svjedoči u žrtvi. U žrtvi, u križu, čovjek se otcjepljuje od sebe i predaje onome koga ljubi.

Žrtva dokazuje autentičnost ljubavi.

Mjesec dana prije smrti, kad je Klaudija već bila sva potpuno uništena teškom i dugom bolešću, zapitala ju je, s velikom ljubavi i sućuti, njezina poglavarica s. Ignacija Galijan:

— A što je to Isus učinio s vama?

— Žrtvu — odgovorila je Klaudija mirno i sigurno. (Izvještava s. Marija Forst.)[1]

Žrtva.

Na žrtvu bila je Klaudija pozvana od malih nogu. Žrtva ju je pratila kroz čitav život. Zahtijevao je to tip njezine duhovnosti. A taj tip bio je podešen svrsi njezina života: svjedočiti prisutnost i ljubav živoga Boga u našem svijetu, u našem vremenu. Svjedočiti nepatvorenom svetošću. Nepatvorena svetost postizava se otcjepljenjem od svega zemaljskoga, postizava se žrtvom. Sudjelovanjem u Kristovu otkupiteljskom križu.

Jednom je sestra Ignacija zapitala M. Klaudiju, također za vrijeme njezine posljednje bolesti:

Križ na pjevalištu samostanske crkve pred kojim je Majka Klaudija često molila

— Časna Majko, jeste li se vi Isusu ponudili kao žrtva?

— Ne, nego me je on od ranog djetinjstva nukao na žrtvu.

— Bili ste još sasvim mali?

— Da, u kolijevci. (Vidi bilješku br. 1.)

Već Klaudijino djetinjstvo i mladenačko doba (opisano u prvim poglavljima ove knjige) odvijalo se u znaku žrtve, križa.

Otac joj je umro kad je imala tri godine. Volio je svoju dječicu, osobito Jerinu. Poznata nam je jedna crtica o očevoj ljubavi prema njoj. Opazio je da mala Jerina, tada još u kolijevci, uživa u šumu deranja novinskog papira, pa ju je time zabavljao. Smrt oca, koji je volio svoju djecu, bila je za Jerinu i za njezinu sestru Melitu doista tragičan događaj. (Vidi bilješku br. 2.) Proživjele su svoje djetinjstvo i svoje djevojačko doba uz majku, koja je bila oštre naravi i koja nije pokazivala prevelike ljubavi prema svojoj djeci. Posebno neraspoložena bila je prema Jerini. U Zagrebu je djevojčica i djevojka Jerina mnogo trpjela zbog osamljenosti. Najviše patnje prouzročila joj je rođena majka, koja ju je katkada upravo progonila. Najteži progon s majčine strane skrivio je očuh Radojković. Zbog toga se Jerina u svojoj šesnaestoj godini morala skloniti u penzionat, u Vlaškoj ulici. (Vidi bilješku br. 3.) Majka je priječila Jerini, iz nama nerazumljivih razloga, da završi muzičku školu, a u Otočcu joj je spriječila da se zaruči. Priječila joj je također da ostvari redovničko zvanje. Konačno je Jerina bila prisiljena da bježi iz svoje obitelji. Stupila je u varaždinski samostan. Njezina majka je poslije toga živjela još mnogo godina, ali svoje kćerke u samostanu nije nikad posjetila.

Samostanski život Jerine-Klaudije. Promatrala je taj život dugi niz godina sestra Marija Forst i napisala o njemu opširan izvještaj. Opisala je Klaudijin život pod vidikom ideje »hostija s hostijom«, želeći tim naglasiti temelj Klaudijine duhovne osobnosti: bila je hostija sjedinjena s Kristovom hostijom, žrtva sjedinjena s Kristovom otkupiteljskom žrtvom. Sestra M. Forst spominje razgovor č. majke Ignacije s Klaudijom: A što je to Isus učinio s vama? — Žrtvu — odgovorila je Klaudija. Odmah iza tog citiranja s. Marija Forst piše:

— Da, Žrtvu, Hostiju s Hostijom, i nama se čini da je to Gospodin htio učiniti od njezina života... Čini se da se Duhu Posvetitelju svidjelo da u toj delikatnoj, osjećajnoj duši nastavi otkupiteljsku muku Isusa Krista Velikog Svećenika i Žrtve. »Biti žrtva«, taj je poziv M. Klaudija, po vlastitom priznanju, oćutjela već zarana u sebi. Da uzmogne u toj izabranoj maloj »Žrtvi« »dopuniti« što je manjkalo na njegovoj muci, Gospodin je u svojoj svemogućoj dobroti i ljubavi rasipao svoje milosti na tu dušu. Uzvišenim svjetlom mističkih darova dao joj je spoznati svoje beskrajne savršenosti i pročistio je u svakojakim tjelesnim i duševnim patnjama.

Klaudija je primila veliku milost: uliveni dar Božje prisutnosti. Gospodin hoće da se s njezinom dušom intimno sjedini. To znači da njezina duša mora biti savršeno čista. Koje onda čudo što se uputila putem velikih pokora? Pokora lomi egoizam. Velike pokore nisu za svakoga. Neke to može duševno slomiti. Klaudiji je odgovarao duh pokore. Uostalom, nije o tome sudila samo ona sama, bilo je to mišljenje i njezina ispovjednika i njezinih poglavara. Bila im je i u tome savršeno poslušna. Klaudija je bila svjesna svog poziva da bude »žrtva«. Htjela je na tom području učiniti sve što je bilo u njezinoj mogućnosti. Bio je to jedan razlog više da stupi na stazu pokore.

S. Anđela Zemljak piše: Klaudija je bila pokornička duša. Postila je čitav svoj život, nikad se nije do sita najela... Na razvoj duhovnog života Majke Klaudije mnogo je utjecao presvij. gosp. Matija Stepinac, čovjek molitve, pokore... Čitavu korizmu strogo je postila, i to godinama.

Sestra Terezija Horvat nadodaje: Klaudija je bila prava isposnica. Obdržavala je strogo sve crkvene i redovničke postove. A ovih posljednjih bilo je mnogo. Staro pravilo tražilo je post u sve subote u godini, pred blagdane Majke Božje, svetih apostola i zaštitnika našega Reda. A uz to se uvijek trajno mrtvila u hrani.

Da je Klaudijina tjelesna pokora odisala zdravim duhom, vidimo iz njezine poniznosti, osobito iz ponizne ljubavi prema bližnjemu. S. Terezija Horvat piše: M. Klaudija je pokazala osobitu ljubav prema onima koji su joj što nažao učinili. Ako je pak nehotice koga ražalostila, nastojala je da to popravi.

Ljubav prema Bogu i bližnjemu bila je uvijek vrhovno Klaudijino pravilo. Dobro je znala da pokora bez ljubavi spada u gimnastiku. Njezina pokora bila je samo sredstvo da postigne ljubav k Bogu i bližnjemu.

Pokora bez poniznosti može biti samo izraz oholosti. Klaudijina pokora bila je prodahnuta dubokom poniznošću. Neka o tome govore ovi izvještaji.

— Voljela je glazbu... Imala je dar i za slikanje, ali tome nagonu svoga srca nije se nikad posvećivala. Kazala je jednom: Pokopala sam svoje talente. Da, pokopala ih je iz ljubavi prema Bogu... Bila je duša žrtve i pokore. Koliko je postila! Malo je jela. Kod stola je najviše trošila kruha, ostaloga jela prilično malo. Obično je bila prva gotova. Možda je učinila zavjet da neće jesti voća i poslastica. Svega dobroga kod stola ona se odricala. Neobično umrtvena. Njezine oči uvijek oborene kao u Gospe... M. Klaudija bi uoči svakog posta došla poglavaricu moliti da smije postiti... Njezin najljepši ures bila je poniznost i umrtvenost... Voljela je mrtvenje, bila je uvjerena da je bez mrtvenja izgubljen dan... (Izvijestila s. Ana Račić)

— Za M. Klaudiju može se reći da je uvijek uzimala samo toliko hrane koliko je bilo nužno da ostane na životu. Ipak je doživjela 78. godinu. Unatoč tolikom postu i onako dugoj i teškoj bolesti, koja ju je mučila 11 godina, nikad nije pokazala kakve razdražljivosti ili uzrujanosti... Uvijek je molila klečeći, jedino u ćeliji, kad je već bila sasvim slaba, sjela bi. Najviše smo se divili kako može i po dvije sv. mise proklečati. Vidjelo se da je nešto tjera, drži, davala je naknadu... Njezine najveće kreposti jesu: poniznost i umrtvenost. Čini se da je ona još prije svoje smrti pokopala svoje samoljublje. Takvog heroizma još nisam vidjela. (Izvijestila s. Anzelma Gračanin)

— U cijelom svom držanju, napose pri uzimanju hrane, pokazala je veliko gospodstvo nad tijelom i strogu umrtvenost. Nikad je nitko nije vidio da je popustila ležernosti tijela, držanje joj je uvijek bilo čedno, disciplinirano. Jedna redovnica je za vrijeme dvorenja kod stola primijetila da Klaudija ima svoju stalnu mjeru i stalan način od kojega nikada ne odstupa, bila hrana ma koje vrste. (Izvijestila s. M. Forst). — Imala sam dojam

da je čeznula za tim da bude prezrena i da bi zbog toga više puta učinila nešto što ne bi bila uvreda Božja, ali što bi nju ponizilo i učinilo smiješnom u očima drugih. (Izvijestila s. Alojzija Lukačević).

M. Klaudija je sama sebi nametala mnoge pokore, živjela je pokornički. Ipak su najteže one pokore, životne teškoće, koje sam Gospodin šalje. Klaudija je sve to rado primala, jer je htjela da, prema Gospodinovoj volji, bude žrtva.

Poglavarica varaždinskog samostana birala se na tri godine. Klaudija je bila na toj dužnosti u dva navrata, od 1915. do 1918. i od 1918. do 1921. Godine 1915. sestre su izabrale za poglavaricu s. Margaritu Blanquios, no kako je ona bila Francuskinja, a Francuska i Austrija nalazile su se tada, za vrijeme prvog svjetskog rata, u protivničkim taborima, nadbiskup Bauer nije htio priznati izbor sestre Margarite Blanquios. Njezin izbor bio je politički nepoćudan. Bauer se poslužio svojom vlašću pa je za poglavaricu samostana imenovao Majku Klaudiju. Već sama činjenica da je zajednici nametnuta, bio je za nju veliki križ. Međutim, ono najteže tek ju je čekalo: obnoviti u samostanu pravi redovnički duh. Kao glavarica zatražila je sama službenu kanonsku vizitaciju samostana. U knjizi »Vizitacija kanonička crkve i samostana uršulinki« čitamo između ostalog i izvještaj prefekte Margarite Blanquios. U tom izvještaju s. Margarita spominje kako se u samostanu u tijeku više godina nakupilo prilično nereda i nesloge, pa je zbog toga sama M. Klaudija zatražila vizitaciju.

Sestra M. Forst citira jednu stariju redovnicu: Bila je Klaudija sveta glavarica, tražila je samo čast i slavu Božju i točno vršenje Pravila. Ali kako je u ono vrijeme bilo još mnogo ostataka jozefinizma i više starih redovnica koje su imale slab redovnički duh, mnogi nisu razumjeli Klaudijin postupak. U to vrijeme izašao je novi Crkveni zakonik (god. 1917.). Kao vjerna kćerka svete Crkve, Klaudija je nastojala da se odmah točno primijene i provedu neke reforme. To je opet dalo povoda mnogim kritikama zbog tobožnjih novotarija. Klaudija je zbog toga mnogo trpjela. Jedanput je nekoj od tih slabih redovnica naložila pokoru (stari običaj) u refektoriju (blagovaonici) radi jednog većeg prekršaja Pravila. Ali ova

jednostavno nije došla u refektorij. Da dade zadovoljštinu Gospodinu za učinjeni prekršaj, Klaudija je sama klekla u refektoriju i izgovorila kulpu (formula priznavanja krivnje). To je učinilo velik utisak na sve redovnice koje su joj bile odane i koje su je štovale kao sveticu.

Klaudija je bila poglavarica u gladno ratno doba, pa joj je i materijalno uzdržavanje samostana zadavalo velikih teškoća. Strpljivim podnošenjem križeva, poniznošću, blagošću i finim postupkom, svojom osobnom svetošću i uz pomoć nadbiskupa Bauera (vizitacija), uspjela je obnoviti samostan u pravom redovničkom duhu. Koliko su je sestre voljele, najbolje svjedoči činjenica da su je same, čim je prestao njezin trogodišnji mandat, ponovno izabrale za poglavaricu za razdoblje od 1918. do 1921. Za vrijeme tog drugog njezinog upravljanja kanonsku vizitaciju samostana obavio je biskup dr Josip Lang.

Kao poglavarica, uza sve teškoće, morala je podnijeti jednu posebnu nevolju. Bijesno pseto ugrizlo je kravu sa samostanske ekonomije. Nitko nije znao od čega krava boluje pa su je liječili na razne načine. Kad se otkrila bjesnoća, moralo je sedam redovnica, tri kućna radnika i dvije kućne pomoćnice, svi koji su mogli biti okuženi, otputovati u Budimpeštu, u najbliži Pasteurov zavod. Za redovnice stroge klauzure bilo je u ono doba to putovanje i izbivanje iz samostana težak udarac. Za njihovu poglavaricu osobito.

Božji poziv upravljen Klaudiji da žrtvom dokaže autentičnost svoje ljubavi doći će do osobitog izražaja u Mekinjama. Nije joj bilo ugodno ostaviti njezin dragi matični varaždinski samostan, ali se spremno odazvala volji poglavara pa je 13. listopada 1928. otputovala u Mekinje kod Kamnika da preuzme službu zamjenice učiteljice novakinja, da novakinjama Hrvaticama drži predavanja o duhovnom životu, na hrvatskom jeziku. Već sam boravak u Mekinjama bio je za Klaudiju velika žrtva. Jedva je mogla izdržati oštru klimu kamničkih Alpa. Mnogo studeni napatila se u svojoj sobi s prozorom prema sjeveru.

Klaudija je od Boga izabrana da bude Žrtva. Neobičnom jasnoćom rasvjetljuje nam tu njezinu ulogu je-

dan njezin mistični doživljaj koji se dogodio baš u Mekinjama. Kako se za to doznalo? Slučajno.

Izvještava nas o tome sestra Marija Forst. Sestru Mariju snašla je teška duševna patnja. Bilo je oko godine 1938. Otišla je Majci Klaudiji da joj se izjada i da zatraži pomoć i savjet. Da bi bližnjemu mogla uvjerljivije govoriti i pružiti mu što stvarniju pomoć, znala bi Majka Klaudija u takvim časovima veoma intimno govoriti pa štošta kazati i o svojim osobnim doživljajima. Tako i ovom zgodom. Klaudija je rekla:

— Kad sam kao submagistra bila (oko godine 1929) u Mekinjama, predala sam se Bogu, dopuštenjem ispovjednika, kao žrtva za obraćenje jedne velike zemlje. Odonda me stizavalo poniženje i patnja jedno za drugim.

Dana 14. listopada 1951. teško bolesnu Klaudiju posjetila je sestra Terezija Horvat. Razgovarale su o trpljenju. Klaudija je rekla kako se već pred više godina predala Isusu kao žrtva. Čula je u duši glas:

— Žrtvuj se za tu i tu veliku zemlju, jer već lupaju po pećini Petrovoj.

— Žrtvujem se — odgovorila je Klaudija odmah, spremno, i predala se Isusu kao žrtva.

Sestra Terezija zapitala je Klaudiju:

— Na koji vam je način Isus to rekao?

— To ne mogu reći — odgovorila je Klaudija. Odmah je nadodala:

— Odonda su došla na me sva moguća trpljenja.

Kako vidimo, Klaudija je i sestri Tereziji ispripovjedila isti svoj nutarnji događaj o kojem je već prije govorila sestri Mariji.

Sestra Terezija vodila je spomenuti razgovor s Majkom Klaudijom podvečer. Premda teško bolesna, Klaudija je u taj čas bila potpuno bistra. Pošto je završio razgovor, sestra Terezija je brzo otišla u svoju sobu i svaku riječ točno zapisala, skupa s datumom: 14. X. 1951.

Da, od boravka u Mekinjama, kad se Bogu predala kao žrtva, stizalo je Klaudiju trpljenje za trpljenjem, poniženje za poniženjem, sve jedno za drugim. Te su patnje kulminirale u njezinoj posljednjoj, dugoj i teškoj bolesti, dok konačno njezino tijelo, izloženo pred ukop na odru, nije u mnogim sestrama izazvalo spontanu predodžbu: žrtvovano janje.

I prije ulaska u samostan i za vrijeme svog redovničkog života, Majka Klaudija imala je čvrsto zdravlje i jake živce. Vidjelo se to iz njezina uvijek uravnoteženog i smirenog držanja i nastupa. — Da su se na njoj pokazivali i najmanji znakovi kakve bolesti, ne bi joj ispovjednici i poglavarice dopuštali da živi onako pokorničkim životom. Klaudija je bila fizički i psihički neobično zdrava.

A onda se u varaždinski samostan i konvikt uvukla teška zarazna bolest: trbušni tifus. Bilo je to u proljeće, godine 1941. U konviktu su oboljela gotovo sva djeca. Među redovnicama razboljelo ih se pet, među njima i Majka Klaudija.

Žrtva.

Potpuna žrtva. Bez pridržaja.

— Smrvljena sam. Sva sam uništena — reći će Klaudija kasnije, kad se njezina bolest potpuno razvila. Reći će to iskreno, ali će isto tako iskreno nadodati:

— Suscipe! (Primi, Gospodine!)

Izgorjet će Klaudija, kao žrtva, potpuno i do kraja.

Počelo je s tifusom, godine 1941. Tifus će preboljeti, ali će se pobolijevanje nastaviti i neprestano pogoršavati za vrijeme dugih jedanaest godina, sve do Klaudijine smrti, godine 1952., kad će njezin organizam, potpuno uništen, konačno klonuti.

Početak njezine bolesti, njezinog predanja, njezine glavne životne žrtve, ostao nam je ovjekovječen divnim prizorom, dostojnim jedne svetice. Što pismeno, što usmeno, izvijestila nas je o tome sestra Vianeja Barilović, očevidac:

— Prvi napad bolesti trbušnog tifusa izdržale smo, nas pet bolesnih redovnica, u svojim ćelijama. Liječnik je zahtijevao da se odijelimo od zdravih sestara, da se ne bi još koja zarazila. Da odemo u gradsku bolnicu, bio bi to za samostan prevelik trošak. Liječnik je dopustio da nas smjeste na majur. Tako smo zvali malu gospodarsku jednokatnicu (danas srušena, a teren na kojem je stajala sada je izvan samostanskog posjeda), koja se nalazila na kraju onda velikog samostanskog vrta, na njegovu jugozapadnom dijelu. Jednog proljetnog dana god. 1941. stigle smo teturajući u svoj novi dom, izmorene visokom temperaturom, ispijene teškom bolešću. U

bolesti do toga časa nismo jedna drugu vidjele jer je svaka bila u svojoj ćeliji. Sve blijede, iscrpljene, suhe, a naša Majka Klaudija sličila je mrtvacu koji je izašao iz grobne jame. U jednoj sobi stanovat će tri bolesnice, u drugoj dvije, Klaudija i još jedna. Tako su rasporedili poglavari. Sad je uslijedio prizor koji mi se zauvijek usjekao u pamet. Čim je Majka Klaudija unišla u sobu, bacila se na koljena pred slikom Majke Božje žalosne. Slika je visjela iznad kreveta koji je određen baš za nju. Pobožno se molila. Stavila je pred noge svoje nebeske Majke sva ona poniženja i muke koje će dragi Bog od nje tražiti. Bila je od prvog trena »kao janje koje se vodi na klanje«. Slučaj je htio da je krevet pred koji je došla bio baš krevet njezinih pokojnih roditelja. Poslije su joj promijenili sobu.

Sestra Vianeja nam je tim riječima vjerno opisala početak Klaudijina žrtvovanja. Govori nam zatim o raznim mukama i o poniženjima koje je njezina sveta susestra prepatila tu na majuru za vrijeme bolesti:

— Ona sestra koja je stanovala s Klaudijom dođe jedne noći u sobu u kojoj su bile tri sestre i rekne: Ne mogu više; Majka Klaudija samo vuče rukama po jorganu; neizdrživo je to slušati. Klaudiju je to teško pogodilo, ali svejedno ujutro nije sebi u obranu rekla ni jedne riječi. Mogla je reći da joj drukčije nije moguće. U visokoj temperaturi od tifusa mnogi bolesnici to rade. Ali Klaudija se nije nikad ispričavala, nije joj bilo stalo do toga da drugi o njoj zlo sude. I druge sestre kušale su spavati u njezinoj sobi, ali nisu izdržale. Došla su još teža poniženja. Mučio ju težak proljev. Trpjela je zbog toga što je drugima na pokoru. Strašan kašalj nije joj dao da predahne. Da sebi nekako pomogne, znala bi se uhvatiti objema rukama za stolić pred krevetom i tako dugo, dugo kašljati. Sestrama je to bilo odvratno, pa su je upozorili da to više ne čini. Ubuduće to više nije činila. Klaudija je zapažala kako su sestre zbog nje nestrpljive, nezadovoljne, kako bježe od nje. Bilo joj je to teško, ali se nije na to ni jednom riječju potužila, nije tražila olakšanja, nego je sve strpljivo podnosila, »kao krotko janje«, šuteći, posvema se predala svetoj Božjoj volji. Ona, uvijek fina, tankoćutna, osjetljiva kad se radilo o bližnjemu, morala je sada mnogo trpjeti zbog toga što je vidjela kako je svima na teret. Uvijek

stidljiva, i u bolesti je budno pazila na čednost, pa su joj mnogo muke zadavala presvlačenja, pogotovo stoga što su joj od visoke temperature udovi veoma oslabili i ukočili se. Užasnom bolešću bila je naša draga Majka Klaudija tako ponižena, uništena, da smo sve mi, supatnice u istoj bolesti, posumnjale u njezinu svetost, ali ne za dugo, jer smo poslije kratkog vremena i same morale proći kroz iste slabosti.

Gospodin je dopustio da bude ponižena do kraja.

Izvješćuje s. Margarita Labrtić. Jednom, za vrijeme odmora poslije ručka, sestre su šetale samostanskim vrtom. Jedna predloži da se ode do majura, pod prozore bolesnica. One su se pokazale na prozoru, pozdravile se sa sestrama. Na kraju se pojavila i Klaudija. Bolest ju je potpuno smrvila. Strašno je izgledala. Lješina. Nakaza. Redovnice su okrenule lice, a jedna od njih, veoma ugledna, šapnula je:

— Idimo. Nije prisebna.

Bolest trbušnog tifusa prošla je, ali se pravo zdravlje Klaudijinu organizmu nije više nikad vratilo.

— Kad se M. Klaudija pridigla, počela je njezina uloga »posljednjeg od ljudi« (Izaija) — primjećuje s. Margarita Labrtić.

Inače, za vrijeme svoje bolesti i sama Klaudija citirala je često ona mjesta iz proroka Izaije koja se odnose na muku budućeg Spasitelja.

Pošto je preboljela tifus, Majka Klaudija ostala je i dalje u svom matičnom samostanu, u Varaždinu, otprilike dvije godine, a onda je premještena u Zagreb. Ovamo je došla 2. kolovoza 1943., da kao subpriorica pomaže poglavarici i da daje satove iz glasovira. Klaudija se, doduše, tada nalazila u 69. godini života, čitav njezin organizam bio je veoma oslabljen od tifusa, ali je ipak u njoj bilo još dovoljno snage da obavlja poslove i dužnosti koje su joj dodijelili. Međutim, čini se, došla je na nju nova bolest. Oboljela je na crijevima. Ta bolest pratit će je do smrti. Bio je to kronični kolitis. Da li je tom kolitisu možda bio uzrok rak na crijevima ili tuberkuloza crijeva, ne zna se. U prvo vrijeme bolesti nije trpjela velike bolove, ali je zbog neprestanog proljeva veoma oslabila, pa nije imala snage za rad. U nadi da će joj se pomoći, poglavari su je u veljači 1945. premjestili natrag u Varaždin.

Bio je 9. veljače 1945. Klaudiju, potpuno iscrpljenu bolešću, pratila je sestra Kazimira. Kako je bjesnio rat, prometna sredstva bila su neredovita. Na autobus koji će krenuti prema Varaždinu čekale su, na ulici, po oštroj zimi, dva sata. Svaka žilica na Klaudiji drhtala je, na licu joj se čitala smrtna nemoć.

— Ova će umrijeti — šapnuli su neki prolaznici.

Konačno su ušle u autobus. Bilo je unutra i vojnika. Klaudiju su sretali s poštovanjem.

Za vrijeme Klaudijina boravka u Zagrebu živjela je u istoj kući i sestra Anzelma Gračanin. Ona piše:

— Klaudija je iz poslušnosti išla liječnici. Ova joj je propisala kapi za umirenje crijeva. Uzimala ih je neko vrijeme dok nije otišla u Varaždin... Poslije sedam mjeseci došla sam i ja u Varaždin. Imala sam sreću da se kao nadstojnica za zdravlje brinem za nju. Nikakvi lijekovi nisu imali trajnog učinka, pružali su samo časovito olakšanje. Bolest je cijeli organizam iscrpljivala tako da se gornje tijelo sve više svijalo. Hrptenjača i prsni koš sasvim su se deformirali i boli su bile teške. Pitala sam je više puta: Boli li vas jako? Rekla je: Jako me boli! To je rekla s izrazom tuge u očima, ali mirno i strpljivo, bez uzdisanja ili jaukanja. Tako je ustrajala do smrti. Na početku te bolesti, u Zagrebu, poglavari su htjeli da uzima nešto više hrane, ali bi ona ljubezno otklonila. Nikad nismo čule od nje ni jedne protuslovne riječi. Bile su ratne godine pa nije bilo krepke hrane, ali ona nije nikad nešto drugo tražila. Dokle god je mogla, u Varaždinu je išla na zajednički ručak.

Sestra Anzelma iznosi nam također neka zapažanja o Klaudijinu duhovnom životu za vrijeme bolesti:

— Sve do zadnjih mjeseci života Klaudija je nastojala da bude kod svete mise (poslije nije mogla), gdje bi cijelo vrijeme klečala i žarko molila. Išla je u kapelu da pohodi Presveto i da moli krunicu... Koji put bi na pjevačkom koru pokazala da stolac i slamnjačica pod nogama moraju stajati kako je njoj zgodno. No poslije toga bi se došla poniziti, moliti za oproštenje: Oprostite, kako sam zlobna. Pokazala je pravu žalost što je htjela da bude po njezinoj volji... Na svemu je uvijek srdačno zahvaljivala. I za najmanju uslugu rekla bi: Hvala! Bog plati! Kako ste dobri! Takvim ljubeznostima nije nikad

oskudijevala. Inače je vrlo malo govorila i samo ono što je smatrala da je potrebno. Koji put bi iz dubine duše, koja je bila obuzeta nekom velikom misli, izašle riječi: Kako je dobar Bog! Bog tako hoće! U tom se sastojala njezina molitva posljednjih mjeseci. Nije mogla obavljati razmatranja, a ipak je uvijek bila u Bogu. Bog, to je za nju bilo sve.

O tom razdoblju Klaudijina života piše s. Marija Forst:

— Kad se godine 1945. vratila bolesna u Varaždin, bila je već kao sjena. Odonda je iz dana u dan sve više ginula, hrptenjača joj se sve više svijala, postajala je sve manja, noge su joj sve više oticale, tijelo bivalo sve mršavije, dok nije postala tako reći kost i koža. Živi mrtvac.

Dok je nije bolest posve preuzela, Majka Klaudija radila bi još uvijek kakav lakši posao, pomagala u ekonomatu, davala satove glasovira, brojila i svrstavala sitan novac, milostinju iz crkve itd. Poniženja koja su je stizala zbog toga što nijedan posao nije mogla pravo obaviti strpljivo je podnosila. Glavnu ulogu svog života vršila je i u svojoj bolesti, dapače, svaki dan sve savršenije: svojom svetošću, svojom uronjenošću u Boga svjedočila je prisutnost Božju u svijetu, a dragovoljnim i strpljivim prihvaćanjem patnje i žrtve sudjelovala je u Kristovu otkupljenju. Sestra Margarita Labrtić piše:

— U njezinoj velikoj bolesti često sam je posjećivala da se napijem tog vječnog života. Bila je strašno uništena. Lice joj je bilo kao u mrtvaca, a hrptenjača savijena tako da joj se glava gotovo doticala pasa. Tko je poznavao njenu lijepu i otmjenu pojavu, znao je dobro što to znači: »Nisam čovjek, nego crv.« Ali oči, o te oči, pune Boga! Tko ih je pogledao, vidio je vječnost.

U istom smislu piše i s. Ana Račić:

— U zadnjoj teškoj bolesti bila je uzor strpljivosti. Mnogo je mislila na poniženog Spasitelja. Njena bolest vrlo ju je ponizivala. Neprestani proljev. Sva se zgrbila i savila kao crv. Slina joj je neprestano curila iz ustiju... Sirota, mnogo je patila. Uspoređivala se s trpećim Spasiteljem. Napisala je neke riječi iz Izaije, koje se odnose na Spasiteljevu muku, pa i na nju samu, na Klaudiju, na primjer: »Prezren i zadnji od svih ljudi«, »Nije

imao obličja ni ljepote«, »Njegovo lice bilo je zastrto i ništa nismo držali do njega«. Zaista, Majka Klaudija bila je sva izobličena od bolesti. A kako je nekoć bila lijepa, ravna, fina i otmjena pojava!

Osim trpljenja koje je Klaudiji u toku dugih jedanaest godina prouzročila bolest, položio je Gospodin na njezina ramena još jedan osobit križ: oštar postupak nekih susestara, pa i nekih poglavarica. Nju su svi u samostanu veoma cijenili i voljeli, i ne samo to, svi su se, bez iznimke, za nju svom ljubavlju brinuli i nastojali da joj olakšaju patnje. Ali općenita je pojava u svim zajednicama, pa i u onima najboljima, da teški bolesnik, koji dugo boluje, pokatkad dosadi. Mora se priznati da je i Klaudija svojom savjesnošću koji put bila dosadna. Svejedno, razni oštri postupci teško su je pogađali. Bez sumnje, nisu ti događaji bili izvan okvira, izvan plana koji je za Klaudiju zacrtala Božja Providnost. Dapače, u tim postupcima kao da otkrivamo posebno Božje dopuštenje, jer je inače u svim redovničkim kućama u kojima je živjela Klaudija upravo cvala prava kršćanska međusobna ljubav. Bog je htio da se njezina svetost u svakovrsnim kušnjama prekali u čisto zlato.

I prije Klaudijine bolesti, kad je već bila u starijim godinama, znalo se s njom oštro postupati.

Bilo je prije drugog svjetskog rata. Mlada sestra Bonaventura Tepeš stigla je iz Zagreba u Varaždin. Posjetila je kućnu poglavaricu, koja je ležala teško bolesna. Sestra Bonaventura pripovijeda što je doživjela: Poslije kratkog vremena ušla je u sobu M. Klaudija da nešto zamoli poglavaricu. Ona je Klaudiju prilično energično otpremila rekavši joj da dođe s tim poslom kasnije. Klaudija se uljudno ispričala i tiho izišla. Prilično dugo zadržala sam se u razgovoru s poglavaricom, a kad sam izlazila, vidjela sam M. Klaudiju među vratima susjedne ćelije kako se stisnula u kut. Činilo mi se da je tužna. Duboko mi se naklonila. Taj susret bio mi je upravo težak. Bilo me je stid što je morala izaći zbog mene.

Sličan slučaj pripovijeda s. Ljudmila Ravnikar. Tada je u Varaždinu bila druga poglavarica. Klaudija je već preboljela tifus. Sestra Ljudmila nalazila se u sobi kod poglavarice. Kucanje na vratima. Uđe M. Klaudija.

— Počekajte! Dođite poslije! — odreže posve oštro poglavarica i otpremi Klaudiju dajući prednost mladoj sestri.

— M. Klaudija podnijela je taj postupak mirno, strpljivo, divno, bez i jedne riječi protivljenja — kaže s. Ljudmila, i nadodaje: — Možda su poglavarice takvim postupkom htjele iskušati njezinu krepost.

Zašto su se poglavarice srdile na Klaudiju? Jer je prečesto dolazila tražiti razna dopuštenja. Njezina svetačka pedantnost bila bi koji put doista dosadna. Ali, strogo uzevši, tako je i morala činiti, jer to zahtijevaju redovnička pravila. Dolazila je i zbog toga da se zauzme za pojedinu sestru, i zbog toga da se zauzme za vršenje pravila. — Sveci su dosadni — znala bi reći pokoja sestra, gledajući Klaudijinu točnost i revnost.

— Klaudija, to milo »janje«, nosila je u sebi nadčovječnu jakost kad se radilo o bilo čemu Božjem. Dolazila bi poglavarici i dva i tri puta i svetačkom upornošću, ali divnim poštovanjem i poniznošću zadnje male sestre, prikazala bi što nije u redu. Ne znam tko u kući nije vidio kako joj sve poglavarice redom pokazuju vrata. No to nikad nije pokvarilo njezin odnos prema poglavaricama, jer je ona i pretpostavljenima i susestrama znala uzvraćati jedino ljubavlju, i to ljubavlju punom divnog poštovanja — piše s. Margarita Labrtić.

— Zbog prevelike savjesnosti išla je nekima na živce, pa bi joj se znali malo nasmijati i štogod predbaciti. Ona se nije obazirala na takve primjedbe — piše s. Gertruda Vuksanović.

Ipak, mora se priznati, Klaudija u životu zajednice nije nipošto bila dosadna. Bila je tiha i nečujna kao da je i nema. U dnevnim susretima sama ljubaznost. Što je pokatkad neke sestre nisu trpjele, mora se odbiti na njihovu ljudsku slabost.

— Kad bi hodnikom tiho uzdisala (obično bi u nekom meditativnom zanosu govorila: Bog, Bog!), znala bi joj pokoja sestra dobaciti da šuti. Utihnula bi bez riječi i samo sam čula još tiše ponavljanje: Isuse, Isuse! — piše sestra Gertruda.

Ponekad dogodio se i teži ispad. Jedna sestra bila je prisutna kad je nekoliko sestara na hodniku galamilo za Klaudijom. Grdili su je i rekli joj u lice nekoliko uvred-

ljivih riječi. Klaudija je sve to podnijela šutke, strpljivo, bez i najmanjeg znaka zlovolje ili osvete. (Izvještava s. G.)

I bolničarke su znale koji put s njome oštro postupati. (Izvještava s. Kazimira)

Prikladno je ovdje spomenuti jednu Klaudijinu riječ. Bilo je to davno prije njezine bolesti. Pripovijeda o tome sestra Paskalija Strojko. U samostanu je radila kao kućna pomoćnica veoma dobra djevojka Stanka. Htjela je stupiti u Red. Ondašnja poglavarica nije je primila jer da nema svih uvjeta da bude redovnica. Stanki je bilo teško što mora natrag u svijet. Klaudija je tješila Stanku. U takvim slučajevima znala bi veoma otvoreno govoriti o sebi, zbog toga da riječi utjehe djeluju jače i uvjerljivije. Paskalija je čula kako je M. Klaudija govorila Stanki:

— Drago dijete, umirite se, teško je i u samostanu. I ja sam trpjela. Da nisam veoma ljubila dragog Boga, ne bih ni ja izdržala.

Ljubav prema Bogu davala je Klaudiji snage da podnese i najveće životne teškoće.

Došao je najteži križ. Gospodin je tražio da njezina žrtva bude potpuna. Trebalo je da kalež patnji i poniženja iskapi do dna. Radilo se o posljedicama arterioskleroze.

Sestra Ana Račić piše: M. Klaudija se sva predala Bogu. Svaki dan molila je onu molitvu sv. Ignacija: »Primi, Gospodine, svu moju slobodu. Primi pamćenje i razum i svu moju volju. Itd.« Možda je Gospodin primio tu molitvu...

Posljedice arterioskleroze počele su se na Klaudiji zapažati posljednje godine njezina života, možda i u posljednje dvije godine. Uvijek su bile časovite, prolazne. Nekoliko mjeseci pred smrt izbile su te posljedice u pojačanom stupnju, ali uvijek samo povremeno, samo pokatkad. Izuzevši te časovite pojave gubljenja svijesti, za koje je posve očito da su bile posljedice arterioskleroze, Klaudija je svoje posljednje godine, mjesece i dane provela u potpunoj bistrini duha. I u času umiranja bila je savršeno bistra i pribrana. I u onim posljednjim mjesecima svog života, u časovima kad je najviše trpjela od posljedica arterioskleroze, kad god bi se poveo razgovor o Bogu ili o duhovnim stvarima, bila je savršeno prisebna. Ona je također bila potpuno svjesna svoje bolesti i svih njezinih posljedica, pa je sve te nevolje, svoj gorki križ primala iz ruke Božje dragovoljno, ponizno i odano.

Nabrojit ćemo neke momente iz te Klaudijine bolesti, u kojima su posljedice najjače izbijale na javu. O tome nas izvješćuje s. Ignacija Galijan, posljednja Klaudijina poglavarica. Ona je Klaudiju izvanredno poštovala, za nju se uvijek najfinijim postupkom i najvećom ljubavlju brinula, neprestano je posjećivala, pa su joj svi momenti Klaudijine bolesti bili vrlo dobro poznati. Te teške momente u kojima su se očitovale posljedice arterioskleroze sestra Ignacija zove bolesnim stanjima. Evo ih! Zahvatila bi Klaudiju želja da reže škarama. Jedanput je na komade izrezala cijelu plahtu. Molila je poglavaricu da joj dade novi habit (redovničko odijelo). Budući da joj je stari habit bio doista trošan, s. Ignacija dala joj je načiniti novi. Čim ga je dobila, počela je škarama rezati rukave. S. Ignacija joj je na lijep način oduzela škare, a Klaudija je na to pljesnula rukama i počela dozivati razne sestre u pomoć. Poslije je išla hodnikom od vratiju do vratiju moliti da joj dadu škare. Jasno, u tom stanju nije bilo govora o neposlušnosti. Bilo je i drugih pojava bolesti. Na primjer, često je prala ruke, a prije nego što bi natočila vodu, oprala bi cijelu pipu. Onda, nikako se ne bi dala nagovoriti da presvuče košulju. Valjda zbog toga što sama više nije mogla prati, a nije htjela da drugoga opterećuje tim neugodnim poslom. Iz velike čednosti ne bi dopustila da joj se promijeni plahta i košulja. To bi bilo sve ono najteže što su sestre opazile, a što se moralo pripisati posljedicama arterioskleroze. No sada slijedi ono najljepše u izvještaju sestre Ignacije, završetak tih zapažanja. Sestra piše:

— Ali u toj teškoj bolesti bila je potpuno predana u Božju volju, sjedinjena s njom. Često je znala reći: »To je strašna bolest, ali ja hoću, hoću, hoću!« Tako, eto, dragi Bog postupa sa svojim miljenicima. To ćemo istom u vječnosti moći razumjeti.

Sestra Ignacija dalje pripovijeda:

— Trpite li mnogo? — pitali smo je koji puta usput.

— Mnogo trpim — odgovorila bi — ali kako Bog hoće, volja Božja, volja Božja!

Jednom je pitala Klaudiju kako joj je.

— Posve sam satrvena — odgovori.

— Ako zrno pšenično padnuvši na zemlju ne umre, ne donosi roda... — rekne sestra Ignacija.

— U vječnosti, nadam se, to zrno donijet će plod — odgovori Klaudija.

Sestra M. Forst nastavlja:

— Sestra Ignacija, tada poglavarica, zamoli Klaudiju da joj napiše još nešto za uspomenu. Dana 16. rujna 1951. (četiri i pol mjeseca prije svoje smrti), preda joj Klaudija list papira na kojem je olovkom mučno napisala svoje intimno proživljavanje muke Isusove i svoju predanost i strpljivost u patnjama i poniženjima. Evo njezinih riječi:

»Iskorijenjen je sa zemlje živih« (Izaija).

»Prezren i zadnji od ljudi« (Iz).

»Nije imao obličja ni ljepote« (Iz).

»Njegovo je lice bilo zastrto i nismo ništa držali do njega« (Iz).

Pokojni Matija Stepinac poučio nas je da se Isus nije nikad smijao, ali je često plakao. O, divne suze! Hoću i ja tako, dobra časna majko, a to i činim!

A sada, časna majko, kažem, naglašujem: Mir, mir, veliki mir, šutnja i molitva.

Moja smrt možda je veoma blizu. Veni, Domine Jesu (Dođi, Gospodine Isuse)!

Ja očekujem dolazak Gospodnji potpunim predanjem: »Suscipe me, Domine (primi me, Gospodine)« — to je ono što sada potpuno vlada u mojoj duši! — To je moj potpuni: »Omne principium et fundamentum (svaki početak i temelj)«.

Mir, mir! »Coram Domino et in Domino (Pred Gospodinom i u Gospodinu)!« »Gospodin je u nama, a mi u njemu«, a sada ga još i posebno tražim. Dođi, Gospodine Isuse, ne kasni! »Veni, Domine Jesu!« Uvijek hoću što Gospodin hoće. Zato nema boli, nema križa, nema trpljenja koje bi mi se činilo preteško. Nema... nema!

»Gospodin ga je htio satrti u nemoći« (Iz).

»Ponizio je sama sebe«; »Kad sam slab, onda sam jak« (Sv. Pavao).

Osobito je divna molitva od jedne same riječi, koju ponavljam po danu i po noći, a to je: Bog, Bog, Bog, Bog, Bog, Bog!

Odana Vam, dobra časna majko,

M. Klaudija, O. S.U.

V(araždin), 16. IX. 1951.

Kao što je svjesno i odano u volju Božju trpjela kronični kolitis, kao što su drugi sveci svjesno i odano primali iz ruke Božje rak ili upalu pluća, tako je M. Klaudija ponizno, razumski bistro i upravo svetački podnosila i časovite posljedice arterioskleroze. Kao što kod svetaca ni rak, ni upala pluća nisu kvarili njihove odnose s Bogom, tako ni kod M. Klaudije ni arterioskleroza, ni njezine posljedice nisu nimalo poremetili njezinu usmjerenost prema Bogu. U svojem duhovnom životu, u svojim odnosima prema Bogu, ostala je uvijek savršeno razumski bistra, potpuno svetački raspoložena.

O posljednjem razdoblju Klaudijina života piše s. Anzelma Gračanin:

— Kako je sva bila Božja u životu, tako ni sada nije uskratila Bogu ni jednu žrtvu. Sa sigurnošću možemo reći da je do zadnjeg časa bila svjesna svog potpunog predanja Bogu za žrtvu. Bog je svojoj vjernoj službenici pomogao da je ustrajala... Kad se vidjelo da medicinska znanost ne može pomoći, nisu joj više zvali liječnika. Ona je to znala i s tim se pomirila, odnosno nikad nije željela ni izjavila da hoće liječnika. Svoju bolest uzela je kao križ koji joj Providnost šalje i potpuno se odala u volju Božju. Nije uopće o svojoj bolesti ništa govorila ni zapitkivala. Hrane je uzimala tako malo da je neshvatljivo kako je mogla živjeti, a pogotovo kako je u onoj skrajnjoj slabosti mogla onako budno nastojati oko kreposti.

Sestra Gertruda Vuksanović piše o tom posljednjem Klaudijinom razdoblju: Naša je pokojnica bila do zadnjeg časa potpuno svjesna svoje fizičke bijede. Kad god bih je posjetila i pitala kako joj je, uvijek bi mi odgovorila:

— Smrvljena sam do kraja. Crv, a ne čovjek. Bog tako hoće. Hoću, hoću, jer on hoće. Molite se za mene da se Božji planovi ispune.

Gotovo sve sestre koje pišu o Klaudijinoj bolesti i o posljednjim danima njezina zemaljskog života, spominju onaj njezin »Hoću«, kojim je iz ljubavi prema Bogu prihvaćala sve patnje koje su je stizavale. U časovima najtežih trpljenja i poniženja Klaudija je opetovano govorila:

— Hoću, hoću, hoću, jer on hoće.

U prinošenju vlastite žrtve ustrajala je do kraja. Žrtva dokazuje autentičnost ljubavi.

Izvori i dokumentacija

1. Osjećamo dužnost da ovdje registriramo jedan Klaudijin iskaz. Za mnoge će taj iskaz, možda, biti teško prihvatljiv. Nerado ga iznosimo. Ipak, prešutjeti ga ne smijemo, jednostavno zbog toga što smatramo da čitatelj mora biti svestrano informiran. Izricanje suda o dotičnom događaju ostavljamo čitatelju.

Jednog dana, a bilo je to pola godine prije Klaudijine smrti, posjetila je nju njezina poglavarica s. Ignacija Galijan. Evo što je s. Ignacija o tome napisala:

— Bila sam kod Klaudije. Rekla mi je da je, dok je još bila u kolijevci, imala izvanrednu milost. U sobi gdje je bila kolijevka bila su dva prozora. Jedan je gledao na hodnik. Na tom prozoru bio je prislonjen veliki ormar, ali tako da se vidio gornji dio prozora. Na tom prozoru pokazala joj se često bijela hostija. Ona u kolijevci imala je spoznaju da je u toj hostiji nazočan Isus.

Kako su se na Klaudiji, u njezinoj posljednjoj bolesti, od vremena na vrijeme, pokazivali znakovi skleroze, s. Ignacija nije mogla njezinu izjavu jednostavno prihvatiti. Evo što s. Ignacija piše:

— .... Kako sam po naravi »nevjerovani Tomaš«, pitala sam M. Klaudiju drugi dan da li je uistinu primila u kolijevci one milosti. Odgovorila mi je: Da, bila sam mala kao do lakta. — I imali ste svijest da je Isus u hostiji? — Da, imala sam.

Sestra Ignacija nastavlja: Još sam je nekoliko puta o tome ispitivala i svaki put sam dobila isti odgovor: Bila sam mala kao do lakta.

S. Ignacija dalje kaže: Koliko se sjećam, ponovila sam to pitanje još nekoliko dana prije smrti, i opet isti odgovor.

Opet naglašavamo, nerado smo iznijeli ovu Klaudijinu izjavu o događaju iz djetinjstva, jer je, u vrijeme kad je tu izjavu dala bila na mahove podložna sklerozi. Međutim, moramo i to naglasiti da je Klaudija i u to vrijeme i sve do smrti, kad bi se poveo razgovor o Bogu ili o duhovnim stvarima, bila savršeno bistra. I u posljednjim časovima života bila je potpuno pri svijesti. Sestra Ignacija, koja spominje neke znakove skleroze, nadodaje u gore spomenutom izvještaju i ovo: Inače nisam primijetila da bi Klaudija (i u toj bolesti) tvrdila nešto što bi bilo izmišljeno.

Poslije Klaudijine smrti bila je sestra Anastazija Trobentar, profesorica, nekoliko puta, u pratnji drugih sestara i svećenika, u Đakovu, u Klaudijinoj rodnoj kući, s nakanom da, koliko je moguće, provjeri Klaudijinu izjavu. I zbilja, Klaudijin opis prozora, ormara i položaja kolijevke točno se poklapa s faktičnim stanjem sobe. Sustežemo se od svakog osobnog suda o Klaudijinu doživljaju u kolijevci, a tko hoće, može taj doživljaj prihvatiti kao realan, pogotovo stoga što se izvrsno uklapa u njezin kasniji život. Hostija, žrtva, bio je to nagovještaj onoga što će nadoći, znak Klaudijina životnog poslanja.

2. Klaudijina rođena sestra Melita saopćila je sestri Mariji Forst dva navodna događaja iz Klaudijina djetinjstva. Budući da sama Klaudija nije o tome nikome nikad ništa rekla, budući da je Melita čitav život bila prilično nagluha, pa je štošta mogla i krivo razumjeti, budući da Jerina svojoj sestri Meliti svoje duševne doživljaje nije nikada povjeravala, i budući da neke Melitine izjave o Jerini-Klaudiji nisu baš uvijek bile točne (o tome smo govorili u prvim poglavljima), ne želimo dati tim navodnim događajima nikakva značenja, želimo samo registrirati Melitin iskaz. Sestra Marija Forst piše: Gospođica Melita ne zna o izvanrednim milostima što je Gospodin njezinoj sestri u djetinjstvu i kasnije davao. Zna samo to da joj se (Jerini) kao djevojčici od tri godine ukazao pokojni otac. Imala je kao dijete također prikazu jedne gospođe u bjelini, kojoj su ruke bile sputane. Ugledala je tu prikazu u salonu i istrčala da zovne ukućane, no nitko te prikaze nije vidio osim nje i bratića Steve.

3. Pravi razlog zbog kojeg je Jerina otišla stanovati u penzionat, bio je ovaj: očuh Radojković bio je zaljubljen u svoju pastorku Jerinu, a mama je zbog toga, što je i razumljivo, bila bijesna. Jerina, u svemu tome potpuno nevina, po savjetu svetog svećenika (poslije biskupa) Langa i po napucima dobre i ugledne gospođe Leopold, da bi izbjegla obiteljskim trzavicama, preselila se za neko vrijeme u penzionat. Sve te događaje čula je gđa Paula Stražimir-Keglević od svoje mame, gđe Marije Zuber-Stražimir, Klaudijine vršnjakinje i prijateljice iz djevojačkih dana. Gđa Paula Stražimir-Keglević je o svemu tome točno obavijestila pisca ovih redaka. Razlog zbog kojeg se Jerina preselila u penzionat i neko vrijeme tamo stanovala bio je u svoje vrijeme dobro poznat u okolini koja je poznavala Jerininu obitelj. Isto tako je svima bila dobro poznata Jerinina svetost i nevinost.

4. Izvještaji sestara Marije Forst, Anđele Zemljak, Terezije Horvat, Ane Račić, Anzelme Gračanin, Alojzije Lukačević, Vianeje Barilović, Kazimire Arh (usmeno i pismeno), Margarite Labrtić, Bonaventure Tepeš, Ljudmile Ravnikar (usm. i pismeno), Gertrude Vuksanović (usmeno i pismeno) i Ignacije Galijan u Arh. vcp.

5. Knjiga »Vizitacija kanonička crkve i samostana uršulinki . . .« nalazi se u Arh. Nadb. duh. stola, u Zagrebu.

6. Redovnice putuju u Budimpeštu, u Pasteurov zavod — opisano u analima »Kronika«. Arhiv uršulinskog samostana u Varaždinu.

7. Događaj o M. Klaudiji i kućnoj pomoćnici Stanki ispripovjedila mi je usmeno setra Paskalija Strojko, u jeseni 1973. u Varaždinu.

8. Pisac ovih redaka iznio je sveučilišnom profesoru dru Nikoliću sva zapažanja sestara koje su pratile Klaudijinu bolest. Dr Nikolić je onda dao definiciju Klaudijinih bolesti onako kako smo ih opisali. Još jedanput naglašavamo da je M. Klaudija bila čitav život duševno, psihički, potpuno zdrava, imala je čvrste živce. Časovite pojave gubljenja svijesti bile su jasno i izrazito samo posljedice arterioskleroze.

9. Papir na kojem je M. Klaudija napisala razne izreke na uspomenu s Ignaciji Galijan nalazi se u Arh. vcp.

27

ŽRTVOVANO JANJE

Majka Klaudija umrla je 3. veljače 1952. Kako je protekao posljednji mjesec dana njezina života?

Oslonit ćemo se na izvještaje.

Sestra Margarita Labrtić budno je pratila razvoj Klaudijine bolesti. Za vrijeme posljednjih nekoliko godina njezina života bila je Margarita poglavarica uršulinske kuće studija u Zagrebu, ali kad god bi mogla, skoknula bi u Varaždin i posjetila Majku Klaudiju. Kad joj to nije bilo moguće, pisala bi Klaudiji i zamolila bi koju sestru da je izvijesti o stanju bolesnice. Takav izvještaj poslala je Margariti sestra Terezija Horvat dana 13. siječnja 1952., dakle dvadeset dana prije Klaudijine smrti. Evo što piše s. Terezija:

— Znam koliko cijenite i ljubite dragu našu časnu Majku Klaudiju, pa će Vam biti milo ako nešto pobliže o njoj doznate. Sigurno Vam i naša časna Majka (Ignacija, poglavarica u Varaždinu) šalje izvještaje, ali ovo što ću Vam pisati, to je specijalno za Vas. Vi prinosite veliku žrtvu što ne možete pratiti Klaudijine zadnje dane, a ja sam toliko sretna da to mogu. U toj svetoj sreći nisam zaboravila ni Vas. Prije tri dana pohodila sam je i zapodjela s njom razgovor. Bila je vrlo slaba, ali čim sam skrenula na duhovno polje, odmah se osvježila. Tako je bilo uvijek tijekom njezine bolesti. I ako ju je Gospodin strahovito ponizio, njezina je duša sva uronjena u presveto Trojstvo. Tom je ljubavlju obuzeta, pa je ižaruje u svim razgovorima. I kad sam tako s njom govorila, zamolila sam je da mi nešto kaže i za Vas. Rekla mi je ovo: »Ona se uvijek potpisuje: Vaša mala Margarita. Recite joj neka uvijek ostane mala.« Bila sam i danas

(13. I. 1952., dvadeset dana prije smrti. A. K.) kod Klaudije, pa sam joj rekla: »Sada idem pisati časnoj s. Margariti. Što bih joj poručila od Vas?« Stavila sam to pitanje naumice da vidim da li je toliko duševno svježa da se sjeća svojih riječi. A ona mi na to odgovori: »Pa rekla sam vam: Neka ostane uvijek mala. Lijepo mi je pozdravite.« A onda je rekla: »Recite joj ovo: naš život nije ništa ako nije u presvetom Trojstvu. Moramo se usaditi u presveto Trojstvo. Ono što je za prirodu sunce, to mora biti za našu dušu presveto Trojstvo.« A kad sam joj rekla: »A kako će doći do toga?, odgovorila je: »Per Christum Dominum nostrum.« I opet je rekla: »To recite časnoj Margariti.« Sve je to vrlo jednostavno, ali da je vidite kad govori, onda biste mogli shvatiti svu veličinu tih riječi. To ona proživljava, i to trajno. Živi tip duše uronjene u presveto Trojstvo. Pitala sam je veseli li se smrti. »O, jako!«, odgovorila je. »Bojite li se?« »Ne, ništa!« Ona se potpuno uništila za Boga i zato joj se Gospodin potpuno dao. Kad pomislim da ćemo je skoro izgubiti, samo me nešto stegne oko srca, ali vjera mi kaže: ne izgubiti nego dobiti...

To je pisala s. Terezija Horvat sestri Margariti Labrtić. A sestra Margarita izvješćuje:

— O zadnjim danima Majke Klaudije ne mogu pisati, jer sam onda bila u Zagrebu. Zabilježili su mi što je često ponavljala: »Prezren i zadnji od ljudi. Nije imao obličja ni ljepote« (Izaija)... »Ja očekujem dolazak Gospodnji potpunim predanjem: Suscipe me, Domine!... Sada ga još i posebno tražim. Dođi, Gospodine Isuse, ne kasni! Veni, Domine Jesu!... Osobito je divna molitva od jedne riječi koju ponavljamo po danu i po noći: Bog, Bog, Bog, Bog!...«

Sestra Anzelma Gračanin brinula se za zdravlje i njegu Majke Klaudije sve do njezine smrti. Ona piše:

— Razgovarali smo i o skorom njezinu odlasku k Bogu, jer je govorila: slaba sam, ne mogu ništa. Tješila sam je da je Isus blizu. Nije se bojala smrti. U očima joj se vidjelo kako žudi za tim časom. Kad sam je vidjela kako je posve u očekivanju tog sretnog časa, zamolila sam je da se sjeti nas u nebu, napose moje braće. Obećala je da će se moliti.

— Očekivale smo neprestano svršetak. Ali Isus je pustio svoju malu žrtvu da dugo izgara — piše s. Marija Forst, pa iznosi slijedeći razgovor.

Jednom, a bilo je to u siječnju 1952., Klaudija je veoma trpjela. Gledajući njezine muke, sestra bolničarka uzdahne:

— O, kad bi Isus već došao!

— Sve će se to pretvoriti u vječnu radost — odgovori M. Klaudija.

Poglavarica varaždinskog samostana bila je tada č. Ignacija Galijan. S najvećom ljubavlju brinula se za M. Klaudiju, često ju je posjećivala, bila je s njom u neprestanom kontaktu. Jednog dana razvio se između njih ovakav razgovor:

— Veselite li se smrti? — pitala je s. Ignacija.

— O, da, jako se veselim — odgovorila je Klaudija.

— Je li vam što neugodno?

— Ništa, ništa, ništa.

— Hoćete li ravno u nebo?

— Hoće li me Gospodin povesti ravno u nebo — lumen gloriae, ili hoće da još čekam u čistilištu, to posve prepuštam njemu. (Izvještava M. Forst.)

Slijedeće pripovijeda s. Anzelma Gračanin:

— Boli li vas jako? — pitala je s. Anzelma Klaudiju onih posljednjih dana bolesti.

— Strašno me boli — odgovorila je Klaudija.

S. Anzelma nadodaje: Ipak, niti je jauknula, niti se ikad potužila na trpljenje; strpljiva kao janje čekala je svršetak na križu.

Desetak dana prije smrti zamolila je s. Anzelma Majku Klaudiju:

— Kažite mi nešto za moj duhovni napredak.

Klaudija je nekoliko časaka šutjela, mislila je, pa je onda rekla:

— Bog, samo Bog, samo Bog, drugo nam ne treba, drugo nam ništa ne treba!

S. Anzelma kaže: Ne mogu nikad zaboraviti s kakvim je žarom izgovarala ove riječi, kao da je htjela sve ono što je u njoj preliti u drugu dušu. Isto je rekla i sestri Dolorozi Kliček.

Sestra Doloroza pripovijeda zanimljiv događaj koji je tih posljednjih dana doživjela s Majkom Klaudijom. Taj događaj baca jasno svjetlo na Klaudijino trpljenje i na njezinu svetost, posebno onih posljednjih dana njezina života.

— Za vrijeme njezine zadnje bolesti bilo je zabranjeno mladim redovnicama da je posjećuju (jer se nije točno znalo od koje bolesti M. Klaudija boluje, A. K.). Jednog dana prolazila sam hodnikom pokraj njezine ćelije, kad čujem njezin glas kroz zatvorena vrata: »Sestrice, sestrice!« Ne smijem ući, zato pokucam na vrata susjedne ćelije, pa na druga i treća susjednih ćelija, ali nigdje nikoga nema. Sad sam mislila da unatoč zabrani smijem ući jer to traži ljubav. Uniđem. M. Klaudija ležala je na podu pred vratima (nespretno je pala). Htjela sam je podići, ali nisam mogla. Uto je došla sestra Baptista i pomogla mi. Kad sam uhvatila M. Klaudiju, rekla mi je: »Kako imate hladne ruke.« Bilo je to izneseno s toliko ljubavi i sućuti kao da sam ja bolesnik, a ne ona, a ipak nije ničim pokazala da joj je ta hladnoća neugodna. Iz toga sam zaključila da takav zaborav sebe i svladavanje u stanju nemoći i smrtnih muka traži praksu cijeloga života. Što sam učinila, referirala sam časnoj s. poglavarici, koja je pokazala svoje nezadovoljstvo uz primjedbu da nisam smjela ući. Drugi ili treći dan č. M. Klaudija je umrla, a ja sam još uvijek bila nemirna zbog svojeg neposluha. Svakog nemira je nestalo kad sam jedne noći sanjala o njoj i vidjela je lijepu i sretnu poput malog djeteta. Smiješila mi se ljubazno i rekla mi: »Zar ne, sestra Doloroza, koga Isus ljubi, tome šalje križ?« Majka Klaudija bila je pažljiva za života, pa je takva još više poslije smrti.

Onih posljednjih dana, za jednog posjeta, rekla je Klaudija sestri Ignaciji:

— Kako je dobar Bog! Bog me trpi. On me trpi.

Sestra Pija Lončar posjetila je Majku Klaudiju neposredno prije njezine smrti i zamolila je:

— Majko Klaudijo, kažite mi nešto za moju dušu.

— Predajte mu se (Bogu) intimno! Moja bolest je strašna, ali ja hoću, hoću, hoću. U duši treba da je mir i šutnja na sve što šalje Gospodin.

Došao je posljednji dan, 3 veljače 1952. Bila je prva nedjelja u mjesecu, dan duhovne obnove u samostanu.

Zajednička sv. misa počet će u 8 sati, a poslije sv. mise izložit će se u kućnoj kapelici presv. oltarski sakramenat na klanjanje.

Nešto prije sv. mise, samostanski duhovnik, dr Tumpić, donio je Majci Klaudiji svetu Pričest. Primila je dragog Isusa veoma pobožno, kao i uvijek. Malo poslije toga čula je sestra Euzebija Horvat iz sobe broj 9 (Klaudijina soba) glas zvonca. Ušla je i zapitala bolesnicu:

— Što želite?

Klaudija joj je pokazala rubac na glavi i zamolila da joj ga skine i lijepo složi.

— Bog plati! — rekla je Klaudija kad joj je Euzebija učinila tu uslugu. Euzebija je zapitala bolesnicu treba li joj još što. Zahvalila je i odgovorila da joj ne treba ništa. Bila je pri potpunoj svijesti, premda se vidjelo da smrt nije daleko.

Poslije zajedničke sv. mise posjetila je Klaudiju sestra Ksaverija Hribernik, njezina bolničarka.

— Majko Klaudijo, blagoslovite me! — zamolila je Ksaverija.

Klaudija joj je dala blagoslov, a onda je tiho rekla:

— Consummatum est (Svršeno je)!

Klaudija je bila svjesna da je to posljednji dan njezina života.

Poglavarica, s. Ignacija Galijan, posjetila je bolesnicu tog prijepodneva nekoliko puta.

Vidjelo se na Majci Klaudiji da mnogo trpi. U jednom momentu rekla je:

— Ne mogu više izdržati, ustala bih.

— Časna Majko, preslabi ste, ne možete ustati. Samo još malo treba izdržati, Isus je blizu. Sad ste s Isusom na križu. On se nije mogao maknuti — odgovorila joj je s. Ignacija.

Sestra Mihaela pristupila bi od časa do časa Klaudiji, malo bi je pomaknula da bar nešto promijeni položaj.

Poslije podne, između 1 i 2 sata, s. Ignacija je ponovno došla. Klaudija joj je rekla:

— Časna Majko, blagoslovite me!... Još jedanput me blagoslovite!... Hvaljen Isus!... Sad je sve gotovo sa mnom.

S. Ignacija otišla je na Vespere, koje su započinjale u 2 sata. Činilo joj se da se još nije približio zadnji čas. Uz krevet umiruće sjedila je sestra Terezija Horvat. Bolesnica nije pokazivala gotovo nikakvih znakova života. Kad je s. Terezija odlazila, umiruća joj se milo nasmiješila, zagledala se u nju s ljubavlju i lagano joj je mahala rukom dokle god nije izašla iz ćelije; htjela joj je reći zbogom. U sobu bolesnice bila je već prije ušla sestra Imelda Malek. Kad je ušla, bila su dva sata. Imeldi je Klaudija izgledala tako slabo da je prišapnula dvjema sestrama koje su bile u sobi: Joj, pa ona neće preživjeti današnji dan. Onda se Imelda približila Klaudiji i izgovorila: Isuse, Isuse, ja te ljubim!

Čuvši te riječi, umiruća je otvorila oči. Imeldi se milo nasmiješila i kimnula glavom u znak potvrđivanja. Imelda izvadi krunicu i počne moliti. Nije znala prati li Klaudija njezinu molitvu. Ali kad je svoju ruku položila na krevet, kod uzglavlja, Klaudija položi svoju ruku na njezinu. Kad je Imelda izmolila čitavu krunicu i izgovorila posljednji Slava Ocu. Klaudija je svoju ruku povukla, znači: pratila je molitvu.

Sestra Imelda morala je otići da pripremi vatru za kadionicu, jer će u 3 sata klanjanje Presvetom završiti s blagoslovom. Završile su, međutim, Vespere i k umirućoj dođe ponovno s. Ignacija. Opipa bolesnici bilo. Teško disanje. Odmah je poslala po preč. Tumpića. Jedna redovnica davala je znak da je to već prekasno, ali je umiruća kimnula glavom da ide. Bila je svjesna smrtnog časa. Došla je opet sestra Imelda. S. Ignacija podržavala je svijeću, koju je stavila u ruke umirućoj i poslala je Imeldu u kapelicu po sestru subprioricu, Stanislavu Vanino. Imelda je otišla i prišapnula sestri Stanislavi da Klaudija umire. Kako je u kapelici bila savršena tišina, bilo je, naime, izloženo Presveto, i kako su redovnice očekivale smrt svoje svete susestre, sve su čule vijest, pa su se gotovo sve digle i za sestrom Stanislavom pošle u sobu umiruće. U kapelici su ostale novakinje. Odmah je stigao i preč. Tumpić. Dao je bolesnici odrješenje, papinski blagoslov (bolesničko pomazanje bila je primila već ranije) i počeo molitve za umiruće. Sestre su odgovarale. Dok je svećenik još molio, Majka Klaudija malko je digla glavu, pogledala u visinu, jedan trzaj, kapnula je suza, preminula je. Bez agonije. Isus, za kojim je čitav život čeznula, kojeg je, pogotovo posljednjih dana neprestance zvala, došao je po nju. Ležala je po strani, pa je nagnula glavu. Izgledala je kao žrtvovano janje. Život žrtve i ljubavi završio je. Umrla je u 3 sata poslije podne, u isti sat u koji je umro i Isus. Bila je nedjelja, 3. veljače 1952.

Varaždinom se prosula vijest: umrla je svetica.

Preko noći tijelo pokojnice ostalo je u njezinoj ćeliji, gdje su se sestre izmjenjivale u molitvi. Sutradan, 4. veljače, u pratnji sestara, preneseno je u prizemlje, u veliku dvoranu pričesnog kora, koji je prislonjen uz crkvu, i tu je izloženo na odar. I tu su se redovnice molitvom opraštale od svoje svete susestre. Došla je i Klaudijina rođena sestra Melita. Bila je u dubokoj starosti. Evo što je četiri dana poslije, 8. II., Melita pisala sestri Margariti Labrtić u Zagreb:

Sestra je zadnji put kod mene bila na Božić (1951.). Od onda sam je istom u pričesnom koru mrtvu vidjela. Ali bila sam čula da neće više dugo, da puno trpi i da je jako slaba. Pred sv. Tri Kralja primila je zadnju pomast i nije više mogla u nedjelju na sv. misu. Poručila mi je da se ne iznenadim ako čujem da je umrla. Pred smrt poručila mi je 4 puta da ćemo se skoro u vječnosti vidjeti i nikad se više rastaviti nećemo. Dobra č. majka (Ignacija) rekla mi je da je sasvim mirno i tiho preminula. Bez agonije.

Sprovod, 5. veljače, u 3 sata poslije podne, vodio je preč. dr Tumpić, uz asistenciju predstavnika varaždinskih samostana, oca franjevca i oca kapucina. U sprovodu su bila još četiri svećenika i kapucinska braća. Sestara nije bilo mnogo, priječili su to ondašnji propisi klauzure. Među svećenicima nalazili su se msgr dr Matija Markov i gradski župnik Matija Kanoti. Župnik, premda već i sam u godinama i bolestan, unatoč upravo užasnom zimskom vremenu, htio je svakako prisustvovati sprovodu. Rekao je: Majci Klaudiji idem na sprovod, bila je kreposna redovnica. Snijeg, vjetar, poledica (prisutni su se morali pridržavati jedan drugoga da ne padnu), prava snježna vijavica, sve to nije odvratilo vjernike da ne otprate dobru Majku Klaudiju na

njezino posljednje počivalište. Sprovodu je prisustvovala i Klaudijina kolegica iz mladih đakovačkih dana, gospođa Marija Stražimir, rođ. Zuber. Klaudijine bivše učenice iz raznih uršulinskih škola, ukoliko nisu mogle doći na sprovod zbog službe ili zbog zimskog nevremena, došle su na njezin grob odmah poslije sprovoda ili slijedećih dana, a dolaze još i danas. Jedna od njih, gđa Vera Marić, dala je na podnožje Raspela koje se diže nad zajedničkom uršulinskom grobnicom, gdje je pokopana i M. Klaudija, staviti ploču s natpisom:

3. II. 1952. umrla je na glasu svetosti

M. Klaudija Boellein

»Prošla je svijetom čineći dobro«

Grob Majke Klaudije, na najljepšem groblju u Hrvatskoj, varaždinskom, sve više posjećuju vjernici da joj izruče svoje životne teškoće, žele da ih zagovara kod Boga.

Majka Klaudija, koja je na ovoj zemlji sva živjela za Boga i za bližnjega, živi jednako i danas. Uronjena u Božjoj ljubavi, zauzima se za braću ljude koji još nisu završili zemaljsko putovanje i stigli na konačno odredište. Neprestano stižu zahvalnice zbog uslišanja dobivenih od Boga na Klaudijin zagovor. Ozdravljenja, obraćenja, pomoć u najrazličitijim potrebama. Spomenut ćemo dva ozdravljenja.

Časna sestra Anđela Zemljak, nama dobro poznata iz ovog životopisa, već u visokim godinama života, smrtonosno je pala na hrptenjaču, udarila se na željezni predmet tako da je puklo jedno rebro. Proležala je više tjedana u velikim bolovima. Kroz pukotinu na mjestu rebra prodirala je krv s vodom. Pridošla je upala porebrice s eksudatom. Prošlo je neko vrijeme, pojavilo se drugo krvarenje. Činilo se da je to početak raka, pa su liječnici savjetovali i pokušali liječenje sa zračenjem. Krvarenje je trajalo 6 mjeseci. Zbog visoke starosti bolesnice (navršila je 80 godina) nije bilo nikakve nade da će ozdraviti. Ipak su njezine susestre s velikim pouzdanjem zazivale M. Klaudiju da pomogne bolesnici. Još

iste godine, 21. studenog 1969., prestalo je krvarenje, iščezle su ostale posljedice bolesti. Sestra Anđela potpuno je zdrava.

Gospodin J. Pauković pao je s bicikla, slomio je nogu u kuku. Star je 76 godina. Operacija se nije mogla izvršiti, niti staviti »čavao«, jer je kost nespretno pukla u obliku nepravilnog trokuta. Morat će ležati s nogom sve do pojasa u gipsu, ali bez nade da će ikada prohodati, jer mu se ne može fiksirati čavao. Njegovi poznati i on sam žarko su se molili Majci Klaudiji. Poslije šezdeset dana skinut je gips i slikan kuk. Stanje kuka izvanredno! Glavni liječnik izjavio je: »Ovo je fenomenalan, neobičan slučaj! Ni jednom tridesetgodišnjem muškarcu ne stvori se callus za tako kratko vrijeme kao što je ovdje slučaj sa starim, sedamdesetšestgodišnjim pacijentom.« Poslije stanovitog mirovanja u kućnoj njezi, poslije vježbanja, gosp. Pauković hoda kao i prije nesreće. Potpuno je ozdravio. Kad je liječnik, dr. N., sve to konstatirao, uskliknuo je: Ovo je pravo čudo!

Raznih uslišanja po zagovoru M. Klaudije ima sijaset. Gđa Vera Marić kaže: Kad god zazovem Majku Klaudiju, uvijek mi pomogne.

Majka Klaudija prošla je svijetom čineći dobro: svjedočila je svojom svetošću prisutnost živoga Boga u svijetu, osobito njegovu ljubav; žrtvu svojeg života sjedinila je s Kristovom žrtvom na križu za otkupljenje ljudi; neprestanim djelima dobrotvorne ljubavi olakšavala je bližnjemu život.

Tu ulogu svog egzistiranja vrši i danas.

Izvori i dokumentacija

1. Izvještaji sestara Terezije Horvat, Margarite Labrtić, Anzelme Gračanin, Marije Forst, Doloroze Kliček, Ignacije Galijan, Pije Lončar i Euzebije Horvat u Arh. vcp.

2. O samoj smrti Majke Klaudije, bilo pismeno (Arh. vcp.), bilo usmeno izvješćuju o svim detaljima: s. Ksaverija Hribernik, s. Euzebija Horvat, s. Terezija Horvat, s. Imelda Malek, s. Anzelma Gračanin i s. Ignacija Galijan. Da je M. Klaudija u času smrti od svećenika primila odrješenje (apsoluciju), posebno spominje u svom pismenom izvještaju s. Gonzaga Metzger. O M. Klaudiji na odru posebno izvješćuje s. Dominika Pokupec. Da se u gradu na dan Klaudijine smrti govorilo: »Umrla je svetica«, o tome svjedoči Varaždinka Klarica Kunović. Sestra Boromeja Orejaš bila je na sprovodu pa izvješćuje o detaljima, posebno o župnikovim riječima.

3. U gornjoj bilješci spominjemo da smo se oslanjali na pismene i usmene izvještaje očevidaca posljednjih časova Majke Klaudije. Na više mjesta u ovoj knjizi spominjemo usmene izvještaje. Radi se o izvještajima koje je pisac ove knjige čuo razgovarajući i ispitujući žive svjedoke života Majke Klaudije. Pisac je posjetio sve veće uršulinske kuće u Hrvatskoj i Sloveniji, ispitao je sve sestre (i eventualne civile) koje su nešto znale o Klaudiji. Sva ta usmeno izrečena svjedočanstva pisac je isti čas pribilježio; bilješke se nalaze u Arh. vcp.

4. Izvještaji o spomenutim ozdravljenjima u Arh. vcp.

28

KLAUDIJA SVJEDOČI

Klaudija je u svemu, u ljudima i u prirodi, gledala Boga. Gledala je Boga koji je Stvoritelj, koji je Osoba, koji je Ljubav. Njegovu prisutnost, prisutnost u raznim stupnjevima i načinima, zapažala je svuda. A svi koji su poznavali Klaudiju gledali su kroz nju i u njoj, kao u ogledalu, tog istog Boga, koji je Stvoritelj svega, koji je Osoba, koji je Ljubav, koji je prisutan svuda, napose i osobito u toj svetoj redovnici. Ako ga drugdje i nisu zapažali, u njoj jesu.

Klaudija je udar odozgo, udar nadnaravnog u ovaj naš ljudski prostor, u naše vrijeme koje je zašlo u osporavanje, u negiranje nadnaravnog. Njezin život je potvrda egzistiranja nadnaravnog, potvrda Božje opstojnosti i Božje ljubavi, potvrda postojanja drugog svijeta, i to potvrda svakome pristupačna. Klaudijina svetost je svjedočenje istine o živome Bogu, a negacija tvrdnje da je Bog mrtav.

Klaudijina svetost bila je vidljiva, blistava, fascinantna, izbijala je takvom silom da je svakome iz njezine okoline neodoljivim i neoborivim diktatom nametala uvjerenje: ovdje je prisutan Bog, Bog koji je Ljubav. Moram ga priznati, moram se pred njim skrušiti, njegovoj ljubavi moram odgovoriti. »Bila je sva uronjena u Boga tako da sam joj se usudila približiti samo s nekim strahopočitanjem« (s. Gonzaga Metzger). Klaudijino svjedočenje sastojalo se u njezinu svetačkom egzistiranju.

Majka Klaudija, mistički svjedok prisutne ljubavi živoga Boga.

Svaki svetac je Božja poruka vremenu u kojem je živio. Mala Terezija bila je Božja poruka vremenu prije i poslije prvog svjetskog rata. Onda u svijetu nije bilo rasprostranjeno naglo širenje ateizacije. Tada nije bilo jačih pojava da se u krugovima onih koji vjeruju počinje negirati opstojnost nadnaravnoga. Nije bilo u tim krugovima laiciziranja, sekularizma, desakraliziranja, kao što ima danas. Zbog toga nije bilo ni potrebno da velika svetost Male Terezije bude na vanjski način istaknuta, uočljiva, vidljiva. Njezine susestre, koje su zajedno s njome živjele iz dana u dan u zatvorenom karmelskom samostanu, nisu ni zapazile da se u njihovoj maloj sredini nalazi velika svetica. S Majkom Klaudijom bilo je drukčije. Njezina svetost je svu njezinu okolinu fascinirala, šokirala. Bila je ta svetost vidljiva, uočljiva, istaknuta. Bio je to pravi udar nadnaravnog u naše vrijeme koje to nadnaravno želi udaljiti, ukloniti, brisati. — Majka Klaudija je sveta! — govorio je tako i nadbiskup Bauer i svi svećenici i redovnici koji su je poznavali i mnoštvo njezinih redovničkih susestara koje su s njom živjele po raznim samostanima; govorile su tako i kućne pomoćnice i kućni radnici i sve gospođe koje su zbog raznih poslova održavale veze sa samostanom; govorila je tako čitava vojska djece koja je prošla kroz uršulinske škole i konvikte, pa su dobro poznavala učiteljicu Majku Klaudiju. To duboko uvjerenje da je Klaudija sveta, dječja srca nisu mogla u sebi zatomiti, pa su joj jednom, onako spontano i od srca priredila na hodniku, gdje su je susrela, prave ovacije: Vi ste svetica, vi ste svetica! Tko god se susreo s Majkom Klaudijom, bio je samim tim susretom prisiljen ne samo na to da prizna Boga, nego i na to da se pred njim ponizi, da se skruši, da se preda Bogu koji je Ljubav. Klaudijin život je Božja poruka sadašnjem trenutku našega vremena.

O blistavoj svetosti Majke Klaudije govori nam jedno dragocjeno svjedočanstvo, pismo sestre Margarite Blanquios biskupu Langu. Svjedočanstva inteligentne sestre Margarite, rodom Francuskinje, poglavarice varaždinskog samostana, već smo susretali u ovoj knjizi, ali ovo pismo, napisano 1922., trideset godina prije Klaudijine smrti, osim toga što je prvorazredan dokumenat, zvuči nam gotovo kao neko proročanstvo. Sestra Margarita, tada poglavarica, piše nekadašnjem vizitatoru varaždinskog samostana, pomoćnom zagrebačkom biskupu dru Josipu Langu:

Monsignore!

Već me dugo obuzima jedna misao. Ja smatram našu dobru Majku Klaudiju sveticom. Čini mi se da bi upoznavanje njezina života, poslije njezine smrti, bilo na veću slavu Božju.

O tome sam govorila s ispovjednikom prije svog priorata. Tražila sam od njega da naloži Majci (Klaudiji) da napiše iscrpan izvještaj o milostima koje je primila od Boga. On je oklijevao. Zatim je kazao svim redovnicama da ukratko napišu povijest svojega zvanja. Razumljivo, Majka Klaudija izvršila je doslovno njegov savjet i tako malo napisala da se nikako ne mogu otkriti divotna djela koja je Bog izvršio u njezinoj duši po svom milosrđu.

Sjetila sam se Vas, monsignore, koji ste neko vrijeme bili njezin ispovjednik, da biste Vi mogli dobiti od nje opširan izvještaj o njezinu životu i o milostima koje je primila od Boga. »Povijest jedne duše« od male sestre Terezije od Djeteta Isusa toliko je dobra učinila svijetu da je veoma poželjno da i Hrvatska ima takav uzor pred očima. Monsignore, molim Vas, ne zamjerite mojoj indiskreciji i primite moj duboki poklon po kojem sam Vaša ponizna službenica u Našem Gospodinu.

M. Margarita-Marija

Varaždin, 15. ožujka 1922.

Klaudijino određenje, ulogu zbog koje je postavljena na ovaj svijet, raspoznajemo već u osvitku njezina duhovnog života, na dan njezine prve sv. Pričesti, kad joj je Gospodin darovao izvanredno veliku milost: »Bila sam posve odsutna zemaljskom životu, otrgnuta svemu stvorenome, a proniknuta prisutnošću Božjom. Osjećala sam Boga u sebi.« To opisuje ona sama u onom kratkom izvještaju o svom duhovnom životu, u spisu koji možemo smatrati njezinom duhovnom oporukom. Taj njezin izvještaj ne obuhvaća više od jedne tipkane stranice, ali

u njemu otkrivamo čitav sadržaj njezine duhovnosti, jezgru njezinih odnosa s Bogom, njezinu životnu poruku. »Proniknuta prisutnošću Božjom.« Što je iskusila u toj prisutnosti, kako je doživjela Boga kojim je bila proniknuta? U istom spisu odgovara: »Bog je Ljubav! Najsnažnije u svom životu okusila sam baš tu ljubav.« Milost koju je primila na dan prve sv. Pričesti bila je temelj njezina duhovnog života, biljeg njezina izabranja: u današnjem trenutku života Crkve i povijesti svijeta bit će mistički svjedok prisutne ljubavi živoga Boga. Bog će nam po Klaudiji poslati poruku da je živ i prisutan među nama on, Bog koji je u sebi Ljubav, Bog čiji se temeljni odnos prema nama može izraziti samo jednim pojmom: ljubav.

Što nam sve Klaudija svjedoči svojim životom?

Kratak odgovor: svjedoči čitavu Kristovu nauku, čitavo Evanđelje, i to pod onim jedinim ispravnim vidikom koji je sam Krist uspostavio: »Ljubi Gospodina Boga svojega ... To je najveća i prva zapovijed. Druga je njoj jednaka: Ljubi bližnjega svojega ... « Bog kojeg je Klaudija svojom svetošću objavljivala za čitavog svog života, jest Bog ljubavi. Klaudijine redovničke susestre koje su Klaudiju gladale pred sobom svaki dan, od jutra do mraka, iz godine u godinu, stavljale su često njezinu svetost na sito i rešeto svog kritičkog oka, katkad pomalo također iz zlobne znatiželje, ali u Klaudijinu duhovnom liku nisu ipak nikad ništa drugo mogle otkriti nego prisutnost Boga koji je sam u sebi Ljubav, Boga koji ljubi svoje stvorenje čovjeka. Taj i takav Bog objavljivao se danomice u toplom sjaju Klaudijinih očiju, u njezinoj beskrajnoj ljubavi prema bližnjemu, prema supatnicima, braći ljudima. Gledale su to susestre svakog časa u Klaudijinoj dubokoj skromnosti i poniznosti pred bližnjim, u njezinoj savršenoj ljubaznosti i blagosti prema svakome bez razlike i bez iznimke, u njezinoj neograničenoj samilosti prema onima koji trpe, u skrajnjoj finoći njezina postupka prema svakome s kim bi došla u dodir. Promatrali su to u njezinu neprestanom služenju bližnjemu, u olakšavanju njegovih patnji, a napose u njezinu predanju za žrtvu Bogu na spas čovječanstva. Zanimljivo je da su djeca po uršulinskim konviktima i školama sve to shvaćala i razumjela, doduše, na svoj dječji način, ali ipak bistro i točno, pa su s naj-

većim poštovanjem i s nekim sakralnim zanosom gutala svojim nevinim očima Klaudijin lik, prožet božanskom dobrotom prema ljudima.

Sva Klaudijina ljubav bila je u prvom redu i apsolutno usmjerena prema Bogu, a onda prema bližnjemu. Ta pak njezina ljubav prema bližnjemu bila je bezgranično duboka i čvrsta jer je bližnjega ljubila istom ljubavlju kojom se ljubi Bog, budući da je u čovjeku gledala Boga. U njezinoj ljubavi prema braći ljudima nije bilo ništa naturalističko, racionalističko, i baš zbog toga njezin humanizam ni u kojem slučaju nije mogao biti nagrižen crvom egoizma. U njezinoj kristovskoj ljubavi prema bližnjemu nije bilo ni sjenke laicističke i sekularističke privrženosti prema čovjeku, privrženosti koja tetoši blistavim riječima, katkad i raskošnim djelima, ali samo čeka čas da zaskoči i izrabi, pa zbog toga njezin humanizam i jest bio totalan i apsolutan. U Crkvi je gledala otajstveno tijelo Bogočovjeka Isusa Krista, a u bratu čovjeku ud tog istog Tijela. U bližnjemu je gledala Krista. Zbog toga je njezin humanizam i bio bez ikakva falsifikata. Svakoga je osvajao.

Klaudijina pojava korjenito je izrasla iz ljubavi prema Bogu i bližnjemu, temeljito je oblikovana ljubavlju prema Bogu i bližnjemu, pa je zbog tako postignutog čovjekova određenja i cilja odavala i prema vani duboko jedinstvo i unutrašnji sklad svoje osobnosti, zračila je vedrinu, sigurnost i utjehu svojoj okolini. Ta i takva osobnost je svojim življenjem u najvećoj mjeri svjedočila ispravnost Kristove nauke, nauke Evanđelja. Svjedočila je autentičnost kršćanskog humanizma.

Sve je to Klaudija postigla neprestanim unutrašnjim lomljenjem i prelamanjem svoga egoizma, neprestanom žrtvom, pa je svojim životom također svjedočila Kristov križ, svjedočila je istinitost onih Kristovih izreka: »Tko hoće da ide za mnom, neka se odreče samoga sebe i uzme križ svoj svaki dan i ide za mnom« (Lk 9,23); »I tko ne nosi križa svoga i ne ide za mnom, ne može biti moj učenik« (Lk 14,27). Zasvjedočila je svojim životom da je svetost bez Kristova križa — laž.

Ne smijemo nikako zaboraviti da je Majka Klaudija živjela u strogo klauzurnom samostanu, pa nekakvih velikih apostolskih ili socijalnih pothvata nije niti mo-

gla, niti smjela poduzimati. Što god je mogla učiniti, učinila je u najvećoj mjeri, savršeno je ljubila Boga, ljubila Ga je u bližnjemu, samu je sebe predala Bogu kao žrtva za Crkvu Kristovu, za svu braću ljude, za čitavo grješno čovječanstvo. Nije se molila ni žrtvovala za svoje male osobne nakane i nakanice, i tu je odbacila i pogazila svoj egoizam. Gospodin je njezino prikazanje primio. Izgarala je i izgorjela kao žrtva.

Klaudija nam je pružila još jedno svjedočenje. Izvire iz njezinog kristovskog humanizma, a uvire u idejni sadržaj Drugog vatikanskog koncila. To je svjedočenje istinske Kristove bratske ljubavi u strukturama samostanskog redovničkog života. Nije joj imponirala i u njoj nije bilo ništa od birokratsko-formalističke svetosti. Redovnice koje je taj nehumani žrvanj nastojao samljeti, koje su u samostanskom životu bile kao pregažene, nalazile su u humanom Klaudijinu srcu utjehu, potporu i efikasnu pomoć. U tom srcu dominiralo je samo jedno, iz njega je strujalo samo jedno: Kristova ljubav, duboka, čista, nepatvorena, ničim natrunjena ljubav. Klaudija je umrla 10 godina prije održavanja Drugog vatikanskog koncila, ali je već onda, prema duhu budućeg koncila, u svom shvaćanju i u svom postupku bila zabacila forme koje satiru i uništavaju ljudsku osobnost. Da, našem vremenu Klaudija je bila znak djelovanja Duha Svetoga.

U Klaudijinu duhovnom životu posve je očito da je sva njezina ljubav bila upravljena prema Ocu, kojemu se približavala preko Sina, u Duhu Svetom. A ostvarivala je taj hod i uspon posredništvom Marije. Djelo otkupljenja započelo je Marijinim posredovanjem na dan Navještenja, afirmiralo se na križu, podno kojeg je stajala Marija, na Veliki Petak. Taj se put živo odrazuje u životu Majke Klaudije. Tako je i marijanski elemenat, koji je neuništivo utkan u temelje Crkve, Klaudija zasvjedočila komponentama svoje duhovnosti.

Najsuvremeniji nam je onaj koji nam je danas najviše približio Boga-Ljubav, onaj koji nas je najbolje poučio kako ćemo ljubiti Boga i brata čovjeka. Klaudija, sestra naših dana, ne samo da nas je jače približila Bogu, ne samo da nam je dala izvanrednu pouku o ljubavi, nego nam je Boga, koji je ljubav sam u sebi, i njegovu

ljubav prema čovjeku, svojim egzistiranjem čvrsto zasvjedočila.

Moramo biti zahvalni Bogu što je upravo nama Hrvatima u ovo moderno doba dao tako izvanrednog velikana duha i nadnaravi, Majku Klaudiju, mističkog svjedoka prisutne ljubavi živoga Boga.

Izvori i dokumentacija

S. Margarita Blanquios napisala je pismo biskupu Langu na francuskom jeziku. Biskup odgovara s. Margariti, daje joj glede Klaudije razne savjete pa između ostaloga kaže: »Koliko sam ju (Klaudiju) ja poznavao u svijetu, ona je uistinu provodila život iskreno bogoljuban, čedan, smjeran ... Bogu budi hvala, što u samostanu točno vrši sve, što redovnica mora da vrši, pa je dobro, da ju u svemu promatrate i u govoru i u životu, pa da si to pamtite i bilježite ...« Oba pisma nalaze se u Arh. vcp.

SADRŽAJ

Str.

Dar blistave svetosti. Nije tu svetost Majke Klaudije trebalo tražiti, odgonetati, ona je blještila, fascinirala, zasljepljivala je zemaljštinu u očima onih koji su se s tom svetom redovnicom susretali, privlačila ih je i osvajala, privezivala je njihovu dušu neodoljivom silom uz Boga.

Klaudijina svetost u nas na onaj način neizražena, neviđena, smjelo je uznemirivala i razbijala onu našu olovno tešku prilijepljenost uz zemlju, zbunjivala je i raskrinkavala naš fino kamuflirani, lukavi i prepredeni egoizam, otkrivala je najvećom uvjerljivošću i sigurnošću svojoj okolini da postoji još jedan svijet osim ovog našeg zemaljskog, da postoji nadnaravni svijet, da postoji drugi, apsolutni život, da postoji živi, veliki, svemogući, presveti Bog, koji je Osoba, koji je Ljubav.

U današnje doba, u ovom vremenu i razdoblju oštrog prodora desakralizacije, sekularizma i laicizacije i na religiozna područja, nitko nam nije tako dobro došao, ništa nam nije tako sudbonosno potrebno kao lik Klaudijine kategorije, kao njezina svetost. Vanjsko, vidljivo, opipljivo, egzistencijsko svjedočenje opstojnosti i prisutnosti supernature, nadnaravi, tu među nama, u sadašnjem času; svjedočenje vlastitim životom opstojnosti živoga Boga, njegove prisutnosti u svijetu i njegove ljubavi — u tome je važnost Klaudijina duhovnog lika i njezine svetosti. Klaudija je providencijalni udar odozgo u naš povijesni trenutak.

Živeći neograničenu ljubav prema Bogu, živeći neograničenu ljubav prema bratu čovjeku u kojem je gledala Krista, živeći taj i takav humanizam, humanizam koji je u egzistenciji ingeniozno razvila, razradila i ostvarila do najviših vrhunaca, humanizam u kojem nije bilo ništa što bi čovjeka desakraliziralo, desupernaturaliziralo, što bi ga izbacilo iz njegove kristovske dimenzije, Klaudija je svojim životom dokazala autentičnost tog humanizma. Neograničena ljubav prema bratu čovjeku postala je po Klaudiji svima nama prisutna novom svježinom.

Nadnaravno, božansko postalo je po Klaudiji svima nama prisutno novom zanosnom svježinom. Klaudijin lik, svetost skromne sestre iz Varaždina, velik je Božji dar našoj sredini, našem narodu, našem vremenu.

Ante Katalinić, auktor knjige KLAUDIJA SVJEDOČI, isusovac, profesor na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove u Zagrebu, rođen god. 1916, doktorirao 1960, napisao je nekoliko knjiga. Objelodanio je također više članaka s religioznom, teološkom i filozofskom tematikom. Više godina propovijedao studentima. Angažiran pastoralnim radom.